

בבלי ירושלמי תוספתא

חוברת שבועית ללימוד בי"ת
ביחד עם **תכשיטי הבית**
פרק נ"ך ליום

בעידודו של מו"ר הרח"ץ שליט"א

פרשת
כי תשא
ט"ז – כ"ב אדר א' תשפ"ד

יוצא לאור ע"י חסידי ברסלב
יבנאל עיר ברסלב – עיר השמחה

ניתן להשיג בתיבה בכניסה ל'היכל מוהרא"ש'
או שלח צרף למייל: breslevsheli1@gmail.com

נדפס לזכות נשמתו הטהורה
של כ"ק אדמו"ר עט"ר

מוהרא"ש

ר' אליעזר שלמה בן

ר' מנחם זאב זי"ע

לזכות מורנו ורבנו הרה"צ

ר' יצחק שמואל אהרן

לעזער שליט"א

יהי רצון שימשיך להנהיג את הקהילה
הקדושה מתוך בריאות איתנה ונחת מכל
יצ"ח ותלמידיו

לזכות נשמתם הקדושה והטהורה של

רבי חייא ובניו חזקיה ויהודה

ולזכות

רב המנונא סבא ורב הונא ריש גלותא

לא צריך לאהדורי כוסי האי. דינא פסיד פלוגי ופלוגי: הדין עם הראשון. דינו של בע"ה ותביעתו על הגנב הוא ואין הלוקח בעל דינו ואם בא לגבותו הימנו יתן דמים ואע"ג שהוכיר הגנב לא אמרינן חזיר לוקח הבאים בתוכם ויפרע מן הגנב: הדין עם השני. דינו של בעל הבית עם הלוקח הוא ויציא הימנו כליו בתוכם: לפני יאוש. לקחו מן הגנב לפני יאוש: דרב חסדא. גזל ולא נתייאשו הבעלים ובא אחר ואכלו רצה מזה גובה כו' ברישׁ פירקין והאי נמי אע"ג דיחידי דמי לגבי האי מיהא גזלן הוא ומיהו היכא דלא הוכר הגנב עבוד ליה רבנן תקנת השוק ליטול מה שנתן אבל היכא דהוכר הגנב עליו לחזור אחריו: בלפני יאוש דמי. דכהן לא מייאש מינייהו: ופלוגי. כלומר ואמר רב הדין עם הראשון: פתנות. קיבה: נותן חלוקה. קיבה לכהן דמסתמא מתנות לא זבין ליה: לא שנו. לקח הימנו במשקל נותנן לכהן דמשמע דהלוקח ע"כ נותן לכהן והוא יתבע דמים מן המוכר: אלא ששקל. הוא לעצמו: הדין עם המוכר: דינו של כהן וערעורו על השבח הוא רב לטעמיה דאמר הדין עם הראשון דשבח בגבך ראשון ולוקח הבי שני וקאמר הדין עם השבח אלמא רב ליתי ליה דרב חסדא: אינן נגזלות. דאלימא קנייניה דידהו דמכח קאתו ליה וכל היכא דאיתנהו אימא דכהן נינהו ואפילו ששקל לו השבח יגבה הכהן נמי מן הלוקח קמ"ל: פליגי בלפני יאוש ובדרב חסדא. דרב ליתי ליה דרב חסדא: רב זבין אמר. היכא דלא אייאוש בעלים דס"ל אית להו דרב חסדא והדין עם השני והכא בגזן שנתייאשו כו': לא שנא. דקני לגמרי ואפילו בדמי לא מהדר לו: רב פפא אמר. לעולם בדלפני יאוש פליגי ותרוייהו אית להו דרב חסדא ובגלימא דגניבה ס"ע לא פליגי דהדרא למרה מיד בחנם והדין הלוקח יכול לעכבה על מעותיו וכדרב חסדא והדין עם הראשון דאמר רב לא בדין הבעל הבית קאמר אלא בדינו של לוקח קאמר: תקנת השוק. על שקנאו לוקח בשוק בפרהסיא ולא הבין בו שנגנב עשו לו תקנה שישלם לו בעל הבית מעותיו: ורבי יוחנן סבר עשו תקנה. ונהי דאית לן דרב חסדא ולא מצי לוקח למימר לבעל הבית לאו בעל דברים דידי את מהדו לאחר שישלם הגניבה יחבע מעותיו מבעל הבית ואי קשיא מ"מ דמי שקיל מה לי משום תקנה מה לי משום טענת לאו בעל דברים דידי את נפקא מינה היכא דגזל ובא אחר ואכל בלא דמים דאמרינן כדרב חסדא ואם השני נוח לו מן הראשון גובה הימנו: שרי עבידך. התר משכונך כלומר פדה משכונך שבידו: חוב. מלוה: הקח. לחנוני: לאו אדעתא. דהאי גניבה יהבתה ליה זוזי דמקמי הכא אוזפת ליה: משכנתא שוה בשוה. אין דרך לעשות כן להלוות על המשכון כל שויו הלכך לאו אדעתא דהאי משכנתא אוזפיה אלא הימוני הימניה: רב ששת אמר לא עשו. ואפילו ליטול מאה דכי היכי דמאה יתירתי מתנה היא מאה דשויה נמי מתנה הוא: ורבא אמר עשו תקנה. מאתים דאורחיה למזבן בדמים יקרים: בר מנגב ופרע בחוכו ובהיקיפו. דלא יהיב זוזי אהאי חפץ: הלכתא כרב בהן. דכיון דהימניה מעיקרא השתא נמי הימניה: נשאה ופפונאה ובני מחוזאה. על שם מקומן נקראו: מתני' אין

1 לא צריך לאהדורי כוסי האי. דינא פסיד פלוגי ופלוגי: הדין עם הראשון. דינו של בע"ה ותביעתו על הגנב הוא ואין הלוקח בעל דינו ואם בא לגבותו הימנו יתן דמים ואע"ג שהוכיר הגנב לא אמרינן חזיר לוקח הבאים בתוכם ויפרע מן הגנב: הדין עם השני. דינו של בעל הבית עם הלוקח הוא ויציא הימנו כליו בתוכם: לפני יאוש. לקחו מן הגנב לפני יאוש: דרב חסדא. גזל ולא נתייאשו הבעלים ובא אחר ואכלו רצה מזה גובה כו' ברישׁ פירקין והאי נמי אע"ג דיחידי דמי לגבי האי מיהא גזלן הוא ומיהו היכא דלא הוכר הגנב עבוד ליה רבנן תקנת השוק ליטול מה שנתן אבל היכא דהוכר הגנב עליו לחזור אחריו: בלפני יאוש דמי. דכהן לא מייאש מינייהו: ופלוגי. כלומר ואמר רב הדין עם הראשון: פתנות. קיבה: נותן חלוקה. קיבה לכהן דמסתמא מתנות לא זבין ליה: לא שנו. לקח הימנו במשקל נותנן לכהן דמשמע דהלוקח ע"כ נותן לכהן והוא יתבע דמים מן המוכר: אלא ששקל. הוא לעצמו: הדין עם המוכר: דינו של כהן וערעורו על השבח הוא רב לטעמיה דאמר הדין עם הראשון דשבח בגבך ראשון ולוקח הבי שני וקאמר הדין עם השבח אלמא רב ליתי ליה דרב חסדא: אינן נגזלות. דאלימא קנייניה דידהו דמכח קאתו ליה וכל היכא דאיתנהו אימא דכהן נינהו ואפילו ששקל לו השבח יגבה הכהן נמי מן הלוקח קמ"ל: פליגי בלפני יאוש ובדרב חסדא. דרב ליתי ליה דרב חסדא: רב זבין אמר. היכא דלא אייאוש בעלים דס"ל אית להו דרב חסדא והדין עם השני והכא בגזן שנתייאשו כו': לא שנא. דקני לגמרי ואפילו בדמי לא מהדר לו: רב פפא אמר. לעולם בדלפני יאוש פליגי ותרוייהו אית להו דרב חסדא ובגלימא דגניבה ס"ע לא פליגי דהדרא למרה מיד בחנם והדין הלוקח יכול לעכבה על מעותיו וכדרב חסדא והדין עם הראשון דאמר רב לא בדין הבעל הבית קאמר אלא בדינו של לוקח קאמר: תקנת השוק. על שקנאו לוקח בשוק בפרהסיא ולא הבין בו שנגנב עשו לו תקנה שישלם לו בעל הבית מעותיו: ורבי יוחנן סבר עשו תקנה. ונהי דאית לן דרב חסדא ולא מצי לוקח למימר לבעל הבית לאו בעל דברים דידי את מהדו לאחר שישלם הגניבה יחבע מעותיו מבעל הבית ואי קשיא מ"מ דמי שקיל מה לי משום תקנה מה לי משום טענת לאו בעל דברים דידי את נפקא מינה היכא דגזל ובא אחר ואכל בלא דמים דאמרינן כדרב חסדא ואם השני נוח לו מן הראשון גובה הימנו: שרי עבידך. התר משכונך כלומר פדה משכונך שבידו: חוב. מלוה: הקח. לחנוני: לאו אדעתא. דהאי גניבה יהבתה ליה זוזי דמקמי הכא אוזפת ליה: משכנתא שוה בשוה. אין דרך לעשות כן להלוות על המשכון כל שויו הלכך לאו אדעתא דהאי משכנתא אוזפיה אלא הימוני הימניה: רב ששת אמר לא עשו. ואפילו ליטול מאה דכי היכי דמאה יתירתי מתנה היא מאה דשויה נמי מתנה הוא: ורבא אמר עשו תקנה. מאתים דאורחיה למזבן בדמים יקרים: בר מנגב ופרע בחוכו ובהיקיפו. דלא יהיב זוזי אהאי חפץ: הלכתא כרב בהן. דכיון דהימניה מעיקרא השתא נמי הימניה: נשאה ופפונאה ובני מחוזאה. על שם מקומן נקראו: מתני' אין

אמר ליה אביי לרבי מתנות כהונה כלפני יאוש דמי ופליגי. דמשמע ליה לאביי דרבין בשבח דקתני השבח דוקא הא ד"ה הדין עם הראשון מכאן קשה על פי' הקונטרס דפרק הזורע (חולין דף קלה.) ואין להאריך בזה:

והלכתא בכולהו עשו בו תקנת השוק. נ"ל דלא קאי אלא אהני דפליגי בהו אמוראי אמיתמר ומר זוטרא ורבא ורב ששת ואוקימנא דרבא אמר עשו לא קנו ופסק בס"ד עשו בו תקנת השוק אבל אמוקמ דרבינא דגנב מפורסם דלא פליג עליה שום אמורא לא קאי:

הררי

חמשה א"ל אביי ולא פליגי הא מתנות כהונה כלפני יאוש דמי ופליגי דתנן מתנות נותנן לכהן ואינו מנבה לו מן הדמים ואמר רב חייא אמר הדין עם השני דתנן מכר לו מעיה של פרה והיו בהן מתנות נותנן לכהן ואינו מנבה לו מן הדמים ואמר רב לא שנו אלא ששקל לעצמו אבל שקל לו השבח הדין עם המוכר אימא אף דין עם השבח מהו דתימא אין מתנות כהונה נגזלות קמ"ל ולאביי דאמר פליגי בשאי בדרב חסדא רב זביד אמר גזן שנתייאשו הבעלים ביד לוקח ולא נתייאשו ביד גנב וכהא פליגי מר סבר יאוש ואח"כ שינוי רשות קני שינוי רשות ואח"כ יאוש לא קני ומ"ם לא שנא רב פפא אמר בגלימא דס"ע לא פליגי דהדר למריה והכא בעשו בו תקנת השוק קמיפלגי רב משמיה דר' יוחנן משום דר' נאי אמר הדין עם הראשון דינא דלוקח דילשקול מבעל הבית ועשו בו תקנת השוק וסבר רב לא עשו בו תקנת השוק והא רב הונא תלמידיה דרב חוה וחנן ביש גנב גלימא וזבנה אתא לקמיה דרב הונא א"ל לההוא גברא זיל שרי עביטך שאני חנן ביש דילקא לאשתלומי מיניה כלא הוסיף דמי אמר רבא אם גנב מפורסם הוא לא עשו בו תקנת השוק והא חנן ביש דמפורסם הוה ועשו בו תקנת השוק נהי דמפורסם לבישותא לגנובי גנב ופרע בחוכו גנב ופרע בהיקיפו לא עשו בו תקנת השוק דאמרי לא אדעתא דהנהו יהיבת ליה מידי משכנתא שוי מאתן במאה עשו בו תקנת השוק שוה בשוה אמימר אמר לא עשו בו תקנת השוק מר זוטרא אמר עשו בו תקנת השוק והלכתא (עשו בו תקנת השוק) זבינא שוה בשוה עשו בו תקנת השוק שוה מאה במאתן רב ששת אמר לא עשו בו תקנת השוק רבא אמר עשו בו תקנת השוק והלכתא בכולהו עשו בו תקנת השוק לבר מגנב ופרע בחוכו גנב ופרע בהיקיפו: אבימי בר נאי חמוה דרבינא הוה מסיק בההוא גברא זוזי גנב גלימא אתיא ניהליה אוזפיה מאתים ארבעה זוזי אחריני לסוף הוסיף דרבינא אתא לקמיה דרבינא אמר קמאי גנב ופרע בחוכו ולא ארבעה זוזי אחריני לסוף הוסיף דרבינא ארבעה זוזי אחריני שקול וזיף והדר גלימי מתקיף לה רב כהן ולדמיה ליה ולא מידי הנך ארבעה זוזי אחריני שקול וזיף והדר גלימי מתקיף לה רב בעי למיתב ליה ולא מידי הנך קמאי יהבה ניהליה גנב ופרע בחוכו גנב ופרע בהיקיפו ואדעה זוזי ותדראי הימוני הימניה כי היכי דהימניה מעיקרא אינלגל מילתא מטא לקמיה דרבי אבהו אמר הלכתא כרב כהן נרשאה גנב ספרא זבניה לפפונאה בתמנן זוזי אול פפונאה וזבניה לבר מחוזאה במאה ועשרין זוזי לסוף הוסיף דרבינא ארבעה זוזי ליזיל מרי דספרא ליהוי ליה ליזיל מרי דספרא ליהוי ליה לבר מחוזאה תמנן זוזי ושקיל ספריה ואיזיל בר מחוזאה ושקיל ארבעין מפפונאה ותמנן מנרשאה: **מתני'** זה בא בחביות של יין וזה בא בכדי של דבש נפרקה חבית של דבש ושפך זה את יינו והציל את הדבש לתוכו

אין

38 מריה דספרא ויהיב ליה לבר מחוזאה מאה ועשרין זוזי ושקיל ספריה וליזיל מרי דספרא וילשקול ארבעין מפפונאה ותמנן מנרשאה:

39 **מתני'** זה בא בחביות של יין וזה בא בכדי של דבש נפרקה חבית של דבש ושפך זה את יינו והציל את הדבש לתוכו

אין

הָרֵי שֶׁהָיָה טָעוּן כְּדֵי יַיִן וְכִדֵי שָׁמֶן לֹא יֹאמַר הָרֵי הֵן כּוּ'. וְא"ת אֲפִי' אֵין מִשְׁתַּכֵּר נַמִּי לֹא יֹאמַר דְּאָסוּר לְהָרוֹם אֶלָּא מִן הַמּוּתָּר וְי"ל דְּנָקֵט מִשְׁתַּכְּרוּת מְשׁוּם דְּבָעֵי לְמֵימְרִי סֵיפָא וְאִם אָמַר לֹא אָמַר כְּלוּם א"נ בְּשֶׁבְּרוּת וְיָמִים טוֹבִים אֵירְעֵי שֶׁמּוּתָּר לְהָרוֹת שֶׁלֹּא מִן הַמּוּתָּר כִּדְאָמַר בְּהָאֲשָׁה רַבָּה (בבמות דף עצ:):

וְכָל הֵיכָא דְּאִיכָּא פְּסִידָא לְכַתְּחִלָּה לֹא. ל"ג לְיֹהּ בִּדְפֵי' הַקּוֹנְטְ' דְּהָא בִּבְרַיְיתָא דְּמֵימְרִי נַמִּי אָסוּר לְכַתְּחִלָּה הֵיכָא דְּאִיכָּא הָפְסֵד וּבִשְׁמָן לֹא יַעֲשֶׂה וְא"כ לָעִיל נַמִּי דְּאִיכָּא הָפְסֵד כֹּהֵן שֶׁפִּיֵּר אָסוּר לְכַתְּחִלָּה אֶלָּא אַמַּאי דְּקָאָמַר לְעִיל דְּאָפִיר דְּיַעֲבֵד לֹא אָמַר כְּלוּם פָּרִיךְ:

אֶלָּא נִתְגַּלְּתָה לְמַאי חָזְיָא. אֲבָל מִשְׁמָן לֹא פָּרִיךְ דְּקָתָנֵי בְּשָׁמֶן לֹא יַעֲשֶׂה אֲבָל הַתְרוּמָה חֹלֶה וְכִי נִתְגַּלְּתָה לְמַאי חָזְיָא דְּאִיכָּא לְמֵימַר דְּחוּזָא לְהַדְלָקָה וּמ"מ אֵיכָא הָפְסֵד כֹּהֵן בֵּינַיִן שֶׁאִין יָכוֹל לְהַדְלִיק בּוֹ כִּי נִתְגַּלְּתָה אֶלָּא בְּטוּרְפַּ כִּי צָרִיךְ שֶׁלָּא יִגַּע בְּשֶׁמֶן כָּלָל וְלֹא בִּבְלֵי בְּמָקוֹם שֵׁישׁ שֶׁמֶן.

וְלֹא יִשְׁקֶה מֵהֶן לִבְהֵמָה. פֵּי' בְּקוּנְטְרֵס שֶׁמָּא יִשְׁתַּכֵּחַ וְאֵיכָא סַכָּנַת נְפָשׁוֹת. וְאֵין נִרְאֶה דְּאַפֵּי' לִבְהֵמָה טְמֵאָה לֹא יַשְׁקֶה מִשּׁוּם בַּל תַּשְׁחִית כִּדְשַׁמְעַת בְּפֶרֶק ב' דע"ז (דף י:) דְּמוּקֵי הָתָם הָא דְּתָנֵיא שְׁמוּתָה לְהִשְׁתּוֹת לִבְהֵמָתוֹ בְּשׁוּגְרָא שֶׁאִין קְשֶׁה לֵיהּ דְּפָרֵיךְ אַ"ה דְּחַבְרַיְיתָ נַמִּי וּמִשְׁנֵי בְּחִישׁ דְּיַדְיהּ נַמִּי בְּחֵשׁ הַדַּר בְּרֵיא נַמִּי מִדְּפָרֵיךְ דְּיַדְיהּ נַמִּי בְּחִישׁ מִשְׁמַע דְּאָסוּר מִשּׁוּם בַּל תַּשְׁחִית דְּעוֹד שָׁמָּא יִשְׁתַּכֵּחַ מִשְׁתַּכֵּר דְּבִשְׁאָר בְּהֵמוֹת טְמֵאוֹת שֶׁאִין לְחוּשׁ דְּקָשֶׁה לֵיהּ אָסוּר מִשּׁוּם בַּל תַּשְׁחִית וּמִיהוּ י"ל דְּבִשְׁאָר בְּהֵמוֹת טְמֵאוֹת לֹא בָּעֵי לְאוּקוֹמֵי מִשּׁוּם דְּאָטוּ בְּשׁוּפְטָנֵי עִסְקִינַן שֶׁמִּשְׁקִין לִבְהֵמָה דָּבָר שֶׁמַּתָּה עַל יָדָן: **אֵימָתַי** בְּזְמַן שֶׁהַתְּחִתּוֹנָה מְגוּלָּה. וְא"ת א"כ פְּשִׁיטָא דְּיֵשׁ בָּהֶן מִשּׁוּם גִּילּוּי דְּהָנֵי בִּשְׁאָר מְגוּלִּין וי"ל דְּס"ד שֶׁהַנָּשִׁיא יָרֵא לְבָא מִפְּנֵי הַקּוֹל שֶׁהוּא שׁוֹמֵעַ שֶׁנּוֹפֵל הַיַּיִן מִמְּסַנֶּנֶת לְתַחְתּוֹנָה כִּדְאָמְרִינַן בְּפ"ב דע"ז (דף ל:) טִיף טִיף אִין בּוֹ מִשּׁוּם גִּילּוּי קָמ"ל דְּכֹהֵ"ג שְׁרוּאָה הַיַּיִן שֶׁנִּשְׁפָּךְ בְּבֶת אַחַת לִכְלֵי הַתַּחְתּוֹן אֵין מַתְרִיאִין לְהֵיוֹת סָבוּר שֶׁהוּא קוֹל בְּנֵי אָדָם אֶלָּא סָבוּר שֶׁכָּךְ מִסַּנְסֵן אֶת הַיַּיִן.

אֲתֵי לִידֵי תַּקָּלָה. וּמִסֵּיק אִי חִישֵׁי לְתַקָּלָה תְּנָאֵי הִיא וְהָא דְּאָמַר בְּפ"ק דְּשַׁבָּת (דף יז: ושם) גַּבֵּי ר"ח דָּבָר גְּדוֹלִי תְּרוּמָה כְּתַרְוּמָה בּוֹ בְּיוֹם גְּזִרוּ וּמִפְּנֵי הֶתֵּם טַעֲמָא מִשּׁוּם תְּרוּמָה שְׁמָאָה בְּיָד כֹּהֵן דִּילְמָא מְשַׁהֵי לָהּ וַאֲתֵי לִידֵי תַּקָּלָה וְהֶתֵּם לֵיכָּא מַאן דְּפָלֵיג דְּכ"ע אִית לְהוּ ר"ח דָּבָר אוֹרַ"י דְּשֵׁאנֵי הֶתֵּם דְּפַעֲמִים שֶׁמְּשַׁהֶה אוֹתָהּ בְּיוֹתֵר וְאֵין זוֹרֵעַ בְּאוֹתָהּ שָׁנָה שֶׁאֵירַע שׁוּם דָּבָר שֶׁלֹּא יִזָּרַע בְּעֵת הַזֶּרַע וְיִמְתִּין עַד שָׁנָה אַחֶרֶת אֲבָל הָכָא לְעוֹלָם יְכוֹל הוּא לְעָשׂוֹת

1 אֵין לוֹ אֶלָּא שִׁבְרוֹ וְאִם אָמַר אַצִּיל אֶת שֶׁלְּךָ וְאַתָּה נוֹתֵן לִי דְּמֵי שֶׁלִּי חַיָּיב לִיתֵּן לוֹ שֶׁלָּהּ נֶחְלַט חֲמוֹרוֹ וְחָמַר חֲבֵירוֹ שֶׁלּוֹ יָפָה מָנֶה וְשֶׁל חֲבֵירוֹ מָאתַיִם וְהִנִּיחַ זֶה אֶת שֶׁלּוֹ וְהִצִּיל אֶת שֶׁל חֲבֵירוֹ אֵין לוֹ אֶלָּא שִׁבְרוֹ וְאִם אָמַר לוֹ אֲנִי אַצִּיל אֶת שֶׁלְּךָ וְאַתָּה נוֹתֵן לִי אֶת שֶׁלִּי חַיָּיב לִיתֵּן לוֹ: **גמ'** וְאַמַּאי לֵימָא הָרֵי מְהַפְּקִירָא וְכִינְיָא. דִּבְשׁ שֶׁלְּךָ הָיָה הוֹלֵךְ בּוֹלוֹ לְאִיבּוּד וְהָרֵינִי בְּמַצִּיל מִן הַהֶפְקֵר וְאַמַּאי אֵינוֹ לוֹ אֶלָּא שִׁבְרוֹ בּוֹלְיָה דְּבָשׁ שֶׁלְּךָ הוּא: מִשְׁתַּבְּרוֹת. וְהֵבֵל נַפְשָׁךְ בֵּיהָן: לִישְׁקוֹל וּנְבֵי חֲמוֹר לֵיכָּא לְמֵימַר הָכֵי דִּיכּוּל לְהַצִּילָהּ הוּא: מִשְׁתַּבְּרוֹת. וְהֵבֵל נַפְשָׁךְ בֵּיהָן: לֹא אָמַר כְּלוּם. אִלְמָא בֵּיוָן דְּלֹא זַכְיֵיהּ וְהַפְקִירָהּ אָזַל לֵית לְהוּ דְּאִיבּוּד אָזַל לֵית לְהוּ דְּאִיבּוּד הוּא: **כראמר ר' יהמיה**

2 לְקַמָּן: **בְּעֶרֶל.** דְּוַדוּשָׁא בְּרוּךְ עָלֶיהָ חִבְּית שֶׁל דָּבָשׁ קָשׁוּרָה בְּעֶרֶל וְלֹא יִשְׁפֹּךְ הַכֹּל אֶלָּא מְנַסֵּף מִעַט מִעַט וְלֹיכָּא הֶפְקֵר: **הָרֵי פֵּירוֹת.** שֶׁל מַעֲשֵׂר שְׁנִי שֶׁיֵּשׁ לִי בְּתוֹךְ בֵּיתִי מְחוּלָּלִין בּוֹ: **וְכָל הֵיכָא דְּאִיכָּא.** קַשְׁיָא הָפְסֵד וְלֵיכָא אִיבּוּד לְגַמְרֵי כִּי הָכָא דְּמוּקְמַת לָהּ בְּשֶׁיָּכוֹל לְהַצִּיל ע"י הַדְּחָק וְשָׁמָּא יַצִּיל: **לְכַתְּחִלָּה לֹא יֹאמַר.** בְּתַמְנְיָה: **הָרֵי שֶׁהָיָה לוֹ.** לְלוֹמַר: **עֶשֶׂר חֲבִיּוֹת שֶׁל טֶבֶל.** הַשְׁבּוּל לְתִרוּמוֹת מַעֲשֵׂר וְהוּא סְמָא דְּתִרוּמוֹת מַעֲשֵׂר דִּידְהוּ לֹא חָזְיָא לְכֹהֵן שֶׁתִּיטְּה אֶלָּא לְזוֹלֵל וּלְקַמִּיהּ מוֹקֵי לָהּ בְּיֵין חָדָשׁ דְּלֹא חָזֵי כּוּלֵי הַאי לְזוֹלֵל דְּלֹא אֲלִים רֵיחָא וּפְסִידָא פּוֹרְתָּא הוּא דְּאִיכָּא כְּמוֹ זֶה שֶׁיָּכוֹל לְהַצִּיל עַל יְדֵי הַדְּחָק: ה"ג אוֹמֵר הֲרֵי הִיא תְּרוּמַת מַעֲשֵׂר עַל תְּשַׁע חֲבֵרוֹתֶיךָ. שֶׁכֵּן דִּיתְרוּמָה מְטֻאָה. חָזֵי לְהַדְלִיק וְכִי מַפְסִיד לָהּ לְכֹהֵן אֵיכָא פְּסִידָא טוֹבָא: **בְּעֶרֶל** בֵּית הַבַּד פָּרוּךְ עָלֶיהָ. דְּלֹא חָשִׁיב פְּסִידָא כּוּלֵי הַאי כְּגוֹן זֶה שֶׁאֵין יָכוֹל לְהַצִּיל אֶלָּא ע"י הַדְּחָק: **לְמַאי חָזְיָא.** וְאַ"ה קָתָנֵי אוֹמֵר הֲרֵי הוּא תְּרוּמָה אֲלְמָא לְהַפְסֵד מוּעָט לֹא חָשִׁישׁ: **לֹא יִשְׁפֹּכֶם.** שֶׁלֹּא יַעֲבוֹר עֲלֵיהֶם אָדָם וְחָף וְנִכְנָס אֶרֶס שֶׁל נָחָשׁ בְּרַגְלוֹ ע"י מִכַּת צְרוֹר וְיִזָּהֵם: (**וְלֹא יַעֲבֹד**

3 בָּהֶן **אֶת הַשִּׁבִּים**) **וְלֹא** יִשְׁקֶה בָּהֶן לִבְהֵמָתוֹ. מִשּׁוּם סַכָּנַת נְפָשׁוֹת שֶׁמָּא יִשְׁתַּכֵּחַ אַחֲרֵי כֵן: **מְסֻנָּנֶת.** בְּלֹי ע"ג בְּלֵי זוֹנוֹתִין הַשְּׁמָרִים בְּתוֹךְ הָעֶלְיוֹן וְהוּא כִּכְבָרָה וְהַיַּיִן מִסְתַּנֵּן מֵאֵלָיו: יֵשׁ בָּהּ מִשּׁוּם נִילּוּי. צָרִיךְ לִכְסוֹת הָעֶלְיוֹן כְּדֵי שֶׁלֹּא יִשְׁתֶּה בּוֹ נָחָשׁ וְאַף עַל פִּי שֶׁהַיַּיִן מִסְתַּנֵּן וְהוֹלֵךְ חֵישִׁינַן שֶׁמָּא יַעֲבוֹר הָאֶרֶס עִם הַיַּיִן לְתוֹךְ הַכֵּלִי וְכ"ש כְּשֶׁהַתַּחְתּוֹן מְגוּלֶּה: **שֶׁלֹּא** נִרְקַב. בְּשֶׁלֹּא עֵירְבוּ אָדָם וּכְגוֹן הַךְ מְסֻנֶּנֶת שֶׁאֵין אִישׁ נוֹגֵעַ בָּהּ: **אֲבָל** נִרְקַב אָסוּר. וְהָכָא בְּהַךְ חֲבִית כִּי מְעָרֶה וְשָׁדֵי לֵיהּ מֵחֲבִית לִמְסֻנֶּנֶת מִטְּרִיף וּמִתְבַּלְבֵּל הָאֶרֶס עִם הַיַּיִן וְיוֹצֵא דֶּרֶךְ הַמְּסֻנֶּנֶת לְכֵלִי: **דְּתָנֵי** מֵרִישׁ. בְּגֵד אוֹ שׁוּלְיָא בְּבָרָה עַל פִּי חֲבִית וְשָׁפֵי לֵיהּ וּמְסַנְּנוֹ בְּנַחַת שָׁפֵי לְשׁוֹן שׁוֹפֵךְ כְּמוֹ הַשּׁוֹפֵה יַיִן (לְתַמְרֵי) (לְחַבֵּירוֹ) בְּבָא מְצִיעָא (דף ס. ע"ש) רוּדֵי"ר: **וְרַבִּי** נְחֶמְיָה. וְאִי הֲדִיא דִּי' חֲבִיּוֹת רַבִּי נְחֶמְיָה הִיא: **מִי** תְּרַמְיָנַן. מִן הַמְּשָׁנָה עַל הַמְּשָׁנָה: **אֶלָּא בְּשֶׁל תְּמַאי.**

4 הֵקִילוּ מִשּׁוּם דְּרוֹב עַמֵּי הָאָרֶץ מְעַשְּׂרִין הֵן וּכְבָר נַעֲשׂוּ: שׁוֹתִין מְלוֹג בְּשֶׁלָּנוּ וּמְזַלְּפִין מְלוֹג בְּשֶׁתִּים. לִשְׁתּוֹת אִם יִמְצָא יַיִן בְּזוֹל לוֹג בְּשֶׁלָּנוּ יִקַּח אֲבָל לְזַלֵּף יִקַּח אַפִּי' בְּיוֹקֵר הַלּוֹג בְּשֶׁתִּים סְלָעִים דְּהָכָא אִית יְתִירָא הִיא: **תַּקָּלָה.** לְשִׁתּוּתָן וְהָרֵי הִיא

טְמֵאָה:

5 הַטָּהוֹר וּמִן הַטָּהוֹר עַל הַטְּמֵא אֲבָל לֹא מִן הַטְּמֵא עַל הַטָּהוֹר ר' נְחֶמְיָה אוֹמֵר אַף מִן הַטְּמֵא עַל הַטְּמֵא לֹא הִתִּירוּ לְתִרוֹם אֶלָּא בְּשֶׁל 6 דְּמַאי הָכָא נַמִּי בְּשֶׁל דְּמַאי אָמַר מַר וּבִשְׁמָן לֹא יַעֲשֶׂה כֵּן מִפְּנֵי הֶפְסֵד כֹּהֵן מַאי שְׁנָא שֶׁמֶן דְּרָאוּי לְהַדְלִיק יֵין נַמִּי רָאוּי לְזוֹלְפוֹ וְכִי 7 תֵּימָא זִילּוּף לָאו מִילְּתָא הִיא וְהָאָמַר שְׁמוּאֵל מְשׁוּם רַבִּי חִיָּיא שׁוֹתִין מְלוֹג בְּשֶׁלָּנוּ וּמְזַלְּפִין מְלוֹג בְּשֶׁתִּים הָכָא בְּמַאי עָסְקִינַן בְּחַדָּשׁ 8 וְהָא רָאוּי לְיַשְׁנוֹ אֲתֵי בִּיהּ לִידֵי תַּקָּלָה דְּמָנָה בִּכְלֵי מָאוּם יַיִן נַמִּי מָנָה לֵיהּ בִּכְלֵי מָאוּם הַשְׁתָּא לְזִילּוּף 9 קָא בָּעֵי לֵיהּ בִּכְלֵי מָאוּם קָא מָנָה לֵיהּ וְתַקָּלָה עֲצָמָהּ תַּנָּאֵי הִיא דְּתַנְיָא חֲבִית שֶׁל יַיִן שֶׁל תְּרוּמָה שֶׁנִּטְמֵאת בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים

תַּשְׁפָּךְ הֶבֶל. כּוֹלֶה בֵּיחוּד: **בְּשָׂדֶה תַּשְׁפָּךְ הֶבֶל**. דְּאַדַּמְתֵּי לֵיהּ לְגוּ בֵּיתָא אֲתֵי בֵּיהּ לִידֵי תַּקָּלָה: **אֵין הַכְּרָעָה שְׁלִישִׁית מַכְרַעַת**. טַעַם עַצְמָךְ אַתָּה אוֹמֵר וְלֹא בְּדִבְרֵי אֶחָד מֵהֶן שֶׁשְּׁנֵיהֶם לֹא הוֹזְכְּרוּ בֵּית שַׁמַּאי וּבֵית הִלֵּל אֶלָּא דְּמֵי הַכְּרָעָה בְּגוּן אִי הֲוָה תָּנֵי ב"ש בֵּין נִטְמְאוּ בְּבֵית בֵּין בְּשָׂדֶה תַּשְׁפָּךְ הֶבֶל וב"ה אוֹמְרִים בֵּין בְּבֵית בֵּין בְּשָׂדֶה תַּשְׁפָּךְ הֶבֶל בְּבֵית תַּעֲשֶׂה זִילּוּף דְּטִמְאָה דְּתַרְוַיְיהוּ קַמְכַּרַע וְהָוֵי לְהוּ לְגַבֵּי בֵּית תְּרֵי וּלְגַבֵּי שָׂדֶה תְּרֵי וְהִלְכְתָא כְּתְרֵי שְׁאֵין עוֹמְדִין דִּבְרֵי יְחִיד בְּמָקוֹם שְׁנַיִם דְּאַחֲרֵי רַבִּים לְהַטּוֹת כְּתִיב (שמות כג) כִּי תַהֲוֶה דִּקְדּוּקֵי מִטְלָנְיוֹת דְּבָמֵה מְדַלִּיקִין (שבת דף כט). אֲבָל הָכָא דְּאִיתְנְהוּ לֹא גָּלוּ דְּעַתַּיְיהוּ דְּלֵיתְנְהוּ שׁוּם מִידֵּי דִּילּוּף בֵּין בֵּית לְשָׂדֶה טַעְמָא דְּנַפְשֵׁיהּ קָאָמַר: **מַעֲבִירִי**. סְפִינָה רְחָבָה שֶׁעוֹבְרִים בָּהּ רוֹחַב הַנָּהָר: **דְּאִפְּסְרָהּ בְּווּרֵי בְּווּוּא**. וְהֵיינוּ בְּשֶׁכָּרוֹ דְּקָתָנֵי טוֹל דֵּינָר בִּשְׂכַר שֶׁאַתָּה מְפַסִּיד כָּאן וְתַעֲבִירֵנִי נוֹתֵן לוֹ אוֹתוֹ שָׂכָר מִשְׁלֹם וּמִתְנֵי נָמֵי הֲרֵי הִפְסִידוֹ נִיכָּר: דִּבְרֵידֵי קָא **פָּסִיד**. שׁוֹפֵךְ אֶת יָינוֹ בְּיָדַיִם בְּשֶׁבִּילוֹ: **יָרֵד לְהַצִּיל**. ע"מ שֶׁיִּתְּנוּ לוֹ דְּמֵי שְׁלוֹ: **וְעָלָה שֶׁלּוֹ מֵאֵילָיו מְחוּ**. מֵאֵמְרַנְן מֵעִכְּרָא דְּאִפְּסְרֵיהּ בְּאִבּוּד דְּמֵי וּמְחַיֵּיב לוֹ הַיְאַךְ לְשׁוּלְמוֹ וְהַדָּר זָכָה בֵּיהּ מֵרֵיהּ מֵהַפְקֵרָא אוֹ דִלְמָא בֵּיוָן דְּסָלִיק סְלִיק: **מִן שֶׁמַּיָּא רְחִימוּ עֲלֵיהּ**. וְהֵיכִי לֵיהּ דְּמֵי כְּאִילּוּ מֵת: **לְוִיטְנוּ**. נִתְחַבֵּר עִמָּהֶם אֲרַי וְהָיָה מְשַׁמֵּר בְּהֶמּוֹתֵיהֶם מֵחַיּוֹת וְלֵיסְטִים: **קְדֵים רַב סְפָרָא**. קוֹדֵם שֶׁיִּתְחַזֵּק בְּהֶן אַחֵר שֶׁהָרֵי הַפְקֵר הָיָה: **לְרִיווּחָא דְּסִילְתָא**. שְׁלֹא יְהֵא עֲרֵעוֹר בְּדָבָר:

דּוּרְסְקִנְיָן

תְּשַׁפָּךְ הֶבֶל וב"ה אוֹמְרִים תַּעֲשֶׂה זִילּוּף אָמַר רַ' יִשְׁמָעֵאל ב"ר יוֹסֵי אֲנִי אֶכְרַע בְּבֵית תַּעֲשֶׂה זִילּוּף וּבְשָׂדֶה תְּשַׁפָּךְ הֶבֶל אִיבָּא דְּאָמְרֵי בְּרֶשֶׁן תַּעֲשֶׂה זִילּוּף וּבְחָרֹשׁ תְּשַׁפָּךְ הֶבֶל אָמְרוּ לוֹ אֵין הַכְרָעָה שְׁלִישִׁית מַכְרַעַת: אִם אָמַר לוֹ אֲצִיל אֶת שֶׁלְּךָ וְכוּ': אַמַּאי וְנֵימָא לֵיהּ מְשַׁמֵּשׁ אֲנִי בְּךָ מֵ' לֹא תַּגִּיעַ הֲרֵי שֶׁהָיָה בּוֹרַח מִבֵּית הָאֲסוּרִין וְהָיְתָה מַעֲבוֹרֶת לְפָנָיו אָמַר לוֹ טוֹל דֵּינָר וְהַעֲבִירֵנִי אֵין לוֹ אֶלָּא שְׂכָרוֹ אֶלְמָא אָמַר לֵיהּ מְשַׁמֵּשׁ אֲנִי בְּךָ הָכָא נָמֵי לֵימָא לֵיהּ מְשַׁמֵּשׁ אֲנִי בְּךָ הָא לֹא דָּמֵי אֶלָּא לְסֵיפָא וְאִם אָמַר לוֹ טוֹל דֵּינָר זֶה בִּשְׂכָרְךָ וְהַעֲבִירֵנִי נוֹתֵן לוֹ שְׂכָרוֹ מְשֻׁלָּם מֵאי שְׁנָא רֵישָׂא וּמֵאי שְׁנָא סֵיפָא אָמַר רַבִּי בַּר חָמָא בְּצִיר הַשּׁוֹלָה דָּגִים מִן הַיָּם וְאֵ"ל אַפְסַרְתָּנִי כְּווּרֵי בְּווּוּא. זֶה שֶׁטָּבַע נָהָר חָמוֹר וַחֲמוֹר חֲבֵירוֹ שָׁלוֹ יָפֶה כָּמָּה וְכוּ': הַצִּילֵנִי דְּאִי אִשְׁמְעִינָן קַמַּיְיתָא הָתָם הוּא דְּכִי פָּרִישׁ לֵיהּ מִיָּד אֲבָל הָכָא דְּמֵי כּוּפֵיהּ מִשּׁוּם דְּבָרִים קַ"ו סָפְרָא וְנֵימָא לֵיהּ אַמַּאי וְנֵימָא לֵיהּ מְשַׁמֵּשׁ אֲנִי בְּךָ הָכָא נָמֵי לֵימָא לֵיהּ מְשַׁמֵּשׁ אֲנִי בְּךָ הָא לֹא דָּמֵי אֶלָּא לְסֵיפָא וְאִם אָמַר לוֹ אֵינִי מַצִּיל אֶת שֶׁלְּךָ וְכוּ': אַמַּאי וְנֵימָא לֵיהּ מְשַׁמֵּשׁ אֲנִי בְּךָ הָכָא נָמֵי לֵימָא לֵיהּ מְשַׁמֵּשׁ אֲנִי בְּךָ הָא לֹא דָּמֵי אֶלָּא לְסֵיפָא וְאִם אָמַר לוֹ טוֹל דֵּינָר וְהַעֲבִירֵנִי נוֹתֵן לוֹ שְׂכָרוֹ מְשֻׁלָּם מֵאי שְׁנָא רֵישָׂא וּמֵאי שְׁנָא סֵיפָא אָמַר רַבִּי בַּר חָמָא בְּצִיר הַשּׁוֹלָה דָּגִים מִן הַיָּם וְאֵ"ל אַפְסַרְתָּנִי כְּווּרֵי בְּווּוּא. זֶה שֶׁטָּבַע נָהָר חֲמוֹרוֹ וַחֲמוֹר חֲבֵירוֹ שָׁלוֹ יָפֶה כַ

לְחֻבְיָא כָּרוּב וְדוּרְמַסְקָנְיָן לְחוּלָּה. שֶׁכֵּרוּהוּ בִּשְׁבִיל הַחוּלָּה יוֹתֵר מִמַּה שֶׁהָיָה רָאוּי לְשׂוֹכְרוֹ דְּהָכִי מְשַׁמַע לְשׁוֹן נוֹתֵן לוֹ שְׂכָרוֹ מֻשְׁלָם וְצ"ל דְּמִירְעִי בְּגוֹן דְּלֵיכָא לְמִימַר מְשִׁמֵּה אֲנִי בְּךָ שֶׁהוּא מְפַסִּיד בְּמָקוֹם אַחֵר בְּיוֹצֵא בָּזֶה. **וְרַשָּׁאִים** הַחַמְּרִים לְהִתְנוֹת בֵּינֵיהֶם. פֵּירוּשׁ רַשָּׁאִים לְהַסִּיעַ מִמְּוֹן אם בְּכָךְ עָשׂוּ תְּנַאי קוֹדֶם כְּמוֹ זֶה וְרַשָּׁאִין בְּנֵי הָעִיר לְהַסִּיעַ עַל קַלְגַּל דב"ב (דף ח:):

יְחַסְנְיָה סַקָּאָה. פֵּי׳ בְּתוֹךְ: אַרְבָּה כְּמוֹ (וּמַעֲלֶה אֹתוֹ) הַסַּקָּאִין דִּבְתַעֲנִית (דף ו.) שֶׁהוּא מִין אַרְבֶּה וְאִין נִרְאֶה לִ"ת דִּלְשׁוֹן יְרִידָה וְאַחְסְנָתָא מַשְׁמַע דְּאַבְנֵי אֶרֶץ אֲיֵירֵי וְנָטְלוֹהָ מִסִּיקְרִן נְמֵי אֲיֵירֵי בְּבְנֵי אָדָם וְנִרְאֶה שֶׁהָאוּיר קָרֵי סַקָּאָה שֶׁעוֹלִין וּמְכַסִּין אֶת הָאָרֶץ בִּדְבָרִים (שמות י) וְהִנֵּה כִּסָּה אֶת עֵין הָאָרֶץ וְעַל שֵׁם כָּךְ נִקְרָא צְלָצַל שֶׁמְּכַסֶּה כָּל הָאָרֶץ כְּצֵל כְּמוֹ הוֹי אֶרֶץ צְלָצַל בְּנַפֶּיהָ (ישעיה יח) ר"ת וְנִרְאֶה דִּירוּשָׁה שֶׁיֵּיכֶא שִׁפּוּר בְּעוֹפוֹת וְחַיּוֹת כְּמוֹ וִירַשְׁתּוּהָ קָאַת וְקִפּוֹד (שם לד:):

הָא מַרְשָׁא שְׁמַע׳ מִינָּהּ. תֵּימַהּ דִּכְמֵהּ מְקוֹמוֹת אֵיכָא הָכִי שְׁכוּפִּךְ דְּבָרִיו ר"ל דְּדִיּיקִ מִדָּה"ל לְמֵימְרִי וְאִם לֹאו חַיָּיב מִדְּקָתָנֵי וְאִם מֵחֲמַת הַגּוֹלֵן חַיָּיב לְהַעֲמִיד לוֹ שָׂדֶה אַחֵר מִשֶּׁלּוֹ בְּאִפֵּי נַפְשֵׁהּ הֵיא:

לֹא צְרִיכָא דְּאַחְוֵי אַחְוֵי. פֵּי׳ בְּקִטְנִּי שְׁמַע מִבֵּית הַמַּלָּךְ שֶׁהָיוּ רוֹצִין לְגוֹזֵל לוֹ קַרְקַע וְהָרְאָה לָהֶם זֶה קַרְקַע פְּלוֹנִי אָמַר הוּא כְּמוֹ שֶׁפֵּי׳ דְּאַפִּילּוּ בְּעִנְיָן זֶה מְחַיְּבִים לֵיהּ אע"ג שֶׁאֵינוֹ בָּרוּר שֶׁיִּטְלְוֹהָ שֶׁלֹּא אָמְרוּ תְּחִלָּה הָרְאֵה לָנוּ וְנִגְזוֹל אֲלָא מֵעַצְמוֹ הָרְאֵה לָהֶם דְּקָא ה"נ אָמַר לְקַמָּן (קיג.) וְאִם הָרְאָה מֵעַצְמוֹ כְּמוֹ שֶׁנָּשָׂא וְנָתַן דְּמֵי וי"ס דְּגַרְס הָכִי בְּגוֹן שֶׁאָנְסוּהוּ עַכּוּ"ם וְאַחְוֵי אַרְעָא וְאַחְוֵי נְמֵי הָא בְּהֶדְיֵיהוּ וְאֵין לְהִקְשׁוֹת לְפִ"ז מִדְּאָמַר לְקַמָּן נָאֶנֶס פָּטוּר דְּהָתָם אָנְסוּהוּ לְהָרְאוֹת קַרְקָעוֹתָיו שֶׁל פְּלוֹנִי אֲבָל הָכָא דְּאָנְסוּהוּ לְהָרְאוֹת שֶׁלּוֹ חַיָּיב שֶׁלֹּא הָיָה לוֹ לְהָרְאוֹת אוֹתָהּ שֶׁגּוֹזֵל שֶׁאֵין שֶׁלּוֹ:

לֹא צְרִיכָא דְּאַחְוֵי אַחְוֵי. חַיָּיב מִשּׁוּם דִּינָא דְּגַרְמֵי כִּדְמְשַׁמַע לְקַמָּן בְּשִׁמְעָתִין דְּקָאָמַר דִּיל לְגַבֵּיהּ ר' שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְיָקִים וְר' אֶלְעָזָר בֶּן פְּדָת דְּדָאֵין דִּינָא דְּגַרְמֵי וְחַיָּיבְתּוּ מִמַּרְנִיתִין וְאִם מֵחֲמַת הַגּוֹלֵן חַיָּיב לְהַעֲמִיד לוֹ שָׂדֶה אַחֵר וְתִימַהּ לְרִשְׁבָּ"א דְּלִעֵיל בְּהָגוֹזֵל קַמָּא (דף ק. ושם) לֹא מְשַׁבַּחַת דְּר"מ דְּאֵין דִּינָא דְּגַרְמֵי אֶלָּא בְּרֵייתָא דְּמַזִּיקִין הַכֹּרֵם שֶׁנִּפְרְצָה דְּלֹא שְׁמִעִינָן דְּאָתְיָא כְּר"מ אֶלָּא מִכֹּחַ הֶזֵּיקוֹ מִשְׁנָה דְּהַמַּסְכֵּךְ וְאַמַּאי לֹא מִייתֵי הָתָם מִמַּתְנִי' דְּהָכָא דְּמַחַיְּבִינַן בְּדִינָא דְּגַרְמֵי וְאוֹמַר ר"י דְּלֹא נִיחָא לֵיהּ לְאַתּוֹיֵי מִמַּתְנִיתִין דְּהָכָא דְּלֹא קָתָנֵי בָּהּ בְּהֶדְיָא דְּאַחְוֵי אֶלָּא מִיתְּוֹרָא דְּמַתְנִי' מוֹכֵר לָהּ הַכֹּי:

לאו

בַּר יִצְחָק מַאן דְּתָנֵי מַסִּיקִין לֹא מְשַׁתְּבַשׁ וּמַאן דְּתָנֵי מְצִיקִין לֹא מְשַׁתְּבַשׁ מַאן דְּתָנֵי מְצִיקִין לֹא מְשַׁתְּבַשׁ דִּכְתִיב בְּמָצוֹר וּבְמָצוֹק וּמַאן דְּתָנֵי מַסִּיקִין לֹא מְשַׁתְּבַשׁ דִּכְתִיב יֵרֵשׁ הַצְּלָצַל וּמַתְרְגְּמִינַן יְחַסְנִיהּ סַקָּאָה: אִם מֵחֲמַת הַגּוֹלֵן חַיָּיב: הֵיכִי דָּמֵי אֵילֵימָא דְּאַנְסוּהָ לְאַרְעָא דִּידֵיהּ וְלֹא אַנְסוּהָ לְאַרְעָתָא הָא מְרִישָׁא שְׁמַעְתָּ מִינָּהּ אִם מֵחֲמַת מְדִינָה הִיא כו' אִי לֹא לֹא צְרִיכָא דְּאַחְוֵי אַחְוֵויֵי לִישְׁנָא אַחֲרִינָא הכ"ע בְּגוֹן דְּאַנְסוּהָ עַכּוּ"ם וְאָמְרֵי לֵיהּ אַחְוֵויֵי אַרְעָתָיךְ וְאַחְוֵי דְּהוּא בַּהֲדַיְיהוּ הַהוּא גַּבְרָא דְּאַחְוֵי אַבְרָיָא דְּהַהֵּי דְּבֵי רֵישׁ גָּלוּתָא אָתָא לְקַמֵּיהּ דְּרַב נַחְמָן חֲזִיֵיהּ רַב נַחְמָן לִשְׁלוּמֵי יָתֵיב רַב יוֹסֵף אֲחוֹרֵיהּ דְּרַב הוּנָא בַּר חִיָּיא וְיָתֵיב רַב הוּנָא בַּר חִיָּיא קַמֵּיהּ דְּרַב נַחְמָן א"ל רַב הוּנָא בַּר חִיָּיא לְרַב נַחְמָן דִּינָא אוֹ קִנְסָא א"ל רַב יוֹסֵף לְרַב הוּנָא בַּר חִיָּיא מַאי נִפְקָא לָךְ מֵהָכִי מֵחֲמַת הַגּוֹלֵן חַיָּיב לְהַעֲמִיד לוֹ שָׂדֶה וְאוֹקִימְנָא דְּאַחְוֵי אַחְוֵויֵי בְּתַר דְּנָפַק א"ל רַב נַחְמָן דִּינָא אוֹ קִנְסָא א"ל רַב יוֹסֵף לְרַב הוּנָא בַּר חִיָּיא מַאי נִפְקָא לָךְ מִינֵּיהּ

לְחֻבְיָא כָּרוּב וְדוּרְמַסְקָנְיָן לְחוּלָּה. שֶׁכֵּרוּהוּ בִּשְׁבִיל הַחוּלָּה יוֹתֵר מִמַּה שֶׁהָיָה רָאוּי לְשׂוֹכְרוֹ דְּהָכִי מְשַׁמַע לְשׁוֹן נוֹתֵן לוֹ שְׂכָרוֹ מֻשְׁלָם וְצ"ל דְּמִירְעִי בְּגוֹן דְּלֵיכָא לְמִימַר מְשִׁמֵּה אֲנִי בְּךָ שֶׁהוּא מְפַסִּיד בְּמָקוֹם אַחֵר בְּיוֹצֵא בָּזֶה. **וְרַשָּׁאִים** הַחַמְּרִים לְהִתְנוֹת בֵּינֵיהֶם. פֵּירוּשׁ רַשָּׁאִים לְהַסִּיעַ מִמְּוֹן אם בְּכָךְ עָשׂוּ תְּנַאי קוֹדֶם כְּמוֹ זֶה וְרַשָּׁאִין בְּנֵי הָעִיר לְהַסִּיעַ עַל קַלְגַּל דב"ב (דף ח:):

יְחַסְנְיָה סַקָּאָה. פֵּי׳ בְּתוֹךְ: אַרְבֶּה כְּמוֹ (וּמַעֲלֶה אֹתוֹ) הַסַּקָּאִין דִּבְתַעֲנִית (דף ו.) שֶׁהוּא מִין אַרְבֶּה וְאִין נִרְאֶה לִ"ת דִּלְשׁוֹן יְרִידָה וְאַחְסְנָתָא מַשְׁמַע דְּאַבְנֵי אֶרֶץ אֲיֵירֵי וְנָטְלוֹהָ מִסִּיקְרִן נְמֵי אֲיֵירֵי בְּבְנֵי אָדָם וְנִרְאֶה שֶׁהָאוּיר קָרֵי סַקָּאָה שֶׁעוֹלִין וּמְכַסִּין אֶת הָאָרֶץ בִּדְבָרִים (שמות י) וְהִנֵּה כִּסָּה אֶת עֵין הָאָרֶץ וְעַל שֵׁם כָּךְ נִקְרָא צְלָצַל שֶׁמְּכַסֶּה כָּל הָאָרֶץ כְּצֵל כְּמוֹ הוֹי אֶרֶץ צְלָצַל בְּנַפֶּיהָ (ישעיה יח) ר"ת וְנִרְאֶה דִּירוּשָׁה שֶׁיֵּיכֶא שִׁפּוּר בְּעוֹפוֹת וְחַיּוֹת כְּמוֹ וִירַשְׁתּוּהָ קָאַת וְקִפּוֹד (שם לד:):

הָא מַרְשָׁא שְׁמַע׳ מִינָּהּ. תֵּימַהּ דִּכְמֵהּ מְקוֹמוֹת אֵיכָא הָכִי שְׁכוּפִּךְ דְּבָרִיו ר"ל דְּדִיּיקִ מִדָּה"ל לְמֵימְרִי וְאִם לֹאו חַיָּיב מִדְּקָתָנֵי וְאִם מֵחֲמַת הַגּוֹלֵן חַיָּיב לְהַעֲמִיד לוֹ שָׂדֶה אַחֵר מִשֶּׁלּוֹ בְּאִפֵּי נַפְשֵׁהּ הֵיא:

לֹא צְרִיכָא דְּאַחְוֵי אַחְוֵי. פֵּי׳ בְּקִטְנִּי שְׁמַע מִבֵּית הַמַּלָּךְ שֶׁהָיוּ רוֹצִין לְגוֹזֵל לוֹ קַרְקַע וְהָרְאָה לָהֶם זֶה קַרְקַע פְּלוֹנִי אָמַר הוּא כְּמוֹ שֶׁפֵּי׳ דְּאַפִּילּוּ בְּעִנְיָן זֶה מְחַיְּבִים לֵיהּ אע"ג שֶׁאֵינוֹ בָּרוּר שֶׁיִּטְלְוֹהָ שֶׁלֹּא אָמְרוּ תְּחִלָּה הָרְאֵה לָנוּ וְנִגְזוֹל אֲלָא מֵעַצְמוֹ הָרְאֵה לָהֶם דְּקָא ה"נ אָמַר לְקַמָּן (קיג.) וְאִם הָרְאָה מֵעַצְמוֹ כְּמוֹ שֶׁנָּשָׂא וְנָתַן דְּמֵי וי"ס דְּגַרְס הָכִי בְּגוֹן שֶׁאָנְסוּהוּ עַכּוּ"ם וְאַחְוֵי אַרְעָא וְאַחְוֵי נְמֵי הָא בְּהֶדְיֵיהוּ וְאֵין לְהִקְשׁוֹת לְפִ"ז מִדְּאָמַר לְקַמָּן נָאֶנֶס פָּטוּר דְּהָתָם אָנְסוּהוּ לְהָרְאוֹת קַרְקָעוֹתָיו שֶׁל פְּלוֹנִי אֲבָל הָכָא דְּאָנְסוּהוּ לְהָרְאוֹת שֶׁלּוֹ חַיָּיב שֶׁלֹּא הָיָה לוֹ לְהָרְאוֹת אוֹתָהּ שֶׁגּוֹזֵל שֶׁאֵין שֶׁלּוֹ:

לֹא צְרִיכָא דְּאַחְוֵי אַחְוֵי. חַיָּיב מִשּׁוּם דִּינָא דְּגַרְמֵי כִּדְמְשַׁמַע לְקַמָּן בְּשִׁמְעָתִין דְּקָאָמַר דִּיל לְגַבֵּיהּ ר' שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְיָקִים וְר' אֶלְעָזָר בֶּן פְּדָת דְּדָאֵין דִּינָא דְּגַרְמֵי וְחַיָּיבְתּוּ מִמַּרְנִיתִין וְאִם מֵחֲמַת הַגּוֹלֵן חַיָּיב לְהַעֲמִיד לוֹ שָׂדֶה אַחֵר וְתִימַהּ לְרִשְׁבָּ"א דְּלִעֵיל בְּהָגוֹזֵל קַמָּא (דף ק. ושם) לֹא מְשַׁבַּחַת דְּר"מ דְּאֵין דִּינָא דְּגַרְמֵי אֶלָּא בְּרֵייתָא דְּמַזִּיקִין הַכֹּרֵם שֶׁנִּפְרְצָה דְּלֹא שְׁמִעִינָן דְּאָתְיָא כְּר"מ אֶלָּא מִכֹּחַ הֶזֵּיקוֹ מִשְׁנָה דְּהַמַּסְכֵּךְ וְאַמַּאי לֹא מִייתֵי הָתָם מִמַּתְנִי' דְּהָכָא דְּמַחַיְּבִינַן בְּדִינָא דְּגַרְמֵי וְאוֹמַר ר"י דְּלֹא נִיחָא לֵיהּ לְאַתּוֹיֵי מִמַּתְנִיתִין דְּהָכָא דְּלֹא קָתָנֵי בָּהּ בְּהֶדְיָא דְּאַחְוֵי אֶלָּא מִיתְּוֹרָא דְּמַתְנִי' מוֹכֵר לָהּ הַכֹּי:

לאו

בַּר יִצְחָק מַאן דְּתָנֵי מַסִּיקִין לֹא מְשַׁתְּבַשׁ וּמַאן דְּתָנֵי מְצִיקִין לֹא מְשַׁתְּבַשׁ מַאן דְּתָנֵי מְצִיקִין לֹא מְשַׁתְּבַשׁ דִּכְתִיב בְּמָצוֹר וּבְמָצוֹק וּמַאן דְּתָנֵי מַסִּיקִין לֹא מְשַׁתְּבַשׁ דִּכְתִיב יֵרֵשׁ הַצְּלָצַל וּמַתְרְגְּמִינַן יְחַסְנִיהּ סַקָּאָה: אִם מֵחֲמַת הַגּוֹלֵן חַיָּיב: הֵיכִי דָּמֵי אֵילֵימָא דְּאַנְסוּהָ לְאַרְעָא דִּידֵיהּ וְלֹא אַנְסוּהָ לְאַרְעָתָא הָא מְרִישָׁא שְׁמַעְתָּ מִינָּהּ אִם מֵחֲמַת מְדִינָה הִיא כו' אִי לֹא לֹא צְרִיכָא דְּאַחְוֵי אַחְוֵויֵי לִישְׁנָא אַחֲרִינָא הכ"ע בְּגוֹן דְּאַנְסוּהָ עַכּוּ"ם וְאָמְרֵי לֵיהּ אַחְוֵויֵי אַרְעָתָיךְ וְאַחְוֵי דְּהוּא בַּהֲדַיְיהוּ הַהוּא גַּבְרָא דְּאַחְוֵי אַבְרָיָא דְּהַהֵּי דְּבֵי רֵישׁ גָּלוּתָא אָתָא לְקַמֵּיהּ דְּרַב נַחְמָן חֲזִיֵיהּ רַב נַחְמָן לִשְׁלוּמֵי יָתֵיב רַב יוֹסֵף אֲחוֹרֵיהּ דְּרַב הוּנָא בַּר חִיָּיא וְיָתֵיב רַב הוּנָא בַּר חִיָּיא קַמֵּיהּ דְּרַב נַחְמָן א"ל רַב הוּנָא בַּר חִיָּיא לְרַב נַחְמָן דִּינָא אוֹ קִנְסָא א"ל רַב יוֹסֵף לְרַב הוּנָא בַּר חִיָּיא מַאי נִפְקָא לָךְ מִינֵּיהּ

מֵחֲמַת הַגּוֹלֵן חַיָּיב לְהַעֲמִיד לוֹ שָׂדֶה וְאוֹקִימְנָא דְּאַחְוֵי אַחְוֵויֵי בְּתַר דְּנָפַק א"ל רַב יוֹסֵף לְרַב הוּנָא בַּר חִיָּיא מַאי נִפְקָא לָךְ מִינֵּיהּ

רש"י

אי דינא. הוא שמסור לשלוח: **נמרינן.** מהאי מעשה דרב נחמן לשאר גרמי דנקיק דעלמא: **ואי קנסא.** הוא דקנסיה רב נחמן משום דרגיל היה בכך לא גמרינן מיניה: **המבטא.** טהרותיו של חבירו או מנסך יינו של חבירו לע"ז דאע"ג דקמיה מנח ואין החזיקו ניכר משלם: **לא חזרו.** לא היינו גמר' מדמעע ממנסך: המדמע. ערב חולין בתרומה דהפרשת דמי החולין דלא חזו מהשתא אלא להמכר לכהנים: **להפסד מרובה.** מטמא תרומה הפסד מרובה הוא: **הוא דתו לא חזיא לאכילה.** מדמע הפסד מועט הוא דקא מקדש לכהנים: **אף המנסך וכו'.** לא חזרו לא גמרינן מנסך אע"ג דהפסידו מרובה ממדמע ומטמא דהפסידן מועט לגבי מנסך: **וזרק חיץ.** בשבת: **עקירה צורכי הנחה.** דכיון דבין עקירה לנחיה קרע ומצא מעשה שבת ומעשה עקירה באין כאחד ולא אמרינן משעת עקירה חייב ממון ומתחייב בנפשו לא חי עד שעת הנחת חיץ והכה נמי הגבהת יין צורך נישוך הוא ותשלומין וחיוב מיתה דע"ז באין כאחד: **לבי אבויני.** מקום: **נשא ונתן ביד חייב.** דהציל עצמו במזון חברו: **מעצמו.** בלא אונס: **דדי ואמטי.** שא והולך עמנו לבית המלון: ח"מ. דאם נשא ונתן ביד חייב. היכא דלא אימקימתו. העובדי כוכבים של המזון מעיקרא ע"י האונס אלא הלך ונטל ונתנו להם אבל הכא דאוקמינהו על היין שלייהו ואהדהוא שעתא פטור כי אמטי הו דידהו אמטי: **פקיע.** קשה: **חייב.** ואע"ג דקאי עכו"ם ע"ג המזון הואיל ונשא ונתן ביד חייב: **בתרי עיבדי נחרא.** עכו"ם מצד זה והעמיר מצד זה דאי לא יהבי לא נהליה לא מצי אנס למשקליה: **שותא.** מכמורת לדגים או לחיות: **לקוציה.** לצואריה שבר מפרקתו: **תוא.** חיה והוא שור הבר כדמתרגם (דברים יד) תוא וחמר תורבלא תור שור בלא יער: **אין מחיצין עליו.** ושפיר עבדת דקטלתיה: **מפיים פיתיבתא דיומא לרבנן.** היה מחזר ושונה להם מה שדרש רבי יוחנן אותו היום לפי ש"ר של חכם גדול היה ולאחר ששמעו כולן מפי הרב חזור ומכוונה בידם: **בדרא קמא.** שבע שורות תלמידים ישובים לפניו זו לפנים מזו: **ביתרקי.** תפיר"ד בלעז: **מקרחי נביני.** גבות עיניו גדולים ומכסין עיניו: **פריטא שפתיה.** נקרעה שפתו על ידי מכה: הדרא

לאו משום דקנסא הוא. והא דמעיקרא לא גזרו על זה כמו על זה למאי דלא מסיק אדעתיה השתא טעמא דהפסד מועט איכא למימר דמעשה אירע במטמא ובמנסך לכך גזרו עליהם בשעת מעשה: **כיון** שנפל בידי עובדי כוכבים אין מרחמים עליו. בלומר שפיר מיקרי מסור שדבר ברור הוא שיקרהו מאחר שהראהו: **השתא** יזוני נינהו כו'. קשה לר"י דבפ"ב דגיטין (דף נה: ושם יז. ד"ה הא) אמר רבה בר בר חנה חלש על לגביה כו' אמר רחמנא או בטוחך וכו' ופריך למימרא דרומאי מעלי מפרסאי אלמא משמע שאז עדיין היו פרסיים בבבל ולכאורה משמע שאותו מעשה היה אחר מעשה שבבאן ואור"י שהשרים והפקידים היו משתנים והיו פעמים מפרסיים ופעמים מיוונים: דילכון

1 אי דינא אי קנסא א"ל אי דינא נמרינן מינייה אי קנסא
2 לא נמרינן מינייה ומנא תימרא דמקנסא לא נמרינן
3 דתניא בראשונה היו אומרים המבטא והמנסך חזרו
4 לומר אף המדמע חזרו אין לא חזרו לא מאי טעמא
5 לאו משום דקנסא הוא וקנסא לא נמרינן מינייה לא
6 מעיקרא סברי להפסד מרובה חששו להפסד מועט
7 לא חששו ולבסוף סברי להפסד מועט נמי חששו אינו והא תני אבוה דרבי אבין בראשונה
8 היו אומרים המטמא והמדמע חזרו לומר אף המנסך חזרו אין לא חזרו לא מאי טעמא לאו
9 משום דילא נמרינן מקנסא לא מעיקרא סברי ברבי אבין ולבסוף סברי ברבי ירמיה מעיקרא
10 סברי ברבי אבין דאמר רבי אבין זרק חץ מתחילת ארבע ולבסוף ארבע וקרע שיראין
11 בהלכתן פטור שהרי עקירה צורך הנחה היא ומתחייב בנפשו ולבסוף סברי בר' ירמיה
12 דא"ר ירמיה משעת הגבהה קנייה איתיביה ליה ממון מתחייב בנפשו לא חיי עד שעת פיסוק
13 רב הונא בר יהודה איקלע לבי אבוני אתא לקמיה דרבא א"ל בלום מעשה בא לידך א"ל
14 ישראל שאנסוהו עובדי כוכבים והראה ממון חבירו בא לידי וחייבתיו א"ל אהדר עובדא
15 למריה דתניא ישראל שאנסוהו עובדי כוכבים והראה ממון חבירו פטור ואם נטל ונתן ביד
16 חייב אמר רבה אם הראה מעצמו בעשה ונתן ביד דמי והוא נברא דאנסוהו עובדי כוכבים
17 ואחרי אהמרא דרב מרי ברייה דרב פנחס בריה דרב חסדא א"ל דרי ואמטי בהדן דרא
18 ואמטי בהדייהו אתא לקמיה דרב אשי פטריניה א"ל רבנן לרב אשי והתניא אם עשה ונתן
19 ביד חייב א"ל הני מילי היכא דלא אוקמיה עילויה מעיקרא אבל היכא דאוקמיה עילויה
20 מעיקרא מיקלי קלייה איתיביה רבי אבהו לרב אשי אמר לו אנם הושט לי פקיע עמיר זה
21 או אשפול ענבים זה והושט לו חייב הכא במאי עסקינן בגון דקאי בתרי עבדי נהרא דיקא
22 נמי דקתני הושט ולא תני תן ש"מ: הא הוא שותא דהוו מנצו עלה בי תרי האי אמר דידי
23 הוא והאי אמר דידי הוא אזל חד מניינהו ומכרה לפרהנא דמלכא אמר אביי יכול לומר
24 אנא כי מסרי דידי מסרי א"ל רבא וכל כמיניה אלא אמר רבא משמתינן ליה עד דמייתי
25 ליה וקאי בדינא דהוה גברא בעי אחויי אתיבנא דיתיב קמיה אתא לקמיה דרב א"ל לא
26 תחיי ולא תהוי א"ל מחוינא ומחוינא ליתיב רב כהנא קמיה דרב שמטיה לקועיא מיניה קרי
27 רב עילויה בנך עולפו שכבו בראש כל חוצות כתוא מכמר מה תוא זה קיון שנפל במכמר
28 אין מרחמין עליו אף ממון של ישראל קיון שנפל ביד עובדי כוכבים אין מרחמין עליו א"ל

29 רב כהנא עד האידנא הוו קפדאי דילא תקשי לרבי יוחנן שבע שנין אוילי דקפדי אשפיכות דמים ואמרי מרדין מרדין קום
30 סך לארעא דישראל וקביל עלך דילא תקשי לרבי יוחנן שבע שנין אוילי אשכחיה לריש לקיש דיתיב וקא מסיים מתיבתא דיומא
31 לרבנן אמר להו ריש לקיש היכא אמרו להו האי קושיא והאי פירוקא והאי פירוקא אמרו ליה לריש
32 לקיש אול ריש לקיש א"ל לרבי יוחנן ארי עלה מבבל לעיין מר במתיבתא דילמחר למחר אותבוה בדרא קמא קמיה דר' יוחנן אמר
33 שמעתתא ולא אקשי שמעתתא ולא אקשי אנחרי שבע דרי עד דאותביה בדרא בתרא א"ל רבי יוחנן לר"ש בן לקיש
34 ארי שאמרת נעשה שוגג אמר ירא ה' רצונו דהני שבע דרי להוו חילוף שבע שנין דאמר לי רב קם אברעיא א"ל נהדר מר בריישא
35 אמר שמעתתא ואקשי אוקמיה בדרא קמא אמר שמעתתא ואקשי ר' יוחנן הוה יתיב אשבע בסתרקי ושלפי ליה חדא בסתרקא
36 מתותיה אמר שמעתתא ואקשי ליה עד דשלפי ליה כולהו בסתרקי מתותיה עד דיתיב על ארעא רבי יוחנן גברא סבא הוה
37 ומקרחי נביניה אמר להו דלו לי עיני ואחזייה דלו ליה במחלתא דכספא חוא דפרטיה שפוותיה סבר אחוך קמחייך ביה חלש
38 דעתיה ונח נפשיה למחר אמר להו רבי יוחנן לרבנן חזיתו לבבלאה היכי עבוד אמרו ליה דרכיה הכי על לגבי מעיתא חוא דהוה

הדרא

דְּיָלְכוֹן אָמְרֵי דִּילְהוֹן הִיא. פִּי׳ הַקּוּנְטְרֵס הַתּוֹרָה הִיא שֶׁל בְּנֵי בָּבֶל וְקָשֶׁה בְּפֶרֶק לוֹקֵל וַעֲרֵבָה (סוכה דף מד. ושם ד"ה והא) גַּבֵּי הָא דְּאָמַר עֲרֵבָה יְסוֹד נְבִיאִים הִיא וְשָׁכְחוּהוּ וְחָזְרוּ וְיִסְּדוּם וּפָרִיךְ מִי א"ר יוֹחָנָן הָכִי וְהָא"ר יוֹחָנָן דִּילְכוֹן אָמְרֵי דִּילְהוֹן הוּא וּפִרְכִּי בְּקוּנְטְרֵס אַלְמָא לֹא שָׁכְחוּהָ בָּגוֹלָה וּמֵאי פִּירְכָא הִיא וְכִי מִפְּנֵי שֶׁהָיוּ בַּעֲלֵי תּוֹרָה אֵין יָכוֹל לִהְיוֹת שֶׁשָּׁכְחוּ תּוֹרַת עֲרֵבָה וְעוֹד בְּכֻמָּה דּוּכְתֵּין אָמַר שָׁכְחוּהוּ וְחָזְרוּ וְיִסְּדוּם וְלֹא פָּרִיךְ עָלֶיהָ הָכִי וְהָאָמַר ר' יוֹחָנָן דִּילְכוֹן אָמְרֵי דִּילְהוֹן הוּא וְלִשּׁוֹן דִּילְהוֹן מְשֻׁמָּע לֵיהּ מִנְּהָג נְבִיאִים וְלֹא יְסוֹד נְבִיאִים וְכֵן צ"ל בְּהַמְגָּרֵשׁ (גיטין פד: ושם ד"ה ר"י) גַּבֵּי הַהִיא דְּא"ר יוֹחָנָן דִּילְכוֹן אָמַר הוֹאִיל וְקִנְאָתוֹ לְהִתְגָּרֵשׁ בֶּן יוֹחָנָן דִּילְכוֹן אָמַר הוֹאִיל וְקִנְאָתוֹ רַב כַּהֲנָא לְפִנֵי ר' יוֹחָנָן הָיָה רַבִּי יוֹחָנָן רֹאשׁ יְשִׁיבָה בְּעוֹד שֶׁרַבּוֹ חוֹקְרָה הָיָה בְּחַיִּים: (רעיץ תוספות מנחות כג: ד"ה כיון)

וְאִי לְאו אַדַּעְתָּא דְּכִסְפָּא אֲתוּ. וְאע"ג דְּאָמַר לְעֵיל נָשָׂא וְנָתַן בְּיַד חֲיֵיב אוֹרְיָתָא דְּשַׁאנִי שׁוֹמֵר שְׂלָדַת בֶּן הַפְקִידוֹהוּ שֶׁיִּצְיַע עַצְמוֹ בּוֹ אִם יְבוֹאוּ עָלָיו אַדַּעְתָּא דְּכִסְפָּא דְּכִסְפָּא:

אֵין לְךָ פִּדְיוֹן שְׁבוּיִים גָּדוֹל מִזֶּה. אע"ג דְּמִשְׁמַע דְּקָאֵי אֲמִיתַּ מִדְּלֵא מְפַלֵּיג בְּדַמְפַלֵּיג לְעֵיל מ"מ הוֹאִיל וְלֹא הָיָה לוֹ בְּאוֹתָהּ שָׁעָה מַה לִּיתֵּן לָהֶם חֲשִׁיב פִּדְיוֹן שְׁבוּיִים:

והלכה

הַדָּרָא לֵיהּ עַכְנָא. נָחָשׁ גָּדוֹל עָשָׂה עַצְמוֹ כְּגֹבֶל וְסַקְיָא אַת פִּי הַמְּעָרָה וְנוֹתֵן זָנָב לְתוֹךְ פִּיו וְאֵין אָדָם יָכוֹל לְיָקְבוֹ: **פְּתָח פִּיךָ.** הַרְחִיבוּ פִּתְחֵיךְ לְהַסִּיר זְנָבְךָ מִפִּיךָ וְעָשָׂה פֶּתַח לְיָקְבוֹ: **אִי מְצִית לְמִבְעֵי רַחֲמֵי דִּתְנִי לֹא שָׁבְיְנָא.** אִי אִפְשִׁיטָא לָךְ אוֹזִלְיָא בְּדַהֲרָךְ וְאַעֲמוֹד אֶצְלְךָ בְּבֵית הַמִּדְרָשׁ: **וְאִי לֹא הוֹאִיל וְחָלִיךְ שַׁעֲתָא.** וְאִתְרַחִישׁ נִיסָּא חֲלִיךְ וְלֹא אֶלֵךְ עוֹד עִמָּךְ שָׁמָּא תִּכְעוֹס עָלַי וְאָמוּת עוֹד פְּעַם אַחֶרֶת אֶלָּא אֶלֵךְ לְבֵיתִי הַיְ וְלֹא אֶעֱמוֹד עוֹד אֶצְלְךָ פֶּן אָמוּת פְּעַם אַחֶרֶת וְאִית דְּמַפְרֵשׁ הוֹאִיל וְחָלִיךְ שַׁעֲתָא וְקִבַּלְתְּ צַעַר מִיתָה לֹא אֶקְבֵּל עוֹד פְּעַם אַחֶרֶת לַיְלָה מִכְּאן וּבִפְסָחִים (דף מט.) מוֹכֵח שֶׁהָלַךְ לְבֵיתוֹ דְּאָמַר רַב כַּהֲנָא אִי לָאו דְּנִיסִּיבְנָא כַּהֲנָתָא לָאו אֲנָא גְּלֵית לֵיהּ וְהָא לְמָקוֹם תּוֹרָה גְּלֵית אל"ף לָאו אֲנָא גְּלֵית כִּדְגְּלוּ שְׁאַר מְאִינְשֵׁי שֶׁהָרַג לֹא בְּעֲבוּר מָקוֹם תּוֹרָה גְּלִיתִי אֶלָּא מֵאֵימַת מַלְכוּת בְּרַחְתִּי אֶלְמָא בְּתַר הָכֵי חֲזַר וְעוֹד אָמַר' בְּבְרָכוֹת יְרוּשַׁלְמִי דְּפָגַע בֵּיהּ הַהוּא גַּבְרָא אָמַר לֵיהּ מֵאי עֲבִיד בְּשַׁמַּיָּא כְּלוּמַר שֶׁלִּיעוּג עָלָיו שֶׁהֲיָה מֵת וְחָיָה א"ל גְּזַר דִּינְיךָ דְּהַהוּא גַּבְרָא מְחַתֵּם וּמֵת הַהוּא גַּבְרָא פָּגַע בֵּיהּ אַחֲרִינָא אָמַר לֵיהּ הָכֵי נַמִּי וּמֵת אָתֵי לְקַמֵּיהּ דְּר' יוֹחָנָן אָמַר לֵיהּ בַּר אֲנִישׁ דְּאָמִיהּ מְבַטֶּלֶת לֵיהּ וְאִנְתַּתֵיהּ דְּאָבוּהָּ מְיַקֶּרֶת בּוֹ: תַּיְיבִי. דְּקִרְצוּ מִשְׁנָתוֹ: **אי"ל דְּיִלְכוֹן אֲמְרֵי.** שֶׁלָּכֶם הַיְיתִי אוֹמֵר תּוֹרָה שֶׁל בְּנֵי א"י הִיא: דִּילְהוֹן הִיא. שֶׁל בְּנֵי בָּבֶל: **מְמַבְּטֶלֶת.** תִּבְשִׁיט מְשִׁי: **וְשָׁלֵים מְבִיאוֹ.** דְּאַדְבּוּרָא בְּעַלְמָא חַיִּים: **שְׁנָשָׂא וְנָתַן בָּהּ.** וּבְכוֹלְּם מְפָרֵשׁ שֶׁנָּשָׂא וְנָתַן בְּיַד בַּאֲחֵד דִּינֵי מְמוֹנוֹת בְּסַנְהֶדְרִין: **אֲמְרִי.** עֲשִׂיר: **אֲסִיק חֲמָרַיְיהּ לְמִבְרָא.** מְכַנִּים חֲמוֹרוֹ לְסִפִּינָה מֵעֵבֶר הַנָּהָר וְהָיוּ בָּהּ אֲנָשִׁים: **בָּעָא.** חַמְרָא לְטִבּוּעֵי מֵעִבְרָא: **מָלָא לֵיהּ.** דְּחָפוּ לֵיהּ לְחָמוֹר וְהִשְׁלִיכוּ לְמַיִם לְשׁוֹן אַחֵר מָלֵא לֵיהּ כְּמוֹ הַמַּלָּחִים (יונה א) הַתְּחִיל הַמַּלָּח לְהַצִּיל הַסְּפִינָה וְדָחֲפוּ וְהִשְׁלִיכוּ: **[אִי].** בְּעֵל הַחֲמוֹר רוֹדֵף הוּא לְהַרְוִיחַ נְפָשׁוֹת: **יְשִׁיבֵי אֶת חֲבֵלִים.** בֵּין שֶׁל נַרְדָּף בֵּין שֶׁל כָּל אֶחָד פְּטוּר מִלְּשַׁלֵּם שֶׁהֲרֵי מַתְחַיֵּב בְּנַפְשׁוֹ הוּא בְּרַדִּיפָה זוֹ וְאֵפִילּוּ אֵין הַזּוֹרֵעַ דַּיְינוֹ בְּפֶרֶק בֶּן סוֹרֵר וּמוֹרֶה וְאֵלּוּ נִיתְנוּ לְהַצִּיל בְּנַפְשׁוֹ דְּרוֹדֵף אַחַר חֲבֵירוֹ לְהָרְגוֹ וְנִמְצָא תְּשַׁלּוּמִין וְחִיּוּב מִיתָה בְּאֵין כְּאַחַד: **מְנוּסָּה.** שֶׁהֲרֵי נִרְדָּף זֶה רָשָׁאי לְהַרְגוֹ אֶת רוֹדְפוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שמות כב) אִם בַּמַּחְתֶּרֶת יִמָּצֵא הַגַּנָּב הַתּוֹרָה אָמְרָה אִם בָּא לְהָרְגְךָ הַשְׁכֵּם לְהָרְגוֹ: **וְלֹא מִן חַיִּים.** שֶׁהֲרֵי הַמַּצִּיל עַצְמוֹ בְּמָמוֹן חֲבֵירוֹ חַיֵּב כ"ש מַצִּיל אֲחֵרִים בְּמָמוֹן חֲבֵירוֹ: **שֶׁקִּפְּחָה נֶהֱנֶה.** שֶׁהִיְּתָה עַל שִׁפַּת הַנָּהָר וְהִגְבִּיהָ שִׁפּוֹתֶיהָ וְהַמַּיִם שׁוֹחֲקִים וְכוֹרִין תַּחַת הַשִּׁפָּה וּמִתְפַּשֶּׁטֶת בְּתוֹךְ הַשָּׂדֶה: **רַבִּי בָּל מֵילֵי.** וְאֵפִילּוּ קַרְקָעוֹת לְשִׁבּוּעָה וּלְהִשְׁתַּעְבֵּד: **מֵימָן שְׁטָרוֹת.** שֶׁאֵין גּוֹפוֹ מְמוֹן וְהַיְינוּ לֵיהּ נְיָירָא בְּעַלְמָא:

פרה

הַרָּדָא לֵיהּ עַכְנָא א"ל עַכְנָא עַכְנָא פְּתַח פּוּמָּיךְ וְיִבְּנֵם הָרָב אֶצֶל תַּלְמִיד וְלֹא פָּתַח יִבְּנֵם חָבֵר אֶצֶל חָבֵר וְלֹא פְּתָח יִבְּנֵם תַּלְמִיד אֶצֶל הָרָב פְּתַח לֵיהּ בָּעָא רַחֲמֵי וְאִסְתְּמִיהּ א"ל אִי הָוֶה יָדְעָנָא דְּרַדְפֵיהּ דְּמֵר בַּהֲדֵיהּ לָא חֲלֵשָׁא דַּעְתֵּי הַשְׁתָּא לֵימֵר בַּהֲדֵיהּ א"ל אִי מְצִית לְמִיבְעֵי רַחֲמֵי דִּתְנִי לֹא שָׁבְיְנָא אוֹזְלְנָא וְאִי לֹא לָא אוֹזְלְנָא הוֹאִיל וְחָלִיךְ שַׁעֲתָא חָלִיךְ תַּיְירֵיהּ אוֹקְמֵיהּ שַׁיְילֵיהּ כָּל סַפְּיָקָא דַּהֲוָה לֵיהּ וּפַשְׁטֵיהּ נִיהֲלֵיהּ הֵיכִינוּ דְּאָמַר ר' יוֹחָנָן דִּילְכוֹן אֲמְרֵי דִּילְהוֹן הִיא: הַהוּא דְּאָמַר ר' יוֹחָנָן דִּילְכוֹן אֲמְרֵי דִּילְהוֹן הִיא: הַהוּא דְּאַחֲרֵי אַפְּטַכְּא דְּר' אַבָּא יָתִיב ר' אֲבָהוּ וְר' חֲנִינָא בַּר פָּפֵּי וְר' יִצְחָק נַפְחָא וְיָתִיב ר' אֵילְעָא גַּבַּייהוּ סָבוּר לְחַיּוּבֵיהּ מַהָא דְּתַנְיָא דָּן אֶת הַדִּין זִיכָּה אֶת הַחַיָּב וְחִייֵב אֶת הַזַּכַּאי מְטַמֵּא אֶת הַטָּהוֹר וְטִיהֵר אֶת הַטָּמֵא מַה שֶּׁעָשָׂה עָשׂוּי וְיִשָּׁלֵם מִבֵּיתוֹ א"ל ר' אֵילְעָא הָכִי אָמַר רַב וְהוּא שֶׁנָּשָׂא וְנָתַן בְּיַד אֲמָרֵי לֵיהּ זִיל לְגַבֵּי דַּר"ש בֶּן אֶלְיָקִים וְרַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן פְּדָת דְּדַיְינֵי דִּינָא וְנָתַן בְּיַד בְּאַחַד דִּינֵי מְמוֹנוֹת בְּסַנְהֶדְרִין: **אֲמְרִי. עֲשִׁיר: **אֲסִיק חֲמָרַיְיהּ לְמִבְרָא.** מְכַנִּים חֲמוֹרוֹ לְסִפִּינָה מֵעֵבֶר הַנָּהָר וְהָיוּ בָּהּ אֲנָשִׁים: **בָּעָא.** חַמְרָא לְטִבּוּעֵי מֵעִבְרָא: **מָלָא לֵיהּ.** דְּחָפוּ לֵיהּ לְחָמוֹר וְהִשְׁלִיכוּ לְמַיִם לְשׁוֹן אַחֵר מָלֵא לֵיהּ כְּמוֹ הַמַּלָּחִים (יונה א) הַתְּחִיל הַמַּלָּח לְהַצִּיל הַסְּפִינָה וְדָחֲפוּ וְהִשְׁלִיכוּ: **[אִי].** בְּעֵל הַחֲמוֹר רוֹדֵף הוּא לְהַרְוִיחַ נְפָשׁוֹת: **יְשִׁיבֵי אֶת חֲבֵלִים.** בֵּין שֶׁל נַרְדָּף בֵּין שֶׁל כָּל אֶחָד פְּטוּר מִלְּשַׁלֵּם שֶׁהֲרֵי מַתְחַיֵּב בְּנַפְשׁוֹ הוּא בְּרַדִּיפָה זוֹ וְאֵפִילּוּ אֵין הַזּוֹרֵעַ דַּיְינוֹ בְּפֶרֶק בֶּן סוֹרֵר וּמוֹרֶה וְאֵלּוּ נִיתְנוּ לְהַצִּיל בְּנַפְשׁוֹ דְּרוֹדֵף אַחַר חֲבֵירוֹ לְהָרְגוֹ וְנִמְצָא תְּשַׁלּוּמִין וְחִיּוּב מִיתָה בְּאֵין כְּאַחַד: **מְנוּסָּה.** שֶׁהֲרֵי נִרְדָּף זֶה רָשָׁאי לְהַרְגוֹ אֶת רוֹדְפוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שמות כב) אִם בַּמַּחְתֶּרֶת יִמָּצֵא הַגַּנָּב הַתּוֹרָה אָמְרָה אִם בָּא לְהָרְגְךָ הַשְׁכֵּם לְהָרְגוֹ: **וְלֹא מִן חַיִּים.** שֶׁהֲרֵי הַמַּצִּיל עַצְמוֹ בְּמָמוֹן חֲבֵירוֹ חַיֵּב כ"ש מַצִּיל אֲחֵרִים בְּמָמוֹן חֲבֵירוֹ: **שֶׁקִּפְּחָה נֶהֱנֶה.** שֶׁהִיְּתָה עַל שִׁפַּת הַנָּהָר וְהִגְבִּיהָ שִׁפּוֹתֶיהָ וְהַמַּיִם שׁוֹחֲקִים וְכוֹרִין תַּחַת הַשִּׁפָּה וּמִתְפַּשֶּׁטֶת בְּתוֹךְ הַשָּׂדֶה: **רַבִּי בָּל מֵילֵי.** וְאֵפִילּוּ קַרְקָעוֹת לְשִׁבּוּעָה וּלְהִשְׁתַּעְבֵּד: **מֵימָן שְׁטָרוֹת.** שֶׁאֵין גּוֹפוֹ מְמוֹן וְהַיְינוּ לֵיהּ נְיָירָא בְּעַלְמָא:**

כָּל אֲשֶׁר יִשְׁבַּע עָלָיו לַשֶּׁקֶר חָזַר וְרִיבָּה רִיבָּה וּמֵיעֵט וְרִיבָּה רִיבָּה הַכֹּל וּמֵאי רַבֵּי כָּל מִילֵּי וּמֵאי מֵיעֵט מֵיעֵט שְׁטָרוֹת וְרִבָּנָן דְּרָשֵׁי כְּלָלֵי וּפְרָטֵי וְכוֹלֵשׁ כְּלָל בְּפִקָּדוֹן פָּרָט אוֹ מִכֹּל חָזַר וְכָלַל כְּלָל וּפָרָט וּכְלָל אִי אַתָּה דָּן אֶלָּא כְּעֵין הַפָּרָט מַה הַפָּרָט דָּבָר הַמִּיטַלְטֵל וּגוּפוֹ מְמוֹן אַף כָּל דָּבָר הַמִּיטַלְטֵל וּגוּפוֹ מְמוֹן יָצְאוּ קַרְקָעוֹת שֶׁאֵין מִמַּלְטְלִין יָצְאוּ עֲבָדִים שֶׁהוּקְּשׁוּ לְקַרְקָעוֹת יָצְאוּ שְׁטָרוֹת שֶׁאע"פ שֶׁמְּמַטְלְטְלִין אֵין גּוּפָן מָמוֹן וְהַדְרָנְיָא הַגּוֹזֵל אֶת הַפִּקָּדוֹן נֶהֱנֶה חַיָּב לְהַעֲמִיד לוֹ פָּרָה דִּבְרֵי ר' אֶלְעָזָר וַחֲכָמִים אוֹמְרִים אוֹמֵר לוֹ הֲרֵי שֶׁלְּךָ לְפָנֶיךָ הָתָם בְּמַאי קָמִיפַּלְגִי אָמַר רַב פָּפָּא הָתָם בְּמַאי עָסְקִינַן בְּגוֹזֵל שֶׁגָּזַל שָׂדֶה מֵהֲבֵירוֹ וְהֶיְתָה

פרה

פָּרָה רְבִיעָה בּוֹ'. וְגוֹזֵל לָהּ מִשָּׁבָּה וְהֵבִיא בְּקֹרְקָעוֹת וּלְרַ"א דְּאָמַר שְׂדֵה נִגְזֶלֶת קוֹנֶה פָּרָה עִמָּהּ וְחַיָּיב לְשַׁלֵּם דְּמִטַּלְטְלִין נִקְנִין אַגַּב קַרְקַע וּלְרַבָּנָן לָא קָנֶה שָׂדֶה וְלֹא פָּרָה שֶׁבָּהּ. **מתני'** לֹא יַחֲזִיר לוֹ בְּמַדְבֵּר. אִם אֵין זֶה תּוֹבֵעוֹ אֵין זֶה יָכוֹל לְכוֹפוֹ לְקַבֵּל חוֹבוֹ אוֹ פִּקָּדוֹנוֹ בְּמִדְבָּר דִּלְאו מָקוֹם שֶׁימּוֹר הוּא: **עַל מְנָת לְצֵאת לְמִדְבָּר.** קס"ד שֶׁאָמַר לוֹ לְזֶה זֶה עַל מְנָת שֶׁנֵּצֵא לְמִדְבָּר וְשָׁם אֶפְרַע לְךָ לְהָבֵי פָּרִיךְ פְּשִׁיטָא וְהָא מְתַנֵּה בְּהָדֵיהּ לְקַבְּלוֹ בְּמִדְבָּר: **גמ'** נִיתְנֵי לִיתְבַּע. אִם יִרְצֶה מְלֻוֶּה לִדְחֹתוֹ עַל הָעֲלִיוֹנָה: **אי בָּעֵית** לְאַהַדּוּרֵי נֵיתֵי הָתָם מֵהֲדְרָנָא לָךְ. וְאִשְׁמְעִינַן תַּנָּא דְּאוֹ"ג דְּלֹא תְּנֵאי גָּמוּר הוּא דְּהָא אִי בָּעֵית קָאָמַר אַפ"ה כֵּיוָן דְּיָדַע דְּאִיהוּ נָמֵי לְמִדְבָּר וְפָךְ עַל כָּרְחוֹ לְקַבְּלוֹ: **רַב** הוּנָא וְרַב יְהוּדָה אָמְרֵי חַיָּיב. לְשַׁלֵּם: **פְּטוּר.** וּמִיהוּ יָשְׁבַע כִּדְאָמַר שֶׁאֵין יוֹדֵע שֶׁחַיָּיב לוֹ כְּלוּם דִּלְא עָדִיף שֶׁמָּא מִבְּרֵי דְּהָא א"נ דָּבָר טָעוּן לֵיהּ אֵין לָךְ בְּיָדִי כְּלוּם הָרֵי מְשַׁבִּיעוֹ לֵיהּ שֶׁבּוּעַת הַיֵּסֶת: **הָקָא תָּבַע** לֵיהּ. וְא"ל גּוֹזֵלְתִּנִי דְּהַוֵי טָעֲנַת בְּרִי: **לְצֵאת** יָדֵי שָׁמַיִם. וְכֵיוָן דְּקָא מוֹדֵי דְּזִדְּאִי גּוֹזֵלְתָּה לֹא נָפֵיק יְדֵי שָׁמַיִם עַד דְּעָבִיד הַשְׁבָּעָה אֲבָל סֵיפָא הוֹאִיל וְלֹא גּוֹזֵל יָדַע וְלֹא נִגְזַל יָדַע לֵיכָא שׁוּם טָעֲנַת בְּרִי לֹא צָרִיךְ לְמִיפַּךְ יְדֵי שָׁמַיִם: **אִתְּמַר נַמִּי.** דְּהֵיכָא דְּבָא לְצֵאת יְדֵי שָׁמַיִם אֲפִילּוּ מֵאן דְּפָטַר לֵיהּ מִדִּינֵי אָדָם מוֹדֶה דְּחַיָּיב הֵיכָא דְּאִיכָּא קָצַת טָעֲנַת בְּרִי הִלְכָךְ רַב הוּנָא דְּאוֹקְמֵהּ רִישָׁא בְּדִלְא תָּבַע הוֹאִיל וְאִיכָּא קָצַת בְּרִי דְּהָא גּוֹזֵל יָדַע דְּגוֹזֵלְתִּיהּ **מתני'** חַיָּיב בְּאַחֲרָיוּתוֹ. דְּמִכֵּי גְּנֵבָה קָם לֵיהּ בִּרְשׁוּתֵיהּ וְהַשְׁבָּחָה דְּעָבְדָה לְאוֹ הַשְׁבָּחָה הִיא עַד שֶׁמּוֹדֵעַ לְהוּ לִבְעָלִים: **וְכֵן אֵת הַצֹּאן.** אַחַר שֶׁהֶחֱזִירוֹ וְהִיא שְׁלֵימָה הָרֵי יֵשׁ כָּאן דַּעַת בְּעָלִים: **גמ'** לְרַעַת צָרִיךְ דַּעַת. אִם הֶכִּירוּ הַבְּעָלִים שֶׁנִּגְנַב מֵהֶן טָלֶה צָרִיךְ שֶׁיּוֹדִיעַם כְּשֶׁיַּחֲזִירֶנָּה וְאִי לָא הוֹדִיעַ לְהוּ אע"ג דְּאָמַר אֵת הַצֹּאן וְהִיא שְׁלֵימָה עֲדַיִן חַיָּיב בְּאַחֲרָיוּתָהּ דְּכֵיוָן דְּיָדַע הָוֵי לֵיהּ גְּזֵילָה גְּמוּרָה וּבְעֵינַן הַשְׁבָּחָה מֵעֲלֵיהֶן: **שֶׁלֹּא לְרַעַת.** לֹא הִכִּירוּ בְּעָלִים קוֹדֶם חֲזָרָה שֶׁתְּהֵא צאנָם חֲסֵירָה כְּלוּם וּלְאַחַר חֲזָרָה מִנּוֹ אֶת הַצֹּאן וְהִיא שְׁלֵימָה פּוֹטֵר **מנין. אבייפא.** לֹא יָדְעוּ הַבְּעָלִים בִּגְנֵיבָתוֹ וּבַחֲזָרָתוֹ וּמִנּוֹ אֶת הַצֹּאן וְהִיא שְׁלֵימָה פְּטוּר אֲבָל יָדְעוּ לֹא מִדְּמֵי מנין: **וְשִׁמּוּאֵל אָמַר בֵּין לְרַעַת** שֶׁלֹּא לְרַעַת מנין פּוֹטֵר כִּי קָתָנֵי מִנּוֹ אֶת הַצֹּאן בֵּין שֶׁלֹּא יָדְעוּ בֵּין שֶׁיָּדְעוּ אבוּלָה. בֵּין יָדְעוּ בֵּין שֶׁלֹּא יָדְעוּ וְהָכִי מַשְׁמַע מִתְנֵי' הַגּוֹנֵב טָלֶה וְרִישָׁא בְּשֶׁהֶכִּירוּ בָּהּ הַבְּעָלִים וְיָדְעוּ שֶׁנִּגְנְבָה מֵהֶן קֹדֶם שֶׁהֶחֱזִירוֹ סֵיפָא לֹא יָדְעוּ מִכְּלָל דְּרִישָׁא בְּיָדְעוּ וְהֶחֱזִירָהּ וּמֵת חַיָּיב בְּאַחֲרָיוּתוֹ וְכֵן לֹא יָדְעוּ בִּגְנֵיבָתוֹ וּבַחֲזָרָתוֹ נַמִּי חַיָּיב אֲבָל מִנּוֹ אֶת הַצֹּאן וְהִיא שְׁלֵימָה פְּטוּר בֵּין רִישָׁא לְסֵיפָא דְּלֹא יָדְעוּ: **וְרַ' יוֹחָנָן אוֹמֵר** לְרַעַת מנין פּוֹטֵר אֲפִילּוּ מֵאן דְּפָטַר לֵיהּ אֵין לָךְ בְּיָדִי כְּלוּם דְּהָא מְנָא לֵיהּ דְּלָא תָּבַע לֵיהּ. וְשֵׁם אוֹמֵר **אֲפִילּוּ** מֵאן דְּפָטַר לֵיהּ אֵין לָךְ בְּיָדִי שׁוּם טָעֲנַת בְּרִי לֹא צָרִיךְ לְמִיפַּךְ יְדֵי שָׁמַיִם: **אִתְּמַר נַמִּי.** דְּהֵיכָא דְּבָא לְצֵאת יְדֵי שָׁמַיִם: **וְהָא מַתְנֵי'** וְכֵן אֵת הַצֹּאן. אַחַר שֶׁהֶחֱזִירוֹ וְהִיא שְׁלֵימָה הָרֵי יֵשׁ כָּאן דַּעַת בְּעָלִים: **גמ'** לְרַעַת צָרִיךְ דַּעַת. אִם הֶכִּירוּ הַבְּעָלִים שֶׁנִּגְנַב מֵהֶן טָלֶה וְרַ' יוֹחָנָן אָמְרֵי פְּטוּר רַב הוּנָא וְרַב יְהוּדָה אָמְרֵי חַיָּיב וְרַ' יוֹחָנָן אָמְרֵי פְּטוּר בְּרֵי וְשָׁמְעָה בְּרֵי עֲדִיף ר"נ וְרַ' יוֹחָנָן אָמְרֵי פְּטוּר אוֹכֵל מְמוֹנָא בְּחֶזְקַת מָרֵיהּ תְּנַן אֲבָל אִם אָמַר לוֹ אֵינִי יוֹדֵעַ אִם הַלְוֵיתַנִי פְּטוּר ה"ד אִילֵימָא דִּלְא קָא תָּבַע לֵיהּ רִישָׁא נַמִּי דִּלְא קָא תָּבַע לֵיהּ אַמַּאי חַיָּיב אֶלָּא דְּקָתָבַע לֵיהּ וְקָתָנֵי סֵיפָא פְּטוּר מִשְּׁלֵם לֹא לְעוֹלָם דִּלְא קָא תָּבַע לֵיהּ וְרֵישָׁא בְּבָא לָצֵאת יְדֵי שָׁמַיִם אֵיתְמַר נַמִּי א"ר חִיָּא בַּר אַבָּא א"ר יוֹחָנָן הָאוֹמֵר לַחֲבֵרוֹ מָנֶה לִי בְּיָדְךָ וְהִלָּה אוֹמֵר אֵינִי יוֹדֵעַ חַיָּיב בְּבָא לָצֵאת יְדֵי שָׁמַיִם: **מתני'** הַגּוֹנֵב טָלֶה וְרַבִּי יוֹחָנָן אוֹמֵר לְרַעַת מנין פּוֹטֵר וְכִי יוֹדֵעַ בַּעֲלִים לֹא בְּגִנְבָתוֹ וְלֹא בְּחֲזָרָתוֹ וּמִנּוֹ אֶת הַצֹּאן וְהִיא שְׁלֵימָה אַמַּאי חַיָּיב אֶלָּא דְּקָתָבַע לֵיהּ וְקָתָנֵי סֵיפָא פְּטוּר מִשְּׁלֵם לֹא לְעוֹלָם דִּלְא קָא תָּבַע לֵיהּ וְרֵישָׁא בְּבָא לָצֵאת יְדֵי שָׁמַיִם אֵיתְמַר נַמִּי א"ר חִיָּא בַּר אַבָּא א"ר יוֹחָנָן הָאוֹמֵר לַחֲבֵרוֹ מָנֶה לִי בְּיָדְךָ וְהִלָּה אוֹמֵר אֵינִי יוֹדֵעַ חַיָּיב בְּבָא לָצֵאת יְדֵי שָׁמַיִם: **מתני'** הַגּוֹנֵב טָלֶה וְרַבִּי יוֹחָנָן אוֹמֵר לְרַעַת מנין פּוֹטֵר וְכִי יוֹדֵעַ בַּעֲלִים לֹא בְּגִנְבָתוֹ וְלֹא בְּחֲזָרָתוֹ וּמִנּוֹ אֶת הַצֹּאן וְהִיא שְׁלֵימָה פְּטוּר לְרַעַת צָרִיךְ דַּעַת וְכִי קָתָנֵי

מ"ט דְּרַב חִסְדָּא. בִּשְׁלָמָא טַעְמָא דְּכוּלְּהוּ ניקא דְּעָדִיף לְהוּ לְדַעַת מִשְּׁלָא לְדַעַת וְעוֹד מִתְּנֵי׳ ניקא לְתַרְוַיְיהוּ כְּוָותֵיהּ טְפֵי: הוֹאִיל וְאַנְקְטֵהּ נְגָרֵי בְּרֵישָׁא. לְמִדָּה לְצַעַת חוּץ וּמַעֲטָהּ צְרִיכָה שִׁימּוּר יָפָה וְכֵיוָן דְּלָא יָדְעִי בְּעָלִים לֹא מִדְּדֵי׳ בָּהּ אֲבָל לְדַעַת מִנְיָן פּוֹטֵר שֶׁהֲרֵי הַכִּירוּ שֶׁנִּגְנְבָה וְהֶחֱזִירָהּ וּמַעֲכְשָׁיו יְזִדְּרוּ בָּהּ: דְּאֵי מַאן דְּחֲזְיֵיהּ לְחֲבְרֵיהּ דְּאַבְּדָה אִימָּא מַעֲדָרָא דִּידֵיהּ. כְּדֵי לְגוֹנְבָהּ: אע"ג דְּקָנֵי. אִלְּמָא לְדַעַת צָרִיךְ דַּעַת: הֶחֱזִירוֹ לְעַדִּיר. שִׁיּוּט לוֹ לְבַעַל הַבַּיִת בְּמִדְבָּר וְצָא וְאע"ג דְּלֵיכָא לֹא לְדַעַת וְלֹא מִנְיָן וְרַב לֹא סָנֵי לֵיהּ בְּלֹאו הָכִי מִדִּינָא: בְּרֵיקוֹנְקָא. שֶׁהַשָּׂדֶה נִיכָּר הוּא כְּשֶׁנִּגְנְבָה וְנִיכָּר הוּא לְרוֹעֶה בְּמִדְבָּר כְּשֶׁנִּיטּוֹסֶפֶת עֵצֶל וְאֲפִי׳ לֹא מָנָה: אית לְהוּ דְּרַבִּי יִצְחָק. וְהַבְּעָלִים יוֹדְעִין בְּגִנֵּיבָתוֹ שֶׁמָּנוּ וְהִיא חֲסֵירָה וּלְאַחַר חֲזָרָה מָנוּ וְהִיא שְׁלֵימָה: מַאי לָאו בְּבָלָע. פְּלִיגִי לְדַעַת בְּדִפְרִישִׁית וְיָדְעִי הַבְּעָלִים בְּגִנֵּיבָתוֹ וְקָאָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹאל מִנְיָן פּוֹטֵר שֶׁאָדָם עָשׂוּי לְמַשְׁמֵשׁ בְּכֵיסוֹ וּמָנָה וְהִיא שֶׁלֵּימָה פּוֹטֵר וְכִשְׁמוּאֵל דְּאָמַר לְדַעַת מִנְיָן פּוֹטֵר וְר"ע דְּאָמַר לְדַעַת צָרִיךְ דַּעַת: בְּבָלָה פְּלִיגִי שֶׁלֹּא לְדַעַת וּבְפִלּוּגְתָּא דְּרַב חִסְדָּא וְר' יוֹחָנָן. דְּרַבִּי יִשְׁמָעֵאל דְּאָמַר לְמָקוֹם שֶׁגָּנַב יְחַזִּיר בְּרֵבִּי יוֹחָנָן דְּאָמַר שֶׁלֹּא לְדַעַת אֲפִילּוּ מִנְיָן לֹא צָרִיךְ וְר"ע כְּרַב חִסְדָּא דְּאָמַר שֶׁלֹּא לְדַעַת צָרִיךְ דַּעַת: ה"ג א"ר זְכִיר מְשַׁבְּיָה דְּרַבָּא בְּגוֹנֵב מֵרְשׁוּת בַּעֲלִים דְּס"ע לֹא פְּלִיגִי. דִּסְבִירָא לְהוּ כְּרַב חִסְדָּא דִּמְפַרֵּשׁ טַעְמָא מִשּׁוּם דְּאִנְקְטֵהּ נִיזְקֵי בְּרֵישָׁא וְהָכָא בְּשׁוֹמֵר מֵרְשׁוּת עַצְמוֹ עַסְקִינַן וּכְעֵי לְמִפְטַר נְפָשֵׁיהּ מִן הַבְּעָלִים בִּטְעָנַת גְּנֵיבָה אוֹ אֲבֵידָה וס"ע כְּרַב חִסְדָּא דְּאָמַר שֶׁלֹּא מִדַּעַת צָרִיךְ דַּעַת: ס"ע סָבַר. בֵּינוֹ שֶׁנַּעֲשָׂה נֶגֶב כְּלָהּ שְׁמִירָתוֹ דְּהוּ לוֹ מְהֵימָן לְבַעֲלִים דְּהָא ה"ל גּוֹנֵב שֶׁלֹּא לְדַעַת צָרִיךְ דַּעַת וְלֹא אָמְרִינַן סְגִיָה בְּדַעַת שׁוֹמֵר וְהָא אִיהוּ יָדַע בְּחֶזְרָתוֹ: וְרַבִּי יִשְׁמָעֵאל סָבַר. עַדַיִן הוּא שׁוֹמֵר עָלָיו וְסָבַר מִן הַיָּם לְמָקוֹם דְּדִידֵיהּ: וְהִכְלִיעַ לוֹ בְּחֶשְׁבּוֹן. לְאַחַר זְמַן לָקַח הַמְּעוֹת מִמֶּנּוּ וּכְשֶׁנָּתַן לוֹ דָּמִים הוֹסִיף עֲלֵיהֶם מְעוֹת הַגְּזֵילָה וְהִכְלִיעַ בְּחֶשְׁבּוֹן שֶׁהָיָה בּוֹשׁ לוֹמַר הַרֵי גְּזֵילְתְּךָ יְצָא: אֶלָּם עֲשׂוּ לְמַשְׁמֵשׁ. וְלִמְנוֹת בְּמֶה בְּכִיסוֹ וְזֶה מִיד מָנָה אַחֲרֵיו וּמָצָא יוֹתֵר מִדָּמֵי הַמֶּקַח וְהֵבִיא שֶׁהֶחְזִיר לוֹ גְּזֵילְתּוֹ: לֵית לֵיהּ דִּידְךָ יְצָחָק. וְלֵיכָא מִנְיָן: הָא. דְּקָתָנֵי לֹא יָצָא דְּמָנֵי גְּזֵילָן וְרָמָא לְכִיסֵיהּ דְּנִגְזַל הַלְכָךְ אֵיבָא לְמֵימַר דְּהִשְׁלִיכוֹ זֶה לְתֵיבְתּוֹ וְלֹא מָנָאן: הָא. דְּקָתָנֵי יָצָא דְּמָנֵי גְּזֵילָן וְרָמָא לְכִיסֵיהּ דְּנִגְזַל וְכֵיוָן דְּאִית לָן דִּידְךָ יְצָחָק מִנְיָן פּוֹטֵר: אית לֵיהּ זוּזֵי אַחֲרִינֵי בְּכִיסֵיהּ. וְלֹא יָדַע כְּמָה. **מתני'** אֵין לוֹקְחִין מִן הָרוֹעִים שֶׁל צֶמֶר אֲבָל לוֹקְחִין מֵהֶן בְּהֵמָה דַּקָּה וּבְהֵמָה גַּסָּה וְאֵינָהּ לְמֵימַר שֶׁמָּא גְּנָבוּם וְלֹא עוֹד אֶלָּא שֶׁאִם בָּאוּ בַּעֲלֵיהֶן וְטָעְנוּ לָהֶן אֵין שׁוֹמְעִין לָהֶן וְאֵין מַחֲזִירִין לָהֶן כְּלוּם. **גמ'** ת"ר אֵין לוֹקְחִין מִן הָרוֹעִים לֹא עִזִּים וְלֹא גְּדָיִים וְלֹא גִּיזִּין וְלֹא תְּלוּשִׁין שֶׁל צֶמֶר אֲבָל לוֹקְחִין מֵהֶן תְּפִוחִין מִפְּנֵי שֶׁהֵן שֶׁלָּהֶן וְלוֹקְחִין מֵהֶן חֶלֶב וּגְבִינָה בְּמִדְבָּר וְלֹא בְּיִשּׁוּב וְלוֹקְחִין מֵהֶן ד' וְה' צֹאן ד' וְה' גִּיזִּין אֲבָל לֹא שְׁתֵּי צֹאן וְלֹא שְׁתֵּי גִּיזִּין ר"י אוֹמֵר בֵּייתוֹת לוֹקְחִין מֵהֶן מִדְּבָרִיּוֹת אֵין לוֹקְחִין מֵהֶן כְּלָלוֹ שֶׁל דָּבָר כָּל שֶׁהָרוֹעֶה מוֹכֵר וּבַעַל הַבַּיִת מְרַגִּישׁ בּוֹ לוֹקְחִין מֵהֶן אֵין מַרְגִּישׁ בּוֹ אֵין לוֹקְחִין מֵהֶן אָמַר מַר לוֹקְחִין מֵהֶן ד' וְה' צֹאן ד' וְה' גִּיזִּין הַשְׁתָּא ״שׁ לוֹמַר אַרְבָּעָה זַבְנִינַן חֲמִשָּׁה מֵיבָּעֵיָא אִ"ר חִסְדָּא אַרְבָּעָה מִתּוֹךְ חֲמִשָּׁה וְאֵיבָא דְּאָמְרֵי אִ"ר חִסְדָּא אַרְבָּעָה מֵעֲדֶר קָטָן וַחֲמִשָּׁה מֵעֲדֶר גָּדוֹל הָא גּוּפָא קָשְׁיָא אָמַרְתְּ ד' וְה' צֹאן ד' וְה' גִּיזִּין ד' וְה' אֵין אֶבֶל שֵׁשׁ לֹא אֵימָא סֵיפָא אֲבָל לֹא שְׁתֵּי צֹאן הָא שֵׁשׁ זַבְנִינַן לֹא קַשְׁיָא הָא בִּבְרֵייתָא הָא בְּכִחְיָשָׁתָא: ר"י אוֹמֵר בֵּייתוֹת לוֹקְחִין מֵהֶן מִדְּבָרִיּוֹת אֵין לוֹקְחִין מֵהֶן כּוּ': אֵיבָעֵיָא לְהוּ ר"י אַרְיֵשָׁא קָאֵי וּלְחוּמְרָא אוֹ דִּלְמָא אַסֵּיפָא קָאֵי וּלְקוּלָּא אַרְיֵשָׁא קָאֵי וּלְחוּמְרָא דְּאָמַר לוֹקְחִין מֵהֶן אַרְבָּעָה וַחֲמִשָּׁה וְצֹאן הָנֵי מִילֵּי בֵּייתוֹת אֲבָל מִדְּבָרִיּוֹת אַסֵּיפָא קָאֵי וּלְקוּלָּא דְּאָמַר אֲבָל לֹא שְׁתֵּי צֹאן וְלֹא שְׁתֵּי גִּיזִּין הָנֵי מִילֵּי מִדְּבָרִיּוֹת אֲבָל בַּיְיתוֹת שְׁתֵּים נַמִּי לוֹקְחִין ת"ש דְּתַנְיָא ר"י אוֹמֵר לוֹקְחִין מֵהֶן בְּיֵיתוֹת מֵהֶן מִדְּבָרִיּוֹת וּבְכָל מָקוֹם לוֹקְחִין מֵהֶן אַרְבָּעָה וַחֲמִשָּׁה צֹאן מדאמר

1 מַאי דְּרַב חִסְדָּא הוֹאִיל וְאַנְקְטֵהּ נְגָרֵי בְּרֵישָׁא וּמִי
2 אָמַר רָבָא הָכִי וְהָאָמַר רָבָא הָאי מַאן דְּחָזְיֵיהּ לְחָבְרֵיהּ
3 דְּאַבְּדָה אִימָּא מַעֲדָרָא דִּידֵיהּ וְרָמָא בֵּיהּ כָּלָא וְשָׁדְיֵיהּ
4 וְלֹא יָדַע אִי הַדְרֵיהּ אִי לָא הַדְרֵיהּ וּמֵת אוֹ נִגְנַב
5 חַיָּיב בְּאַחֲרָיוּתוֹ מַאי לָאו אע"ג דְּמָנֵי לֹא דִּלְמָא מָנֵי
6 וּמִי אָמַר רָב הָכִי וְהָאָמַר רַב הֶחֱזִירוֹ לְעַדִּיר שֶׁמְּמַדְּבָּר
7 יָצָא אָמַר רַב חָנָן בַּר אַבָּא מוֹדֶה רַב בִּרְקִיעָתָא לַיָּמָא
8 כִּתְנָאֵי הַגּוֹנֵב טָלֶה מִן הָעֵדֶר וְסָלָע מִן הַיָּם לְמָקוֹם
9 שֶׁגָּנַב יַחֲזִיר דִּבְרֵי רַבִּי יִשְׁמָעֵאל ר"ע אוֹמֵר צָרִיךְ דַּעַת

הַדֶּרֶן עֶלֶךְ הַגּוֹזֵל בִּתְרָא
וְסֵלִיקָא מַסֶּכְתָּ בָּבָא קַמָּא

10 בַּעֲלִים סְבָרוּהָ דְּכוּלֵּי עָלְמָא אִית לְהוּ דְּרַבִּי יִצְחָק דְּאָמַר רַבִּי יִצְחָק אָדָם עָשׂוּי לְמַשְׁמֵשׁ
11 בְּכִיסוֹ בְּכָל שָׁעָה מַאי לָאו בְּבָלָע לְדַעַת וּבִפְלוּגְתָּא דְּרַב וּשְׁמוּאֵל (לא) בְּטָלָה שֶׁלֹּא לְדַעַת
12 וּבִפְלוּגְתָּא דְּרַב חִסְדָּא וְר' יוֹחָנָן אָמַר רַב זְבִיד מִשְּׁמֵיהּ דְּרָבָא בְּשׁוֹמֵר שֶׁנָּגַב מֵרְשׁוּת בַּעֲלִים
13 כ"ע לָא פְּלִיגִי כְּדַרַב חִסְדָּא וְהָכָא בְּשׁוֹמֵר שֶׁנִּתְחַיֵּיב לְמָקוֹם שֶׁנָּגַב קָמִיפְלְגִי ר"ע
14 סָבַר בָּלְתָה לוֹ שְׁמִירָתוֹ וְר' יִשְׁמָעֵאל סָבַר לֹא בָּלְתָה לוֹ שְׁמִירָתוֹ לַיָּמָא מָנֵין פּוֹטֵר תַּנָּאֵי
15 הִיא דְּתַנְיָא הַגּוֹזֵל אֶת חֲבֵירוֹ וְהִבְלִיעַ לוֹ בְּחֶשְׁבּוֹן תָּנֵי חֲדָא יָצָא וְתַנְיָא אִידָךְ לֹא יָצָא סָבַר מִנְיָן פּוֹטֵר
16 דְּס"ע אִית לְהוּ דְּר' יִצְחָק דְּאָמַר אָדָם עָשׂוּי לְמַשְׁמֵשׁ בְּכִיסוֹ בְּכָל שָׁעָה וְשָׁעָה מַאי לָאו
17 בָּהָא קָמִיפְלְגִי דְּמ"ד יָצָא סָבַר מִנְיָן פּוֹטֵר וּמַאן דְּאָמַר לֹא יָצָא סָבַר מִנְיָן אֵינוֹ פּוֹטֵר אָמְרֵי
18 אִי סְבִירָא לָן כְּר' יִצְחָק כ"ע לָא פְּלִיגִי דְּמִנְיָן פּוֹטֵר אֶלָּא בְּדְרַבִּי יִצְחָק קָמִיפְלְגִי מַר אִית
19 לֵיהּ דְּר' יִצְחָק וּמַר לֵית לֵיהּ דְּר' יִצְחָק וְאִי בָּעֵית אֵימָא דְּס"ע אִית לְהוּ דְּר' יִצְחָק וְלֹא
20 קַשְׁיָא הָא דְּמָנֵי וְרָמָא לֵיהּ בְּכִיסֵיהּ וְהָא דְּמָנֵי וְרָמָא לִידֵיהּ וְאִיבָּעֵית אֵימָא אִידֵי וְאִידֵי דְּמָנֵי
21 וְרָמָא בְּכִיסֵיהּ הָא דְּאִית לֵיהּ זוּזֵי אַחֲרִינֵי בְּכִיסֵיהּ הָא דְּלֵית לֵיהּ זוּזֵי אַחֲרִינֵי בְּכִיסֵיהּ: **מתני'**
22 אֵין לוֹקְחִין מִן הָרוֹעִים צֶמֶר וְחָלָב וּגְדָיִים וְלֹא מְשׁוּמָרֵי פֵּירוֹת עֲצִים וּפֵירוֹת אֲבָל לוֹקְחִין
23 מִן הַבָּשִׁים כְּלֵי צֶמֶר בֵּיהוּדָה וּכְלֵי פִּשְׁתָּן בַּגְּלִיל וַעֲנָלִים בְּשָׁרוֹן וְכוּלָּן שֶׁאָמְרוּ לְהַטְמִין אֲסוּר
24 וְלוֹקְחִין בֵּיצִים וְתַרְנְגוֹלִין מִפְּנֵי מָקוֹם: **גמ'** ת"ר אֵין לוֹקְחִין מִן הָרוֹעִים לֹא עִזִּים וְלֹא גְּדָיִים
25 וְלֹא גִּיזִּין וְלֹא תְּלוּשִׁין שֶׁל צֶמֶר אֲבָל לוֹקְחִין מֵהֶן תְּפִוחִין מִפְּנֵי שֶׁהֵן שֶׁלָּהֶן וְלוֹקְחִין מֵהֶן חֶלֶב
26 וּגְבִינָה בַּמִּדְבָּר וְלֹא בְּיִשּׁוּב וְלוֹקְחִין מֵהֶן ד' וְה' צֹאן ד' וְה' גִּיזִּין אֲבָל לֹא שְׁתֵּי צֹאן וְלֹא שְׁתֵּי
27 גִּיזִּין ר"י אוֹמֵר בֵּייתוֹת לוֹקְחִין מֵהֶן מִדְּבָרִיּוֹת אֵין לוֹקְחִין מֵהֶן כְּלָלוֹ שֶׁל דָּבָר כָּל שֶׁהָרוֹעֶה
28 מוֹכֵר וּבַעַל הַבַּיִת מְרַגִּישׁ בּוֹ לוֹקְחִין מֵהֶן אֵין מַרְגִּישׁ בּוֹ אֵין לוֹקְחִין מֵהֶן אָמַר מַר לוֹקְחִין מֵהֶן
29 ד' וְה' צֹאן ד' וְה' גִּיזִּין הַשְׁתָּא ״שׁ לוֹמַר אַרְבָּעָה זַבְנִינַן חֲמִשָּׁה מֵיבָּעֵיָא אִ"ר חִסְדָּא אַרְבָּעָה
30 מִתּוֹךְ חֲמִשָּׁה וְאֵיבָא דְּאָמְרֵי אִ"ר חִסְדָּא אַרְבָּעָה מֵעֲדֶר קָטָן וַחֲמִשָּׁה מֵעֲדֶר גָּדוֹל הָא גּוּפָא
31 קַשְׁיָא אָמַרְתְּ ד' וְה' צֹאן ד' וְה' גִּיזִּין ד' וְה' אֵין אֶבֶל שֵׁשׁ לֹא אֵימָא סֵיפָא אֲבָל לֹא שְׁתֵּי
32 צֹאן הָא שֵׁשׁ זַבְנִינַן לֹא קַשְׁיָא הָא בִּבְרֵייתָא הָא בְּכִחְיָשָׁתָא: ר"י אוֹמֵר בֵּייתוֹת לוֹקְחִין מֵהֶן
33 מִדְּבָרִיּוֹת אֵין לוֹקְחִין מֵהֶן כּוּ': אֵיבָעֵיָא לְהוּ ר"י אַרְיֵשָׁא קָאֵי וּלְחוּמְרָא אוֹ דִּלְמָא אַסֵּיפָא קָאֵי
34 וּלְקוּלָּא אַרְיֵשָׁא קָאֵי וּלְחוּמְרָא דְּאָמַר לוֹקְחִין מֵהֶן אַרְבָּעָה וַחֲמִשָּׁה צֹאן הָנֵי מִילֵּי בֵּייתוֹת אֲבָל
35 מִדְּבָרִיּוֹת אַסֵּיפָא קָאֵי וּלְקוּלָּא דְּאָמַר אֲבָל לֹא שְׁתֵּי צֹאן וְלֹא שְׁתֵּי גִּיזִּין הָנֵי מִילֵּי מִדְּבָרִיּוֹת אֲבָל בַּיְיתוֹת שְׁתֵּים נַמִּי לוֹקְחִין ת"ש דְּתַנְיָא ר"י אוֹמֵר
36 לוֹקְחִין מֵהֶן בְּיֵיתוֹת מֵהֶן מִדְּבָרִיּוֹת וּבְכָל מָקוֹם לוֹקְחִין מֵהֶן אַרְבָּעָה וַחֲמִשָּׁה צֹאן

מנייכם: **אַרְבַּע** מִתּוֹךְ חָמֵשׁ. אם לא הָיָה לוֹ בְּעֵדֶר אֶלָּא חָמֵשׁ צאן ומוכר מהן אַרְבַּע מותר לִיקַּח דְּכוּלֵּי האי לא גָּנַב מִדָּבָר מועט: **בְּבָרַיְיתָא.** בְּרֵיאוֹת עִיר בְּעֵל הַבַּיִת תָּמִיד עֲלֵיהֶן וּמַרְגִּישׁ בְּשֶׁלּוֹ: **בְּחוּשׁוֹת.** אֵין ח�ֻשְׁבוֹת לוֹ וְאֵין עֵינוֹ עֲלֵיהֶם לְפִיכָךְ אֵין מַרְגִּישׁ כְּלוּמַר אֵין יוֹדֵעַ בְּשֶׁמּוֹכְרִים זֶה: **אַרְיֵשָׁא קָאֵי.** אַרְבַּע וְחָמֵשׁ דְּשָׁרֵי ת"ק: **אַסֵּיפָא.** שְׁתֵּי צאן דְּקָאָסַר ת"ק: מדקאמר

רש"י

מדקאמר בכל מקום. לוקחין ארבעה וחמשה אלמא האי דקמפליג בין ביישתות למדברייות אשתי צאן בפלג ולקולקא קאי: שבשרתא. חבילי זמורות: שומר שכרו הוא נוטל במעות ואין משלמין: א"ל אביי והא תנן ולא משלמי פירות עצים ופירות א"ל ה"מ בשומר דילית ליה בגופיה דארעא מידי אבל ארים דאית ליה בגויויה אימא מהנפשיה קא מזבן ת"ר שומרי פירות לוקחין מהן כשהן יושבין ומוכרין והמפלין לפניהם ומוריטני לפניהם וכולן שאמרו המטמן אסור לוקחין מהם מפתח הגינה אבל לא מאחורי הגינה איכמר גזלן מאימת מוחר לקנות היכנו רב אמר עד שתהא רוב משלו ושמואל אמר אפילו מיעוט שלו אורי ליה רב יהודה לאדא דיילא כדברי האומר אפילו מיעוט שלו ממון מסור רב הונא ורב יהודה חד אמר מותר לאכדו ביד וחד"א אסור לאכדו ביד מ"ר מותר לאכדו ביד לא יהא ממונו מחזר מופו ומ"ר אסור לאכדו דלמא הוה ליה ורעא מעליא וכתיב כיכן רשע ורעיך יבלע: רב חסדא הוה ליה ההוא אריסא דהוה תקיל ויהיב תקיל ושקיל סלקיה קרא אנפשיה ורפון לצדיק חיל חוטא כי מה גזלן מ"ר בעלים יקח לא נקנא לו אלא נפש הגזול אבל בניו ובנותיו לא נענש גזלן אנפש בני

מדקאמר בכל מקום ש"מ אפילו קאי ולקולקא ש"מ ולא משלמי פירות כו': רב זבין שבישתא מאריסא א"ל אביי והא תנן ולא משלמי פירות עצים ופירות א"ל ה"מ בשומר דילית ליה בגופיה דארעא מידי אבל ארים דאית ליה בגויויה אימא מהנפשיה קא מזבן ת"ר שומרי פירות לוקחין מהן כשהן יושבין ומוכרין והמפלין לפניהם ומוריטני לפניהם וכולן שאמרו המטמן אסור לוקחין מהן מפתח הגינה אבל לא מאחוריה הגינה איכמר גזלן מאימת מוחר לקנות היכנו רב אמר עד שתהא רוב משלו ושמואל אמר אפילו מיעוט שלו אורי ליה רב יהודה לאדא דיילא כדברי האומר אפילו מיעוט שלו ממון מסור רב הונא ורב יהודה חד אמר מותר לאכדו ביד וחד"א אסור לאכדו ביד מ"ר מותר לאכדו ביד לא יהא ממונו מחזר מופו ומ"ר אסור לאכדו דלמא הוה ליה ורעא מעליא וכתיב כיכן רשע ורעיך יבלע: רב חסדא הוה ליה ההוא אריסא דהוה תקיל ויהיב תקיל ושקיל סלקיה קרא אנפשיה ורפון לצדיק חיל חוטא כי מה גזלן מ"ר בעלים יקח לא נקנא לו אלא נפש הגזול אבל בניו ובנותיו לא נענש בניו ובנותיו לא נענש בעצים את נפש בעליו יקח מ"ר נפשו של גזלן דכתיב בן ארוחות כל בוצע בצע את נפש בעליו יקח ואומר כי יבצע בצע נפשו של גזלן דכתיב אל תגזל דל כי דל הוא ואל תדכא עני בשער כי ה' יריב ריבם וקבע את קובעיהם נפש ואידך נמי

הגנוב]: דילא יהיב דמי. חמקן יהיב דמי וזה לא היה רוצה למכור: אבל לא יינות ושמנים וכלתות: שדרך האיש למוכרן ואין עושה את אשתו שליחי לכך ושמא מבעלה: כפה. עצים ואין הבעל מקפיד: בעלי בית הבד שתגרין הן בשמן ולוקחין מן נשיהם זיתים ושמן במדה כלומר דרך מכירה בפרהסיא ודבר מרובה דאין יכולה לגנוב

תוספות

כל ואת ולעשות בציבור אבל לא במועט דנגבתו ויכולה לעשות בציבור ולא ירגיש בעלה ל"א במועט במעטן שנשלחן מן המעטן ואין דרך למוכרן כך: בעלי העליון. שהשמן שם ביוקר ומקפיד על דבר מועט: רבינא. גבאי צדקה היה: בבלי. שרשרות וזבד וישרי. צמידין: לבני מחוזא. עשירים הם: מתני' הכובס מוציא מבגד צמר דבר מועט על ידי שטיפה ואין הבע"ה מקפיד ומן הדין הן שלו והמקפיד לא הפיד קפידא: שהסורח מוציא. ע"י הקוצים שקורין קרדונ"ש: סורח. פילונ"ש כך שם האומנות על שם שהוא סורקו בקוצים בעין מסרק: של בעל הבית. שדבר חשוב הוא ולא מחזי: הכובס נוטל ג' חומרי. דרך אורגי בגדי צמר לארוג שלשה חוטין ממין אחד בסוף הבגד והכובס נוטלן ומשוה הבגד ומיפוהו: ואם היה החוט שחור. שארגו בבגד לבן ראשי לסיול הכל לפי שהשחור מגנה את הלבן: החיים ששייר מן החוט בדי לתפור בו. ובגמרא מפרש שיעור תפירה: ה"נ ומפלית שהוא ג' על ג'. חייט שהשוה את התפירה וקיצע היטנה מטלית קטנה שלש אצבעות על שלש אצבעות תרי אלו של בעה"ב: מעצר. דילדי"ר בלע"ז קטנה ומהלכין בה את הנפרים ושפאין שהוא משוה דקין הן טנב"ש בלע"ז: בבשיל. קרדום ומפיל שפאין נסין: אצל בעל הבית. שכיר יום: נסורת. אפי' דק דק היוצא מתחת המקדח שהוא דק מאד של בעל הבית ורישא בקבלן שקיבל לבנות הבית בדמים קצובים: גמ' ולא

וְלֹא יָטִיל בּוֹ יוֹתֵר מִנּוֹ חוֹבֵיו. דְּרָךְ הַסּוֹרְקִים לְתֵת דּוּגְמָאוֹת שֶׁל טִוִּי בְּמִחַט לְאוֹרְכוֹ שֶׁל בֶּגֶד שְׁמוֹתְחוֹ בְּדֶנֶק בְּשָׂהוּא נִסְרָק וְחוֹבְטוֹ בְּמִקְלוֹת וּכְשֶׁנִּגְמַר וּבוֹלְטִין אוֹתוֹ מְקוֹם הַלּוּלְאוֹת שֶׁנִּמְתַּח שָׁם מְשִׁיחָה אוֹתָן וְנוֹטֵל אוֹתָן הַקְּצוּעִים לְעַצְמוֹ כִּדְאָמַר לְקַמָּן וְאַשְׁמוּעִינַן הָנָא שֶׁלֹּא יִתְפָּרֵם לְאוֹתָן לוּלְאוֹת בְּחֻקָּה כִּדֵי שֶׁלֹּא יְכוֹל לְמָתְחָן יוֹתֵר מִדַּאי אֲלָא ג' חֲבִין וּפִיסְ"ן בְּלַעַז ג' תְּפִירוֹת בְּמִחַט: וּמַשְׁוִיהוּ. מְקוֹם הַבְּלִיטוֹת שֶׁנִּמְתָּח שָׁם נוֹטֵל בְּמִסְפָּרִים: אֲפִילּוּ עַד טָפַח. לִיטוֹל מִמֶּנּוּ רְצוּעוֹת רְחָבוֹת טֶפַח אֲלִימֵי. נִסְּיוֹן שָׁנִים: גְּלִימָא. טַלִּית הָעֲשׂוּיָה לְכָל יוֹם וּכְשֶׁהוּא סוֹרֵק לְשַׁתִּיו נוֹחָה לִיקָּרַע מֵהֵר: קַרְגָּלָא. עֲשׂוּי לְכְבוֹד וּלְנוֹי וּכְשֶׁהוּא סוֹרֵק לְשַׁתִּיו נָאֶה יוֹתֵר: גְּלִימָא מַשְׁוִיהוּ לְאָרְכּוֹ. כִּדְפֵּרוּשׁ לְעֵיל: הֲבֵינָא. אֵינוֹ נִרְאֶה אֶלָּא שְׁנֵי רָאשֵׁיהָ הַתְּלוּיִין לְכָךְ מְשׁוּחָה לְרָחְבָּהּ ב' רָאשֶׁיהָ הַתְּלוּיִין: ה"נ אַמְטוּיֵי וְאַתּוּיֵי חַד אוֹ דִלְמָא אַמְטוּיֵי וְאַתּוּיֵי תְּרֵי. מַנְהִג תּוֹפֵר אוֹמֵן לְהוֹלִיךְ וּלְהָבִיא הַמַּחַט בִּבְגֶד קוֹדֶם שֶׁיִּמְשׁוֹךְ כָּל הַחוּט וְקָא מַבָּעְיָא לֵיהּ הָנֵךְ ג' חוּטִין דְּקָתָנֵי מִי חֲשִׁיבָא הוֹלָכָה וְהוֹבָאָה חַד דַּהֲוֵי לְהוּ ג' הוֹלְכוֹת וְג' הוֹבָאוֹת אוֹ ד' הוֹלְכָה וְהוֹבָאָה תְּרֵי חֲשִׁיב לְהוּ: אִידֵי. דֶּרֶךְ הַגְּרִידָה לְהֲנִיחַ צֶמֶר בְּקָנֶה שֶׁל עֵרֶב כְּדֵי שֶׁלֹּא יֵצֵא הָעֵרֶב מִן הַקָּנֶה לְכאן וּלְכאן וְהוּא שֵׁל בַּעֲה"ב: נִירִין. לִיצִיי"ץ: פְּקָעוֹת. לוּיְשִׁיי"ט: פּוּנְקְלִין. טְרִיסְי"ש שֶׁעוֹשִׂין לִידֵי עִוּוּת הַגְּאָרוֹת מֵעוּמַּד וְאֵין עוֹשִׂין לְהוּ קָנֶה כְּדֶרֶךְ הַגְּרִידִין: בֶּגֶד מְנוּמָּר. כִּלּוֹמַר אֲפִילּוּ מְנוּמָּר בִּצְבָעִים הַרְבֵּה אע"פ שֶׁרִגְלִים לְדָבָר שָׁנֶגֶב הַצֶּמֶר מִן בְּגָדִים שֶׁאֵרֵג מִן הַקָּנֶה לְכאן וּלְכאן בְּשִׁנּוּי: טְווּי אָרִיג. וְהֵיינוּ אִידֵי דְּאָמְרַן לֹא יִקַּח אִם טָלְאָן הַגְּרִידוּ לוֹקְחִין הַקָּנִינְהוּ בְּשִׁנּוּי: אֲרוּג מְנוּמָּר. הָא ה"ל טְווּי קוֹדֶם לַאֲרִיג: תִּיבִי. שֶׁרְשׁוּרוֹת שֶׁרִימְי"ש דִּלֹא טְווּיָן קוֹדֶם לְכֵן: אוֹתוֹת. בְּשָׂמְכִיאִין לוֹ בֶּגֶד לִצְבּוֹעַ חוֹתֵךְ מִמֶּנּוּ מְעַט לְפָנָיו בְּעֵלְיָא לִידַע אִם יִקְלוֹט אֶת הַצֶּבַע וּפְעָמִים שֶׁמַּעֲבִיר אֶצְלוֹ וְשָׁכִיחִי בְּעֵלִים: דּוּגְמָאוֹת. שֶׁמַּרְאִיהוּ לוֹ הַבְּעֵלִים צֶמֶר לִצְבּוֹעַ וּמֵבִיא עִמּוֹ מְעַט צֶמֶר צָבוּעַ וְאוֹמֵר כָּזֶה צְבַע לִי: תְּלוּשׁ צֶמֶר. שֶׁתָּלְשׁוּ מִן הַגִּיזָּה הַצֶּמֶר מֵעַט מֵעַט: אֲבָל לוֹקְחִין מִמֶּנּוּ בֶּגֶד צְבוּעַ. דְּבָר שָׁלֵם לֹא נִגַּב וְאִי נַמִּי נִגַּב קָנְייָה בְּשִׁנּוּי: טְווּי וְנִכְרִים. וְהֵנָּךְ דּוּגְמָאוֹת שֶׁטְּוָאָן אוֹ עָשָׂה מֵהֶן בְּגָדִים לוֹקְחִין: הַשְׁתָּא טְווּי שֶׁקְלָיָן בְּגָדִים מְצָיָא. הָא אֵין בְּגָדִים אֵא"כ טְווּאָן. לְבָרַיְתָא פְּלִיגִי שֶׁכֵּן בְּלַעַ"ז וְאֵין שָׁם טְווּי: רוּנְייוּר"ש בְּלַע"ז שֶׁמְּקַצֵּע מִן הָעוֹר שֶׁכְּבִי: וְהִתְלוּשִׁין. צֶמֶר הַתָּלוּשׁ מִן הָעוֹר: צֶמֶר הָעוֹלֶה מִן שֶׁמֶּה הַמַּיִם שָׁלוּ. דְּרָכוֹ מוֹעִט הוּא וְאַסְקוּרִי מְפַקֵּר לֵיהּ: קַצְרָא שַׁפִּיר וְקַצְרָא שָׁקִיל לֵיהּ. הַכּוֹבֵשׂ נִקְרָא קַצְרִי בִּלְשׁוֹן אֲרַמִּי וְקַצְרָא שֶׁהוּא מְקַצֵּר מִן הַבֶּגֶד אִיהוּ שָׁקִיל לֵיהּ וְדִידֵיהּ הוּא: הָבֵל עוֹלִין לְמִנְיַן תְּבֵלָה. אוֹתָן שְׁלֹשָׁה חוּטִין אִם לֹא קְצָרָן הַכּוֹבֵס עוֹלִין לְמִדַּת מִלֹּא קֶשֶׁר גָּדֵל שֶׁצָּרִיךְ לְהַדְרִיךְ אֶת תִּכְלֶת שֶׁל צִיצִית מִשִּׁפַּת הַבֶּגֶד בְּמִסְפָּרַת מְנָחוֹת (דף מב.): קָפִיד עֲלַיְיהוּ. וְנוֹטְלָן: מִלֹּא הַמַּחַט. מִלֹּא אוֹרֶךְ הַמַּחַט: וְחוּט לַמַּחַט. שֶׁכָּל זְמַן שֶׁאֵינוֹ מִן הַחוּט אֶלָּא מִלֹּא הַמַּחַט מְצוּמְצָם אֵין יְכוֹל לְהוֹחֲבוֹ בְּבֶגֶד: בִּבְרַיְיתָא גַּרְסִינַן וּמִטִּלְית שֶׁהִיא פְּתוּחָה מג' עַל ג': לִסְיכְתָא. חֻבִּין שֶׁפִּיר שֶׁלְּמִעְלָה: פָּתוּחַ מִבַּאן לְמַאי חָזֵי. הָא אֵין יְכוֹל לְהַפְסִיד הַמַּחַט וּלְתוֹחֲבוֹ: מְנִירָה. שִׁיי"ר בְּלַע"ז וְסַכִּין הוּא שֶׁיֵּשׁ בּוֹ פְּגִימוֹת הַרְבֵּה וְקוֹצְצַת מִדַּר: הַנַּפָּצָה בְּמְנִירָה. פְּסָקָּי עֲצִים שֶׁהֻעַץ אָרוֹךְ וּפוֹסְקוֹ: מַקְדֵּחָה. טרי"ר"א וְהִיוֹצֵא מִשָּׁם דַּק כְּעֵפָר: רְחִיטָנֵי. פְּלִיגִי"א: וְהַנְּגָרִי בְּמְנִירָה. דַּק דַּק שֶׁהִיא מְשֻׁרֶשֶׁת בַּמָּקוֹם וְחָתַךְ דַּק כְּעֵפָר: חַד הוּא דְּאִיבָּא. וְרַבָּתִי הִיא וּמְשֻׁרֶשֶׁת שְׁפֵאי נִסְּיוֹן: מְפַתְּחֵי אַבָּנִים. מְרַבֵּע אוֹתָן וּמַחֲלִיק אוֹתָן: מְפַצְּעֵי אִילָנוֹת. בְּשִׁנּוּי בְּהֶן עֲנָפִים יוֹתֵר מִדַּאי קוֹצֵץ אַחַת מִבֵּינֵיהֶן וְהֵיינוּ פִּיסּוּג לְשׁוֹן דִּילּוּג וְהַרְחָבָה: נִיקּוּב. שֶׁיֵּיךְ בְּהֵינוּ כְּמוֹ וְנִקַּח סַכִּין הַיְיצֵר בְּבֶרֶזֶל (ישעיה י): הַיְינוּ. סְנָה: וּמְנַפֵּשׁ וְיָרֵעִים. נוֹטְלִים יְרָקוֹת מִבֵּינֵיהֶם: וְעוֹדְרֵי יְרָקוֹת. כְּשֶׁהֵן הַבּוּטוֹת יוֹתֵר מִדַּאי נוֹטֵל אַחַת מִבֵּינֵיהֶן כְּדֵי שֶׁיִּהְיֶה מָקוֹם לְהַרְחִיב וּלְהִתְפַּשֵּׁט: חָזֵיוּ. שִׁחֵת שֶׁל תְּבוּאָה חִסֵּן וְשִׁעוּרוֹ בְּעוֹדֶר זְרָק: פָּתְחָא מַחֲטָיָא. מָקוֹם בְּהֶמוֹת הוּא וְצִרְכִיהֶן לְמַרְעֶה טוֹב:

וְלֹא יָטִיל בּוֹ יוֹתֵר מִנּוֹ חוֹבָיו וְלֹא יִסְרוֹק הַבֶּגֶד לִשְׁתֵּי אֲלָא לְעֶרְבּוֹ וּמַשְׁוִיהוּ לְאָרְכּוֹ אֲבָל לֹא לְרָחְבּוֹ וְאִם בָּא לְהַשְׁוּתוֹ עַד טֶפַח רַשַּׁאי אֲמַר מַר שְׁנֵי חוּטִין וְהָאֲנַן תְּנַן שָׁלֹשׁ לֹא קָשָׁיָא הָא בַּאֲלִימֵי וְהָא בְּקַרְגָּלָא: וְלֹא יִסְרוֹק הַבֶּגֶד לִשְׁתֵּי אֲלָא לְעֶרְבּוֹ וְהַתְנֵיָא אִיפְּכָא לֹא קָשְׁיָא הָא בְּגְלִימָא הָא בְּסַרְבָּלָא: וְלֹא יָטִיל בּוֹ יוֹתֵר מִשָּׁלֹשָׁה חוּטִין בְּעֵי רַבִּי יִרְמְיָה אַמְטוּיֵי וְאַתּוּיֵי חַד אוֹ דִלְמָא אַמְטוּיֵי וְאַתּוּיֵי תְּרֵי תֵּיקוּ: וּמַשְׁוִיהוּ לְאָרְכּוֹ אֲבָל לֹא לְרָחְבּוֹ וְהָתְנֵיָא אִיפְּכָא לֹא קָשְׁיָא הָא בְּגְלִימָא הָא בְּהֶמְיוֹנֵי ת"ר אֵין לוֹקְחִין מִן הַסּוֹרֵק מוֹכִין מִפְּנֵי שֶׁאֵינוֹ שָׁלוּ וּבְמָקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ לְהָיוֹת שָׁלוּ לוֹקְחִין וּבְכָל מָקוֹם לוֹקְחִין מֵהֶן כַּר מָלֵא מוֹכִין וְכֶסֶת מְלֵאָה מוֹכִין מַאי טַעֲמָא קְנָנְהוּ בְּשִׁנּוּי ת"ר אֵין לוֹקְחִין מְזֹנֵרְדֵי לֹא אִירִין וְלֹא נִירִין וְלֹא פּוּנְקְלִין וְלֹא שִׁיוּרֵי פְּקָעוֹת אֲבָל לוֹקְחִין מֵהֶן בֶּגֶד מְנוּמָּר עֵרֶב וּשְׁתִי טָווּי וְאָרִיג אֲמָרֵי הַשְׁתָּא טָווּי שֶׁקְלֵי אָרוּג מַבָּעְיָא מַאי אָרִיג תִּיבֵי ת"ר אֵין לוֹקְחִין מִן הַצַּבָּע לֹא אוֹתוֹת וְלֹא דּוּגְמוֹת וְלֹא תְּלוּשִׁים שֶׁל צֶמֶר אֲבָל לוֹקְחִין מֵהֶן בֶּגֶד צָבוּעַ טָווּי מִבַּעְיָא מַאי בְּגָדִים נַמְמֵי ת"ר הַנּוֹתֵן עוֹרוֹת לְעַבָּדָן הַקִּיצוֹנְיוֹת וְהַתְּלוּשִׁין חֲרֵי אֵלּוּ שֶׁל בַּעַל הַבַּיִת אִם הָיָה שָׁחוּר [וכו']: א"ר יְהוּדָה קַצְרָא שַׁמְּיָא וְקַצְרָא שָׁקִיל לֵיהּ אָמַר רַב יְהוּדָה הַכֹּל עוֹלִין לְמִנְיַן תְּכֵלֶת (מִן) [אֶת] הַחוּט כו': וְכַמָּה לְתִפּוֹר אָמַר רַב אַפִּי מִלֹּא מַחַט חוּץ מִלֹּא מַחַט אוֹ דִלְמָא מִלֹּא מַחַט וְחוּץ לְמַחַט אוֹ מִלֹּא מַחַט וְחוּץ לְמַחַט מַשְׁוֶה ת"ש דְּתַנְיָא הַחַיָּט שֶׁמְּשַׁיֵּר אֶת הַחוּט כְּמַלֹּא מַחַט וְחוּץ לְמַחַט כְּמַלֹּא מַחַט אוֹ מִלֹּא מַחַט וְחוּץ לְמַחַט עַל שָׁלֹשׁ בְּזֶמֶן שֶׁהַבַּיִת מְקֻפִּיד עֲלֵיהֶן חֲרֵי אֵלּוּ שֶׁל בַּעַל הַבַּיִת אֵין בַּעַל הַבַּיִת מְקַפִּיד עֲלֵיהֶן חֲרֵי אֵלּוּ שֶׁלּוֹ אִי אֲמָרַתְ בְּשִׁלְמָא מִלֹּא מַחַט וְחוּץ לְמַחַט כְּמִלֹּא מַחַט פָּחוֹת מִכָּאן חָזֵי לְסִיכְתָּא אֶלָּא אִי אֲמָרַתְ מִלֹּא מַחַט וְחוּץ לְמַחַט מַשְׁוֶה חָזֵי לְמַאי אֶלָּא ש"מ מִלֹּא מַחַט וְחוּץ לְמַחַט כְּמִלֹּא מַחַט שְׁמַע מִינָּהּ: מַה שֶׁהֶחָרַשׁ כו': וּרְמִינְהִי מַה שֶׁהֶחָרַשׁ מוֹצִיא בְּמַעֲצָד וְהַנִּפְסָק בְּמַגְירָה חֲרֵי אֵלּוּ שֶׁל בַּעַל הַבַּיִת וְהֵיצֵא מִתַּחַת מַקֵּדָּחַ וְרְחִיטָנֵי וְהַנְּגָרִי בְּמַגְירָה חֲרֵי אֵלּוּ שֶׁלּוֹ אָמַר רָבָא בְּאַתְרָא דְּתִנָּא דִּידַן אֵיכָא תַּנְיָא אִידָךְ חֲצִינִי לְרַבָּתֵי קָרֵי לָהּ כַּשַּׁלְתָּא וְלִזוּטְרֵתֵי קָרֵי לָהּ מַעֲצָד בְּאַתְרָא דְּתִנָּא בָּרָא חַד הוּא דְּאִיבָּא וְקָרֵי לָהּ מַעֲצָד: וְאִם הָיָה עוֹשֶׂה אֵצֶל כו': ת"ר מִכְּתִי אֲבָנִים אֵין בָּהֶם מִשּׁוּם גֵּזֶל מְפַצְּעֵי אִילָנוֹת מְפַצְּעֵי גְּפָנִים מְנַקְּפֵי הֵיגֵי מְנַכְּשִׁי וְזָרְעִים וְעוֹדְרֵי יְרָקוֹת בְּזֶמֶן שֶׁבְּעָה"ב מְקַפִּיד עֲלֵיהֶם יֵשׁ בָּהֶן מִשּׁוּם גֵּזֶל אֵין בַּעַל הַבַּיִת מְקַפִּיד עֲלֵיהֶן חֲרֵי אֵלּוּ שֶׁלּוֹ א"ר יְהוּדָה כְּשׁוּת וְחָזְיוּ אֵין בָּהֶם מִשּׁוּם גֵּזֶל בְּאַתְרָא דְּקַפְּדֵי יֵשׁ בָּהֶן מִשּׁוּם גֵּזֶל אָמַר רָבִינָא וּמְתָא מַחְסְיָא אַתְרָא דְּקַפְּדֵי הוּא:

שְׁנַיִם

שְׁנַיִם אוֹחֲזִין בְּטַלִּית. דְּוָקָא אוֹחֲזִין דִּשְׁנֵיהֶם מוּחְזָקִים בָּהּ וְאֵין לְזֶה בַּהּ יוֹתֵר מִזֶּה שֶׁאִילּוּ הָיְתָה בְּיַד אֶחָד לְבַדּוֹ הֲוֵי אִידָךְ הַמּוֹצִיא מֵחֲבֵירוֹ וְעָלָיו לְהָבִיא רְאָיָה בְּעֵדִים שֶׁהִיא שֶׁלּוֹ וְאֵינוֹ נֶאֱמָן זֶה לוֹמַר לְשֶׁבַע שֶׁלִּי הִיא וְכֵן אִם הָיָה בְּיַד שְׁנֵיהֶם וְזֶה תּוֹבֵעַ מֶחֱצָה זוֹ לְמָה הִיא לוֹ וְזֶה תּוֹבֵעַ מֶחֱצָה זוֹ לְמָה הִיא לוֹ אֵין לָזֶה עַל זֶה יוֹתֵר מִזֶּה לְפִי שֶׁאֵין לְאֶחָד מֵהֶם עֵדִים וְאֵין לָהּ סִימָן וְאֵין לָהּ מִי שֶׁיָּבוֹא וְיַכִּיר בָּהּ וְלָכֵן הֲרֵי הִיא כְּמוֹ שֶׁהִיא בְּיַד שְׁנֵיהֶם וְאֵין לְאֶחָד עָלֶיהָ אֶלָּא שְׁבוּעָה זוֹ לְמָה הִיא לוֹ וְזֶה נִשְׁבָּע כְּמוֹ כֵן וְנוֹטֵל חֲצִי חֲצִי וְאֵין לְזֶה עַל חֲצִי חֲבֵרוֹ אֶלָּא שְׁבוּעָה זוֹ לְמָה הִיא לוֹ וְזֶה נִשְׁבָּע

אי תָּנָא מְצִיאָה. מִשּׁוּם דְּמוֹרֶה וְאָמַר חֲבֵרַאי לָאו מִידֵּי חָסֵר לְכָךְ תָּפֵיס אע"ג שֶׁיּוֹדֵעַ שֶׁחֲבֵירוֹ בְּלוּם בְּתַנָּם בָּאָה לוֹ וְאַף בְּלֹא טוֹרַח: **אֲבָל** מָקָח וּמִמְכָּר דְּלֵיכָּא לְמֵימַר הָכִי שֶׁאִם שְׁזָּה גַּם הוּא נָתַן אֶת הַמְּעוֹת לַמּוֹכֵר כִּדְאוּקְמִינַן לְקַמָּן דְּנָקַט מִתַּרְוַיְיהוּ חַד מִדְּעָתַיְיהוּ וְחַד בע"ב וּכְשֶׁיִּחְלוֹקוּ יָטוּל זֶה חֲצִי מְעוֹתָיו וְזֶה חֲצִי מְעוֹתָיו אַף"ה חָסְרוֹן הוּא אֲצָלוֹ דְּאִי לֹא הָוֶה שְׁרֵיר לֵיהּ לֹא הָוֶה מְהַדַּר אַבַּרְתֵּהּ לְמִנְּהָנָה

דְּאִי תָּנָא מְצִיאָה הָוֶה אָמְנָא מְצִיאָה הוּא דְּרָמוּ רַבָּנָן שְׁבוּעָה עֲלֵיהּ מִשּׁוּם דְּמוֹרֵי וְאָמַר חֲבֵרַאי לָאו מִידֵּי חָסֵר לְכָךְ בָּה אֵיזֵל אֲתַפֵּיס בַּהֲדֵיהּ וְאִתְפְּלַג בַּהֲדֵיהּ אֲבָל מָקָח וּמִמְכָּר דְּלֵיכָּא לְמֵימַר הָכִי אֵימָא לֹא וְאִי תָּנָא מָקָח וּמִמְכָּר הוּא דְּרָמוּ רַבָּנָן שְׁבוּעָה עֲלֵיהּ מִשּׁוּם דְּמוֹרֵי וְאָמַר חֲבֵרַאי דְּמֵי קָא יָהֵיב וַאֲנָא דְּמֵי קָא יָהֵיבְנָא הַשְׁתָּא דְּצָרֵיכָא לְדִידֵי אִשְׁקְלֵיהּ אֲנָא וְחַבְרַאי לֵיזִיל לְמַרָּח לֵיזְבֵּן אֲבָל מְצִיאָה דְּלֵיכָּא לְמֵימַר הָכִי אֵימָא לֹא צְרִיכָא מָקָח וּמִמְכָּר וְלַחֲזִי זוּזֵי מִמַּאן נָקֵט לֹא צְרִיכָא דְּנָקֵט מִתַּרְוַיְיהוּ מַחַד מִדְּעָתַיְיהוּ וּמַחַד בע"כ וְלֹא יָדְעָנָא מִי הוּא מִדְּעָתַיְיהוּ וּמִי הוּא בְּעַל כּוֹרְחֵיהּ לֵימָא מַתְנִי' דִּלְא כְּבֶן נַנָּס דְּאִי בֶּן נַנָּס הָאָמַר כְּרַבִּי יוֹסֵי אֵלּוּ וָאֵלּוּ בָּאִין לִידֵי שְׁבוּעַת שָׁוְא אֲפִילּוּ תֵּימָא בֶּן נַנָּס הָתָם וַדַּאי לִידֵי שְׁבוּעַת שָׁוְא הָכָא אֵיכָא לְמֵימַר דְּלֵיכָּא שְׁבוּעַת שָׁוְא אֵימוֹר דְּתַרְוַיְיהוּ בַּהֲדֵי הֲדָדֵי אַגְּבְהוּהָ לֵימָא מַתְנִי' דִּלְא כְּסוּמְכוֹס דְּאִי כְּסוּמְכוֹס הָאָמַר מָמוֹן הַמּוּטָל בְּסָפֵק חוֹלְקִין בִּלְא שְׁבוּעָה וְאִלֶּא מַאי רַבָּנַן הָא אָמְרֵי הַמַּע"ה הָאי מַאי אִ"ב רַבָּנַן הָתָם דִּלְא תַּפְסֵי תַּרְוַיְיהוּ אָמְרוּ רַבָּנַן הַמּוֹצִיא מֵחֲבֵרוֹ עָלָיו הָרְאָיָה הָכָא הָתָם דִּלְא תַּפְסֵי תַּרְוַיְיהוּ הָכָא דְּתַרְוַיְיהוּ תַּפְסֵי [פְּלָגֵי] לֵיהּ בְּשְׁבוּעָה אֶלָּא אִי אָמְרַת סוּמְכוֹס הַשְׁתָּא וּמַה הָתָם דִּלְא תַּפְסֵי תַּרְוַיְיהוּ חוֹלְקִין בִּלְא שְׁבוּעָה הָכָא דְּתַרְוַיְיהוּ תַּפְסֵי לֵיהּ לֹא כ"ש אַפִּי' תֵּימָא סוּמְכוֹס כִּי אָמַר סוּמְכוֹס שָׁמָּא וְשָׁמָּא אֲבָל בָּרֵי וּבָרֵי לֹא אָמַר וְלִרְבָּה בַּר רַב הוּנָא דְּאָמַר אָמַר סוּמְכוֹס אֲפִילּוּ בָּרֵי וּבָרֵי מַאי אִיכָּא לְמֵימַר אֲפִי' תֵּימָא סוּמְכוֹס כִּי אָמַר סוּמְכוֹס הֵיכָא דְּאִיכָּא דְּרָא דְּמָמוֹנָא אֲבָל הֵיכָא דְּלֵיכָּא דְּרָא דְּמָמוֹנָא לֹא וְלָאו קַל וָחוֹמֶר הוּא וּמַה הָתָם דְּאִיכָּא דְּרָא דְּמָמוֹנָא לְמַר וְאִיכָּא דְּרָא דְּמָמוֹנָא לְמַר

ואיכא

דִּלְא תַּפְסֵי תַּרְוַיְיהוּ אָמַר סוּמְכוֹס פְּלָגֵי בִּלְא שְׁבוּעָה הָכָא דְּתַפְסֵי תַּרְוַיְיהוּ לֹא כָּל שֶׁכֵּן: **תַּפְסֵי.** וְאֵין כָּאן מוֹצִיא מֵחֲבֵרוֹ: **בִּשְׁבוּעָה פְּלָגֵי לֵיהּ.** בֵּיוָן דְּמִתְחַסֵּר גּוּבְיָיתָא בְּמָה שֶׁחֲבֵירוֹ תּוֹפֵס דְּדִאי תָּפֵיס בְּכוּלָּהּ וְהָאי תָּפֵיס בְּכוּלָּהּ] לֹא קַיְּם לֵיהּ לְרַבָּנַן לְהוֹצִיא מִמּוֹן מְחֻזָּקוֹ בִּכְדֵי כִּדְאָמְרִי' הָתָם לְרַבָּנַן דְּבָעֵי רְאָיָה הַצְרִיכוּם שְׁבוּעָה: **שָׁמָּא וְשָׁמָּא.** כִּי הָתָם דְּקָתָנֵי נִמְצָא עוֹבֵרָה בִּצְדָדִין וְאֵין יְרוּשׁ אם עַד שֶׁלֹּא יָלְדָה נִגְחָה אם מְשֶׁיָּלְדָה נִגְחָה וְלֹא מֵת הַוָּלָד מַחֲמַת הַנְּגִיחָה אֶלָּא מֵאֵילּוּ וְכֵיוָן דְּכָל חַד שָׁמָּא קָטָן לֵיכָא לְמִרְמֵי עֲלֵיהּ שְׁבוּעָה: **דְּרָא דְּמָמוֹנָא.** חִסָּרוֹן מָמוֹן שֶׁאִם יִפָּרַע הוּא שֶׁלֹּא כְּדִין חֲסֵרוֹן מָמוֹן וְאִם נִפְטָרִנּוּ שֶׁלֹּא כְּדִין נִמְצָא זֶה חָסֵר וְלֹא פָּרְנוּ: **וּמַה הָתָם דְּאִיכָּא דְּרָא דְּמָמוֹנָא כו'.** אֵיזֶה מָקוֹם שֶׁמִּפְסִיד הַחֲצִי שֶׁלֹּא כְּדִין אַתָּה מְחַסְּרוֹ מָמוֹן

ואיכא

דְּמוֹרֶה וְאָמַר. מוֹרֶה הַיְתָה לְעַצְמוֹ לֵאָחוֹז בָּהּ בִּלְא מִשְׁפָּט: **לָאו מִידֵּי חָסֵר.** אֵינוֹ מַפְסִיד בְּלוּם בְּתַנָּם בָּאָה לוֹ וְאַף בִּלְא טוֹרַח: **אֲבָל מָקָח וּמִמְכָּר דְּלֵיכָּא לְמֵימַר הָכִי.** וְאע"ג דְּמֵי קָא יָהֵיבְנָא. דְּמֵים אֲנִי רוֹצֶה לִיתֵּן: **אֲבָל מְצִיאָה דְּלֵיכָּא לְמֵימַר.** חֲבֵרַי יָלַךְ וְיִמְצָא אַחֶרֶת וְדַאי מִחְסְרוֹ מָמוֹן: **וְלַחֲזֵי זוּזֵי מִמַּאן נָקֵט.** נִשְׁאָל אֶת הַמּוֹכֵר מִמִּי קִיבֵּל דְּמֵיהָ וְתַנְיָא בְּקִדּוּשִׁין (דף עג:) נָאֶמְנִין בְּעֵל הַמָּקָח לוֹמַר לְזֶה מָכַרְתִּי וּלְזֶה לֹא מָכַרְתִּי וְאע"ג דְּמִסַּיְיעִי בד"א שֶׁמָּקְחוֹ בְּיָדוֹ אֲבָל אֵין מָקְחוֹ בְּיָדוֹ אֵינוֹ נֶאֱמָן שֶׁלֹּא נָתַן לֵב לְדָבָר כָּל כַּךְ לְהִיוֹת זָכוּר מֵאַחַר שֶׁשָּׁנִים חוֹזְרִין אַחֲרָיו בְּפִיסּוּק דְּמֵיהֶן הָא אוֹקִימְנָא הָתָם בְּדַנְקֵט מִתַּרְוַיְיהוּ מַחַד מִדְּעָתַיְיהוּ וּמַחַד בע"כ דְּרַבָּנַן זוּזֵי מִתַּרְוַיְיהוּ מַחַד מִדְּעָתַיְיהוּ וּמַחַד בע"כ דְּכֵיוָן דְּלֹא יָדְעִינַן מַאי דַּעְתַּיְיהוּ דְּלֹא דָּק בּוּלֵּי הַאי לְהִיוֹת נִזְהָר מִשֶּׁהֶלְכוּ מִלְּפָנָיו הֵי מִדְּעָתַיְיהוּ וְהֵי בע"כ אֲבָל הֵיכָא דְּלֹא קִיבֵּל דְּמֵים אֶלָּא מַחַד מִינַּיְיהוּ דְּכִיר לֵיהּ: **לֹא צְרִיכָא דְּנָקֵט זוּזֵי מִתַּרְוַיְיהוּ.** ה"ג וְלֹא יָדְעִינַן מַהֵי מִדְּעָתַיְיהוּ וּמַהֵי בְּעֵל כּוֹרְחֵיהּ וְלֹא גָּרְסִי' וְלֹא יָדְעִי וְאֶפִּי' יָדַע בְּזוּ אֵין הַמּוֹכֵר נֶאֱמָן מִשֶּׁהָלְכוּ כִּדְמוֹקֵי לַהּ בְּתַנָּם: **דְּמֵשְׁבַּע לְתַרְוַיְיהוּ** וְחַד מִשְׁתַּבַּע לְשִׁיקָרָא: **דִּלְא כְּבֶן נַנָּס.** בְּמַסֶּכֶת שְׁבוּעוֹת (דף מה.) גַּבֵּי חֲנָנִי עַל פִּנְקָסוֹ אלו וְאלו בָּאִין לב"ד על מָנָת לִישָּׁבַע אֶחָד מֵהֶם לְשׁוּעָא אָמַר בַּעַל הַבַּיִת לְחֲנָנִי תֵּן לִבְנֵי חֲטִים בְּדִינָר וְעָלֵי לְשַׁלֵּם אוֹ לְפוֹעֲלִים בְּסֶלַע מְעוֹת שֶׁאֲנִי חַיָּיב בְּשִׁבְרָם וְעָלֵי לִיתֵּן סֶלַע הוּא אוֹמֵר נְתָתִי וְהוּא אוֹמֵר לֹא נָטַלְתִּי וְשִׁנּוּיִים תּוֹבְעִין אֶת בְּעה"ב שֶׁנִּיהֶם נִשְׁבָּעִין וְנוֹטְלִין מִבַּעַל הַבַּיִת אָמַר בֶּן נַנָּס כֵּיצַד אלו וְאלו בָּאִין לִידֵי שְׁבוּעַת שָׁוְא אֶלָּא שֶׁנִּיהֶם נוֹטְלִין בִּלְא שְׁבוּעָה: **אימור בְּחַדֵּי הֲדֵי אִבְּהוּהָ.** לְמֵימָא וְכָל אֶחָד וְאֶחָד סָבוּר אֲנִי הִגְבַּהְתִּיהָ תְּחִילָּה וְכוּלָּהּ שֶׁלִּי וְכִי מִשְׁתַּבַּע עַל חֲצִיָּה קוֹשְׁטָא מִשְׁתַּבַּע וּלְעִנְיַן מָקָח וּמִמְכָּר נְמֵי שָׁמָא לִשְׁנֵיהֶם נִתְרַצֶּה: **בְּסוּמְכוֹס.** בְּבָבָא קַמָּא גַּבֵּי שׁוֹר שֶׁנָּגַח אֶת הַפָּרָה וְנִמְצָא עוֹבֶרָה בִּצְדָדִין (דף מו:). **עָלָיו הָרְאָיָה.** בְּעִדִּים וְאִי לֹא לֹא גָּבֵי מִידֵּי וְהָכָא חוֹלְקִין [וּבְשׁוּעָה]: ה"ג אי אָמְרַת בִּשְׁלָמָא רַבָּנַן הָתָם דִּלְא תַּפְסֵי תַּרְוַיְיהוּ אָמַר רַבָּנַן הָתָם דִּלְא תַּפְסֵי תַּרְוַיְיהוּ כו' הָכָא דְּתַפְסֵי תַּרְוַיְיהוּ פְּלָגֵי בְּשְׁבוּעָה אֶלָּא אִי אָמְרַת סוּמְכוֹס וּמַה הָתָם

וְאֵיבָא לְמֵימַר כּוּלָּהּ דְּמָר. ועוד על כָּרְחָךְ אוֹ כּוּלָּהּ דְּמָר אוֹ כּוּלָּהּ דְּמָר אֲפִילּוּ הָכִי חוֹלְקִין בִּלְא שְׁבוּעָה: **הָכָא דִּלְיכָא דִּידְיָא דְּמָנוּנָא.** ועוד דְּאִיכָּא לְמֵימַר דְּתַרְוַיְיהוּ בְּהָדֵי הֲדָדֵי אַגְבְּהוּהָ: **לֹא כ"ש.** דְּחוֹלְקִין בִּלְא שְׁבוּעָה; **וְתוּקַּח.** אוֹתָהּ: **דִּי' יוֹסֵי.** לְקַמָּן בְּהַמַּפְקִיד (דף לז.) שְׁנַיִם שֶׁהִפְקִידוּ אֵצֶל אֶחָד זֶה מָנֶה וְזֶה מָאתַיִם זֶה אוֹמֵר מָאתַיִם זֶה אוֹמֵר מָאתַיִם שֶׁלִּי זֶה וְזֶה אוֹמֵר אֵינִי יוֹדֵעַ כַּמָּה שֶׁלְּךָ וְכַמָּה שֶׁלִּי אֶלָּא מַנִּיחִין אוֹתָן עַד שֶׁיָּבוֹא אֵלִיָּהוּ וְיוֹדִיעַ אֶת הָאֱמֶת וְהַשְׁאָר יְהֵא מוּנָּח עַד שֶׁיָּבוֹא אֵלִיָּהוּ וְאָמַר ר' יוֹסֵי א"כ מַה הִפְסִיד רַמְאִי שֶׁיִּטֹּל הַכֹּל וְאַחַר כָּךְ יְהֵא נוֹתֵן לְזֶה מָנֶה וְלָמָּה יוֹדֶה הָרֵי קִיבֵּל אֶת שֶׁלּוֹ אֶלָּא הַכֹּל יְהֵא מוּנָּח וְהִפְסִיד הָרַמְאִי וְה"נ יְהֵא מוּנָּח: **הָא נַמִּי בִּשְׁאֵר דָּמִים.** דְּהָתָם עַל מָנֶה וְאַלּוּ דְּנִין עַל הַשְּׁלִישׁ כּוּלָּהּ: **דְּחַד מִינַיְיהוּ הוּא.** וְאֵין לוֹמַר יְחֻלְּוקוּ: **הָכָא דְּאִיכָּא לְמֵימַר דְּחַד מִינַיְיהוּ הוּא.** וְאֵין לְחַבֵּירוֹ חֵלֶק בָּהּ לא כ"ש דְּלֵית לֵיהּ יְחֻלְּוקוּ: **מַאי פַּסְיְדָא אִית לֵיהּ.** לְמִי שֶׁאֵין לוֹ חֵלֶק בָּהּ אִם תֹּאמַר מוּנַּחַת: דִּלְוַדֵּי.

שֶׁאֵין לוֹ חֵלֶק בָּהּ בְּשִׁעוּדָּהּ מַה יטול: **מַקָּח וּמִמְכָּר מַאי אִיכָּא לְמֵימַר.** הָא אוֹקִימְנָא דְּקִיבֵּל דְּמִים מִתַּרְוַיְיהוּ וְאִי אֶמְרִינַן יְהֵא הַשְּׁלִישׁ וְהַדָּמִים מוּנָּחִים אִיתָּא לֵיהּ פְּסִידָא לְרַמְאִי וְיוֹדֶה עַל הָאֱמֶת קוֹדֶם שֶׁיִּפְסִיד: **הָכָא הֵיינוּ טַעְמָא.** דְּשַׁוְיוּהָם נִשְׁבָּעִין וְנוֹטְלִין דְּתָנֵינוּ אוֹמֵר לְבַעַל הַבַּיִת אֵנָא שְׁלִיחוּתָא דִּידָךְ עֲבַדִי וְנִתְּנוּ לְפוּעֲלָךְ מָמוֹן שֶׁשִּׁיעוּרוֹ: **מַאי אִית לִי נְגֵי שְׁבִיר.** לְעֵרְעֵר: **לֹא מְהֵימְנוּ לִי.** אִינִי מַאֲמִינוֹ בִּשְׁבוּעָה אֲנִי אוֹמֵר שֶׁהוּא רָשָׁע וְאֵין לִי לְהַאֲמִין אָדָם בִּשְׁבוּעָה עַל כָּרְחִי אֶלָּא אֵם כֵּן הָאֲמַנְתִּיו מִתְּחִילָּה לְהַפְקִיד אֵצְלוֹ אוֹ לְהִתְעַנּוֹת עִמּוֹ: **אֶת הֵימְנְתָּה.** וְאַתָּה הוּא שֶׁקִּלְקַלְתָּ וְאֵין לִי לְהַפְסִיד בְּקִלְקוּלְךָ שֶׁיְּהֵא מְעוּתַי מוּנָּחִין עַד שֶׁיָּבוֹא אֵלִיָּהוּ; **וְיִשָּׁבַע עַל הַשְּׁאֵר.** כְּדִין מוֹדֶה מִקְצָת הַשְּׁעָנָה שֶׁאֲמִירָה תּוֹרָה יִשָּׁבַע כְּדִילְפִינַן בִּשְׁבוּעוֹת (דף לט:) מִכִּי הוּא זֶה וְאוע"ג דְּזֶה לֹא הוֹדָה לְהָרֵי יֵשׁ עֵדִים בְּמִקְצָת וְלֹא תֹּהא הוֹדָאַת פִּיו גְּרוֹלָה לְחַיְּבוֹ עַל הַשְּׁאָר שְׁבוּעָה מֵהֶעֲדֵאת עֵדִים: **מִקַּל וָחוֹמֶר.** לְקַמָּן מִקְּרֹשׁ מֵאי ק"ו: **וְתָנֵא תּוּנָא.** וְתָנֵא דִּידָן סַיְיעֶתָא לְדִידְיהוּ: **זֶה אוֹמֵר כו'.** וְקַתָּנֵי שְׁנֵיהֶם יִשָּׁבְעוּ: **אֲנַן סָהֲדֵי דְּמָה דְּהָפֵץ הָאי.** הֵיינוּ פְּלָגָא: **דִּידֵיהּ הוּא.** שֶׁהֲרֵי מוּחְזָק הוּא בְּפֵנֵינוּ וַהֲרֵי הוּא תּוֹבֵעַ אֶת כּוּלָּהּ וַחֲבֵירוֹ כּוֹפֵר אֶת כּוּלָּהּ שְׁאוֹמֵר כּוּלָּהּ שֶׁלִּי וְאַף מַה שֶּׁאַתָּה תָּפוּס בִּידְךָ וְאָנוּ מְעִידִין אוֹתוֹ שֶׁיֵּשׁ לוֹ בָּהּ מַקָּצָת וּמְחֻיָּבִים אֶת חֲבֵירוֹ שְׁבוּעָה עַל הַשְּׁאָר דְּהֵיינוּ חֲצִי שֶׁיִּעְבֹּד לְעַצְמוֹ: **מַאי לֹא תְּהֵא הוֹדָאַת פִּיו גְּרוֹלָה מֵהַעֲדֵאת עֵדִים.** מַהֵיכִי תִּיתֵי לָן לְמֵידַק דְּתִיסֵק אַדַּעְתֵּיהּ דְּתְהֵא הוֹדָאַת פִּיו גְּרוֹלָה מֵהֶעֲדֵאת עֵדִים דְּאִיצְטְרִיךְ לְתָנָא לְמֵילַף מִקַּ"ו דִּלְא תְּהֵא הוֹדָאַת פִּיו גְּרוֹלָה: **מִפְּנֵי** טָה אִמְּרָה תּוֹרָה כו'. וְלֹא חֻשְׁבוּ בְּמִשְׁנֵי אֲבִידָה לְפָטְרוֹ שְׁלֹא כְּפֹר בְּבוּלוֹ: **וְהַאי**

הָתָם וַדַּאי אֵיכָּא רַמַּאי. לְכָךְ קָנֵיס לֵיהּ גַּם בְּמָה שֶׁהוּא שֶׁלּוֹ בְּוַדַּאי אֲבָל הָכָא אֵימוּר תַּרְוַיְיהוּ בְּהָדֵי הֲדָדֵי אַגְבְּהוּהָ דְּלֵיכָּא רַמַּאי דְּכָל חַד סָבוּר שֶׁהוּא הַנִּבְּיבִי קוֹדֵם: **אִי** נַמִּי הָתָם קָנֵיס כְּיוָן דְּלוֹדֵי. אֲבָל הָכָא אֵפִילּוּ אֵיכָּא וַדַּאי רַמַּאי בְּגוֹן שֶׁזֶּה אוֹמֵר אֲנִי מְצָאתִיהָ הַיּוֹם וְזֶה אוֹמֵר אֲנִי מְצָאתִיהָ אֶתְמוֹל מוּדָּה דְּיִחְלוֹקוּ וְלֹא אֲמִרִינַן יְהֵא מוּנָּח עַד שֶׁיָּבוֹא אֵלִיָּהוּ דִּכְשֶׁבִּיל כָּךְ לֹא יִפָּרוֹשׁ וְהָכָא אֵינוּ מַפְסִיד כְּלוּם:

אֶלָּא מְחוֹנְרָתָא בְּדַשְׁנֵי מְעִיקָּרָא. נוֹטֵל לוֹמַר דְּהֲדָר בֵּיהּ וְלֹא סָגֵי בְּטַעְנָא דְּמַפְסִיד דְּאַרְמַאי לָבַד דְּלֹא קָנֵיס ר' יוֹסֵי אֶלָּא הֵיכָא דְּאֵיכָּא וַדַּאי רַמַּאי וְאִית לֵיהּ פְּסִידָא אֲבָל הֵיכָא דְּאֵיכָּא רַמַּאי וְלֵיכָּא פְּסִידָא לֹא יְקַנֵּס כִּדְמַשְׁמַע לִישָׁנָא דְּא"כ מַה הִפְסִיד הָרַמַּאי מֵידֵי לְשׁוֹן אֶלָּא מִשְׁמַע דְּהָדֵר לְגַמְרֵי וְכֵן בְּסֻמְכוֹס דְּפָרִיךְ בֵּין לְהָבָנֵן בֵּין לְהָרֵי יוֹסֵי נַיְמָא יְהֵא מוּנָּח אַף עַל גַּב דְּהָתָם לֵית לֵיהּ פְּסִידָא לְרַמַּאי:

נַבֵּי חֲנָנֵי נַמִּי יְהֵא מוּנָּח. לְרַ"ע דְּאָמַר (יבמות דף קיז:) בְּלֵקָח מֵחֲמִשָּׁה וְאֵינוֹ יוֹדֵע מֵאֵיזֶה מֵהֶם לָקַח נוֹתֵן לְכֹאן וּלְכֹאן וְאֵינוֹ נוֹתֵן לְכֹאן אֲפִילּוּ לְכֹאן א"א יְהֵא מוּנָּח דְּהָתָם הָוֵה לֵיהּ לְמִדְחַר וְאִידַּחִי דְּאַפְסִיד אַנַּפְשֵׁיהּ:

וְלֹא אָמְרַת לֵיהּ הַב לֵיהּ בְּסַהֲדֵי. תִּימְה לֵימָא לֵיהּ בְּעַל הַבַּיִת לְתִקּוּנֵי שְׁדַרְתִּיךְ וְלֹא לְעִוּתֵּי אע"ג דְּלֹא אָמַר לֵיהּ הַב לֵיהּ בְּסַהֲדֵי הָיָה לוֹ מֵעִצְמוֹ לְהָשִׂים עַל לֵב כִּדְאָמְרִינַן בְּפ' הַכּוֹתֵב (כתובות דף פז.). גַּבֵּי אֲבִימִי דְּדַיֵּי מִסְּכֵי בֵּיתָא זוּזֵי בֵּי חוֹזְיָא וְשַׁדַּרִינְהוּ בִּידֵיהּ (רבא) וּפְרַעִינְהוּ וְאָמַר לְהוּ הַב לִי שְׁטָרָא וְאָמְרוּ לֵיהּ הָנֵךְ סְטָרֵאי נִינְהוּ וּמִסְיְיהּ הָתָם דְּלֹא שָׁנָא א"ל שְׁקוֹל שְׁטָרָא וְהַב לְהוּ זוּזֵי וְלֹא שָׁנָא הַב זוּזֵי וּשְׁקוֹל שְׁטָרָא מְחַיְּיבִי הַשְׁלִיחַ מִשּׁוּם דְּאָמַר לֵיהּ לְתִקּוּנֵי שְׁדַרְתִּיךְ וְלֹא לְעִוּתֵּי וְי"ל דְּהָתָם בֵּינוֹ דְּהוֹכִיחַ לְקִיחַת הַשְּׁטָר כְּאִילּוּ אוֹמֵר עֲשֵׂה בְּאוֹתוֹ עִנְיָן שֶׁיָּבא הַשְּׁטָר לְיָדִי אֲבָל הָכָא לֹא הוֹכִיחַ עַדִים בְּלָל:

מִפְּנֵי דְּאִי בְּעֵי כּוֹפֵר הָכֹל אוֹ נִילַף מֵהָכָא דִּלְא נַיְמָא מִגּוֹ בְּעַלְמָא וּמִשְּׁנֵי דְּאִין זֶה מִגּוֹ דְּאִין אָדָם מֵעִיד בְּקָנָס דְּאִי אֶפְשָׁר לְכַפּוֹת הַכֹּל הוֹאִיל וְחֲבֵירוֹ מֵכִיר בְּשִׁקְרוֹ אֲבָל בְּמָקוֹם שֶׁיְּכוֹל לְהָעִיד בְּגוֹן בְּבֵנוֹ וְאָמַר מָנֶה לְאָבִיךָ בְּיָדִי וְהָאֲבֹלִתִּי פָּרַע נֵאֱמָן בְּמִגּוֹ דְּאִי בָּעֵי כּוֹפֵר הָכֹל כְּדִרְאִיתָא פ"ב דִּשְׁבוּעוֹת (דף יח. ושם) וּבְפֶרֶק שְׁבוּעַת הַדַּיָּנִים (שבועות דף מב.) וְא"ת כּוֹפֵר הָכֹל מְגַלֶּן דְּפָטוּר וְאֵין לוֹמַר מִשּׁוּם חֲזָקָה דְּאֵין אָדָם מֵעִיד דְּהָא אִפֵּי בְּמָקוֹם שֶׁיְּכוֹל לְהָעִיד פָּטוּר בְּגוֹן בְּבֵנוֹ וַאֲפִילּוּ מוֹדֶה מִקְצָת הָתָם מִגּוֹ דְּאִי בָּעֵי כּוֹפֵר הָכֹל וְאֵין לוֹמַר דִּילְפִינַן מִדְּאִיצְטְרִיךְ לְמִכְתַּב שְׁעַד אֶחָד מְחַיְּבוּ שְׁבוּעָה וְאִי כּוֹפֵר הָכֹל חַיָּיב הָכָא מַאי נְפַקָּא מִינָּהּ מַעַד אֶחָד הָא בְּלֹאו הָכֵי חַיָּיב דְּהָא אִיצְטְרִיךְ בְּמָקוֹם שֶׁהוּא אֵינוֹ תּוֹבֵעַ כְּלוּם וְאֵינוֹ יוֹדֵעַ וְהָעֵד מֵעִיד שֶׁהוּא גָּנֵב אוֹ שֶׁאֲבִידָה הִלְוָה לוֹ וְי"ל דְּמִכְּדֵי הוּא זֶה מִשְּׁמַע דִּנְזִירַת הַכְּתוּב הוּא דְּדָקָא מוֹדֶה מִקְצָת הַשְּׁעָנָה חַיָּיב וְלֹא כּוֹפֵר הָכֹל:

וְאֵיבָא לְמֵימַר כּוּלָּהּ דְּמָר וְעוֹד עַל כָּרְחָךְ אוֹ כּוּלָּהּ דְּמָר אוֹ כּוּלָּהּ דְּמָר אֲפִילּוּ הָכִי חוֹלְקִין בִּלְא שְׁבוּעָה; **הָכָא דִּלְיכָא דִּידְיָא דְּמָנוּנָא.** וְעוֹד דְּאִיכָּא לְמֵימַר דְּתַרְוַיְיהוּ בְּהָדֵי הֲדָדֵי אַגְבְּהוּהָ; **לֹא כ"ש.** דְּחוֹלְקִין בִּלְא שְׁבוּעָה; **וְתוּקַּח.** אוֹתָהּ: **דִּי' יוֹסֵי.** לְקַמָּן בְּהַמַּפְקִיד (דף לז.) שְׁנַיִם שֶׁהִפְקִידוּ אֵצֶל אֶחָד זֶה מָנֶה וְזֶה מָאתַיִם זֶה אוֹמֵר מָאתַיִם שֶׁלִּי זֶה וְזֶה אוֹמֵר אֵינִי יוֹדֵעַ כַּמָּה שֶׁלְּךָ וְכַמָּה שֶׁלִּי אֶלָּא מַנִּיחִין אוֹתָן עַד שֶׁיָּבוֹא אֵלִיָּהוּ וְיוֹדִיעַ אֶת הָאֱמֶת וְהַשְׁאָר יְהֵא מוּנָּח עַד שֶׁיָּבוֹא אֵלִיָּהוּ וְאָמַר ר' יוֹסֵי א"כ מַה הִפְסִיד רַמַּאי שֶׁיִּטֹּל הַכֹּל וְאַחַר כָּךְ יְהֵא נוֹתֵן לְזֶה מָנֶה וְלָמָּה יוֹדֶה הָרֵי קִיבֵּל אֶת שֶׁלּוֹ אֶלָּא הַכֹּל יְהֵא מוּנָּח וְהִפְסִיד הָרַמַּאי וְה"נ יְהֵא מוּנָּח: **הָא נַמִּי בִּשְׁאֵר דָּמִים.** דְּהָתָם עַל מָנֶה וְאַלּוּ דְּנִין עַל הַשְּׁלִישׁ כּוּלָּהּ: **דְּחַד מִינַיְיהוּ הוּא.** וְאֵין לוֹמַר יְחֻלְּוקוּ: **הָכָא דְּאִיכָּא לְמֵימַר דְּחַד מִינַיְיהוּ הוּא.** וְאֵין לְחַבֵּירוֹ חֵלֶק בָּהּ לא כ"ש דְּלֵית לֵיהּ יְחֻלְּוקוּ: **מַאי פַּסְיְדָא אִית לֵיהּ.** לְמִי שֶׁאֵין לוֹ חֵלֶק בָּהּ אִם תֹּאמַר מוּנַּחַת: דִּלְוַדֵּי.

שֶׁאֵין לוֹ חֵלֶק בָּהּ בְּשִׁעוּדָּהּ מַה יטול: **מַקָּח וּמִמְכָּר מַאי אִיכָּא לְמֵימַר.** הָא אוֹקִימְנָא דְּקִיבֵּל דְּמִים מִתַּרְוַיְיהוּ וְאִי אֶמְרִינַן יְהֵא הַשְּׁלִישׁ וְהַדָּמִים מוּנָּחִים אִיתָּא לֵיהּ פְּסִידָא לְרַמַּאי וְיוֹדֶה עַל הָאֱמֶת קוֹדֶם שֶׁיִּפְסִיד: **הָכָא הֵיינוּ טַעְמָא.** דְּשַׁוְיוּהָם נִשְׁבָּעִין וְנוֹטְלִין דְּתָנֵינוּ אוֹמֵר לְבַעַל הַבַּיִת אֵנָא שְׁלִיחוּתָא דִּידָךְ עֲבַדִי וְנִתְּנוּ לְפוּעֲלָךְ מָמוֹן שֶׁשִּׁיעוּרוֹ: **מַאי אִית לִי נְגֵי שְׁבִיר.** לְעֵרְעֵר: **לֹא מְהֵימְנוּ לִי.** אִינִי מַאֲמִינוֹ בִּשְׁבוּעָה אֲנִי אוֹמֵר שֶׁהוּא רָשָׁע וְאֵין לִי לְהַאֲמִין אָדָם בִּשְׁבוּעָה עַל כָּרְחִי אֶלָּא אֵם כֵּן הָאֲמַנְתִּיו מִתְּחִילָּה לְהַפְקִיד אֵצְלוֹ אוֹ לְהִתְעַנּוֹת עִמּוֹ: **אֶת הֵימְנְתָּה.** וְאַתָּה הוּא שֶׁקִּלְקַלְתָּ וְאֵין לִי לְהַפְסִיד בְּקִלְקוּלְךָ שֶׁיְּהֵא מְעוּתַי מוּנָּחִין עַד שֶׁיָּבוֹא אֵלִיָּהוּ; **וְיִשָּׁבַע עַל הַשְּׁאֵר.** כְּדִין מוֹדֶה מִקְצָת הַשְּׁעָנָה שֶׁאֲמִירָה תּוֹרָה יִשָּׁבַע כְּדִילְפִינַן בִּשְׁבוּעוֹת (דף לט:) מִכִּי הוּא זֶה וְאוע"ג דְּזֶה לֹא הוֹדָה לְהָרֵי יֵשׁ עֵדִים בְּמִקְצָת וְלֹא תֹּהא הוֹדָאַת פִּיו גְּרוֹלָה לְחַיְּבוֹ עַל הַשְּׁאָר שְׁבוּעָה מֵהֶעֲדֵאת עֵדִים: **מִקַּל וָחוֹמֶר.** לְקַמָּן מִקְּרֹשׁ מֵאי ק"ו: **וְתָנֵא תּוּנָא.** וְתָנֵא דִּידָן סַיְיעֶתָא לְדִידְיהוּ: **זֶה אוֹמֵר כו'.** וְקַתָּנֵי שְׁנֵיהֶם יִשָּׁבְעוּ: **אֲנַן סָהֲדֵי דְּמָה דְּהָפֵץ הָאי.** הֵיינוּ פְּלָגָא: **דִּידֵיהּ הוּא.** שֶׁהֲרֵי מוּחְזָק הוּא בְּפֵנֵינוּ וַהֲרֵי הוּא תּוֹבֵעַ אֶת כּוּלָּהּ וַחֲבֵירוֹ כּוֹפֵר אֶת כּוּלָּהּ שְׁאוֹמֵר כּוּלָּהּ שֶׁלִּי וְאַף מַה שֶּׁאַתָּה תָּפוּס בִּידְךָ וְאָנוּ מְעִידִין אוֹתוֹ שֶׁיֵּשׁ לוֹ בָּהּ מַקָּצָת וּמְחֻיָּבִים אֶת חֲבֵירוֹ שְׁבוּעָה עַל הַשְּׁאָר דְּהֵיינוּ חֲצִי שֶׁיִּעְבֹּד לְעַצְמוֹ: **מַאי לֹא תְּהֵא הוֹדָאַת פִּיו גְּרוֹלָה מֵהַעֲדֵאת עֵדִים.** מַהֵיכִי תִּיתֵי לָן לְמֵידַק דְּתִיסֵק אַדַּעְתֵּיהּ דְּתְהֵא הוֹדָאַת פִּיו גְּרוֹלָה מֵהֶעֲדֵאת עֵדִים דְּאִיצְטְרִיךְ לְתָנָא לְמֵילַף מִקַּ"ו דִּלְא תְּהֵא הוֹדָאַת פִּיו גְּרוֹלָה: **מִפְּנֵי** טָה אִמְּרָה תּוֹרָה כו'. וְלֹא חֻשְׁבוּ בְּמִשְׁנֵי אֲבִידָה לְפָטְרוֹ שְׁלֹא כְּפֹר בְּבוּלוֹ: **וְהַאי**

הַמְּחַיֵּב שְׁבוּעָה לְחַבֵּירוֹ **וְאֵיבָא לְמֵימַר כּוּלָּהּ לְמַר אֲמַר סוּמְכוֹס מָמוֹן הַמּוּטָּל בְּסָפֵק חוֹלְקִין בִּלְא שְׁבוּעָה הָכָא דִּלְיכָא דִּידָךְ דְּמָמוֹנָא דְּאֵיבָא לְמֵימַר דְּתַרְוַיְיהוּ הֵיא לֹא כ"ש אֲפִילּוּ תֵּימָא סוּמְכוֹס שְׁבוּעָה זוּ מִדְּרַבָּנָן הִיא כִּדְרַבִּי יוֹחָנָן דְּאָמַר ר' יוֹחָנָן שְׁבוּעָה זוּ תַּקָּנַת חֲכָמִים הִיא שֶׁלֹּא יְהֵא כָּל אֶחָד וְאֶחָד הוֹלֵךְ וְתוֹקֵף בְּטַלִּיתוֹ שֶׁל חֲבֵירוֹ וְאוֹמֵר שֶׁלִּי הוּא לֵימָא מַתְנִיתִין דִּלְא כְּרַבִּי יוֹסֵי דְּאִי כְּרַבִּי יוֹסֵי הָא אָמַר א"כ מַה הִפְסִיד רַמַּאי אֶלָּא הַכֹּל יְהֵא מוּנָּח עַד שֶׁיָּבֹא אֵלִיָּהוּ אֶלָּא מַאי רַבָּנַן בֵּין דְּאָמְרִי רַבָּנַן הַשְּׁאָר יְהֵא מוּנָּח עַד שֶׁיָּבֹא אֵלִיָּהוּ הָכָא דְּאֵיבָא לְמֵימַר דְּתַרְוַיְיהוּ הוּא אֶלָּא אִי אָמְרַת ר' יוֹסֵי הִיא הַשְׁתָּא וּמַה הָתָם דִּבְוַדַּאי אֵיבָא מָנֶה לְמַר וְאֵיבָא מָנֶה לְמַר אָמַר ר' יוֹסֵי יְהֵא מוּנָּח עַד שֶׁיָּבֹא אֵלִיָּהוּ הָכָא דְּאֵיבָא לְמֵימַר דְּחַד מִינַיְיהוּ הוּא לֹא כ"ש אֲפִי' תֵּימָא ר' יוֹסֵי הָתָם דְּוַדַּאי אֵיבָא רַמַּאי הָכָא מִי יֵימַר דְּאֵיבָא רַמַּאי אֵיבָא תַּרְוַיְיהוּ בְּהָדֵי הֲדָדֵי אַגַּבְּהוּהָ אִי נַמִּי הָתָם קָנֵיס לֵיהּ רַבִּי יוֹסֵי לְרַמַּאי כִּי הֵיכִי דְּלוֹדֵי הָכָא מַאי פְּסִידָא אִית לֵיהּ דְּלוֹדֵי תֵּינַח מְצִיאָה מָקָח וּמִמְכָּר מַאי אֵיבָא לְמֵימַר אֶלָּא מַחֲוֹנְרָתָא בְּרִשְׁנֵי מְעִיקְרָא בֵּין לְרַבָּנַן וּבֵין לְר' יוֹסֵי הָתָם גַּבֵּי חֲנָנֵי עַל פְּנֵיהֶם דְּקָתָנֵי זֶה נִשְׁבָּע וְנוֹטֵל וְזֶה נִשְׁבָּע וְנוֹטֵל מ"ש דְּלֹא אָמְרִינַן נִפְלְגָה לְמֵימַר דְּאֵיבָא מָנֶה לְמַר וְאֵיבָא מָנֶה לְמַר הָכָא דְּאֵיבָא לְמֵימַר דְּחַד מִינַיְיהוּ הוּא לֹא כ"ש אֲפִי' תֵּימָא ר' יוֹסֵי הָתָם דְּוַדַּאי אֵיבָא רַמַּאי הָכָא מִי יֵימַר דְּאֵיבָא תַּרְוַיְיהוּ בְּהָדֵי הֲדָדֵי אַגַּבְּהוּהָ אִי נַמִּי הָתָם קָנֵיס לֵיהּ רַבִּי יוֹסֵי לְרַמַּאי כִּי הֵיכִי דְּלוֹדֵי הָכָא מַאי פְּסִידָא אִית לֵיהּ דְּלוֹדֵי תֵּינַח מְצִיאָה מָקָח וּמִמְכָּר מַאי אֵיבָא לְמֵימַר אֶלָּא מַחֲוֹנְרָתָא בְּרִשְׁנֵי מְעִיקְרָא בֵּין לְרַבָּנַן וּבֵין לְר' יוֹסֵי הָתָם גַּבֵּי חֲנָנֵי עַל פְּנֵיהֶם דְּקָתָנֵי זֶה נִשְׁבָּע וְנוֹטֵל וְזֶה נִשְׁבָּע וְנוֹטֵל מ"ש דְּלֹא אָמְרִינַן נִפְלְגָה לְמֵימַר דְּאֵיבָא מָנֶה לְמַר וְאֵיבָא מָנֶה לְמַר אִית לֵיהּ גַּבֵּי שְׁבִיר אע"ג דְּקָא מְשַׁתְּבַע לִי לֹא מְהֵימְנוּ לִי בְּשָׁבוּעָה אַתְּ הֵאֲמַנְתִּיהּ דִּילְמָא אָמְרַת לִי בְּסַהֲדֵי הַב לֵיהּ וְשָׁכִיר נַמִּי א"ל לְבַעְה"ב אֲנָא עֲבִידְנָא עֲבִידְתָּא נְפַק מֵאי אִית לִי גַּבֵּי חֲנָנֵי אע"ג דְּמִשְׁתַּבַּע לִי לֹא מְהֵימְנוּ לִי לְמִילַף מִקַּ"ו דִּלְא תְּהֵא הוֹדָאַת פִּיו גְּרוֹלָה מֵהֶעֲדֵאת עֵדִים דְּאִיצְטְרִיךְ לְמִכְתַּב שְׁעַד אֶחָד מְחַיְּבוּ שְׁבוּעָה וְאִי כּוֹפֵר הָכֹל חַיָּיב הָכָא מַאי נְפַקָּא מִינָּהּ מַעַד אֶחָד הָא בְּלֹאו הָכֵי חַיָּיב דְּהָא אִיצְטְרִיךְ בְּמָקוֹם שֶׁהוּא אֵינוֹ תּוֹבֵעַ כְּלוּם וְאֵינוֹ יוֹדֵעַ וְהָעֵד מֵעִיד שֶׁהוּא גָּנֵב אוֹ שֶׁאֲבִידָה הִלְוָה לוֹ וְי"ל דְּמִכְּדֵי הוּא זֶה מִשְּׁמַע דִּנְזִירַת הַכְּתוּב הוּא דְּדָקָא מוֹדֶה מִקְצָת הַשְּׁעָנָה חַיָּיב וְלֹא כּוֹפֵר הָכֹל:

אֶלָּא מְחוֹנְרָתָא בְּדַשְׁנֵי מְעִיקָּרָא. נוֹטֵל לוֹמַר דְּהֲדָר בֵּיהּ וְלֹא סָגֵי בְּטַעְנָא דְּמַפְסִיד דְּאַרְמַאי לָבַד דְּלֹא קָנֵיס ר' יוֹסֵי אֶלָּא הֵיכָא דְּאֵיכָּא וַדַּאי רַמַּאי וְאִית לֵיהּ פְּסִידָא אֲבָל הֵיכָא דְּאֵיכָּא רַמַּאי וְלֵיכָּא פְּסִידָא לֹא יְקַנֵּס כִּדְמַשְׁמַע לִישָׁנָא דְּא"כ מַה הִפְסִיד רַמַּאי מֵידֵי לְשׁוֹן אֶלָּא מִשְׁמַע דְּהָדֵר לְגַמְרֵי וְכֵן בְּסֻמְכוֹס דְּפָרִיךְ בֵּין לְהָבָנֵן בֵּין לְהָרֵי יוֹסֵי נַיְמָא יְהֵא מוּנָּח אַף עַל גַּב דְּהָתָם לֵית לֵיהּ פְּסִידָא לְרַמַּאי:

נַבֵּי חֲנָנֵי נַמִּי יְהֵא מוּנָּח. לְרַ"ע דְּאָמַר (יבמות דף קיז:) בְּלֵקָח מֵחֲמִשָּׁה וְאֵינוֹ יוֹדֵע מֵאֵיזֶה מֵהֶם לָקַח נוֹתֵן לְכֹאן וּלְכֹאן וְאֵינוֹ נוֹתֵן לְכֹאן אֲפִילּוּ לְכֹאן א"א יְהֵא מוּנָּח דְּהָתָם הָוֵה לֵיהּ לְמִדְחַר וְאִידַּחִי דְּאַפְסִיד אַנַּפְשֵׁיהּ:

וְלֹא אָמְרַת לֵיהּ הַב לֵיהּ בְּסַהֲדֵי. תִּימְה לֵימָא לֵיהּ בְּעַל הַבַּיִת לְתִקּוּנֵי שְׁדַרְתִּיךְ וְלֹא לְעִוּתֵּי אע"ג דְּלֹא אָמַר לֵיהּ הַב לֵיהּ בְּסַהֲדֵי הָיָה לוֹ מֵעִצְמוֹ לְהָשִׂים עַל לֵב כִּדְאָמְרִינַן בְּפ' הַכּוֹתֵב (כתובות דף פז.). גַּבֵּי אֲבִימִי דְּדַיֵּי מִסְּכֵי בֵּיתָא זוּזֵי בֵּי חוֹזְיָא וְשַׁדַּרִינְהוּ בִּידֵיהּ (רבא) וּפְרַעִינְהוּ וְאָמַר לְהוּ הַב לִי שְׁטָרָא וְאָמְרוּ לֵיהּ הָנֵךְ סְטָרֵאי נִינְהוּ וּמִסְיְיהּ הָתָם דְּלֹא שָׁנָא א"ל שְׁקוֹל שְׁטָרָא וְהַב לְהוּ זוּזֵי וְלֹא שָׁנָא הַב זוּזֵי וּשְׁקוֹל שְׁטָרָא מְחַיְּיבִי הַשְׁלִיחַ מִשּׁוּם דְּאָמַר לֵיהּ לְתִקּוּנֵי שְׁדַרְתִּיךְ וְלֹא לְעִוּתֵּי וְי"ל דְּהָתָם בֵּינוֹ דְּהוֹכִיחַ לְקִיחַת הַשְּׁטָר כְּאִילּוּ אוֹמֵר עֲשֵׂה בְּאוֹתוֹ עִנְיָן שֶׁיָּבא הַשְּׁטָר לְיָדִי אֲבָל הָכָא לֹא הוֹכִיחַ עַדִים בְּלָל:

מִפְּנֵי דְּאִי בְּעֵי כּוֹפֵר הָכֹל אוֹ נִילַף מֵהָכָא דִּלְא נַיְמָא מִגּוֹ בְּעַלְמָא וּמִשְּׁנֵי דְּאִין זֶה מִגּוֹ דְּאִין אָדָם מֵעִיד בְּקָנָס דְּאִי אֶפְשָׁר לְכַפּוֹת הַכֹּל הוֹאִיל וְחֲבֵירוֹ מֵכִיר בְּשִׁקְרוֹ אֲבָל בְּמָקוֹם שֶׁיְּכוֹל לְהָעִיד בְּגוֹן בְּבֵנוֹ וְאָמַר מָנֶה לְאָבִיךָ בְּיָדִי וְהָאֲבֹלִתִּי פָּרַע נֵאֱמָן בְּמִגּוֹ דְּאִי בָּעֵי כּוֹפֵר הָכֹל וְאֵין לוֹמַר דִּילְפִינַן מִדְּאִיצְטְרִיךְ לְמִכְתַּב שְׁעַד אֶחָד מְחַיְּבוּ שְׁבוּעָה וְאִי כּוֹפֵר הָכֹל חַיָּיב הָכָא מַאי נְפַקָּא מִינָּהּ מַעַד אֶחָד הָא בְּלֹאו הָכֵי חַיָּיב דְּהָא אִיצְטְרִיךְ בְּמָקוֹם שֶׁהוּא אֵינוֹ תּוֹבֵעַ כְּלוּם וְאֵינוֹ יוֹדֵעַ וְהָעֵד מֵעִיד שֶׁהוּא גָּנֵב אוֹ שֶׁאֲבִידָה הִלְוָה לוֹ וְי"ל דְּמִכְּדֵי הוּא זֶה מִשְּׁמַע דִּנְזִירַת הַכְּתוּב הוּא דְּדָקָא מוֹדֶה מִקְצָת הַשְּׁעָנָה חַיָּיב וְלֹא כּוֹפֵר הָכֹל:

הַבַּיִת: תָּנֵי רַבִּי חִיָּיא מָנֶה לִי בְּיָדְךָ וְהָלְכָה אוֹמֵר אֵין לְךָ בְּיָדִי כְּלוּם וְהֶעֱדִים מְעִידִים אוֹתוֹ שֶׁיֵּשׁ לוֹ חֲמִשִּׁים זוּז וְנוֹתֵן לוֹ חֲמִשִּׁים זוּז וְיִשָּׁבַע עַל הַשְּׁאָר שֶׁלֹּא תְּהֵא הוֹדָאַת פִּיו גְּרוֹלָה מֵהַעֲדֵאת עֵדִים מק"ו וְתָנֵא תּוּנָא אוֹתָן שְׁנַיִם שֶׁאוֹמְרִין בְּטַלִּית זֶה אוֹמֵר אֲנִי מְצָאתִיהָ זֶה אוֹמֵר אֲנִי מְצָאתִיהָ הַיּוֹם וְזֶה אוֹמֵר אֶתְמוֹל מוּדֶה דְּיִחְלוֹקוּ וְהָא דְּלֹא כְּבוּלִיה

בְּיָנוֹ דְּתָפְסִי דְּמַאי לְתַפְסִי הָאי דִּידֵיהּ הוּא וּמַאי דְּתָפְסִי הָאי דִּידֵיהּ הוּא וְקָתָנֵי יִשָּׁבַע מַאי שְׁלֹא תְּהֵא הוֹדָאַת פִּיו גְּרוֹלָה מֵהַעֲדֵאת עֵדִים מק"ו וְתָנֵא תּוּנָא הוֹדָאַת פִּיו הָוְיָא רַחֲמָנָא שְׁבוּעָה עֲלֵיהּ כְּדְרַבָּה דְּאָמַר רַבָּה מְפַנֵּי מַה אָמְרָה תּוֹרָה מוֹדָה מִקְצַת הַשְּׁעָנָה יִשָּׁבַע חֲנָנֵי אֵין אָדָם מֵעִיז פָּנָיו בִּפְנֵי בע"ח וְ

בְּכוּלֵּיהּ בְּעֵי דְּלוּדֵי לֵיהּ. מה שֶׁפִּירַשׁ רש"י בֵּינוֹ דְּתַחֲשׁד אֲמָמוֹנָא הֵיכִי נִשְׁבַּע נִימָא מִגּוֹ דְּתַחֲשׁד אֲמָמוֹנָא תַּחֲשׁד אַשְׁוַעְתָּא וּמִשְּׁנֵי דְּמִשְׁתַּמְטֵי וְלֹא תַּחֲשׁד עַל זֶה תִּימְה דְּהָא מְסִיק לְקַמָּן (דף ו.) דְּתַחֲשׁד אֲמָמוֹנָא לֹא תַּחֲשׁד אַשְׁוַעְתָּא וְאֵין לוֹמַר דְּהֵיינוּ מִדְּרַבָּנָן לְפִי שֶׁרָאוּי שֶׁהֶחְזִיקוּ שְׁבוּעָה חֲמוּרָה עַל־יְהֵם אֲבָל מִדְּאוֹרַיְיתָא תַּחֲשׁד לֵיהּ תַּחֲשׁד לֵיהּ דְּהָא לְקַמָּן מְיַיתֵי מֵרַב נַחְמָן דְּמַשְׁבִּיעִי אוֹתוֹ שֵׁשׁ שְׁבוּעוֹת וְאֶחָד מֵהֶן שֶׁלֹּא בְּתַחְתֵּי בּוֹ יָד וּמִשְּׁמַע בְּהַגּוֹזֵל קַמָּא (ב"ק דף קו: ושם) דְּהֲווּ דְאוֹרַיְיתָא וְכֵן בְּנִסְכָּא דַּר' אַבָּא (שבועות דף לב:) מִשְּׁמַע דְּאִי אָמַר לֹא חָטַפְתִּי הָיָה נִשְׁבָּע לְהַכְחִישׁ אֶת הָעֵד שְׁבוּעָה דְּאוֹרַיְיתָא מִדְּאָמַר מִתּוֹךְ שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לְיַשְׁבֵּעַ מִשֵּׁם שְׁבוּעָה דְּרַבָּנָן לֹא אָמַר חֲבֵי כְּלוֹמַר מֵאַחַר דְּאִין מוֹעִיל א"כ אֲמַת הוּא שֶׁאִין חַיָּיב לוֹ יוֹתֵר וְלָמָּה יִשָּׁבַע יֶהֱא נַחְמָן בְּמִגּוֹ דְּאִי בָּעֵי כּוֹפֵר הַכֹּל וּמִשְּׁנֵי דְּאִין מוֹעִיל דְּאִשְׁתַּמּוּטֵי קָא מִשְׁתַּמְטֵי וְאִינוֹ הֶעְזָה כְּדַאֲמְרִי' בְּפ' שְׁבוּעוֹת דַּף לט: (שבועות דף מ:) אָמַר רַב נַחְמָן כּוֹפֵר הַכֹּל מִשְּׁבִיעִין אוֹתוֹ שְׁבוּעַת הַיְּסוֹת מִשּׁוּם חֲזָקָה דְּאִין אָדָם תּוֹבֵעַ אֶלָּא א"כ יֵשׁ לוֹ עָלָיו וּפְרִיךְ אַדַּרְבָּה אִין אָדָם מֵעִיז בְּפָנֵי ב"ח וּמִשְּׁנֵי אִשְׁתַּמּוּטֵי קָא מִשְׁתַּמְטֵי וְי"ל דְּמ"מ הֶעְזָה יֵשׁ יוֹתֵר בְּכוֹפֵר הַכֹּל מִבְּכוֹפֵר חֲצִי וְלִיקָא מִגּוֹ:

אֲבָל הָעֵדְאָת עֵדִים דְּלֵיקָא לְמֵימַר. כָּל כָּךְ מִשְׁתַּמְטֵי בֵּינוֹ שֶׁכָּפַר הַכֹּל אֵימָא בֵּינוֹ דְּתַחֲשׁד הוּא לְגוֹזֵל תַּחֲשׁד נְמֵי אַשְׁוַעְתָּא קמ"ל ק"ו דְּהָכָא הַיְינוּ גְּזֵלָן בְּהֶבֵּי דְּאִשְׁתַּמּוּטֵי קָא מִשְׁתַּמְטֵי דְּהָכוֹפֵר בְּמִלְוָה כָּשֵׁר לְעֵדוּת וְאע"ג דְּאָמְרִי' לְקַמָּן (דף ו.) דְּלֹא אָמְרִינַן מִגּוֹ דְּתַחֲשׁד כו' מ"מ גַּם הַתְּנָא אִשְׁמְעִינַן דְּלֹא אָמְרִינַן מִקּ"ו מִפְּנֵי דְּעֵד אֶחָד וְאֵם תֹּאמַר אֲמַאי אִצְטְרִיךְ לְטַעְמָא דְּאִשְׁתַּמּוּטֵי לֵימָא אִי לָאו ק"ו א"א הוֹדָאַת פִּיו גְּדוֹלָה מֵהָעֵדְאַת עֵדִים מִשּׁוּם שֶׁכֵּן אֵינוֹ בְּהַכְחָשָׁה וּבְהַזָּמָה כִּדְפֵרִיךְ לְקַמָּן וְאִי לְקַמָּן נְמֵי הַוָּה לֵיהּ לְמִפְרַךְ מָה לְפִיו שֶׁכֵּן מִשְׁתַּמֵּט וְי"ל דְּהָכָא דְּאָתֵא לְפָרושֵׁי דְּהוֹדָאַת פִּיו גְּדוֹלָה מֵהָעֵדְאַת עֵדִים נִיקָא לֵיהּ לְמִינְקַט טַעְמָא דְּמִשְׁתַּמֵּט דְּסָבְרָא הוּא דְּמִשְׁעָם זֶה יִשָּׁבַע בְּהוֹדָאַת פִּיו וְלֹא בְּהֵעֵדְאַת עֵדִים וְחוֹמֶר זֶה שֶׁאֵינוֹ בְּהַכְחָשָׁה וּבְהַזָּמָה נִיקָא לֵיהּ לְמִינְקַט לְקַמָּן לְסִתּוֹר ק"ו שֶׁכֵּן דֶּרֶךְ הַגְּמָרָא לְמִפְרַךְ פִּירְכָא עַל קַל וְחוֹמֶר וְלֹא מַסְקְרָא לְכָךְ מִיַּיתֵי לְקַמָּן סָבְרָא דְּמִשְׁתַּמֵּט: **מָה** לְפִיו שֶׁכֵּן מַחֲיִיבוֹ קָרְבָּן תֹּאמַר בְּעֵדִים כו'. פִּיו שֶׁכֵּן מַחֲיִיבוֹ קָרְבָּן אֲפִילּוּ הָעֵדִים מַכְחִישִׁין אוֹתוֹ וְאוֹמְרִים לֵאו הֲלָכָה הִוא אֶלָּא שׁוֹמֵן דְּאִי אֵין הָעֵדִים מַכְחִישִׁין אוֹתוֹ הֵיכִי אָמְרִינַן מַחֲיִיבִין אוֹתוֹ קָרְבָּן אִם אֵינוֹ מַכְחִישׁן וְאַפִּילּוּ עַד אֶחָד אִם אֵינוֹ מַכְחִישׁ מְחַיְיבוֹ קָרְבָּן וְהָא הַסּוֹגְיָא בִּשְׁלֹשָׁה פְּרָקִים אָמְרוּ לוֹ כְּריתות דף יב. ושם) דְּמִפְרַשׁ טַעְמָיְיהוּ דְּרַבָּנָן דְּלְקַמָּן דְּאָמְרוּ לוֹ אֵין אַתָּה נִשְׁבָּע אֶלָּא עַל טַעֲמֵי תּוֹרָה וְלֹא עַל טַעֲמֵי סוֹפְרִים וְאָמַר לוֹ רַבִּי דְּאִי לָאו דְּאִיכָּא לְמִימַר דְּמִשְׁתַּמֵּט לֹא אַבְלְתְּ חֵלֶב וְהוּא אוֹמֵר לֹא אַבְלְתִּי דְּפָטוּר מִשּׁוּם דְּאָדָם נֶאֱמָן עַל עַצְמוֹ יוֹתֵר מִמָּאֵה אִישׁ וְלָכָךְ פִּיו מְחַיְיבוֹ קָרְבָּן אֲפִילּוּ עֵדִים מַכְחִישִׁין אוֹתוֹ וְעֵדִים אֵין מַחֲיִיבִין אוֹתוֹ קָרְבָּן אִם מַכְחִישִׁין דְּלֹא אָכַלְתְּ פִּיו מְחַיְיבוֹ קָרְבָּן אֲפִילּוּ לֹא בָּדְקוּ אוֹתוֹ הֵיאַךְ הָיָה דַּעְתּוֹ אֲבָל לְהַכְחִישׁ הָעֵדִים אֵינוֹ נֶאֱמָן אֲ"כ לְחַיְיבוֹ קָרְבָּן אַפִּי' מַכְחִישִׁין וְהוּא אֵינוֹ מְחַיֵּיב עַצְמוֹ קָרְבָּן אִם הָיוּ מַכְחִישִׁין אוֹתוֹ וְאָתֵי רַבִּי אֲפִילּוּ כְּרַבָּנָן: **רַבִּי** חַיְיבָא בְּרֵ"מ סְבִירָא לֵיהּ. וא"ת אַ"כ נִימָא ק"ו דְּרֵ"מ אִם הֵבִיאוּהוּ לִידֵי מִיתָה לֹא יְבִיאוּהוּ לִידֵי שְׁבוּעָה הַלְכָּךְ דְּאִיכָּא לְמִפְרַךְ דְּמָה לְמִיתָה שֶׁכֵּן עַל מָה שֶׁהוּא כּוֹפֵר הוּא נִשְׁבָּע כִּדְאָמְרִי' לְקַמָּן: **מָה** אִם יִרְצֶה לוֹמַר מְזִיד הָיִיתִי. לְלִישָׁנָא דְּאָדָם נֶאֱמָן עַל עַצְמוֹ יוֹתֵר מִק' עֵדִים דְּאִי אִם יִרְצֶה לוֹמַר לְדַבָּרְיוֹ דְּר"מ קַאֲמְרִי (כְּדְרַבְיָא) וּבְרַיְיתָא) בְּפֶרֶק אָמְרוּ לוֹ (שם דף יב. ושם) דְּלֹא אִידָּךְ לְשִׁנָּא קַמָּא דְּאָמְרִי' וְאִין לְפָרֵשׁ וּמָה אִם יִרְצֶה לוֹמַר כו' שֶׁיְּהֵא נֶאֱמָן לוֹמַר לֹא אָכַלְתִּי מִגּוֹ דְּאִי בָּעֵי אָמַר מְזִיד הָיִיתִי דְּהָא מִגּוֹ בְּמִקּוֹם עֵדִים הוּא אֶלָּא כְּלוֹמַר אַף מָה שֶׁאָמַר לֹא אָכַלְתִּי יָכוֹל לְתָרֵץ דְּבָרָיו וְלוֹמַר לֹא אָכַלְתִּי שׁוֹגֵג אֶלָּא מְזִיד וּמְיירֵי דְּכִשֶּׁאָמַר לֹא אָכַלְתִּי לֹא בָּדְקוּ אוֹתוֹ אֵיךְ הָיָה דַּעְתּוֹ וּלְבַסּוֹף אוֹמֵר שְׁמִזִּיד הָיָה וְסָבְרִי רַבָּנָן דְּמִזֶּה שֶׁאָמַר לֹא אָכַלְתִּי כָּךְ הָיָה דַּעְתּוֹ שֶׁלֹּא אָכַל שׁוֹגֵג אֶלָּא מְזִיד וּלְר"מ אע"פ שֶׁלְּבַסּוֹף אָמַר מְזִיד הָיִיתִי אֵין בְּכָךְ כְּלוּם דְּהָכִי אָמַר (בְּתוֹרַת כֹּהֲנִים) אָמַר רַבִּי מֵאִיר אִם בַּתְּחִלָּה אָמַר מְזִיד הָיִיתִי שׁוֹמְעִין לוֹ אִם הָיָה דַּן עִמּוֹ כָּל הַיּוֹם וּבְאַחֲרוֹנָה אָמַר מְזִיד הָיִיתִי אֵין שׁוֹמְעִין לוֹ וְאִם תֹּאמַר וְהֵיאַךְ נֶאֱמָן לוֹמַר מְזִיד הָיִיתִי הָא אֵין אָדָם מַשִּׂים עַצְמוֹ רָשָׁע כְּדְאָמַר בְּפ"ק דְּסַנְהֶדְרִין (דף ח. ושם) גַּבֵּי פְּלוֹנִי רַבְעָנִי לְרַעוּתִי וְי"ל דְּאִין נֶאֱמָן לְפַסֵּל עַצְמוֹ אֲבָל הָכָא עוֹשֶׂה תְּשׁוּבָה וְאֵינוֹ רוֹצֶה לְהָבִיא חוֹלִין לָעֲזָרָה:

אֶשָּׁם הַיְינוּ קָרְבָּן. דִּלְרַבִּי מֵאִיר עֵדִים מְחַיְיבִין אוֹתוֹ אֶשָּׁם תְּרוּמַת דֶּשֶׁן מִתְּנַיתִין דְּרֵ' שִׁמְעוֹן (שבועות דף מט. ושם) תְּנַן הֵיכִן שׁוֹרֵי נְגִיחָה שׁוֹרֵי נְגִיד וְאָמַר אֲמַן וְהֶעֱדוּ מְעִידִים אוֹתוֹ שֶׁאָכַל מִשֶּׁלֹּם בֶּפֶל הוֹדָה מְעַצְמוֹ מְשֻׁלָּם קֶרֶן וְחוֹמֶשׁ וְאָשָׁם אֲבָל עַל פִּי עֵדִים אֵין מְשֻׁלָּם חוֹמֶשׁ וְאָשָׁם וְכֵן תָּנָן בְּפֶרֶק הַגּוֹזֵל קַמָּא (ב"ק דף קח.) וּמוֹקֵי לָהּ בְּפֶרֶק הַגּוֹזֵל קַמָּא בְּרֵ"מ וְי"ל דְּסוֹגְיָא דְּהָכָא דִּלְרַבִּי מֵאִיר עֵדִים מְחַיְיבִין אוֹתוֹ אָשָׁם לֹא יַעֲמִיד הַהִיא מִשְׁנָה בְּרֵ"מ אֶלָּא בְּדַבָּרִים לְאוֹקְמָהּ הָתָם כְּשֶׁאָבְלוּ טְרֵיפָה וְהַהִיא סוֹגְיָא דְּהָתָם דְּסָבַר לְרַבִּי מֵאִיר עֵדִים לֹא מְחַיְיבִי אָשָׁם מִשּׁוּם דְּגַבֵּי אָשָׁם כְּתִיב בְּהִתְחַדֵּה לֹא סָבַר כְּסוֹגְיָא דְּהָכָא דְּאָשָׁם הַיְינוּ קָרְבָּן וְלֵיקָא בְּמִה הַצַּד מִפִּיו וְעֵד אֶחָד בְּדַמְסִיק הָכָא:

וְהַאי בְּכוּלֵּיהּ בָּעֵי דְּלוּדֵי לֵיהּ וְהַאי דְּלֹא אוֹדֵי אַשְׁתַּמּוּטֵי הוּא דְּקָא מִשְׁתַּמֵּט מִינֵּיהּ סָבַר עַד דַּהֲווּ לֵיהּ וּמֵה לְפִיו שֶׁאֵין מְחַיְיבוֹ קָרְבָּן וְאָמַר רַחֲמָנָא רַמְיֵי שְׁבוּעָה עֲלֵיהּ כִּי הֵיכִי דְּלוּדֵי לֵיהּ בְּכוּלֵּיהּ אֲבָל הָעֵדְאַת עֵדִים דְּלֵיקָא לְמֵימַר כְּלוּם אֵימָא לֹא קמ"ל ק"ו וּמֵאי ק"ו וּמֵה פִּיו שֶׁאֵין מְחַיְיבוֹ מָמוֹן מְחַיְיבוֹ שְׁבוּעָה עֵדִים שֶׁמְּחַיְיבִין אוֹתוֹ מָמוֹן אֵינוֹ דִּין שֶׁמְּחַיְיבִין אוֹתוֹ שְׁבוּעָה וּפִיו אֵין מְחַיְיבוֹ מָמוֹן וְהָא הוֹדָאַת בַּעַל דִּין כְּמֵאָה עֵדִים דְּמֵי מַאי מָמוֹן מְחַיְיבוֹ שְׁבוּעָה וּמֵה פִּיו שֶׁאֵין מְחַיְיבוֹ קָנָס וּמֵה פִּיו שֶׁמְּחַיְיבוֹ שְׁבוּעָה עֵדִים שֶׁמְּחַיְיבִין אוֹתוֹ קָנָס אֵינוֹ דִּין שֶׁמְּחַיְיבִין אוֹתוֹ מָמוֹן וְהָא הוֹדָאַת בַּעַל דִּין כְּמֵאָה עֵדִים דְּמֵי מַאי קָנָס מָמוֹן קָנָס וּמֵה פִּיו שֶׁאֵין מְחַיְיבוֹ שְׁבוּעָה עֵדִים שֶׁמְּחַיְיבִין אוֹתוֹ קָנָס אֵינוֹ דִּין שֶׁמְּחַיְיבִין אוֹתוֹ שְׁבוּעָה מָה לְפִיו שֶׁכֵּן מַחֲיִיבוֹ קָרְבָּן תֹּאמַר בְּעֵדִים שֶׁאֵין מַחֲיִיבִין אוֹתוֹ קָרְבָּן אֵימָא לֹא לְפִיו שֶׁכֵּן מִשְׁתַּמֵּט וְאֵם תֹּאמַר אֲמַאי אִצְטְרִיךְ לְטַעְמָא דְּאִשְׁתַּמּוּטֵי לֵימָא אִי לָאו ק"ו הוֹדָאַת פִּיו גְּדוֹלָה מֵהָעֵדְאַת עֵדִים מִשּׁוּם שֶׁכֵּן אֵינוֹ בְּהַכְחָשָׁה וּבְהַזָּמָה כִּדְפֵרִיךְ לְקַמָּן וְאִי לְקַמָּן נְמֵי הַוָּה לֵיהּ לְמִפְרַךְ מָה לְפִיו שֶׁכֵּן מִשְׁתַּמֵּט וְי"ל דְּהָכָא דְּאָתֵא לְפָרושֵׁי דְּהוֹדָאַת פִּיו גְּדוֹלָה מֵהָעֵדְאַת עֵדִים נִיקָא לֵיהּ לְמִינְקַט טַעְמָא דְּמִשְׁתַּמֵּט דְּסָבְרָא הוּא דְּמִשְׁעָם זֶה יִשָּׁבַע בְּהוֹדָאַת פִּיו וְלֹא בְּהֵעֵדְאַת עֵדִים וְחוֹמֶר זֶה שֶׁאֵינוֹ בְּהַכְחָשָׁה וּבְהַזָּמָה נִיקָא לֵיהּ לְמִינְקַט לְקַמָּן לְסִתּוֹר ק"ו שֶׁכֵּן דֶּרֶךְ הַגְּמָרָא לְמִפְרַךְ פִּירְכָא עַל קַל וְחוֹמֶר וְלֹא מַסְקְרָא לְכָךְ מִיַּיתֵי לְקַמָּן סָבְרָא דְּמִשְׁתַּמֵּט: **מָה** לְפִיו שֶׁכֵּן מַחֲיִיבוֹ קָרְבָּן תֹּאמַר בְּעֵדִים כו'. פִּיו שֶׁכֵּן מַחֲיִיבוֹ קָרְבָּן אֲפִילּוּ הָעֵדִים מַכְחִישִׁין אוֹתוֹ וְאוֹמְרִים לֵאו הֲלָכָה הִוא אֶלָּא שׁוֹמֵן דְּאִי אֵין הָעֵדִים מַכְחִישִׁין אוֹתוֹ הֵיכִי אָמְרִינַן מַחֲיִיבִין אוֹתוֹ קָרְבָּן אִם אֵינוֹ מַכְחִישׁן וְאַפִּילּוּ עַד אֶחָד אִם אֵינוֹ מַכְחִישׁ מְחַיְיבוֹ קָרְבָּן וְהָא הַסּוֹגְיָא בִּשְׁלֹשָׁה פְּרָקִים אָמְרוּ לוֹ כְּריתות דף יב. ושם) דְּמִפְרַשׁ טַעְמָיְיהוּ דְּרַבָּנָן דְּלְקַמָּן דְּאָמְרוּ לוֹ אֵין אַתָּה נִשְׁבָּע אֶלָּא עַל טַעֲמֵי תּוֹרָה וְלֹא עַל טַעֲמֵי סוֹפְרִים וְאָמַר לוֹ רַבִּי דְּאִי לָאו דְּאִיכָּא לְמִימַר דְּמִשְׁתַּמֵּט לֹא אַבְלְתְּ חֵלֶב וְהוּא אוֹמֵר לֹא אַבְלְתִּי דְּפָטוּר מִשּׁוּם דְּאָדָם נֶאֱמָן עַל עַצְמוֹ יוֹתֵר מִמָּאֵה אִישׁ וְלָכָךְ פִּיו מְחַיְיבוֹ קָרְבָּן אֲפִילּוּ עֵדִים מַכְחִישִׁין אוֹתוֹ וְעֵדִים אֵין מַחֲיִיבִין אוֹתוֹ קָרְבָּן אִם מַכְחִישִׁין דְּלֹא אָכַלְתְּ פִּיו מְחַיְיבוֹ קָרְבָּן אֲפִילּוּ לֹא בָּדְקוּ אוֹתוֹ הֵיאַךְ הָיָה דַּעְתּוֹ אֲבָל לְהַכְחִישׁ הָעֵדִים אֵינוֹ נֶאֱמָן אֲ"כ לְחַיְיבוֹ קָרְבָּן אַפִּי' מַכְחִישִׁין וְהוּא אֵינוֹ מְחַיֵּיב עַצְמוֹ קָרְבָּן אִם הָיוּ מַכְחִישִׁין אוֹתוֹ וְאָתֵי רַבִּי אֲפִילּוּ כְּרַבָּנָן: **רַבִּי** חַיְיבָא בְּרֵ"מ סְבִירָא לֵיהּ. וא"ת אַ"כ נִימָא ק"ו דְּרֵ"מ אִם הֵבִיאוּהוּ לִידֵי מִיתָה לֹא יְבִיאוּהוּ לִידֵי שְׁבוּעָה הַלְכָּךְ דְּאִיכָּא לְמִפְרַךְ דְּמָה לְמִיתָה שֶׁכֵּן עַל מָה שֶׁהוּא כּוֹפֵר הוּא נִשְׁבָּע כִּדְאָמְרִי' לְקַמָּן: **מָה** אִם יִרְצֶה לוֹמַר מְזִיד הָיִיתִי. לְלִישָׁנָא דְּאָדָם נֶאֱמָן עַל עַצְמוֹ יוֹתֵר מִק' עֵדִים דְּאִי אִם יִרְצֶה לוֹמַר לְדַבָּרְיוֹ דְּר"מ קַאֲמְרִי (כְּדְרַבְיָא) וּבְרַיְיתָא) בְּפֶרֶק אָמְרוּ לוֹ (שם דף יב. ושם) דְּלֹא אִידָּךְ לְשִׁנָּא קַמָּא דְּאָמְרִי' וְאִין לְפָרֵשׁ וּמָה אִם יִרְצֶה לוֹמַר כו' שֶׁיְּהֵא נֶאֱמָן לוֹמַר לֹא אָכַלְתִּי מִגּוֹ דְּאִי בָּעֵי אָמַר מְזִיד הָיִיתִי דְּהָא מִגּוֹ בְּמִקּוֹם עֵדִים הוּא אֶלָּא כְּלוֹמַר אַף מָה שֶׁאָמַר לֹא אָכַלְתִּי יָכוֹל לְתָרֵץ דְּבָרָיו וְלוֹמַר לֹא אָכַלְתִּי שׁוֹגֵג אֶלָּא מְזִיד וּמְיירֵי דְּכִשֶּׁאָמַר לֹא אָכַלְתִּי לֹא בָּדְקוּ אוֹתוֹ אֵיךְ הָיָה דַּעְתּוֹ וּלְבַסּוֹף אוֹמֵר שְׁמִזִּיד הָיָה וְסָבְרִי רַבָּנָן דְּמִזֶּה שֶׁאָמַר לֹא אָכַלְתִּי כָּךְ הָיָה דַּעְתּוֹ שֶׁלֹּא אָכַל שׁוֹגֵג אֶלָּא מְזִיד וּלְר"מ אע"פ שֶׁלְּבַסּוֹף אָמַר מְזִיד הָיִיתִי אֵין בְּכָךְ כְּלוּם דְּהָכִי אָמַר (בְּתוֹרַת כֹּהֲנִים) אָמַר רַבִּי מֵאִיר אִם בַּתְּחִלָּה אָמַר מְזִיד הָיִיתִי שׁוֹמְעִין לוֹ אִם הָיָה דַּן עִמּוֹ כָּל הַיּוֹם וּבְאַחֲרוֹנָה אָמַר מְזִיד הָיִיתִי אֵין שׁוֹמְעִין לוֹ וְאִם תֹּאמַר וְהֵיאַךְ נֶאֱמָן לוֹמַר מְזִיד הָיִיתִי הָא אֵין אָדָם מַשִּׂים עַצְמוֹ רָשָׁע כְּדְאָמַר בְּפ"ק דְּסַנְהֶדְרִין (דף ח. ושם) גַּבֵּי פְּלוֹנִי רַבְעָנִי לְרַעוּתִי וְי"ל דְּאִין נֶאֱמָן לְפַסֵּל עַצְמוֹ אֲבָל הָכָא עוֹשֶׂה תְּשׁוּבָה וְאֵינוֹ רוֹצֶה לְהָבִיא חוֹלִין לָעֲזָרָה:

אֶשָּׁם הַיְינוּ קָרְבָּן. דִּלְרַבִּי מֵאִיר עֵדִים מְחַיְיבִין אוֹתוֹ אֶשָּׁם תְּרוּמַת דֶּשֶׁן מִתְּנַיתִין דְּרֵ' שִׁמְעוֹן (שבועות דף מט. ושם) תְּנַן הֵיכִן שׁוֹרֵי נְגִיחָה שׁוֹרֵי נְגִיד וְאָמַר אֲמַן וְהֶעֱדוּ מְעִידִים אוֹתוֹ שֶׁאָכַל מִשֶּׁלֹּם בֶּפֶל הוֹדָה מְעַצְמוֹ מְשֻׁלָּם קֶרֶן וְחוֹמֶשׁ וְאָשָׁם וְכֵן תָּנָן בְּפֶרֶק הַגּוֹזֵל קַמָּא (ב"ק דף קח.) וּמוֹקֵי לָהּ בְּפֶרֶק הַגּוֹזֵל קַמָּא בְּרֵ"מ וְי"ל דְּסוֹגְיָא דְּהָכָא דִּלְרַבִּי מֵאִיר עֵדִים מְחַיְיבִין אוֹתוֹ אָשָׁם לֹא יַעֲמִיד הַהִיא מִשְׁנָה בְּרֵ"מ אֶלָּא בְּדַבָּרִים לְאוֹקְמָהּ הָתָם כְּשֶׁאָבְלוּ טְרֵיפָה וְהַהִיא סוֹגְיָא דְּהָתָם דְּסָבַר לְרַבִּי מֵאִיר עֵדִים לֹא מְחַיְיבִי אָשָׁם מִשּׁוּם דְּגַבֵּי אָשָׁם כְּתִיב בְּהִתְחַדֵּה לֹא סָבַר כְּסוֹגְיָא דְּהָכָא דְּאָשָׁם הַיְינוּ קָרְבָּן וְלֵיקָא בְּמִה הַצַּד מִפִּיו וְעֵד אֶחָד בְּדַמְסִיק הָכָא:

עַל הַפָּתַח וּמִילָּאהוּ וּבָא הַשֵּׁנִי וְיָשַׁב לוֹ בְּצִידּוֹ אע״פ שֶׁעָמַד הָרִאשׁוֹן וְהָלַךְ לוֹ הָרִאשׁוֹן חַיָּיב וְהַשֵּׁנִי פָּטוּר לְמָה זֶה דּוֹמֶה לַנּוֹעֵל אֶת בֵּיתוֹ לְשׁוֹמְרוֹ וְנִמְצָא צְבִי שָׁמוּר בְּתוֹכוֹ׃

פֶּרֶק יג הֲלָכָה ז גְּמָרָא רַבִּי שְׁמִי בְּעֵי מַהוּ לִתֵּן לִפְנֵיהֶן מְזוֹנוֹת. יִבָּא כְּהַהִיא דְּתָנֵינַן תַּמָּן אֵין נוֹתְנִין מַיִם לִפְנֵי דְּבוֹרִים וְלִפְנֵי יוֹנִים שֶׁבַּשּׂוֹבָךְ שֶׁאֵין עוֹשִׂין תַּקָּנָה לְדָבָר שֶׁאֵינוֹ מִן הַמּוּכָן. וְהָכָא בֵּן. רַבִּי שְׁמִי בְּעֵי מַהוּ לִכְפּוֹת עָלָיו כְּלִי. יִבָּא כְּהִיא דְּאָמַר ר״ש בִּי רַבִּי יַנַּאי אֲנִי לֹא שָׁמַעְתִּי מֵאַבָּא אֲחוֹתִי אָמְרָה לִי מִשְׁמוֹ בֵּיצָה שֶׁנּוֹלְדָה בְּיוֹם טוֹב סוֹמְכִין לָהּ כְּלִי בִּשְׁבִיל שֶׁלֹּא תִּתְגַּלְגֵּל. אֲבָל אֵין כּוֹפִין עָלֶיהָ כְּלִי. שְׁמוּאֵל אָמַר אַף כּוֹפִין עָלֶיהָ הַכֶּלִי. רַבִּי שְׁמִי בְּעֵי

[דף ע״ד ע״א]

מַהוּ לְקוֹשְׁרוֹ בְּחֶבֶל. יִבָּא כְּהִיא דְּאָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר מֻתָּר לְהִשְׁתַּמֵּשׁ עַל צִידֵּי בְּהֵמָה בְּשַׁבָּת. הֵיא צִידֵּי בְּהֵמָה הֵיא צִידֵּי אִילָן כָּל שֶׁמֻּתָּר לְהִשְׁתַּמֵּשׁ עַל צִידֵּי בְּהֵמָה מֻתָּר לְקוֹשְׁרוֹ. כָּל שֶׁאָסוּר לְהִשְׁתַּמֵּשׁ עַל צִידֵּי בְּהֵמָה אָסוּר לְקוֹשְׁרוֹ׃

מַסֶּכֶת שַׁבָּת פֶּרֶק יד

פֶּרֶק יָד הֲלָכָה א מתני׳ שְׁמוֹנָה שְׁרָצִים הָאֲמוּרִין בַּתּוֹרָה הַצָּדָן וְהַחוֹבֵל בָּהֶן חַיָּיב וּשְׁאָר שְׁקָצִים וּרְמָשִׂים הַחוֹבֵל בָּהֶן פָּטוּר הַצָּדָן לְצוֹרְךְ חַיָּיב וְשֶׁלֹּא לְצוֹרְךְ פָּטוּר חַיָּה וְעוֹף שֶׁבִּרְשׁוּתוֹ הַצָּדָן פָּטוּר וְהַחוֹבֵל בָּהֶן חַיָּיב׃

פֶּרֶק יד הֲלָכָה א גְּמָרָא רַבִּי זְרִיקָן בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן אִימֵי אִיתְפַּלְגִין רַבִּי יוֹחָנָן וְרַשְׁבָּ״ל חַד אָמַר דִּבְרֵי הַכֹּל. וְחוֹרָנָה אָמַר בְּמַחֲלֹקֶת. וְלֹא יָדְעִין מַאן אָמַר דָּא וּמַאן אָמַר דָּא. אָמַר רַבִּי זְעִירָא נְפָרֵשׁ מִילֵּיהוֹן דְּרַבָּנָן מִן מִילֵּיהוֹן דְּתָנֵינַן תַּמָּן אֵלּוּ שְׁעוֹרוֹתֵיהֶן בִּכְשָׁרָן עוֹר הָאָדָם וְעוֹר חֲזִיר שֶׁל יִשּׁוּב. רַבִּי יוֹסֶה אוֹמֵר אַף עוֹר חֲזִיר שֶׁל בַּר. רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר לֹא שָׁנוּ אֶלָּא לְאִסּוּר וּלְטַמְאָה. אֲבָל לִלְקוֹת עוֹר הוּא וְאֵין לוֹקִים עָלָיו מִשּׁוּם נְבֵלָה. רַשְׁבָּ״ל אָמַר מִשְׁנָה תְּמִימָה שָׁנָה רַבִּי בֵּין לְאֶסּוֹר בֵּין לִלְקוֹת בֵּין לְטַמְאָה. מַתְנִיתָא מְסַיְיעָא לְדֵין וּמַתְנִיתִין מְסַיְיעָא לְדֵין. מַתְנִיתִין מְסַיְיעָא לְרַבִּי יוֹחָנָן שְׁמוֹנָה שְׁרָצִים יֵשׁ לָהֶן עוֹרוֹת. מַתְנִיתָא מְסַיְיעָא לְרַשְׁבָּ״ל הַחוֹבֵל בִּשְׁרָצִים אֶת שֶׁיֵּשׁ לָהֶן עוֹרוֹת חַיָּיב. וְאֶת שֶׁאֵין לָהֶן עוֹרוֹת פָּטוּר. רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי אוֹמֵר לְפִיכָךְ אוֹמֵר אֲנִי כָּל הַשְּׁרָצִים יֵשׁ לָהֶן עוֹרוֹת. רַבִּי יוֹסֶה בִּי רַבִּי בּוֹן בְּשֵׁם רַב עוֹר הוּא וְאֵין לוֹקִין עֲלֵיהֶן מִשּׁוּם נְבֵלָה. וְאָתְיָא כְּהַהִיא דְּאָמַר רַבִּי יוֹחָנָן הַצָּד יְזִיזִין וְבוּבִין הַגְּזִין יַתּוּשִׁין חַיָּיב. וְרַבִּי יְהוּדָה פּוֹטֵר. וְכֵן הָיָה רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אֵין חַיָּבִין אֶלָּא עַל דָּבָר שֶׁדַּרְכּוֹ לִיצּוֹד. הַצָּד חֲגָבִים בְּטַל פָּטוּר בַּשָּׁרָב חַיָּיב. אֶלְעָזָר בֶּן אַחְבָּאי אוֹמֵר אַף בַּשָּׁרָב

[דף ע״ד ע״ב]

בְּשָׁעָה שְׁמֻקְלְחִין פָּטוּר. הַצָּד צְבִי חִגֵּר סוּמָא חוֹלֶה קָטָן פָּטוּר. יָשַׁן חַיָּיב דּוּ קְמִין חֲדָא וּפָצַח חֲדָא אָמַר

רַבִּי יַנַּאי מַתָּר לַחֲרוֹג אֶת הַצְּרָעָה בְּשַׁבָּת. וְתָנֵי כֵּן חֲמִשָּׁה נֶחֱרָגִין בְּשַׁבָּת וְכוּב מִצְרִי וְצִרְעָה שֶׁבְּנִינְוֵה. וְעַקְרָב שֶׁבַּהֲדָיוֹת וְנָחָשׁ שֶׁבְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. וְכֶלֶב שׁוֹטֶה שֶׁבְּכָל מָקוֹם. מַעֲשֶׂה שֶׁנָּפַל נָחָשׁ בְּשַׁבָּת וְעָמַד נַפְתּוּלֵי אֶחָד וְהָרָגוֹ. אָמַר רַבִּי פָּנָע בּוֹ כַּיּוֹצֵא בּוֹ. וְלֹא מִן הַדְּבָרִים הַנֶּחֱרָגִין בְּשַׁבָּת אִינוּן. פְּתַר לָהּ בְּבָאִין לְהַזִּיק. תָּנֵי: רַבִּי יַעֲקֹב אוֹמֵר הָרוֹאֶה נָחָשׁ וְעַקְרָב בְּתוֹךְ אַרְבַּע אַמּוֹת רָאוּי הָיָה שֶׁיָּמוּת בָּהֶם אֶלָּא שֶׁרַחֲמִים שֶׁל מָקוֹם מְרֻבִּין. אָמַר רַבָּן שִׁמְעוֹן בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים בִּזְמַן שֶׁלֹּא נֶרְאוּ לוֹ אֶלָּא בִּזְכוּת. כְּתִיב (תְּהִלִּים מט) **שִׁמְעוּ זֹאת כָּל הָעַמִּים הַאֲזִינוּ כָּל יוֹשְׁבֵי חָלֶד** רַבִּי אַחָא אָמַר רַבִּי אַבָּהוּ וְרַבָּנָן ח״א לָמָּה הוּא מוֹשֵׁל כָּל בָּאֵי הָעוֹלָם בְּחֶלְדָּה. אֶלָּא לְפִי שֶׁכָּל מַה שֶּׁיֵּשׁ בַּיַּבָּשָׁה יֵשׁ בַּיָּם הָרְבֵּה מִינִים בַּיָּם מַה שֶּׁאֵין בַּיַּבָּשָׁה וְאֵין חֶלְדָּה בַּיָּם. וְחוֹרָנָה אָמַר לָמָּה הוּא מוֹשֵׁל כָּל בָּאֵי הָעוֹלָם בְּחֶלְדָּה אֶלָּא מַה הַחֶלְדָּה הַזֹּאת גּוֹרֶרֶת וּמַנַּחַת וְאֵינָהּ יוֹדַעַת לְמִי הִיא מַנַּחַת כָּךְ הֵן כָּל בָּאֵי הָעוֹלָם גּוֹרְרִין וּמַנִּיחִין גּוֹרְרִין וּמַנִּיחִין וְאֵינָן יוֹדְעִין לְמִי הֵן מַנִּיחִין. (שם) **יִצְבֹּר וְלֹא יֵדַע מִי אוֹסְפָם**׃

הַיָּה וְעוֹף שֶׁבִּרְשׁוּתוֹ הַצָּדָן פָּטוּר וְהַחוֹבֵל בָּהֶן חַיָּיב. לֹא אָמְרוּ אֶלָּא שֶׁבִּרְשׁוּת אָדָם. הָא אִם אֵינָן בִּרְשׁוּת אָדָם חַיָּיב. אָמַר רַבִּי יוֹסָה הֲדָא אָמְרָה שׁוֹר שֶׁמָּרַד הַצָּדוֹ בְּשַׁבָּת חַיָּיב. רַבָּנָן דְּקֵיסָרִין בְּשֵׁם רַב אָבְדָן עוֹר עוֹף מַתָּר לִכְתֹּב עָלָיו מְזוּזָה׃

פֶּרֶק יד הֲלָכָה ב מתני׳ אֵין עוֹשִׂין הִילְמִי בְּשַׁבָּת אֲבָל עוֹשֶׂה הוּא מֵי מֶלַח וְטוֹבֵל בָּהֶן פִּתּוֹ וְנוֹתֵן הוּא לְתוֹךְ הַתַּבְשִׁיל אָמַר רַבִּי יוֹסֵי וַהֲלֹא הִיא הִילְמִי בֵּין מְרֻבֶּה בֵּין מוּעָטֶת וְאֵלּוּ הֵן מֵי מֶלַח הַמּוּתָּרִין נוֹתֵן שֶׁמֶן בַּתְּחִלָּה לְתוֹךְ הַמַּיִם אוֹ לְתוֹךְ הַמֶּלַח׃

פֶּרֶק יד הֲלָכָה ב גְּמָרָא מַה בֵּין הִילְמִי וּמַה בֵּין מֵי מֶלַח. הִילְמִי צְרִיכָה אוּמָּן. מֵי מֶלַח אֵין צְרִיכָה אוּמָּן. רַב הוּנָא אָמַר כָּל שֶׁנּוֹתְנִין לְתוֹכָהּ מֶלַח וְהִיא נִשְׁרֶרֶת זוֹ הִיא מֵי מֶלַח. וְשֶׁאֵינָהּ נִשְׁרֶרֶת זוֹ הִיא הִילְמִי. אָמַר רַבִּי אַבָּהוּ כָּל שֶׁנּוֹתְנִים לְתוֹכָהּ בֵּיצָה וְהִיא שׁוֹקַעַת זוֹ הִיא מֵי מֶלַח. וְשֶׁאֵינָהּ שׁוֹקַעַת זוֹ הִיא הִילְמִי. עוֹשִׂין וינוּמְלִין בְּשַׁבָּת. ק׳ יָמָא בְּשֵׁם ר״י יַיִן דָּבֵשׁ וּפִלְפְּלִין. רַק יָמָא בְּשֵׁם ר״י מַתָּר לְעָרֵב וְאָסוּר לְשָׁחֵק. רַבִּי יוֹסֵי בְּשֵׁם ר״י אֶת שֶׁהוּא מִשּׁוּם תַּעֲרוֹבוֹת מַתָּר. מִשּׁוּם שְׁחִיקָה אָסוּר. וְהָכָא לֹא מִשּׁוּם תַּעֲרֹבֶת אֲנַן קַיְימִין. רַבִּי יְהוּדָה בֶּן טִיטַס רַבִּי יְהוּדָה בֶּן פָּזִי שִׁמְעוֹן בַּר בָּא בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן שַׁנְיָיא הִיא הָכָא שֶׁהִיא

[דף ע״ה ע״א]

גְּמַר מְלָאכָה. רַבִּי אַבָּהוּ בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן מַתָּר לִשְׁבֹּר וְאָסוּר לְקַבֵּץ. רַבִּי אַבָּהוּ בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן שׁוּם שֶׁשָּׁחֲקוֹ אִם הָיָה מְחֻפָּר שְׁחִיקָה אָסוּר. וְאִם לַעֲרֹב אֶת שׁוּמָּנָן מַתָּר. תַּמָּן תָּנֵינָן הַשּׁוּם וְהַבֹּסֶר וְהַמְּלִילוֹת שֶׁרִיסְקָן מִבְּעוֹד יוֹם שָׁהָיָה רַבִּי יִשְׁמָעֵאל אוֹמֵר יִגְמֹר מִשֶּׁתְּחַשֵּׁךְ. רַבִּי עֲקִיבָה אוֹמֵר לֹא יִגְמֹר. רַבִּי יַעֲקֹב בַּר אַחָא ר״ש בַּר אַבָּא בְּשֵׁם רַבִּי חֲנִינָא לֹא נֶחְלְקוּ אֶלָּא בְּחֻלִּין הַבָּהֳנִים נָהֲגוּ בִּתְרוּמָה כְּרַבִּי יִשְׁמָעֵאל׃

פֶּרֶק יד הֲלָכָה ג מתני׳ אֵין אוֹכְלִין אֲזוֹב יָוָן בְּשַׁבָּת לְפִי שֶׁאֵינוֹ מַאֲכָל בְּרִיאִים אֲבָל אוֹכֵל הוּא אֶת יוֹעֲזֶר

וְשׁוֹתֶה אַבּוּבְרוֹעָה כָּל הָאוֹכְלִין אוֹכֵל אָדָם לִרְפוּאָה וְכָל הַמַּשְׁקִים הוּא שׁוֹתֶה חוּץ מִמֵּי דְקָרִין וְכוֹם הָעִיקָּרִין מִפְּנֵי שֶׁהֵן לִירוֹקָה אֲבָל שׁוֹתֶה הוּא מֵי דְקָרִין לִצְמָאוֹ וְסַךְ שֶׁמֶן עִיקָּרִין שֶׁלֹּא לִרְפוּאָה׃

פֶּרֶק יָד הַלָּבָה ג גְּמָרָא חַד בַּר נַשׁ שָׁאַל לְר״ש בַּר בַּרְסְנָא מַהוּ מִשְּׁתֵי קְרוֹרְטִין בְּשׁוּבְּתָא. אָמַר לֵיהּ אִם לְתַעֲנוּג מַמָּשׁ. אִם לִרְפוּאָה אָסוּר. וְלֹא מִן הַשָּׁפָה וְלִפְנִים הוּא. פָּתַר לָהּ בִּלְבַד דָּבָר שֶׁהוּא שֶׁל סַכָּנָה׃

אֲבָל אוֹכֵל הוּא אֶת יוֹעֶזֶר. פּוֹלִיטְרְכוֹן׃ וְשׁוֹתֶה אַבּוּבְרוֹעָה. כַּשְׁמַע. רַבִּי בָּא שָׁאַל לָרַב יִרְמְיָה מַה נִיתְנֵי דְקָרִין דְקָלִין. אָמַר לֵיהּ דְקָרִין שֶׁהֵן הוֹקְרִין אֶת הַמָּרָה. אָמַר רַבִּי יוֹנָה לֹא מִסְתַּבְּרָא לֹא דְקָלִין שֶׁהֵן יוֹצְאִין מִבֵּין שְׁנֵי דְקָלִין. שִׁמְעוֹן בַּר בָּא בְּשֵׁם רַבִּי חֲנִינָה זֶה שֶׁהוּא לוֹחֵשׁ נוֹתֵן שֶׁמֶן עַל גַּבֵּי רֹאשׁוֹ וְלוֹחֵשׁ בִּלְבַד שֶׁלֹּא יִתֵּן לֹא בְּיָד וְלֹא בִּכְלִי, רַבִּי יַעֲקֹב בַּר אֲיִדִי רַבִּי יוֹחָנָן בְּשֵׁם רַבִּי יַנַּאי נוֹתֵן בֵּין בְּיָד בֵּין בִּכְלִי. מַה בֵּינֵיהוֹן מְאִיסָה. מַאן דְּאָמַר נוֹתֵן בֵּין בְּיָד בֵּין בִּכְלִי מְאוּם הוּא. מַאן דְּאָמַר נוֹתֵן שֶׁמֶן עַל גַּבֵּי רֹאשׁוֹ אֵינוֹ מְאוּם. אָמַר רַבִּי יוֹנָה מַעֲשֶׂר שֵׁנִי בֵּינֵיהוֹן מַאן דְּאָמַר נוֹתֵן בֵּין בְּיָד בֵּין בִּכְלִי

[דף ע״ה ע״ב]

מַעֲשֵׂר שֵׁנִי אָסוּר. מַאן דְּאָמַר נוֹתֵן שֶׁמֶן עַל גַּבֵּי רֹאשׁוֹ וְלוֹחֵשׁ מַעֲשֵׂר שֵׁנִי מַתָּר. אָמַר רַבִּי יוֹסָה וְכִי כָּל שֶׁמַּתָּר בְּשַׁבָּת מַתָּר בְּמַעֲשֵׂר שֵׁנִי וְכָל שֶׁאָסוּר בְּשַׁבָּת אָסוּר בְּמַעֲשֵׂר שֵׁנִי. וְהָא תָנֵי׃ מְדִיחָה הִיא אִשָּׁה עַצְמָהּ וּבִנָּהּ בַּיַּיִן מִפְּנֵי הַוַּעָה בִּתְרוּמָה אָסוּר. הִיא תְּרוּמָה הִיא מַעֲשֵׂר שֵׁנִי. מֵהֵיא בְּדוּן בִּלְבַד שֶׁלֹּא יַעֲשֶׂה בְּשַׁבָּת בְּדֶרֶךְ שֶׁהוּא עוֹשֶׂה בַּחוֹל. לוֹחֲשִׁין לָעַיִן וְלַמַּעִיִּים וְלִנְחָשִׁים וּלְעַקְרַבִּים וּמַעֲבִירִין עַל הָעַיִן בְּשַׁבָּת. מַעֲשֶׂה בִּי ר״ע שֶׁאָחֲזוּתוּ הָעַיִן וְהֶעֱבִירוּ עָלָיו כֵּלִים בְּשַׁבָּת. רַב וְרַבִּי חִיָּיא רַבָּה תְּרֵיהוֹן אָמְרִין תִּשְׁעִים וְתִשְׁעָה מֵתִים בְּעַיִן וְאַחַד בִּידֵי שָׁמַיִם. רַבִּי חֲנִינָה וּשְׁמוּאֵל תְּרֵיהוֹן אָמְרִין צ״ט מֵתִים בְּצִינָה וְאֶחָד בִּידֵי שָׁמַיִם. רַב אָמַר בְּדַעְתֵּיהּ וְרַבִּי חֲנִינָה אָמַר כְּדַעְתֵּיהּ. רַב ע״י דַּהֲוָה שָׁרֵי תַּמָּן דְּעֵינָא בִּישָׁא שְׁכִיחָא תַּמָּן הֲוָה אָמַר צ״ט מֵתִים בְּעֵינָהּ וְאֶחָד בִּידֵי שָׁמַיִם. רַבִּי חֲנִינָא עַל דַּהֲוָה שָׁרֵי בְּצִפּוֹרִין דְּצִינָתָא תַּמָּן הֲוָה אָמַר תִּשְׁעִים וְתִשְׁעָה מֵתִים בְּצִינָה וְאֶחָד בִּידֵי שָׁמַיִם. רַבִּי שְׁמוּאֵל בַּר נַחְמָן בְּשֵׁם רַבִּי יוֹנָתָן תִּשְׁעִים וְתִשְׁעָה מֵתִים בַּשָּׁרָב וְאֶחָד בִּידֵי שָׁמַיִם. וְרַבָּנָן אָמְרֵי תִּשְׁעִים וְתִשְׁעָה מֵתִים בִּפְשִׁיעָה וְאֶחָד בִּידֵי שָׁמַיִם. רַבִּי חוּנְיָא יַעֲקֹב מֵעֻפְּרִתִּים בְּשֵׁם רַבִּי (דברים ז) **וְהֵסִיר ה׳ מִמְּךָ כָּל חֹלִי** זוֹ שְׁרָפָה. רַבִּי חוֹנָה וּתְנִי לָהּ בְּשֵׁם רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן יַעֲקֹב **וְהֵסִיר ה׳ מִמְּךָ כָּל חֹלִי** זוֹ רַעְיוֹן דְּאָמַר רַבִּי אֶלִיעֶזֶר (דברים כח) **וְנָתַן עוֹל בַּרְזֶל עַל צַוָּארֶךָ** זֶה רַעְיוֹן. אָמַר רַבִּי אָבוֹן **וְהֵסִיר ה׳ מִמְּךָ כָּל חֹלִי** זֶה יֵצֶר הָרַע שֶׁרֹאשׁוֹ מָתוֹק וְסוֹפוֹ מַר. רַבִּי תַּנְחוּמָא בְּשֵׁם רַבִּי אֶלְעָזָר רַבִּי מִנְחָמָה בְּשֵׁם רַב **וְהֵסִיר ה׳ מִמְּךָ כָּל חֹלִי** זֶה הַמָּרָה. דְּאָמַר רַבִּי אֶלִיעֶזֶר תִּשְׁעִים וְתִשְׁעָה מֵתִים בְּמָרָה וְאֶחָד בִּידֵי שָׁמַיִם. רוֹחֲצִין בְּיָם הַגָּדוֹל וּבְמֵי טְבֶרְיָא אע״פ שֶׁהוּא מִתְכַּוֵּן לִרְפוּאָה אֲבָל לֹא בְּמֵי מִשְׁרָה וְלֹא בְּמֵי סְדוֹם אֵימָתַי בְּזְמַן שֶׁהוּא מִתְכַּוֵּן לִרְפוּאָה. הָא לְהַעֲלוֹת מִטַּמְּאָה לְטָהֳרָה מַתָּר. אָמַר רַבִּי שְׁמוּאֵל אָחוּי דְּרַבִּי בְּרֶכְיָה בִּלְבַד שֶׁלֹּא יִשְׁהֶה. תָּנֵי׃ סַכִּין אֲלִינְתִּין לַחוֹלֶה בְּשַׁבָּת אֵימָתַי בִּזְמַן מֻעֶרֶב שַׁבָּת אֲבָל אִם לֹא טָרְפוּ מֻעֶרֶב שַׁבָּת אָסוּר. אָמַר רַבִּי שְׁמוּאֵל בֶּן אֶלְעָזָר מַתִּיר הָיָה ר״מ לִטְרוֹף יַיִן וְשֶׁמֶן וְלָסוּךְ לַחוֹלֶה בְּשַׁבָּת. וּכְבָר

חָלָה וּבִיקְּשׁוּ לַעֲשׂוֹת לוֹ כֵּן וְלֹא הֵנִיחַ לָהֶן. אָמְרוּ לוֹ רַבִּי מְבַטֵּל אֶת דְּבָרֶיךָ בְּחַיֶּיךָ. אָמַר לָהֶן אַע״פ שֶׁהָיִיתִי אוֹמֵר כֵּן לֹא מִלָּאנִי לִבִּי מֵימַי לַעֲבוֹר עַל דִּבְרֵי חֲבֵרַי:

פֶּרֶק יד הֲלָכָה ד מתני׳ הַחוֹשֵׁשׁ בְּשִׁנָּיו לֹא יִגְמַע בָּהֶן חֹמֶץ אֲבָל מְטַבֵּל הוּא כְּדַרְכּוֹ וְאִם נִתְרַפֵּא נִתְרַפֵּא הַחוֹשֵׁשׁ בְּמָתְנָיו לֹא יָסוּךְ יַיִן וְחוֹמֶץ אֲבָל סָךְ הוּא אֶת הַשֶּׁמֶן וְלֹא שֶׁמֶן וְיֶרֶד בְּנֵי מְלָכִים סָבִין עַל גַּבֵּי מַכּוֹתֵיהֶם שֶׁמֶן וְיֶרֶד שֶׁכֵּן דַּרְכָּן בְּנֵי מְלָכִים לִסּוֹךְ בַּחוֹל רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר כָּל יִשְׂרָאֵל בְּנֵי מְלָכִים:

[דף ע״ו ע״א]

פֶּרֶק יד הֲלָכָה ד גְּמָרָא כְּתִיב (משלי׳) **כַּחֹמֶץ לַשִּׁנַּיִם וּכְעָשָׁן לָעֵינָיִם.** וְאֶת אָמַר הָכִין. אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן בַּר בָּא בְּחוּמְצָן שֶׁל פֵּרוֹת הִיא מַתְנִיתִין. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר בַּר יוֹסָה וַאֲפִילוּ תֵּימַר כְּמַתְנִיתִין טָב לְבִישְׁתָא וּבִישׁ לְטַבְתָא. תְּנֵי: לֹא יְהֵא מְגַמֵּא חֹמֶץ וּפוֹלֵט. אֲבָל מְגַמֵּא הוּא חֹמֶץ וּבוֹלֵעַ. מַתְנִיתָא אָמְרָה שֶׁאָסוּר לִגְמוֹת וְלִבְלֵעַ. דְּתָנֵינַן הַחוֹשֵׁשׁ שִׁנָּיו לֹא יִגְמַע בָּהֶן חֹמֶץ. מַה הִיא בְּדוּן אוֹ כְּרַבִּי אוֹ כְּדִבְרֵי הַכֹּל. בְּמְגַמֵּא חֹמֶץ שֶׁל תְּרוּמָה אַהֲדַר טִיבּוּלוֹ. רַבִּי אַבָּהוּ בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן הַכּוֹתֵם חִטֵּי תְרוּמָה לוֹקֶה. רַבִּי אַבָּהוּ בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן הַמְּגַמֵּא חֹמֶץ שֶׁל תְּרוּמָה לוֹקֶה. הַמְּגַמֵּא חֹמֶץ שֶׁל תְּרוּמָה מְשַׁלֵּם אֶת הַקֶּרֶן וְאֵינוֹ מְשַׁלֵּם אֶת הַחֹמֶשׁ. הַכּוֹתֵם חִיטִּים שֶׁל תְּרוּמָה מְשַׁלֵּם אֶת הַקֶּרֶן וְאֵינוֹ מְשַׁלֵּם אֶת הַחֹמֶשׁ. רַבִּי אוֹמֵר אֲנִי שֶׁהוּא מְשַׁלֵּם קֶרֶן וְחֹמֶשׁ. רַבִּי יִרְמְיָה בְּשֵׁם רַבִּי אִימֵּי מוֹדִין חֲכָמִים לְרַבִּי בִּמְגַמֵּא חֹמֶץ שֶׁל תְּרוּמָה אַהֲדַר טִיבּוּלוֹ שֶׁהוּא מְשַׁלֵּם קֶרֶן וְחֹמֶשׁ. שֶׁהַחֹמֶץ מְיַיֵּשֵׁב אֶת הַנֶּפֶשׁ. חֶבְרַיָּא בְּשֵׁם רַבִּי בָּא בַּר זְבְדָא כָּל שֶׁהוּא מִן הַשָּׂפָה וְלִפְנִים מֻרְפִּין אוֹתוֹ בְּשַׁבָּת. הָתִיב רַבִּי זְעֵירָא וְהָתָנֵי הַחוֹשֵׁשׁ שִׁנָּיו לֹא יְגַמֶּא בָּהֶן חֹמֶץ. וְלֹא מִן הַשָּׂפָה וְלִפְנִים הוּא לֹא אָמַר כֵּן אֶלָּא רַבִּי זְעֵירָא בְּשֵׁם רַבִּי בָּא בַּר זְבְדָא כָּל שֶׁהוּא מִן הֶחָלָל וְלִפְנִים מֻרְפִּין אוֹתוֹ. רַבִּי זְעֵירָא רַבִּי בָּא בַּר זוּטְרָא רַבִּי חֲנִינָא בְּשֵׁם רַבִּי מַעֲלִין עֶצֶם שֶׁל רֹאשׁ בְּשַׁבָּת. רַבִּי חִיָּיה בַּר מָרִיּה רַבִּי יוֹנָה רַבִּי זְעֵירָא רָבָא בַּר זוּטְרָא רַבִּי חֲנִינָא בְּשֵׁם רַבִּי מַעֲלִין בְּנוֹת אָזְנַיִם בְּשַׁבָּת. תַּמָּן אָמְרִין בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן עַיִן שֶׁמְּרִירָה מֻרְפִּין אוֹתָהּ בְּשַׁבָּת. רַבִּי אַבָּהוּ בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן גַּבּוֹת יָדִים וְגַבּוֹת רַגְלַיִם סַכָּנָה. אָמַר רַבִּי אָבוֹן לוֹקְטִין לוֹ עוֹקֵץ עַקְרֵב בְּשַׁבָּת. רַב אָמַר הֶהֵן חֲמָרָא לְבַר מִן עֵינָא שָׁרֵי. לְגוֹ מִן עֵינָהּ אָסוּר. שְׁמוּאֵל אָמַר הֶהֵן רוֹק תָּפֵל אָסוּר לִתֵּן עַל גַּבֵּי הָעַיִן בְּשַׁבָּת. מִינַּהּ אַתְּ שָׁמַע לְחַזּוּיֵיהּ. רַבָּנָן דְּקֵיסָרִין אָמְרִין הֲדָא אוֹרְדַעֲנָה סַכָּנָה. רַבִּי חִזְקִיָּה עֲכָיָה בְּשֵׁם רַבָּנָן דְּקֵיסָרִין הֲדָא עַכְשָׁוְנִיתָא סַכָּנָה. אָמַר רַבִּי שְׁמוּאֵל בַּר רַב יִצְחָק הֲדָא גּוֹמַרְתָּא סַכָּנָה. אָמַר רַבִּי יִרְמְיָה נוֹתְנִין עָלֶיהָ חֹמֶץ בְּפֶסַח. הֶהֵן בָּלְעָה שָׁרֵי מִיפַּקְתָּיה בְּשׁוּבְתָא. אָמַר רַבִּי יוֹסָה מַתְנִיתִין אָמְרָה כֵּן. מַחַט שֶׁל יָד לִטּוֹל בָּהּ אֶת הַקּוֹץ. דִּילְמָא כֵּן מַה בֵּין קוֹץ וּמַה בֵּין בָּלַע. וְהֶהֵן דְּעַיֵּינָה שָׁאֲלוֹן לְרַבִּי יִרְמְיָה אָמַר לוֹן הָא רַבִּי בָּא קוּמֵיכוֹן. שָׁאֲלוֹן לֵיהּ וְשָׁרָא. אָמַר לוֹן אוּף אֲנָא שָׁרֵי. רַבִּי אַבָּהוּ בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן הֶהֵן צִיפְּדוֹנָה סַכָּנָה. רַבִּי יוֹחָנָן

[דף ע״ו ע״ב]

מַטְתֵּיה כֵּן וַהֲוָה מִיתְמֵי קוּמֵי בַּרְתֵּיהּ דְּדַמִיטִינוּם דְּטִיבֶרְיָא. בְּעַרוּבְתָא בְּפַתְּיֵי רוּמְשָׁא סְלִיק לְגַבָּהּ. אָמַר

לָהּ מִיצְרִךְ אָנָא כְּלוּם לְמָחָר. אָמְרָה לֵיהּ לָא וְאֵין צְרִכַת סַב גַּלְעִינָן דְּתַמְרָא בְּפַלְגֵיהֶן יְקִידָן. וְאִית דְּאָמְרִין דְּנָקְלְבָם וְעוֹד דְּסַעֲרִין וְצוֹאָה דְּמֵיינוֹק יְבִישָׁא שְׁחוֹק וְטִפּוּל וְלֹא תֵּימָא קוּמִי בַּר נַשׁ. לְמָחָר עָאַל וּדְרָשָׁה בְּצִיבּוּרָא. אִית דְּאָמְרִין דְּדַנְקַת נַפְשָׁהּ. וְאִית דְּאָמְרִין דְּאִיתְנַיְירַת. אַתְּ שְׁמַע מִינָּהּ תִּלְתָּ. אַתְּ שְׁמַע מִינָּהּ הָהֵן צִיפְּדוֹנָה סַבָּנָה. וְאַתְּ שְׁמַע מִינַּהּ דְּכָל שֶׁהוּא מִן הַשָּׁפָה וְלְפָנִים מֻרָּפִין אוֹתוֹ. וְאֶת שְׁמַע מִינָּהּ הַהוּא דְּאָמַר רַבִּי יַעֲקֹב בַּר אַחָא בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן אִם הָיָה רוֹפֵא נֶאֱמָן מֻתָּר. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי הָוָה לֵיהּ קִילּוּם הוֹרִין לֵיהּ.

רַבִּי חֲנִינָא וְרַבִּי יוֹנָתָן מְשָׁחוֹק תַּחְלוּסִין בְּשׁוּבְתָא וּמִיתַּן גּוֹ חַמְרָא עַתִּיקָא וְיִשְׁתֵּי וְלֹא יִסְבַּן. בַּר בְּרֵיהּ הָוָה לֵיהּ בָּלַע. אָתָא חַד בַּר נַשׁ וְלָחַשׁ לֵיהּ וְאִינְשַׁם. כַּד נָפֵיק אָמַר לֵיהּ מַאן לָחַשְׁתָּה לֵיהּ. אָמַר לֵיהּ מִילָּה פְּלָן. אָמַר לֵיהּ נוֹחַ הֱוֵה לֵיהּ אִילּוּ הָוָה מַיִּית וְלֹא בֵּן. וְהַוּוֹת לֵיהּ בֵּן (קהלת י) **כְּשִׁגְגָה שֶׁיּוֹצֵא מִלִּפְנֵי הַשַּׁלִּיט**. רַבִּי יַעֲקֹב בַּר אֵידִי בְּשֵׁם רַבִּי יוֹנָתָן בְּכָל מְתַרְפִּין חוּץ מֵעַכּוּ״ם וְגִלּוּי עֲרָיוֹת וּשְׁפִיכוּת דָּמִים. רַבִּי פִּינְחָס בָּעֵי עַד כְּדוֹן כְּשֶׁאָמְרוּ לוֹ הָבֵיא לִי עֵצִים מֵעַכּוּ״ם וְהָבֵיא לוֹ. הָבֵיא לִי עֲלִים סְתָם וְהָבֵיא לוֹ מֵעַכּוּ״ם. נִשְׁמָעִינָהּ מִן הָדָא. רַבִּי יוֹנָה הֱוֵה לֵיהּ צְמַרְמוֹרִין אַיְיתוּן לֵיהּ מִן זִכְרוּתָהּ דְּדוֹרִי וְשָׁתָה. רַבִּי אַחָא אַיְיתוּן לֵיהּ וְלֹא שָׁתָה. אָמַר רַבִּי מָנָא אִילּוּ יָדַע רַבִּי יוֹנָה מָנָן הָוָה לֹא אֶשְׁתֵּה. אָמַר רַבִּי חוֹנָה מַתְנִיתָא אָמְרָה בֵּן שֶׁאֵין מְתַרְפִּין מִגִּלּוּי עֲרָיוֹת. וּתְנִי בֵּן לְפִיכָךְ הַתַּר מִכְּלָל שַׁבָּת וְלֹא הַתַּר מִכְּלָל נַעֲרָה מְאוֹרָסָה. הַתַּר מִכְּלָל שַׁבָּת וְלֹא לְהַתְרַפּוֹת. וּדְכְוָותָהּ לֹא הַתַּר מִכְּלָל נַעֲרָה מְאוֹרָסָה אֲפִילּוּ לְהִתְרַפּוֹת. לֹא סוֹף דָּבָר בְּשֶׁאָמַר לוֹ הָבֵא לִי אֵשֶׁת אִישׁ אֶלָּא אֲפִילּוּ לִשְׁמוֹעַ אֶת קוֹלָהּ. כַּהֲדָא חַד בַּר נַשׁ רָחֵם אִיתָּא בְּיוֹמֵי דְּרַבִּי אֶלְעָזָר וְסִכֵּן. אַתּוּן שָׁאֲלוֹן לֵיהּ מַהוּ תִּיעֲבֵיד קוֹמוֹי וִיחֵי. אָמַר יָמִית וְלֹא בֵּן. מַהוּ יִשְׁמַע קוֹלָהּ וְלֹא יָמוּת. אָמַר יָמִית וְלֹא בֵּן. מַה הַוּוֹת. רַבִּי יַעֲקֹב בַּר אֵידִי וְרַבִּי יִצְחָק בַּר נַחְמָן. חַד אָמַר אֵשֶׁת אִישׁ. וְחוֹרָנָה אָמַר פְּנוּיָה. מַאן דְּאָמַר אֵשֶׁת אִישׁ נִיחָא. וּמַאן דְּאָמַר פְּנוּיָה וְהָא בַּר כִּיחָא נַגְרָא רָחֵם אִיתָּא בְּיוֹמוֹי דְּרַבִּי אֶלְעָזָר וּשְׁרָא לֵיהּ. כָּאן בִּפְנוּיָה וְכָאן בְּאֵשֶׁת אִישׁ. וַאֲפִילּוּ תֵּימַר כָּאן וְכָאן בִּפְנוּיָה. תִּפְתֵּר שֶׁנָּתַן עֵינָיו בָּהּ עַד שֶׁהִיא אֵשֶׁת אִישׁ.

[דף ע״ז ע״א]

וְאִית דְּבָעֵי מֵימָר אִיתָא רַבָּה הַוּוֹת וְלֹא מִנְּסָבָא. וְכָל מַה דְּהוּא מֵעָבֵד בְּאִסּוּר הֱוֵה מֵעָבֵד. בְּנִין בֵּן אָסָר לֵיהּ. אָמַר רַבִּי חֲנִינָא מַתְנִיתִין אָמְרָה בֵּן שֶׁאֵין מִתְרַפִּין מִשְּׁפִיכוּת דָּמִים דְּתַנִּינַן תַּמָּן יֵצֵא רַבּוֹ אֵין נוֹגְעִין בּוֹ. שֶׁאֵין הוֹחְזִין נֶפֶשׁ מִפְּנֵי נֶפֶשׁ. לֹא סוֹף דָּבָר בְּשֶׁאָמַר לוֹ הַרוֹג אֶת פְּלוֹנִי. אֶלָּא אֲפִילּוּ חָמַס אֶת פְּלוֹנִי. תָּנֵי: עַכּוּ״ם בְּיִשְׂרָאֵל אָסוּר. יִשְׂרָאֵל בְּעַכּוּ״ם מֻתָּר. רַב חִסְדָּא בָּעֵי מַה לְהַצִּיל נַפְשׁוֹ שֶׁל גָּדוֹל בְּנַפְשׁוֹ שֶׁל קָטָן. חֲזִית רַבִּי יִרְמְיָה וְלֹא מַתְנִיתִין הִיא יָצָא רַבּוֹ אֵין נוֹגְעִין בּוֹ שֶׁאֵין הוֹחְזִין נֶפֶשׁ מִפְּנֵי נֶפֶשׁ. רַבִּי יוֹסָה בִּי רַבִּי בּוֹן בְּשֵׁם רַב חִסְדָּא שַׁנְיָיא הִיא תַּמָּן שֶׁאֵין אַתָּ יוֹדֵעַ מִי הוֹרֵג אֶת מִי. מַעֲשֶׂה בְּרַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן דְּמָה שֶׁנִּשְׁכּוֹ נָחָשׁ וּבָא יַעֲקֹב אִישׁ כְּפַר סָמָא לְרָפּוֹתוֹ וְלֹא חָנֵי לוֹ רַבִּי יִשְׁמָעֵאל. אָמַר לוֹ אֲנִי מֵבִיא רְאָיָה שֶׁיִּרְפָּאֲנוּ לֹא הִסְפִּיק לְהָבִיא רְאָיָה עַד שֶׁמֵּת בֶּן דָּמָה. אָמַר לוֹ רַבִּי יִשְׁמָעֵאל אַשְׁרֶיךָ

בֶּן דָּמָה שֶׁיְּצָאַת בְּשָׁלוֹם מִן הָעוֹלָם וְלֹא פָּרְצָתָה גְּדֵירָן שֶׁל חֲכָמִים. דִּכְתִיב (קהלת י) **וּפוֹרֵץ גָּדֵר יִשְׁכָּנּוּ נָחָשׁ**. וְלֹא נָחָשׁ נִשְׁכּוֹ. אֶלָּא שֶׁלֹּא יִשְׁכְּנוּ נָחָשׁ לֶעָתִיד לָבֹא. וּמַה הָוָה לֵיהּ מֵימָר (ויקרא יח) **אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה אוֹתָם הָאָדָם וָחַי בָּהֶם**. רַבִּי בָּא בַּר זְבָדָא בְּשֵׁם רַב חֶלְכָּה בָּר״ש דְּלֹא כֵּן מִי נָתַן שָׂכָר וְלֹא סָךְ. אָמַר רַבִּי זְעֵירָה לְרַבִּי יוֹסֵי חֶבֶס רַבִּי לְבַר פְּדָיָה דְּאַתְּ אָמַר שְׁמוּעָתָא מִן שְׁמֵיהּ. אָמַר לֵיהּ רַבִּי יוֹחָנָן אָמְרִין מִשְׁמוֹ אָמַר רַבִּי זְעֵירָה לְרַבִּי בָּא בַּר זְבָדָא חֶבֶס רַבִּי לְרַב דְּאַתְּ אָמַר שְׁמוּעָתָא מִן שְׁמֵיהּ. אָמַר לֵיהּ רַב אָדָא בַּר אַחֲוָה אָמְרִין מִשְׁמוֹ׃

מַסֶּכֶת שַׁבָּת פֶּרֶק טו

פֶּרֶק טו הֲלָכָה א מתני׳ אֵלּוּ קְשָׁרִים שֶׁחַיָּיבִין עֲלֵיהֶן קֶשֶׁר הַגְּמָלִין וְקֶשֶׁר הַסַּפָּנִים בְּשֵׁם שֶׁהוּא חַיָּיב עַל קֶשֶׁר כָּךְ הוּא חַיָּיב עַל הֶתִּירָן רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר כָּל קֶשֶׁר שֶׁהוּא יָכוֹל לְהַתִּירוֹ בְּיָדוֹ אַחַת אֵין חַיָּיבִין עָלָיו׃

פֶּרֶק טו הֲלָכָה א גְּמָרָא מַה קְּשִׁירָה הָיְתָה בַּמִּשְׁכָּן. שֶׁהָיוּ קוֹשְׁרִין אֶת הַמֵּיתָרִים. וְלֹא לְשָׁעָה הָיְתָה. אָמַר רַבִּי יוֹסָה מִכַּיָּון שֶׁהָיוּ נוֹסְעִין וְחוֹנִין עַל פִּי הַדִּיבּוּר כְּמִי שֶׁהִיא לְעוֹלָם. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי בִּי רַבִּי בוֹן

[דף ע״ז ע״ב]

מִכַּיָּון שֶׁהִבְטִיחָן הַמָּקוֹם שֶׁהוּא מַכְנִיסָן לָאָרֶץ כְּמִי שֶׁהוּא לְשָׁעָה. אָמַר רַבִּי פִּינְחָס מִתּוֹפְרֵי יְרִיעוֹת לָמְדוּ נִפְסָק הָיָה קוֹשְׁרוֹ. חָזַר וְנִפְסַק לַעֲשׂוֹתָן קְשָׁרִים קְשָׁרִים אִי אֶפְשָׁר אֶלָּא חוֹזֵר וּמַתִּיר אֶת הָרִאשׁוֹן. אָמַר רַבִּי חִזְקִיָּה הָהֵן חַיָּיטָא אוּמָּנָא מַבְלַע תְּרִין רֵישֵׁי. וְהַיְידָא אָמַר דָּא דְּאָמַר רַבִּי יוֹסֵי בֶּן חֲנִינָא מֵאוֹרְגֵי יְרִיעוֹת לָמְדוּ. מַה טַעֲמָא **אוֹרֵךְ הַיְרִיעָה הָאַחַת** כְּדֵי שֶׁתְּהֵא כּוּלָּה אַחַת. נִפְסַק הָיָה קוֹשְׁרוֹ מִכַּיָּון שֶׁהָיָה מַגִּיעַ לָאָרִיג הָיָה שָׁרֵי לָהּ וּמְעַיֵּל לָהּ. רַבִּי תַּנְחוּמָא בְּשֵׁם רַב חוֹנָה אֲפִילּוּ עֶרֶב שַׁבָּת לֹא הָיָה בּוֹ לֹא קֶשֶׁר וְלֹא תַּיֶּיטֶת. תָּנֵי׳ רַבִּי הוֹשַׁעְיָא חוֹתָל שֶׁל תְּמָרִים וּפְטִילְיָא שֶׁל תְּמָרִים קוֹרֵעַ וּמַתִּיר וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יִקְשֹׁר׃

פֶּרֶק טו הֲלָכָה ב מתני׳ וְיֵשׁ לְךָ קְשָׁרִים שֶׁאֵין חַיָּיבִין עֲלֵיהֶן כְּקֶשֶׁר הַגְּמָלִין וּכְקֶשֶׁר הַסַּפָּנִין קוֹשֶׁרֶת אִשָּׁה מִפְתְּחֵי חָלוּק וְחוּטֵי סְבָכָה שֶׁל פְּסִיקְיָא וּרְצוּעָה מִנְעָל וְסַנְדָּל וְנוֹדוֹת יַיִן וְשֶׁמֶן וּקְדָרָה שֶׁל בָּשָׂר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב אוֹמֵר קוֹשְׁרִין לִפְנֵי בְהֵמָה בִּשְׁבִיל שֶׁלֹּא תֵּצֵא קוֹשְׁרִין דִּילִי בִּפְסִיקְיָא אֲבָל לֹא בְּחֶבֶל וְרַבִּי יְהוּדָה מַתִּיר, כְּלָל אָמַר רַבִּי יְהוּדָה כָּל קֶשֶׁר שֶׁאֵינוֹ שֶׁל קַיָּימָא אֵין חַיָּיבִין עָלָיו׃

פֶּרֶק טו הֲלָכָה ב גְּמָרָא אָמַר רַבִּי חִזְקִיָּה בְּמַפְתְּחֵי אִימְּרָא שֶׁהוּא מַדְבִּיקוֹ לֶחָלוּק. אָמַר רַבִּי יוֹסָה בְּמַפְתְּחֵי חָלוּק שֶׁהוּא עָשׂוּי כְּמִין שְׁנֵי דַּפִּין. נִשְׁמְטוּ רְצוּעוֹת מִנְעָל וְסַנְדָּל נוֹטֵל וּמַחֲזִיר וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יִקְשֹׁר. חוֹטְמוֹ שֶׁנִּשְׁמַט אִית תַּנַּיי תָּנֵי׃ מֻתָּר לְהַחְזִיר וְאִית תַּנַּיי תָּנֵי׃ אָסוּר לְהַחְזִיר. חָזוֹן בָּעֵי מֵימַר מַאן דְּאָמַר מֻתָּר בְּשֶׁיֵּשׁ בּוֹ נֶקֶב אֶחָד. מַאן דְּאָמַר אָסוּר בְּשֶׁיֵּשׁ בּוֹ ב׳ נְקָבִים. אָמַר רַבִּי יוֹסָה בִּי רַבִּי בוֹן בֵּין זֶה וּבֵין זֶה בְּמַאן דְּאָמַר בְּשֶׁיֵּשׁ בּוֹ שְׁנֵי נְקָבִים. מַהוּ כְּדוֹן מַאן דְּאָמַר מֻתָּר בְּרָפִין. מַאן דְּאָמַר אָסוּר בַּאֲפוּצִים. מַה חוֹלְקִין עַל רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב. מִן מַה דְּתָנֵי מוֹדִין חֲכָמִים לְרַבִּי מֵאִיר בְּחוֹתָמוֹ שֶׁמַּקְרְקַע שֶׁמְּפַקְּפְקִין בּוֹ וּמַפְקִיעִין וּמַתִּירִין וְחוֹתְכִין בְּשַׁבָּת. וּמְפַקְּפְקִין

[דף ע"ח ע"א]

אֲבָל לֹא מַפְקִיעִין וְלֹא חוֹתְכִין בְּכֵלִים. בְּשַׁבָּת מַתָּר וְאֵין צָרִיךְ לוֹמַר בְּיוֹם טוֹב. הֲדָא אָמְרָה אֵין חוֹלְקִין עַל רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב. אָמַר רַבִּי בָּא בְּחָבֶל שֶׁחוּזַּל הוּא מַתְנִיתִין חָבֶל שֶׁהִיא מְשׁוּחָל:

בְּפִסְקִיא אֲבָל לֹא בְּחָלָב רַבִּי יְהוּדָה מַתִּיר. הָא רַבָּנָן לֹא. אֶלָּא בְּגִין דְּתָנֵינָן קַדְמֵיְתָא בְּשֵׁם רַבִּי יְהוּדָה תָּנֵינָן אוֹף הֲדָא בְּשֵׁם רַבִּי יְהוּדָה: כָּל לָקֶשׁ אָמַר רַבִּי יְהוּדָה כָּל לָקֶשׁ שֶׁאֵינוֹ שֶׁל קַיְמָא אֵין חַיָּבִים עָלָיו. רַבִּי שְׁמוּאֵל בְּשֵׁם רַבִּי זְעֵירָא כִּינִי מַתְנִיתָא כָּל לָקֶשׁ שֶׁאֵינוֹ שֶׁל קַיְמָא וְהוּא לְשָׁעָה אֵין חַיָּבִין עָלָיו:

פֶּרֶק טוֹ הֲלָכָה ג מתני׳ מְקַפְּלִין אֶת הַכֵּלִים אֲפִילּוּ אַרְבָּעָה וַחֲמִשָּׁה פְּעָמִים וּמַצִּיעִין אֶת הַמִּטּוֹת מִלֵּילֵי שַׁבָּת לְשַׁבָּת אֲבָל לֹא מִשַּׁבָּת לְמוֹצָאֵי שַׁבָּת רַבִּי יִשְׁמָעֵאל אוֹמֵר מְקַפְּלִין אֶת הַכֵּלִים וּמַצִּיעִין אֶת הַמִּטּוֹת מִיּוֹם הַכִּפּוּרִים לְשַׁבָּת חֶלְבֵי שַׁבָּת קְרֵבִין לְיוֹם הַכִּפּוּרִים, רַבִּי עֲקִיבָה אוֹמֵר לֹא שֶׁל שַׁבָּת קְרֵבִין לְיוֹם הַכִּפּוּרִים וְלֹא שֶׁל יוֹם הַכִּפּוּרִים קְרֵבִין לְשַׁבָּת:

פֶּרֶק טוֹ הֲלָכָה ג גְּמָרָא דְּבֵית רַבִּי יַנַּאי אָמְרֵי קִפּוּל בִּשְׁנַיִם אָסוּר. רַבִּי חַגַּי בְּשֵׁם רַבִּי שְׁמוּאֵל בַּר נַחְמָן אֵין מְקַפְּלִין בְּשַׁבָּת בִּשְׁנַיִם. וְהָהֵן דְּמְקַפֵּל עַל סִיפְּטָלָה כְּמַאן דְּאִינּוּן תְּרֵין. רַבִּי חַגַּי בְּשֵׁם רַבִּי שְׁמוּאֵל בַּר נַחְמָן לֹא נִתְנוּ שַׁבָּתוֹת וְיָמִים טוֹבִים אֶלָּא לַאֲכִילָה וְלִשְׁתִּיָּה. עַל יְדֵי שֶׁהַפָּה זֶה מַסְרִיחַ הִתִּירוּ לוֹ לַעֲסֹק בָּהֶן בְּדִבְרֵי תוֹרָה. רַבִּי בֶּרֶכְיָה בְּשֵׁם רַבִּי חַיָּיא בַּר בָּא לֹא נִתְנוּ שַׁבָּתוֹת וְיָמִים טוֹבִים אֶלָּא לַעֲסֹק בָּהֶן בְּדִבְרֵי תוֹרָה. מַתְנִיתִין מְסַיְּעָה בֵּין לְדֵין בֵּין לְדֵין. כֵּיצַד הוּא עוֹשֶׂה אוֹ יוֹשֵׁב וְאוֹכֵל אוֹ יוֹשֵׁב וְעוֹסֵק בְּדִבְרֵי תוֹרָה. כְּתִיב אֶחָד אוֹמֵר (וַיִּקְרָא כג) **שַׁבַּת הוּא לה׳**. וְכְתִיב אֶחָד אוֹמֵר (דְּבָרִים טז) **עֲצֶרֶת לה׳ אֱלֹהֶיךָ**. הָא כֵּיצַד תֵּן חֵלֶק לְתַלְמוּד תּוֹרָה. וְחֵלֶק לֶאֱכוֹל וְלִשְׁתּוֹת. אָמַר רַבִּי אַבָּהוּ **שַׁבָּת לה׳** שְׁבוֹת כה׳. מַה הַקָּבָ״ה שָׁבַת מִמַּאֲמָר. אַף אַתְּ שְׁבוֹת מִמַּאֲמָר. מַעֲשֶׂה בְּחָסִיד אֶחָד שֶׁיָּצָא לְטַיֵּיל בְּכַרְמוֹ בְּשַׁבָּת וְרָאָה שָׁם פִּרְצָה אַחַת וְחָשַׁב לְגָדְרוֹ בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת אָמַר הוֹאִיל וְחָשַׁבְתִּי לְגָדְרָה אֵינִי גוֹדְרָה עוֹלָמִית. מַה פָּעַל לוֹ הַקָּבָ״ה זְמֵן לוֹ

[דף ע"ח ע"ב]

סַכָּה אַחַת שֶׁל נְצִפָּה וְעֶלַת לְתוֹכָהּ וּגְדַרְתָּא מְמֻנָּה הָיָה נִזּוֹן וּמְמֻנָּה הָיָה מִתְפַּרְנֵס כָּל יָמָיו. אָמַר רַבִּי חֲנִינָא מְדוֹחַק הִתִּירוּ לְשָׁאוֹל שָׁלוֹם בְּשַׁבָּת. אָמַר רַבִּי חַיָּיא בַּר בָּא רַשְׁבָּ״י כַּד הֲוָה חֲמֵי לְאִימֵּיהּ מִשְׁתַּעְיָא סַגִּין הֲוָה אָמַר לָהּ אִימָא שׁוּבְתָא הִיא. תָּנֵי: אָסוּר לִתְבֹּעַ צָרְכָיו בְּשַׁבָּת. רַבִּי זְעֵירָא שָׁאַל רַבִּי חַיָּיא בַּר בָּא מַהוּ מֵימָר רְעֵינוּ פָּרְנְסֵנוּ. אָמַר לֵיהּ טוֹפוֹס בָּרְכוֹת בָּךְ הֵן. תָּנֵי: מַדִּיחִין כּוֹסוֹת וּקְעָרוֹת וְתַמְחוּיִין מִלֵּילֵי שַׁבָּת לְשַׁחֲרִית מִשַּׁחֲרִית לַחֲצוֹת וּמֵחֲצוֹת לַמִּנְחָה. מִן הַמִּנְחָה וּלְמַעְלָה אָסוּר. וּבְכוֹסוֹת מַתָּר שֶׁאֵין קֶבַע לִשְׁתִּיָּה. רַבִּי יִרְמְיָה רַבִּי זְעֵירָא בְּשֵׁם רַב חַיָּיא בַּר אַשִּׁי אִשָּׁה פִּיקַחַת מְדִיחָה כּוֹס בָּאן קְעָרָה בָּאן תַּמְחוּי בָּאן נִמְצֵאת מְרַבֶּצֶת בֵּיתָהּ בְּשַׁבָּת. רַבִּי זְעֵירָא בְּשֵׁם רַב חִסְדָּא יוֹם הַכִּפּוּרִים שֶׁחָל לִהְיוֹת בְּשַׁבָּת אֵין תּוֹקְעִין. לְאַחַר שַׁבָּת אֵין מַבְדִּילִין. מַה כַּרַבִּי עֲקִיבָה. בְּרַם כְּרַבִּי יִשְׁמָעֵאל מַבְדִּיל. שֶׁכֵּן חֶלְבֵי שַׁבָּת קְרֵבִין בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים. אָמַר רַבִּי עֻזָּרָא קוּמִי רַבִּי מָנָא אֲפִילּוּ כְּרַבִּי יִשְׁמָעֵאל לֹא יַבְדִּיל.

כְּלוּם הוּא מַבְדִּיל אֶלָּא לְהַתִּיר לוֹ דָּבָר שֶׁהוּא אָסוּר לוֹ. אִילּוּ הִקְטִיר חֶלְבֵי שַׁבָּת בְּשַׁבָּת שֶׁמָּא אֵינוֹ מֵתָר. אָמַר רַבִּי שְׁמוּאֵל אָחוּי דְּרַבִּי בְּרֶכְיָה וְיַבְדִּיל שֶׁכְּבָר הוּא מַתִּיר לְהַדְיוֹחַ כְּבָשִׂים וּשְׁלָקוֹת. אָמַר רַבִּי יוֹסָה כְּלוּם הוּא מֵתָר לְהַדְיוֹחַ כְּבָשִׂים וּשְׁלָקוֹת לֹא מִן הַמִּנְחָה וּלְמַעְלָן. וְיַבְדִּיל מִן הַמִּנְחָה וּלְמַעְלָן מַה נַפְשֵׁךְ כּוֹם אֵין כָּאן. נֵר אֵין כָּאן. בְּמַה הוּא מַבְדִּיל. אָמַר רַבִּי אָבוֹן בִּתְפִלָּה׃

מַסֶּכֶת שַׁבָּת פֶּרֶק טז

פֶּרֶק טז הֲלָכָה א מתני׳ כָּל כְּתָבֵי הַקֹּדֶשׁ מַצִּילִין אוֹתָן מִפְּנֵי הַדְּלֵקָה בֵּין שֶׁקּוֹרִין בָּהֶן וּבֵין שֶׁאֵינָן קוֹרִין בָּהֶן אַף עַל פִּי שֶׁכְּתוּבִין בְּכָל לָשׁוֹן טְעוּנִין גְּנִיזָה מִפְּנֵי מַה אֵין קוֹרִין בָּהֶן מִפְּנֵי בִּטּוּל בֵּית הַמִּדְרָשׁ׃

פֶּרֶק טז הֲלָכָה א גְּמָרָא מַהוּ בֵּין שֶׁקּוֹרִין בָּהֶן בֵּין שֶׁאֵין קוֹרִין בָּהֶן. בֵּין שֶׁיֵּשׁ בָּהֶן טָעֲיוֹת. בֵּין שֶׁאֵין בָּהֶן טָעֲיוֹת.

[דף ע"ט ע"א]

וְהָא תָּנֵי׃ סֵפֶר שֶׁיֵּשׁ בּוֹ שְׁתַּיִם שָׁלֹשׁ טָעֲיוֹת בְּכָל דַּף וְדַף מְתַקְּנוֹ וְקוֹרֵא בּוֹ. אַרְבַּע אֵינוֹ קוֹרֵא בּוֹ. מִן מַה דְּתָנֵינַן מִפְּנֵי מַה אֵין קוֹרִין בָּהֶן מִפְּנֵי בִּטּוּל בֵּית הַמִּדְרָשׁ. הָדָא אָמְרָה בֵּין תּוֹרָה לִנְבִיאִים. לִכְתָבֵי הַקֹּדֶשׁ אֵין מַצִּילִין אוֹתָן מִפְּנֵי הַדְּלֵיקָה. מַאן דְּאָמַר מְטַמְּאִין אֶת הַיָּדַיִם מַצִּילִין אוֹתָן מִפְּנֵי הַדְּלֵקָה. וּמָאן דְּאָמַר אֵין מְטַמְּאִין אֶת הַיָּדַיִם אֵין מַצִּילִין אוֹתָן מִפְּנֵי הַדְּלֵקָה. הֵיתִיבוּן חֲרֵי עִבְרִי שֶׁכְּתָבוֹ תַּרְגּוּם חֲרֵי אֵינוֹ מְטַמֵּא אֶת הַיָּדַיִם וּמַצִּילִין אוֹתוֹ מִפְּנֵי הַדְּלֵקָה. מִן מַה דְּתָנֵינַן אַף עַל פִּי שֶׁכְּתוּבִין בְּכָל לָשׁוֹן טְעוּנִין גְּנִיזָה. הָדָא אָמְרָה שֶׁמַּצִּילִים אוֹתָן מִפְּנֵי הַדְּלֵקָה. מַתְנִיתָא דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן אָמַר אֵין דָּבָר מִשּׁוּם שְׁבוּת שֶׁעוֹמֵד בִּפְנֵי כִתְבֵי הַקֹּדֶשׁ. מַה פְּלִיגִין. תַּמָּן מִפְּנֵי בִּזְיוֹנָן בְּרַם הָכָא כָּל עַמָּא מוֹדֵי שֶׁמַּצִּילִין אוֹתָן מִפְּנֵי הַדְּלֵיקָן. לְמִי נִצְרְכָה לְרַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל. אע״ג דְּרַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אָמַר אַף בַּסְּפָרִים לֹא הִתִּירוּ שֶׁיִּכְתְּבוּ אֶלָּא יְוונִית מוֹדֵי הוּא הָכָא שֶׁמַּצִּילִין אוֹתָן מִפְּנֵי הַדְּלֵקָה. מַעֲשֶׂה בְּרַבָּן גַּמְלִיאֵל שֶׁהָיָה עוֹמֵד עַל הַבּ֒וֹנֶן בְּהַר הַבַּיִת וְהָבִיאוּ לוֹ סֵפֶר אִיּוֹב כָּתוּב תַּרְגּוּם וְאָמַר לְבָנַאי יְגָנְזוּ תַּחַת הַנִּדְבָּךְ. אע״פ שֶׁאָמְרוּ אֵין קוֹרִין בִּכְתְבֵי הַקֹּדֶשׁ אֶלָּא מִן הַמִּנְחָה וּלְמַעְלָה אֲבָל שׁוֹנִין וְדוֹרְשִׁין בָּהֶן. צֹרֶךְ דָּבָר נוֹטֵל וּבוֹדֵק. דִּילְמָא רַבִּי וְרַבִּי חַיָּיא רַבָּא וְרַבִּי יְשְׁמָעֵאל בִּי רַבִּי יוֹסָה הָווּ יוֹשְׁבִין וּפוֹשְׁטִין בְּמִגִּלַּת קִינוֹת עֶרֶב תִּשְׁעָה בְּאָב שֶׁחָל לִהְיוֹת בְּשַׁבָּת מִן הַמִּנְחָה וּלְמַעְלָה. וְשִׁירוּ בָהּ אַל״ף בֵּי״ת אֶחָד. אָמְרוּ לָמָּה אָנוּ בָּאִין וְגוֹמְרִין אוֹתָהּ. עִם כְּשֶׁהָיָה נִפְטָר לְבֵיתוֹ נִכְשַׁל בְּאֶצְבָּעוֹ וְקָרָא עַל גַּרְמֵיהּ (תהלים לב) **רַבִּים מַכְאוֹבִים לָרָשָׁע**. אָמַר לֵיהּ רַבִּי חַיָּיא בְּחוֹבֵינוּ מְטָתֶךָ כֵּן דִּכְתִיב (איכה ד) **רוּחַ אַפֵּינוּ מְשִׁיחַ ה׳ נִלְכַּד בִּשְׁחִיתוֹתָם**. אָמַר לוֹ רַבִּי יְשְׁמָעֵאל בִּי רַבִּי יוֹסֵי אִילּוּ לֹא הָיֵינוּ עוֹסְקִין בָּעִנְיָין כָּךְ הָיָה לָנוּ לוֹמַר. עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה שֶׁהֵיֵינוּ עוֹסְקִין בָּעִנְיָין. וְעָלָה לְבֵיתוֹ וְנָתַן עָלָיו כְּסוּת יָבֵשׁ וְקָשַׁר עָלָיו גֶּמִי מִבַּחוּץ. אָמַר רַבִּי יְשְׁמָעֵאל בִּי רַבִּי יוֹסֵי מִמָּנוּ לָמַדְנוּ ג׳ דְּבָרִים כְּפוֹג אֵינוֹ מַרְפֵּא אֶלָּא מְשַׁמֵּר. גֶּמִי שֶׁהוּא מִן הַמּוּכָן. וְאֵין קוֹרִין בִּכְתְבֵי הַקֹּדֶשׁ

[דף ע"ט ע"ב]

אֶלָּא מִן הַמִּנְחָה וּלְמַעְלָה. מֵעַתָּה בְּמָקוֹם שֶׁיֵּשׁ בֵּית הַמִּדְרָשׁ אַל יִקְרְאוּ. בְּמָקוֹם שֶׁאֵין בֵּית הַמִּדְרָשׁ יִקְרְאוּ. לֵית לְךָ אֶלָּא כַּהֲדָא דְתָנֵי רַבִּי נְחֶמְיָה. דְתָנֵי רַק נְחֶמְיָה מִפְּנֵי מַה אֵין קוֹרִין בִּכְתָבֵי הַקֹּדֶשׁ אֶלָּא מִן הַמִּנְחָה וּלְמַעְלָה מִפְּנֵי שִׂטְרֵי הֶדְיוֹטוֹת שֶׁאִם אוֹמֵר אַתְּ לוֹ שֶׁהוּא מַתָּר אַף הוּא אוֹמֵר מַה בְּכָךְ שֶׁנִּתְעַפֵּק בִּשְׂטָרוֹתָיו. מִתּוֹךְ שֶׁאַתְּ אוֹמֵר לוֹ שֶׁהוּא אָסוּר. אַף הוּא אוֹמֵר כִּתְבֵי הַקֹּדֶשׁ אָסוּר שִׂטְרֵי הֶדְיוֹטוֹת לֹא כָּל שֶׁכֵּן. הֲדָא אָמְרָה שֶׁהַמִּשְׁנָה קוֹדֶמֶת לְמִקְרָא. וְדָא מְסַיְּעָא לְהַהוּא דְתָנֵי ר״ש בֶּן יוֹחַי. דְתָנֵי ר״ש בֶּן יוֹחַי הָעוֹסֵק בְּמִקְרָא מִידָּה מִידָּה שֶׁאֵינָהּ מִידָּה. הָעוֹסֵק בַּמִּשְׁנָה מִידָּה שֶׁנּוֹטְלִין מִמֶּנָּה שָׂכָר. הָעוֹסֵק בַּתַּלְמוּד אֵין לְךָ מִידָּה גְּדוֹלָה מִזּוֹ. לְעוֹלָם תֵּלֵךְ רֵץ אַחַר הַמִּשְׁנָה יוֹתֵר מִן הַתַּלְמוּד. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי בִּי רַבִּי בּוֹן הֲדָא דְאַתְּ אָמַר עַד שֶׁלֹּא שָׁקַע בִּי רַבִּי רוֹב מִשְׁנָיוֹת. אֲבָל מִשֶּׁשָּׁקַע בִּי רַבִּי רוֹב מִשְׁנָיוֹת לְעוֹלָם תֵּלֵךְ רֵץ אַחַר הַתַּלְמוּד יוֹתֵר מִן הַמִּשְׁנָה. בְּרָכוֹת שֶׁבָּתוּב בָּהֶן עִנְיְינוֹת הַרְבֵּה מִן הַתּוֹרָה אֵין מַצִּילִין אוֹתָן מִפְּנֵי הַדְּלֵקָה. מִכֵּן אָמְרוּ כּוֹתְבֵי בְּרָכוֹת שׁוֹרְפֵי תוֹרָה.

מַעֲשֶׂה בְּאֶחָד שֶׁהָיָה כּוֹתֵב בְּרָכוֹת וְהָלַךְ רַבִּי יִשְׁמָעֵאל לְבוֹדְקוֹ בֵּיוָן שֶׁהִרְגִּישׁ בְּקוֹל פַּעֲמוֹתָיו שֶׁל רַבִּי יִשְׁמָעֵאל נָטַל תַּכְרִיכָיו שֶׁל בְּרָכוֹת וְזָרָקָן לְתוֹךְ סֶפֶל שֶׁל מַיִם, כַּלָּשׁוֹן הַזֶּה אָמַר לוֹ גָּדוֹל עוֹנֶשׁ הָאַחֲרוֹן מִן הָרִאשׁוֹן. אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי הֲדָא אַגָּדְתָא הַכּוֹתְבָהּ אֵין לוֹ חֵלֶק. הַהֶרְשֶׁה מִתְהַדֵּךְ הַשּׁוֹמְעָהּ אֵינוֹ מְקַבֵּל שָׂכָר. אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי אַגָּדְתָא הַכּוֹתְבָהּ אֵין לוֹ חֵלֶק. הַהֶרְשֶׁה מִתְהַדֵּךְ הַשּׁוֹמְעָהּ אֵינוֹ מְקַבֵּל שָׂכָר. אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי אַגָּא מִן יוֹמוֹי לֹא אִיסְתַּכְּלִית בְּסִפְרָא דְאַגָּדְתָא אֶלָּא חַד זְמַן אִיסְתַּכְּלִית אַשְׁכָּחִית כָּתוּב בָּהּ מֵאָה וְשִׁבְעִים וְחָמֵשׁ פָּרָשִׁיוֹת שֶׁכָּתוּב בַּתּוֹרָה דָּבָר אֲמִירָה צִוּוּי כְּנֶגֶד שְׁנוֹתָיו שֶׁל אָבִינוּ אַבְרָהָם דִּכְתִיב (תְּהִלִּים סח) **לַקַּחְתָּ מַתָּנוֹת בָּאָדָם**. וּכְתִיב (יְהוֹשׁוּעַ יד) **הָאָדָם הַגָּדוֹל בָּעֲנָקִים**. מֵאָה וְאַרְבָּעִים וְשִׁבְעָה מִזְמוֹרוֹת שֶׁכָּתוּב בִּתְהִלִּים כְּנֶגֶד שְׁנוֹתָיו שֶׁל אָבִינוּ יַעֲקֹב. מְלַמֵּד שֶׁכָּל הַקִּלּוּסִין שֶׁיִּשְׂרָאֵל מְקַלְּסִין לְהַקָּדוֹשׁ ב״ה כְּנֶגֶד שְׁנוֹתָיו שֶׁל יַעֲקֹב שֶׁנֶּאֱמַר (תְּהִלִּים כב) **וְאַתָּה קָדוֹשׁ יוֹשֵׁב תְּהִלּוֹת יִשְׂרָאֵל**. מֵאָה וְעֶשְׂרִים וג׳ פְּעָמִים שֶׁיִּשְׂרָאֵל עוֹנִין הַלְלוּיָהּ. כְּנֶגֶד שְׁנוֹתָיו שֶׁל אַהֲרֹן. (תְּהִלִּים קנ) **הַלְלוּיָהּ הַלְלוּ אֵל בְּקָדְשׁוֹ**. לְאַהֲרֹן קְדוֹשׁוֹ (תְּהִלִּים קו) **לְאַהֲרֹן קְדוֹשׁ ה׳**. אֲפִילוּ כֵּן אֲנָא מִתְבָּעֵי בְּלֵילְיָא. רַבִּי חִיָּיא בַּר בָּא חֲמָא חַד סֵפֶר דְּאַגָּדָה אָמַר אִי מַה כְּתִיב טָבְאוֹת תִּקְטַע יָדָהּ דִּכְתַבְתָּהּ. אָמַר לֵיהּ חַד אָבוֹי דְּהַהוּא גַּבְרָא כְּתָבָהּ. אָמַר לֵיהּ כֵּן אָמַרְתָּ תִּקְטַע יָדָהּ דִּכְתַבְתָּהּ. וַהֲוָיַת לֵיהּ כֵּן (קֹהֶלֶת י) **כְּשִׁגָּגָה שֶׁיּוֹצֵא מִלִּפְנֵי הַשַּׁלִּיט**. הַגִּילְיוֹנִים וְסִפְרֵי מִינִין. אִית תָּנֵי: קוֹרֵא אַזְכָּרוֹתֵיהֶן וְשׁוֹרְפָן. אִית תַּנֵּיי תָּנֵי: שׁוֹרְפִין הֵן וְאַזְכָּרוֹתֵיהֶן. אָמַר רַבִּי טַרְפוֹן אֲקַפֵּחַ אֶת בָּנַי שֶׁאִם יָבוֹאוּ לְבֵיתִי שֶׁאֲנִי שׁוֹרְפָן הֵן וְאַזְכָּרוֹתֵיהֶן. שֶׁאִם יִהְיֶה הָרוֹדֵף רוֹדֵף אַחֲרֵי שֶׁאֲנִי נִמְלָט לְתוֹךְ בָּתֵּיהֶן שֶׁל ע״ז וְאֵינִי נִמְלָט לְתוֹךְ בָּתֵּיהֶן שֶׁל מִינִין. שֶׁעַכּוּ״ם אֵינָן מַכִּירִין אוֹתוֹ וְכוֹפְרִין בּוֹ. אֲבָל הַמִּינִין מַכִּירִין אוֹתוֹ וְכוֹפְרִין בּוֹ. וַעֲלֵיהֶן אָמַר דָּוִד

[דף פ' ע"א]

(תְּהִלִּים קלט) **הֲלֹא מְשַׂנְאֶיךָ ה׳ אֶשְׂנָא וגו׳**. זֶה מִדְרָשׁ דְּרְשׁוּ וּמַה אִם לְהַטִּיל שָׁלוֹם בֵּין אִישׁ לְאִשְׁתּוֹ אָמַר

הַפָּתוּב הַשֵּׁם שֶׁנִּכְתַּב בִּקְדֻשָּׁה יִמָּחֶה עַל הַמַּיִם. סִפְרֵי מִינִין שֶׁמְּטִילִין אֵיבָה וְתַתָּרוּת וּמַחְלֹקֶת בֵּין יִשְׂרָאֵל לַאֲבִיהֶן שֶׁבַּשָּׁמַיִם אֵינוֹ דִין שֶׁיִּשָּׂרְפוּ הֵן וְאוֹזְרוֹתֵיהֶן:

פֶּרֶק טז הֲלָכָה ב מתני' מַצִּילִין תִּיק הַסֵּפֶר עִם הַסֵּפֶר וְתִיק הַתְּפִלִּין עִם הַתְּפִלִּין אע״פ שֶׁיֵּשׁ בְּתוֹכָן מָעוֹת וּלְאֵיכָן מַצִּילִין אוֹתָן לְמָבוֹי מְפַלָּשׁ בֶּן בְּתֵירָה אוֹמֵר אַף לְמִפּוּלָּשׁ:

פֶּרֶק טז הֲלָכָה ב גְּמָרָא מַתְנִיתִין בְּשֶׁאֵינוֹ טָפוּל לוֹ. אֲבָל אִם הָיָה טָפוּל לוֹ כְּגוּפוֹ הוּא. נִיחָא תִּיק הַסֵּפֶר עִם הַסֵּפֶר תִּיק תְּפִלִּין עִם הַתְּפִלִּין. רַבִּי חַגַּי בְּשֵׁם זְעֵירָא שָׁמַע לָהּ מֵהָדָא (תהלים לד) **חֹנֶה מַלְאַךְ ה׳ סָבִיב לִירֵאָיו וַיְחַלְּצֵם**. וְכֵן הוּא אוֹמֵר (דניאל ג) **בְּאַדַּיִן גַּבְרַיָּא אִיל֫וֹךְ כְּפָתוּ בְּסַרְבְּלֵיהֶן וְגוֹמַר**:

אע״פ שֶׁיֵּשׁ בְּתוֹכוֹ מָעוֹת. יִבָּא כַּיי דְּמַר רַבִּי יַעֲקֹב בַּר אַחָא אָמַר חִינָּנָא קַרְתִּינְנָאָה בְּשֵׁם רַבִּי הוֹשַׁעְיָה דִּיסִיקְיָא שֶׁיֵּשׁ בְּתוֹכוֹ מָעוֹת נוֹתֵן עָלָיו כִּכַּר וּמְטַלְטְלוֹ: לְאֵיכָן מַצִּילִין אוֹתָן לְמָבוֹי מְפַלָּשׁ. הָא לְמִפּוּלָּשׁ לֹא. בְּכָל אֲתָר אַתְּ אָמַר אֵין הַמְּהַלֵּךְ כְּמַנִּיחַ. וְכָא אַתְּ אָמַר הַמְּהַלֵּךְ כְּמַנִּיחַ. אֶלָּא בְּזוֹרֵק. תַּמָּן אַתְּ אָמַר הַזּוֹרֵק פָּטוּר. וְכָא אַתְּ אָמַר הַזּוֹרֵק חַיָּיב. רַבִּי חִזְקִיָּה בְּשֵׁם רַבִּי אַחָא בְּשֶׁלֹּא עֵרְבוּ אֲנַן קַיְימִין. בֶּן בְּתֵירָה כְּרַבִּי יְהוּדָה דְּתַנִּינַן תַּמָּן גְּשָׁרִין הַמְּפוּלָּשִׁין מְטַלְטְלִין תַּחְתֵּיהֶן בְּשַׁבָּת דִּבְרֵי רַבִּי יְהוּדָה. וַחֲכָמִים אוֹסְרִין:

פֶּרֶק טז הֲלָכָה ג מתני' מַצִּילִין מָזוֹן ג׳ סְעוּדוֹת הָרָאוּי לְאָדָם לְאָדָם הָרָאוּי לִבְהֵמָה לִבְהֵמָה, כֵּיצַד נָפְלָה דְּלֵקָה בְּלֵילֵי שַׁבָּת מַצִּילִין מָזוֹן שְׁלֹשׁ סְעוּדוֹת בְּשַׁחֲרִית מַצִּילִין מָזוֹן שְׁתֵּי סְעוּדוֹת בַּמִּנְחָה מַצִּילִין מָזוֹן סְעוּדָה אַחַת, רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר לְעוֹלָם מַצִּילִין מָזוֹן שָׁלֹשׁ סְעוּדוֹת:

פֶּרֶק טז הֲלָכָה ג גְּמָרָא רַבִּי בּוֹן בַּר חַיָּיא בְּשֵׁם רַבִּי בָּא בַּר מָמָל דְּרַבִּי נְחֶמְיָה הִיא דְּאָמַר אֵינָן נִטָּלִין אֶלָּא לְצוֹרֶךְ. אָמַר רַבִּי יוֹסָה טַעֲמָא דְּרַבָּנָן תַּמָּן כָּל מַה שֶּׁיֵּשׁ בְּבַיִת מִן הַמּוּכָן. בְּרַם הָכָא אִם אַתָּה אוֹמֵר כֵּן אַף הוּא מַצִּיל מִן הַיּוֹם לְמָחָר מַתְנִיתָא דְּרַבִּי הוּנְדָקָם דְּאָמַר לְעוֹלָם מַצִּילִין מָזוֹן שָׁלֹשׁ סְעוּדוֹת. תִּפָּתֵר בְּשֶׁנָּפְלָה דְּלֵקָה בְּלֵילֵי שַׁבָּת

[דף פ׳ ע״ב]

עַד שֶׁלֹּא אָכְלָה. בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים מַאי אִיכָּא לְמֵימַר. עַל דַּעְתְּהוֹן דְּרַבָּנָן לֹא יַצִּיל בְּלוּם. כָּל עַמָּא מוֹדוֹי שֶׁמַּצִּילִין מָזוֹן סְעוּדָה אַחַת מִפְּנֵי הַסַּכָּנָה. תָּנֵי: מַצִּילִין לַחוֹלֶה וּלְקָטָן בְּבֵינוֹנִית. וּלְרַעֲבָתָן כְּדֵי מְזוֹנוֹת. מְעָרְבִין לַחוֹלֶה וּלְקָטָן כְּדֵי מְזוֹנוֹ. וּלְרַעֲבָתָן בְּבֵינוֹנִית. תָּנֵי: אֵין מַעֲרִימִין. רַבִּי יוֹסֵי בַּר רַבִּי בּוֹן אָמַר מַעֲרִימִין. אִית תַּנַּיי תָּנֵי: מַצִּילִין וְאַחַר כָּךְ מְזוֹנֵי. אִית תַּנַּיי תָּנֵי: מְזוֹנֵי וְאַחַר כָּךְ מַצִּילִין. מַאן דְּמַר מַצִּיל וְאַחַר כָּךְ מְזוֹנֵי מַאן דְּאָמַר מַעֲרִימִין. וּמַאן דְּמַר מְזוֹנֵי וְאַחַר כָּךְ מַצִּיל כְּמַאן דְּמַר אֵין מַעֲרִימִין. תָּנֵי: אַף מְכַבִּין לְהַצִּיל. מַתְנִיתָא דר״ש דְּאָמַר אֵין דָּבָר מִשּׁוּם שְׁבוּת עוֹמֵד בִּפְנֵי כִּתְבֵי הַקֹּדֶשׁ. תָּנֵי: אַף מְטַמְּאִין לְהַצִּיל. וְהָתָנֵי (ויקרא יב) **בְּכָל קוֹדֶשׁ לֹא תִגַּע** לְרַבּוֹת הַתְּרוּמָה. הִיא תְּרוּמָה הִיא מַעֲשֵׂר שֵׁנִי. מַאי בְּדוֹן וּבְלִבַד שֶׁלֹּא יַעֲשֶׂה בְּשַׁבָּת כְּדֶרֶךְ שֶׁעוֹשֶׂה בַּחוֹל. תָּנֵי: כְּשֵׁם שֶׁמַּצִּילִין מִן הַדְּלֵיקָה כָּךְ מַצִּילִין מִן הָעַכּוּ״ם וּמִן הַנָּהָר וּמִן הַמַּפֹּלֶת וּמִן כָּל דָּבָר שֶׁאוֹבֵד:

פֶּרֶק טז הֲלָכָה ד מתני׳ מַצִּילִין סַל מָלֵא כִּכָּרוֹת אַף עַל פִּי שֶׁיֵּשׁ בּוֹ מֵאָה סְעוּדוֹת וְעַגּוֹל שֶׁל דְּבֵלָה וְחָבִית שֶׁל יַיִן וְאוֹמֵר לַאֲחֵרִים בּוֹאוּ וְהַצִּילוּ לָכֶם אִם הָיוּ פְּקֻחִין עוֹשִׂין עִמּוֹ חֶשְׁבּוֹן לְאַחַר שַׁבָּת, וּלְאֵיכָן מַצִּילִין אוֹתָן לְחָצֵר הַמְּעֹרָבֶת, בֶּן בְּתֵירָה אוֹמֵר אַף לְשֶׁאֵינָהּ מְעֹרָבֶת:

פֶּרֶק טז הֲלָכָה ד גְּמָרָא מַתְנִיתִין דְּרַבִּי יוֹסֵי דְּאָמַר לְעוֹלָם מַצִּילִין מָזוֹן שָׁלֹשׁ סְעוּדוֹת. מְכֻוָּון שֶׁכְּבָלָהּ גּוּף אֶחָד כְּמִי שֶׁכְּבָלָהּ סְעוּדָה אַחַת:

וְאוֹמֵר לַאֲחֵרִים בּוֹאוּ וְהַצִּילוּ לָכֶם. שֶׁכֵּן דַּרְכָּן לְהַזְמִין אוֹרְחִים בְּשַׁבָּת:

אִם הָיוּ פְּקֻחִין עוֹשִׂין עִמּוֹ חֶשְׁבּוֹן לְאַחַר הַשַּׁבָּת. תַּמָּן תָּנֵינַן מְנִיחַ טַלִּיתוֹ אֶצְלוֹ וְעוֹשֶׂה עִמּוֹ חֶשְׁבּוֹן לְאַחַר שַׁבָּת. תַּמָּן אַתְּ אָמַר מַשְׁכּוּנֵיהּ גַּבֵּיהּ. הָכָא מַה אִית לְךָ. אָמַר רַבִּי אַבָּא מָרִי לְכָךְ שָׁנִינוּ נִקְרָא פְּקֻחַ:

[דף פ"א ע"א]

פֶּרֶק טז הֲלָכָה ה מתני׳ וּלְשָׁם הוּא מוֹצִיא אֶת כָּל כְּלֵי תַּשְׁמִישׁוֹ וְלוֹבֵשׁ כָּל מַה שֶּׁהוּא יָכוֹל לִלְבֹּשׁ וְעוֹטֵף כָּל שֶׁהוּא יָכוֹל לַעֲטֹף רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר שְׁמוֹנָה עָשָׂר כֵּלִים. וְחוֹזֵר וְלוֹבֵשׁ וּמוֹצִיא וְאוֹמֵר לַאֲחֵרִים בּוֹאוּ וְהַצִּילוּ עִמִּי:

פֶּרֶק טז הֲלָכָה ה גְּמָרָא רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר שְׁמוֹנָה עָשָׂר כֵּלִים. וְאֵלּוּ הֵן מִקְטוֹרֶן נוּקְלִי וּפוּנְדָּא וּפִילְיוֹן וּמַעֲפוֹרֶת וְקוֹלְבִין שֶׁל פִּשְׁתָּן וְחָלוּק שֶׁל צֶמֶר וּשְׁתֵּי אַמְפִּלְיוֹת. שְׁנֵי סַבְּרִיקִין וּשְׁנֵי אַבְרִיקִין. שְׁנֵי מִנְעָלִין וְכוֹבַע שֶׁבְּרֹאשׁוֹ וַחֲגוֹר שֶׁבְּמָתְנָיו וְסוּדָרִין שֶׁעַל זְרוֹעוֹתָיו:

וְאוֹמֵר לַאֲחֵרִים בּוֹאוּ וְהַצִּילוּ עִמִּי. שֶׁכֵּן דַּרְכָּן לְהַשְׁאִיל כֵּלִים בְּשַׁבָּת:

פֶּרֶק טז הֲלָכָה ו מתני׳ ר״ש בֶּן נַנָּס אוֹמֵר פּוֹרְשִׂין עוֹר שֶׁל גְּדִי עַל גַּבֵּי שִׁידָה תֵּבָה וּמִגְדָּל שֶׁאָחַז בָּהֶם אֶת הָאוּר מִפְּנֵי שֶׁהוּא מְתָרֵךְ, עוֹשִׂין מְחִיצָה בְּכָל הַכֵּלִים בֵּין מְלֵאִים בֵּין רֵיקָנִים בִּשְׁבִיל שֶׁלֹּא תַּעֲבוֹר הַדְּלֵקָה, רַבִּי יוֹסֵה אוֹסֵר בִּכְלִי חֶרֶשׂ חֲדָשִׁים מְלֵאִים מַיִם שֶׁאֵינָן יְכוֹלִים לְקַבֵּל בָּהֶן אֶת הָאוּר וְהֵן מִתְבַּקְּעִין וּמְכַבִּין אֶת הַדְּלֵקָה:

פֶּרֶק טז הֲלָכָה ו גְּמָרָא כִּיצִי מַתְנִיתִין מִשֶּׁאָחַז הָאוּר בָּהֶן. רַבִּי יִרְמְיָה רַבִּי בָּא בַּר מָמָל בְּשֵׁם רַב סֵפֶר שֶׁאָחַז בּוֹ הָאוּר מִצַּד אֶחָד נוֹתֵן מַיִם מִצַּד הַשֵּׁנִי וְאִם כָּבָה כָּבָה. אָחַז בּוֹ הָאוּר מִשְּׁנֵי צְדָדִין פּוֹשְׁטוֹ וְקוֹרֵא בּוֹ וְאִם כָּבָה כָּבָה. טַלִּית שֶׁאָחַז בּוֹ הָאוּר מִצַּד אֶחָד נוֹתֵן מַיִם מִצַּד שֵׁנִי וְאִם כָּבָה כָּבָה. אָחַז בְּהּ הָאוּר מב׳ צְדָדִין נוֹטְלָהּ וּמִתְעַטֵּף בָּהּ וְאִם כָּבְתָה כָּבְתָה. רַבִּי שְׁמוּאֵל בְּשֵׁם רַבִּי זֵירָא דְּרַבִּי יוֹסֵה הִיא. אָמַר רַבִּי יוֹסֵה הֲוָה סַבְרִינָן מֵימַר מַה פְּלִיגִין מֵימַר רַבִּי יוֹסֵה וְרַבָּנָן בְּשֶׁעָשָׂה מְחִיצָה שֶׁל כֵּלִים. אֲבָל אִם עָשָׂה מְחִיצָה שֶׁל מַיִם לֹא. מִפְּנֵי דְּמַר רַבִּי שְׁמוּאֵל בְּשֵׁם רַבִּי זְעֵירָא דְּרַבִּי יוֹסֵה הִיא הָדָא אָמְרָה אֲפִילּוּ עָשָׂה מְחִיצָה שֶׁל מַיִם הִיא הַמַּחֲלֶקֶת:

פֶּרֶק טז הֲלָכָה ז מתני׳ עַכּוּ״ם שֶׁבָּא לְכַבּוֹת אֵין אוֹמְרִים לוֹ כַּבֵּה אוֹ אַל תְּכַבֵּה מִפְּנֵי שֶׁאֵין שְׁבִיתָתוֹ עָלֶיךָ אֲבָל קָטָן שֶׁבָּא לְכַבּוֹת אֵין שׁוֹמְעִין לוֹ שֶׁכֵּן שְׁבִיתָתוֹ עָלֶיךָ:

תּוֹסֶפְתָּא

מַסֶּכֶת גִּיטִּין פֶּרֶק שְׁלִישִׁי

א. הַמַּלְוֶה מָעוֹת אֶת הַכֹּהֵן וְאֶת הַלֵּוִי, וְאֶת הֶעָנִי, וְמֵת – צָרִיךְ לִטּוֹל רְשׁוּת מִן הַיּוֹרְשִׁין. אֲלוּ הֵן הַיּוֹרְשִׁין, רַבִּי אוֹמֵר: כָּל שֶׁיָּרְשׁוּ. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב אוֹמֵר: הַמַּלְוֶה מָעוֹת אֶת הַכֹּהֵן, וְאֶת הַלֵּוִי, בְּפָנֵי בֵּית דִּין, וָמֵתוּ – מַפְרִישׁ עֲלֵיהֶן בִּרְשׁוּת אוֹתוֹ שֶׁבָּט. הַמַּלְוֶה מָעוֹת אֶת הֶעָנִי וָמֵת – מַפְרִישׁ עֲלֵיהֶם בִּרְשׁוּת כָּל עֲנִיִּים. רַבִּי אַחָא אוֹמֵר: בִּרְשׁוּת עֲנֵיֵּי עוֹלָם.

ב. הַמַּלְוֶה מָעוֹת אֶת הֶעָנִי וְהֶעֱשִׁיר – אֵין מַפְרִישִׁין, שֶׁאֵין מַפְרִישִׁין עַל הָאָבוּד, זָכָה עָנִי בַּמֶּה שֶׁבִּידוֹ. הַמַּלְוֶה מָעוֹת אֶת הַכֹּהֵן וְאֶת הַלֵּוִי, וְאֶת הֶעָנִי לִהְיוֹת מַפְרִישׁ עֲלֵיהֶן מֵחֶלְקָן, מִפְּרִי שֶׁעֲלֵיהֶן, בְּחֶזְקַת שֶׁהֵן קַיָּמִין, וּמַפְרִישׁ עֲלֵיהֶן כְּשַׁעַר הַזּוֹל, וְאֵין בּוֹ מִשּׁוּם רִבִּית, וְאֵין שְׁבִיעִית מְשַׁמֶּטֶת, וְאִם בָּא לַחֲזוֹר – אֵינוֹ חוֹזֵר. וְאִם נִתְיָאֲשׁוּ הַבְּעָלִים – אֵין מַפְרִישִׁין עֲלֵיהֶן, לְפִי שֶׁאֵין מַפְרִישִׁין עַל הָאָבוּד.

ג. הָאוֹמֵר: ׳הֵילֵךְ מָנֶה וְתֵן לְפְלוֹנִי בֶּן לֵוִי מֵחֶלְקוֹ׳, אִם רָצָה לַחֲזוֹר – לֹא יַחֲזוֹר. קַח מָנֶה זוֹ מִדְּמֵי מַעֲשֵׂר שֶׁיֵּשׁ לְךָ בְּיָדִי, וְהֵילֵךְ דְּמָיו – חוֹשְׁשִׁין לְתְרוּמַת מַעֲשֵׂר שֶׁבּוֹ, כּוֹר מַעֲשֵׂר יֵשׁ לְךָ בְּיָדִי – חוֹשְׁשִׁין לְתְרוּמַת מַעֲשֵׂר שֶׁבּוֹ, וְהָלֵךְ וּנְתָנוֹ לְאַחֵר – אֵין לוֹ עָלָיו אֶלָּא תַּרְעֹמֶת.

ד. הַמַּנִּיחַ פֵּרוֹת לִהְיוֹת מַפְרִישׁ עֲלֵיהֶן תְּרוּמוֹת וּמַעֲשְׂרוֹת. מָעוֹת לִהְיוֹת מַפְרִישׁ עֲלֵיהֶן מַעֲשֵׂר שֵׁנִי – מַפְרִישׁ עֲלֵיהֶן בְּחֶזְקַת שֶׁהֵן קַיָּמִים, וְאֵינוֹ חוֹשֵׁשׁ שֶׁמָּא הִרְקִיבָה הַתְּבוּאָה, וְשֶׁמָּא הֶחֱמִיץ הַיַּיִן, וְשֶׁמָּא הֶחֱלִידוּ הַמָּעוֹת. הָלַךְ וּמְצָאָן שֶׁהִרְקִיבוּ, וְשֶׁהֶחֱמִיץ, וְשֶׁהֶחֱלִידוּ – הֲרֵי זֶה חוֹשֵׁשׁ לְתְבוּאָה, כְּדֵי שֶׁתַּרְקֵב, וּלְיַיִן כְּדֵי שֶׁיַּחְמִיץ, וְלַמָּעוֹת כְּדֵי שֶׁיַּחְלִיד. אָבְדוּ – הֲרֵי זֶה חוֹשֵׁשׁ מֵעֵת לְעֵת; דִּבְרֵי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: בִּשְׁלֹשָׁה פְּרָקִים בּוֹדְקִין אֶת הַיַּיִן.

הַשָּׁלֵם

ה. קִדֵּם אֵצֶל אִשְׁתּוֹ, אוֹ שֶׁשָּׁלַח אֵצְלָהּ שְׁלִיחַ, וְאָמַר לָהּ: ׳גֵּט שֶׁשָּׁלַחְתִּי לָךְ אִי אֶפְשִׁי שֶׁתַּעֲשִׂי בּוֹ, הֲרֵי זֶה בָּטֵל הוּא׳ – דִּבְרֵיהֶן קַיָּמִים. ׳פָּסוּל הוּא׳, ׳אֵינוֹ גֵּט׳ – לֹא אָמַר כְּלוּם. בְּרֵאשׁוֹנָה הָיָה עוֹשֶׂה בֵּית דִּין בְּמָקוֹם אַחֵר, וּמְבַטְּלוֹ, אִם בִּטְּלוֹ – מְבֻטָּל; דִּבְרֵי רַבִּי. רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: אֵין יָכוֹל לְבַטְּלוֹ, וְלֹא הוֹסִיף עַל תְּנַאי, שֶׁאִם כֵּן, מַה כֹּחַ בֵּית דִּין יָפֶה?

ו. אָמַר לִשְׁנַיִם: תְּנוּ גֵּט זֶה לְאִשְׁתִּי, יָכוֹל לְבַטֵּל זֶה שֶׁלֹּא בְּפָנֵי זֶה; דִּבְרֵי רַבִּי. רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: אֵינוֹ יָכוֹל לְבַטֵּל אֶלָּא זֶה בְּפָנֵי זֶה. אִם אָמַר לָזֶה בְּפָנֵי עַצְמוֹ וְלָזֶה בְּפָנֵי עַצְמוֹ – יָכוֹל לְבַטְּלוֹ, אֲפִלּוּ זֶה שֶׁלֹּא בְּפָנֵי זֶה.

ז. עֶבֶד שֶׁנִּשְׁבָּה וּפְדָאוּהוּ לְשֵׁם עֶבֶד – יִשְׁתַּעְבֵּד, וְרַבּוֹ נוֹתֵן דָּמָיו. לְשֵׁם בֶּן חוֹרִין – לֹא יִשְׁתַּעְבֵּד, וְאֵין רַבּוֹ נוֹתֵן דָּמָיו. רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: בֵּין כָּךְ וּבֵין כָּךְ יִשְׁתַּעְבֵּד, וְרַבּוֹ נוֹתֵן דָּמָיו. אָמַר לוֹ רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל: כְּשֵׁם שֶׁמְּצַוִּין יִשְׂרָאֵל לִפְדּוֹת בְּנֵי חוֹרִין, כָּךְ מְצַוִּים לִפְדּוֹת אֶת הָעֲבָדִים.

ח. אֵיזֶהוּ נֶדֶר שֶׁצָּרִיךְ חֲקִירַת חָכָם? אָמַר: ׳קוֹנָם אִם אִשְׁתִּי נֶהֱנֵית לִי, שֶׁגָּנְבָה אֶת כִּיסִי, שֶׁהִכְּתָה אֶת בְּנִי׳. וְנוֹדַע שֶׁלֹּא הִכְּתוּ, וְשֶׁלֹּא גָּנְבָה; רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: אַף בָּזֶה לֹא יַחֲזִיר מִפְּנֵי תִּקּוּן הָעוֹלָם. בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים? בִּזְמַן שֶׁנָּדַר וְאַחַר כָּךְ גֵּרַשׁ, אֲבָל גֵּרַשׁ וְאַחַר כָּךְ נָדַר – מֻתָּר. נָדַר לְגָרֵשׁ וְנִמְלַךְ – מֻתָּר. נָדַר בְּנָזִיר וּבְקָרְבָּן וּבִשְׁבוּעָה – מֻתָּר.

ט. מִפְּנֵי מַה אָמְרוּ הַמּוֹצִיא אֶת אִשְׁתּוֹ מִשּׁוּם שֵׁם רָע לֹא יַחֲזִיר עוֹלָמִית? שֶׁהַמּוֹצִיא אֶת אִשְׁתּוֹ מִשּׁוּם שֵׁם רָע, וְנִשֵּׂאת לְאַחֵר וְיָלְדָה, וְאַחַר כָּךְ נִמְצְאוּ דְּבָרִים בַּדָּאִים, אָמַר: ׳אִלּוּ הָיִיתִי יוֹדֵעַ שֶׁהַדְּבָרִים בַּדָּאִין, אֲפִלּוּ נָתְנוּ לִי מֵאָה מָנֶה לֹא הָיִיתִי מַחְזִירָהּ׳ – נִמְצָא גֵּט בָּטֵל וְהַוָּלָד מַמְזֵר. וּמִפְּנֵי מַה אָמְרוּ ׳הַמּוֹצִיא אֶת אִשְׁתּוֹ מִשּׁוּם

תּוֹסֶפְתָּא

נֶדֶר – לֹא יַחֲזִיר? מִפְּנֵי שֶׁמּוֹצִיא בְּנֶדֶר, וְנִשֵּׂאת לְאָחִר, וְיָלְדָה, וְאַחַר כָּךְ נִמְצָא נֶדֶר בָּטֵל, וְאָמַר: ׳אִלּוּ הָיִיתִי יוֹדֵעַ שֶׁהַנֶּדֶר בָּטֵל, אֲפִלּוּ נָתְנוּ לִי מֵאָה מָנֶה – לֹא הָיִיתִי מְגָרְשָׁהּ׳, נִמְצָא גֵּט פָּסוּל וְהַוָּלָד מַמְזֵר.

י. רַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: מִפְּנֵי מַה אָמְרוּ הַמּוֹצִיא אֶת אִשְׁתּוֹ מִשּׁוּם שֶׁם רַע לֹא יַחֲזִיר? שֶׁלֹּא יִהְיוּ בְּנוֹת יִשְׂרָאֵל פְּרוּצוֹת בַּעֲרָיוֹת! אוֹמְרִין לָהּ: ׳הֱוֵי יוֹדַעַת, שֶׁהַמּוֹצִיא אֶת אִשְׁתּוֹ מִשּׁוּם שֶׁם רַע – אֵין יְכוֹלָה הִיא שֶׁתַּחֲזֹר׳. מִפְּנֵי מַה אָמְרוּ הַמּוֹצִיא אֶת אִשְׁתּוֹ מִשּׁוּם נֶדֶר לֹא יַחֲזִיר? שֶׁלֹּא יִהְיוּ בְּנוֹת יִשְׂרָאֵל פְּרוּצוֹת בִּנְדָרִים! אוֹמְרִים לָהּ: ׳הֱוֵי יוֹדַעַת, שֶׁהַמּוֹצִיא אֶת אִשְׁתּוֹ מִשּׁוּם נֶדֶר – אֵין יְכוֹלָה הִיא שֶׁתַּחֲזֹר׳.

יא. הַמּוֹצִיא אֶת אִשְׁתּוֹ מִשּׁוּם אֵילוֹנִית, וְנִשֵּׂאת לְאָחִר, וְהָיוּ לָהּ בָּנִים, וְהִיא תּוֹבַעַת כְּתֻבָּתָהּ מִן הָרִאשׁוֹן. מִשּׁוּם רַבִּי יְהוּדָה בֶּן בְּתֵירָה אָמְרוּ, אוֹמְרִים לָהּ: ׳יָפָה שְׁתִיקוּתֵיךְ מִדִּבּוּרֵיךְ׳. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בְּרַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: מִשּׁוּם אֵילוֹנִית נוֹתְנִים לָהּ כְּתֻבָּתָהּ, בְּחֶזְקַת שֶׁהִיא כְּשֵׁרָה.

יב. אֵין מַבְלִיעִין דִּנְרֵי זָהָב בַּמִּלְחָמָה מִפְּנֵי סַכָּנוֹת נְפָשׁוֹת. רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: אֵין מַבְרִיחִין אֶת הַשִּׁבּוּיִין מִפְּנֵי תַּקָּנַת הַשִּׁבּוּיִים. בָּרִאשׁוֹנָה הָיוּ אוֹמְרִים: הַמְטַמֵּא וּמְנַסֵּךְ. חָזְרוּ וְאָמְרוּ: אַף הַמְדַמֵּעַ. חָזְרוּ לוֹמַר: אַף הַמְנַסֵּךְ, בְּשׁוֹגֵג – פָּטוּר, בְּמֵזִיד – חַיָּב, מִפְּנֵי תִּקּוּן הָעוֹלָם.

יג. כֹּהֲנִים שֶׁפִּגְּלוּ בַּמִּקְדָּשׁ, שׁוֹגְגִין – פְּטוּרִין. מְזִידִין – חַיָּבִין, מִפְּנֵי תִּקּוּן הָעוֹלָם. שְׁלִיחַ בֵּית דִּין שֶׁהִכָּה בִּרְשׁוּת בֵּית דִּין, וְהִזִּיק בְּשׁוֹגֵג – פָּטוּר, בְּמֵזִיד – חַיָּב, מִפְּנֵי תִּקּוּן הָעוֹלָם. רוֹפֵא אָמָן שֶׁרִפֵּא בִּרְשׁוּת בֵּית דִּין וְהִזִּיק, בְּשׁוֹגֵג – פָּטוּר, בְּמֵזִיד – חַיָּב, מִפְּנֵי תִּקּוּן הָעוֹלָם. הַמְחַתֵּךְ אֶת הָעֵבָר בְּמֵעֵי אִשָּׁה בִּרְשׁוּת בֵּית דִּין, וְהִזִּיק, בְּשׁוֹגֵג – פָּטוּר. בְּמֵזִיד – חַיָּב, מִפְּנֵי תִּקּוּן הָעוֹלָם.

הַשָּׁלֵם

יד. אֶרֶץ יְהוּדָה אֵין בָּהּ מִשּׁוּם סִקְרִיקִין[1], מִפְּנֵי יִשּׁוּב הַמְּדִינָה. בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים? בַּהֲרוּגִין שֶׁנֶּהֶרְגוּ לִפְנֵי הַמִּלְחָמָה, וּבִשְׁעַת מִלְחָמָה אֲבָל הֲרוּגִין שֶׁנֶּהֶרְגוּ מִן הַמִּלְחָמָה וְאֵילָךְ – יֵשׁ בּוֹ מִשּׁוּם סִקְרִיקִין, גְּלִיל – לְעוֹלָם יֵשׁ בָּהּ מִשּׁוּם סִקְרִיקִין.

טו. הַלּוֹקֵחַ מִן הַסִּקְרִיקִין, וְחָזַר וְלָקַח מִבַּעַל הַבַּיִת – מִקְחוֹ קָיָם, מִבַּעַל הַבַּיִת, וְחָזַר וְלָקַח מִסִּקְרִיקִין – מִקְחוֹ בָּטֵל, וְאִם עָשָׂה לוֹ בַּעַל הַבַּיִת אַחֲרָיוּת – מִקְחוֹ קָיָם. זוֹ מִשְׁנָה רִאשׁוֹנָה, בֵּית דִּין שֶׁאַחֲרֵיהֶן אָמְרוּ: הַלּוֹקֵחַ מִן הַסִּקְרִיקִין – נוֹתֵן לַבְּעָלִים רְבִיעַ. רְבִיעַ בְּקַרְקָעוֹת, רְבִיעַ בַּמָּעוֹת, וְיֵד בְּעָלִים עַל הָעֶלְיוֹנָה, רָצוּ בַּקַּרְקַע – נוֹטְלִין, רָצוּ בַּמָּעוֹת – נוֹטְלִין. אֵימָתַי? בִּזְמַן שֶׁאֵין בְּיָדָן לִקַּח, אֲבָל אִם יֵשׁ בְּיָדָם לִקַּח – הֵן קוֹדְמִין לְכָל אָדָם. רַבִּי הוֹשִׁיב בֵּית דִּין, וְנִמְנוּ, שֶׁאִם שָׁהֲתָה בִּפְנֵי סִקְרִיקִין שְׁנֵים עָשָׂר חֹדֶשׁ – כָּל הַקֹּדֶם זָכָה. אֲבָל נוֹתֵן לַבְּעָלִים רְבִיעַ, רְבִיעַ בַּקַּרְקַע, רְבִיעַ בַּמָּעוֹת – יַד בְּעָלִים עַל הָעֶלְיוֹנָה, אִם יֵשׁ בְּיָדָן לִקַּח – הֵן קוֹדְמִין לְכָל אָדָם.

טז. הָאֲרִיסִין, וְהַחֲבוּרוֹת, וְהָאַפּוֹטְרוֹפְּסִין – אֵין בָּהֶם מִשּׁוּם סִקְרִיקִין. הַבָּא מֵחֲמַת חוֹב[2], וּמֵחֲמַת אַנְפָּרוֹת[3] – אֵין בָּהֶם מִשּׁוּם

---

[1] גְּבַר אַלִּים וְאַנָּס, שֶׁלּוֹקֵחַ שָׂדוֹת מִיַּד בַּעֲלֵיהֶם בְּגְזֵלָה וּבְלֹא דָּמִים.

[2] עַכּוּ״ם בַּעַל זְרוֹעַ שֶׁאָנַס נְכָסֵי יִשְׂרָאֵל וְיָרַד לְתוֹךְ שָׂדֵהוּ מֵחֲמַת שֶׁהָיָה לוֹ חוֹב עַל בַּעַל הַשָּׂדֶה, וְיֵשׁ עֵדִים לְעַכּוּ״ם שֶׁיֵּשׁ לוֹ חוֹב עַל יִשְׂרָאֵל זֶה, אוֹ שֶׁהַיִּשְׂרָאֵל עַצְמוֹ הוֹדָה בָּזֶה.

[3] אַנְפָּרוֹת – עַכּוּ״ם שֶׁאֵין הַיִּשְׂרָאֵל מָסוּר לְהָרְגוֹ, אַךְ נָטַל מִמֶּנּוּ הָעַכּוּ״ם אֶת שָׂדֵהוּ שֶׁל יִשְׂרָאֵל בְּטַעֲנָה שֶׁיֵּשׁ לוֹ חוֹב עַל יִשְׂרָאֵל בַּעַל הַשָּׂדֶה, וְאֵין לוֹ לְעַכּוּ״ם עֵדִים שֶׁיֵּשׁ לוֹ חוֹב עַל יִשְׂרָאֵל

תּוֹסֶפְתָּא

סִקְרִיקִין, וְאַנְפָּרוֹת עַצְמָהּ – מַמְתֶּנֶת לַבְּעָלִים כָּל שְׁנֵים עָשָׂר חֹדֶשׁ.

יז. רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר: לָקַח מִן הָאִשָּׁה בִּכְתֻבָּתָהּ, וְחָזַר וְלָקַח מִן הָאִישׁ – מִקָּחוֹ קָיָם, מִן הָאִישׁ וְחָזַר וְלָקַח מִן הָאִשָּׁה – מִקָּחוֹ בָּטֵל. אִם עָשְׂתָה לוֹ אִשָּׁה אַחֲרָיוּת בִּכְתֻבָּתָהּ – מִקָּחָהּ קָיָם. הַפְּעוּטוֹת – מִקָּחָן מִקָּח וּמִמְכָּרָן מִמְכָּר בַּמִּטַּלְטְלִין, אֲבָל לֹא בַּקַּרְקָעוֹת. רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: לֹא אָמְרוּ פְּעוּטוֹת אֶלָּא בַּהֲוָה. עָנִי שֶׁנּוֹטֵל בְּיָדוֹ וּמַשְׁלִיךְ אַחַת אַחַת, מַה שֶּׁתַּחְתָּיו גָּזֵל גָּמוּר.

יח. עִיר שֶׁיֵּשׁ בָּהּ יִשְׂרְאֵל וְעוֹבְדֵי כּוֹכָבִים – הַפַּרְנְסִין גּוֹבִין מִיִּשְׂרְאֵל וּמֵעוֹבְדֵי כּוֹכָבִים, מִפְּנֵי דַּרְכֵי שָׁלוֹם, וּמְפַרְנְסִין עֲנֵיֵי עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים עִם עֲנֵיֵי יִשְׂרָאֵל מִפְּנֵי דַּרְכֵי שָׁלוֹם. מְסַפְּדִין וְקוֹבְרִין מֵתֵי עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים עִם מֵתֵי יִשְׂרָאֵל מִפְּנֵי דַּרְכֵי שָׁלוֹם. וּמְבַקְּרִין חוֹלֵי כּוּתִים עִם חוֹלֵי יִשְׂרָאֵל מִפְּנֵי דַּרְכֵי שָׁלוֹם. וּמְנַחֲמִין אֲבֵלֵי כּוּתִים עִם אֲבֵלֵי יִשְׂרָאֵל.

מַסֶּכֶת גִּטִּין פֶּרֶק רְבִיעִי

א. הָאִשָּׁה שֶׁאָמְרָה: ׳הִתְקַבֵּל לִי גִּיטִי׳, וְאִשְׁתְּךָ אָמְרָה: ׳הִתְקַבֵּל לִי גִּיטִי׳, ׳הֵילֵךְ׳, ׳הוֹלִיךְ לָהּ׳, ׳הִתְקַבֵּל לָהּ וְזַכִּי לָהּ׳, אִם רָצָה לַחֲזוֹר – לֹא יַחֲזוֹר. ׳הָבֵא לִי גִּיטִי, וְאִשְׁתְּךָ אָמְרָה ׳הָבֵא לִי גִּיטִי׳, ׳הֵילֵךְ׳, ׳הוֹלֵךְ לָהּ׳, ׳הִתְקַבֵּל לָהּ וְזַכִּי לָהּ׳, אִם רָצָה לַחֲזוֹר – יַחֲזוֹר; דִּבְרֵי רַבִּי. רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: הוֹלֵךְ לָהּ וְתֵן לָהּ, אִם רָצָה לַחֲזוֹר – יַחֲזוֹר. ׳הִתְקַבֵּל לָהּ וְזַכִּי לָהּ׳, אִם רָצָה לַחֲזוֹר – לֹא יַחֲזוֹר. רַבִּי אוֹמֵר: בְּכָלָם לֹא יַחֲזוֹר, עַד שֶׁיֹּאמַר: ׳אִי אֶפְשִׁי שֶׁתִּתְקַבֵּלְנוּ לָהּ אֶלָּא בְּמָקוֹם פְּלוֹנִי׳. וְזֶה הוּא שֶׁאָמְרוּ: ׳הַמְקַבֵּל גִּטּוֹ לְאִשְׁתּוֹ – כְּאִלּוּ הוּא מְקַבֵּל אֶת נַפְשָׁהּ׳.

הַשָּׁלֵם

ב. ׳הָבֵא לִי גִּיטִי, וְאִשְׁתְּךָ אָמְרָה הִתְקַבֵּל לִי גִּיטִי׳. ׳הִתְקַבֵּל לָהּ גִּטָּהּ׳ וְאִשְׁתְּךָ אָמְרָה ׳הִתְקַבֵּל לִי גִּיטִי׳ – ׳הוֹלֵךְ לָהּ וְתֵן לָהּ, הִתְקַבֵּל לָהּ וְזַכִּי לָהּ׳, אִם רָצָה לַחֲזוֹר – יַחֲזוֹר. ׳שָׁא לִי גִּיטִי, ׳טוֹל לִי גִּיטִי׳, ׳הֵא גִּיטִי לִי בְּיָדֵךְ׳, הָאוֹמֶרֶת: ׳תִּתְקַבֵּל לִי׳, ׳הוֹלֵךְ גֵּט אִשְׁתְּךָ׳, ׳גֵּט בִּתְּךָ׳, ׳גֵּט אֲחוֹתְךָ׳, וְהָלַךְ וּנְתָנוֹ לָהּ – כָּשֵׁר. אָמְרוּ לוֹ: ׳נִכְתּוֹב גֵּט לְאִשְׁתְּךָ׳? ׳הוֹלֵךְ גֵּט אִשְׁתְּךָ׳, ׳גֵּט בִּתְּךָ׳, ׳גֵּט אֲחוֹתְךָ׳, וְהָלַךְ וּנְתָנוֹ לָהּ – פָּסוּל, אֲפִלּוּ הֵן הָרִאשׁוֹנִים הֵן הָאַחֲרוֹנִים. אוֹ אֶחָד מִן הָרִאשׁוֹנִים וְאֶחָד מִן הָאַחֲרוֹנִים. אֲפִלּוּ שְׁנֵי אַחִים וְאֶחָד מִצְּטָרֵף עִמָּהֶן.

ג. קְטַנָּה שֶׁיּוֹדַעַת לִשְׁמוֹר אֶת גִּטָּהּ – הֲרֵי זוֹ מִתְגָּרֶשֶׁת, אֲבָל אֵין עוֹשֶׂה שְׁלִיחַ עַד שֶׁתְּבִיא שְׁתֵּי שְׂעָרוֹת. אֵיזוֹ הִיא קְטַנָּה? שֶׁיּוֹדַעַת לִשְׁמוֹר אֶת גִּטָּהּ, כָּל שֶׁמְּשַׁמֶּרֶת גִּטָּהּ וְדָבָר אַחֵר, וּמְחַזֶּרֶת לְאַחַר שָׁעָה.

ד. הָאִשָּׁה שֶׁאָמְרָה: ׳הִתְקַבֵּל לִי גִּיטִי בְּמָקוֹם פְּלוֹנִי׳, וְקִבֵּל לָהּ בְּמָקוֹם אַחֵר – פָּסוּל. וְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר מַכְשִׁיר. הָבֵא לִי גִּיטִי מִמָּקוֹם פְּלוֹנִי, וְהֵבִיאוֹ לָהּ מִמָּקוֹם אַחֵר – כָּשֵׁר, בְּכָלָם אֵין מְגָרֶשֶׁת, עַד שֶׁיֹּאמַר: ׳אִי אֶפְשִׁי שֶׁתִּתְקַבֵּלְנוּ לָהּ אֶלָּא בְּמָקוֹם פְּלוֹנִי׳. הָאוֹמֵר: ׳תַּרְכוּ[4] אֶת אִשְׁתִּי׳ – כּוֹתְבִין וְנוֹתְנִין לָהּ. ׳הֲרֵי זֶה גִּטֵּךְ׳, וְאָמְרָה: ׳תְּנוּהוּ לְפְלוֹנִי׳ – אֵין מְגָרֶשֶׁת. ׳שֶׁיְּקַבְּלֻנוּ לִי׳ – הֲרֵי זוֹ מְגָרֶשֶׁת.

ה. הָאוֹמֵר לִשְׁנַיִם: ׳תְּנוּ גֵּט לְאִשְׁתִּי׳, אוֹ לִשְׁלֹשָׁה: ׳כִּתְבוּ גֵּט וּתְנוּ לְאִשְׁתִּי׳ – הֲרֵי זֶה יִכְתְּבוּ וְיִתְּנוּ לָהּ. וְאִם אֵינָם יוֹדְעִים – יִלְמְדוּ. מַכִּירִין אֶת הָאִישׁ וְאֵין מַכִּירִין אֶת הָאִשָּׁה – כּוֹתְבִין וְנוֹתְנִין. מַכִּירִין אֶת הָאִשָּׁה וְאֵין מַכִּירִין אֶת הָאִישׁ – כּוֹתְבִין וְאֵין נוֹתְנִין. אָמַר: ׳כִּתְבוּ׳, וְלֹא אָמַר ׳תְּנוּ׳, אַף עַל פִּי שֶׁמַּכִּירִין אֶת שְׁנֵיהֶם – כּוֹתְבִין וְאֵין נוֹתְנִין. הָיָה צוֹרֵחַ וְצוֹוֵחַ מֵרֹאשׁ הָהָר: ׳כָּל

זֶה, וְגַם הַיִּשְׂרְאֵל אֵינוֹ מוֹדֶה שֶׁיֵּשׁ לְעַכּוּ״ם חוֹב עָלָיו.

[4] הֵינוּ: גָּרְשׁוּ!

תּוֹסֶפְתָּא

הַשּׁוֹמֵעַ קוֹלִי יִכְתֹּב גֵּט לְאִשְׁתִּי – הֲרֵי אֵלּוּ יִכְתְּבוּ וְיִתְּנוּ.

ו. בְּרִיא שֶׁאָמַר: ׳כִּתְבוּ גֵּט לְאִשְׁתִּי׳, וְעָלָה לְרֹאשׁ הַגַּג וְנָפַל – כּוֹתְבִין וְנוֹתְנִין לָהּ, כָּל זְמַן שֶׁיֵּשׁ בּוֹ נְשָׁמָה. רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: אִם מֵעַצְמוֹ נָפַל – הֲרֵי זֶה גֵּט. אִם לְאַחַר זְמַן נָפַל – כּוֹתְבִין וְאֵין נוֹתְנִין, שֶׁאֲנִי אוֹמֵר: ׳שֶׁמָּא הָרוּחַ דְּחָפַתּוּ׳.

ז. אָמַר לִשְׁנַיִם: ׳תְּנוּ גֵּט לְאִשְׁתִּי עַל מְנָת שֶׁתַּמְתִּין לִי שְׁתֵּי שָׁנִים׳, וְחָזַר וְאָמַר לִשְׁנַיִם: ׳תְּנוּ גֵּט לְאִשְׁתִּי עַל מְנָת שֶׁתְּתֵּן לִי מָאתַיִם זוּז׳, לֹא בִטְּלוּ דְּבָרָיו הָאַחֲרוֹנִים אֶת הָרִאשׁוֹנִים, אֶלָּא הָרְשׁוּת בְּיָדָהּ. רָצְתָה תַּמְתִּין, רָצְתָה תִּתֵּן, אָמַר לִשְׁנַיִם: ׳תְּנוּ גֵּט לְאִשְׁתִּי עַל מְנָת שֶׁתַּמְתִּין לִי שְׁתֵּי שָׁנִים׳, וְחָזַר וְאָמַר לִשְׁנַיִם: ׳תְּנוּ גֵּט לְאִשְׁתִּי עַל מְנָת שֶׁתַּמְתִּין לִי שָׁלֹשׁ שָׁנִים׳, בִּטְּלוּ דְּבָרָיו הָאַחֲרוֹנִים אֶת הָרִאשׁוֹנִים, וְאֵין אֶחָד מִן הָרִאשׁוֹנִים וְאֶחָד מִן הָאַחֲרוֹנִים מִצְטָרְפִין לְתֵת לָהּ אֶת גִּטָּהּ.

ח. ׳הֲרֵי זֶה גִּטֵּךְ׳ עַל מְנָת שֶׁתִּבָּעֵל לְפִלּוֹנִי – הֲרֵי זֶה גֵּט, וְאֵינוֹ חוֹשֵׁשׁ שֶׁמָּא תֵּלֵךְ וְתִבָּעֵל. ׳עַל מְנָת שֶׁתִּבָּעֵל וְתִנָּשֵׂא לְאַבָּא וּלְאָחִי׳ – הֲרֵי זוֹ לֹא תִנָּשֵׂא, וְלֹא תֵצֵא. ׳עַל מְנָת שֶׁתִּבָּעֲלִי לְפִלּוֹנִי׳, אִם נִבְעֲלָה – הֲרֵי זֶה גֵּט, וְאִם לָאו אֵינוֹ גֵּט.

ט. ׳הֲרֵי זֶה גִּטֵּךְ עַל מְנָת שֶׁתֹּאכְלִי בְּשַׂר חֲזִיר׳, וְאִם הָיְתָה זָרָה: ׳עַל מְנָת שֶׁתֹּאכְלִי תְּרוּמָה׳, וְאִם הָיְתָה נְזִירָה: ׳עַל מְנָת שֶׁתִּשְׁתִּי יַיִן׳, אִם אָכְלָה וְשָׁתְתָה – הֲרֵי זֶה גֵּט. וְאִם לָאו – אֵינוֹ גֵּט.

י. הָאוֹמֵר לְאִשְׁתּוֹ: ׳הוֹלֵךְ גִּטֵּךְ שָׁעָה אַחַת לִפְנֵי מִיתָתִי׳, וְכֵן הָאוֹמֵר לְשִׁפְחָתוֹ: ׳הוֹלֵךְ גֵּט שִׁחְרוּרֵךְ שָׁעָה אַחַת לִפְנֵי מִיתָתִי׳ – הֲרֵי אֵלּוּ לֹא יֹאכְלוּ בַּתְּרוּמָה, שֶׁמָּא יָמוּת לְאַחַר שָׁעָה.

יא. הָאוֹמֵר לַעֲשָׂרָה: ׳כִּתְבוּ גֵּט וּתְנוּ לְאִשְׁתִּי׳, אֶחָד כּוֹתֵב בְּמַעֲמַד כֻּלָּן. ׳הוֹלִיכוּ גֵּט לְאִשְׁתִּי׳ – אֶחָד מוֹלִיךְ לְכֻלָּן. ׳כִּלְּכֶם הוֹלִיכוּ׳ – אֶחָד מוֹלִיךְ בְּמַעֲמַד כֻּלָּן, לְפִיכָךְ אִם מֵת אֶחָד מֵהֶן – הֲרֵי הַגֵּט פָּסוּל.

הַשָּׁלֵם

מַסֶּכֶת גִּטִּין פֶּרֶק חֲמִישִׁי

א. הָיָה צָלוּב וּמְגַיֵּד, וְרָמַז לִכְתֹּב גֵּט לְאִשְׁתּוֹ – כּוֹתְבִין וְנוֹתְנִין לָהּ כָּל זְמַן שֶׁיֵּשׁ בּוֹ נְשָׁמָה. הָיָה חוֹלֶה וּמְשַׁתֵּק, אָמְרוּ: נִכְתּוֹב גֵּט לְאִשְׁתְּךָ? הִרְכִּין בְּרֹאשׁוֹ, בּוֹדְקִין אוֹתוֹ שָׁלֹשׁ פְּעָמִים, אִם אָמַר עַל לָאו לָאו וְעַל הֵן הֵן – דְּבָרָיו קַיָּמִין. וְכֵשֵׁם שֶׁבּוֹדְקִין אוֹתוֹ לַגֵּטִין, כָּךְ בּוֹדְקִין אוֹתוֹ לַמַּקָּחוֹת, וְלַמַּתָּנוֹת, וְלִירוּשׁוֹת, וְלִעֵדוּת.

ב. ׳הֲרֵי זֶה גִּטֵּךְ מֵהַיּוֹם אִם מַתִּי מֵחֳלִי זֶה׳, אִם מֵת מֵחֳלִי זֶה, וְעָמַד וְהָלַךְ בַּשּׁוּק וְחָלָה וָמֵת – אוֹמְדִין אוֹתוֹ, אִם מֵחֲמַת חֳלִי הָרִאשׁוֹן מֵת – הֲרֵי זֶה גֵּט, וְאִם לָאו – אֵינוֹ גֵּט. ׳זֶה גִּטֵּךְ מֵהַיּוֹם אִם מַתִּי מֵחֳלִי זֶה׳, וְנָפַל הַבַּיְתָה עָלָיו, אוֹ הִכִּישׁוֹ נָחָשׁ – אֵינוֹ גֵּט. ׳אִם לֹא אֶעֱמֹד מֵחֳלִי זֶה׳, נָפַל עָלָיו בַּיִת, וּנְשָׁכוֹ נָחָשׁ – הֲרֵי זֶה גֵּט, שֶׁלֹּא עָמַד מֵאוֹתוֹ חֳלִי.

ג. הָאוֹמֵר לְאִשְׁתּוֹ: ׳הֲרֵי זֶה גִּטֵּךְ מֵהַיּוֹם וּלְאַחַר מִיתָה׳, רַבִּי אוֹמֵר: גֵּט, וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: אֵינוֹ גֵּט. אִם מֵת, חוֹלֶצֶת וְלֹא מִתְיַבֶּמֶת. וְכֵן הָאוֹמֵר לְשִׁפְחָתוֹ: ׳הֵילֵךְ גֵּט שִׁחְרוּרֵךְ מֵהַיּוֹם וּלְאַחַר מִיתָה׳. רַבִּי אוֹמֵר: גֵּט שִׁחְרוּר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: שִׁחְרוּר עֲבָדִים כִּגְטֵי נָשִׁים. הָאוֹמֵר: ׳עֲשׂוּ לְעַבְדִּי פִּלּוֹנִי בֶּן חוֹרִין מֵהַיּוֹם וּלְאַחַר מִיתָה׳ – לֹא אָמַר כְּלוּם. וְכוֹפִין אֶת הַיּוֹרְשִׁין לְקַיֵּם דִּבְרֵי הַמֵּת.

ד. ׳זֶה גִּטֵּךְ מֵהַיּוֹם אִם מַתִּי מֵחֳלִי זֶה׳ – יָמִים שֶׁבֵּינְתַיִם, בַּעְלָהּ זַכַּאי בִּמְצִיאָתָהּ, בְּמַעֲשֶׂה יָדֶיהָ וּבַהֲפָרַת נְדָרֶיהָ, וְיוֹרְשֶׁת וּמְטַמְּאָה לָהּ. כְּלָלוֹ שֶׁל דָּבָר: הֲרֵי הִיא כְּאִשְׁתּוֹ לְכָל דָּבָר, אֶלָּא שֶׁאֵין צָרִיכָה הֵימֶנּוּ גֵּט שֵׁנִי; דִּבְרֵי רַבִּי יְהוּדָה. רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: בְּעֵילָתוֹ תְּלוּיָה. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: בְּעֵילָתוֹ סָפֵק, וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: מְגֹרֶשֶׁת וְאֵינָהּ מְגֹרֶשֶׁת, וּבִלְבַד שֶׁיְּמוּת. לֹא תִתְיַחֵד עִמּוֹ,

תּוֹסֶפְתָּא

אֲפִלּוּ בְּנָה הַקָּטָן, לְפִי שֶׁאֵינָהּ בּוֹשָׁה לְשַׁמֵּשׁ כְּנֶגְדּוֹ. רָאוּהָ שֶׁנִּתְיַחֲדָה עִמּוֹ בְּאֲפֵלָה, אוֹ שֶׁיָּשְׁנָה עִמּוֹ בְּמַרְגְּלוֹת הַמִּטָּה, אֲפִלּוּ הוּא עֵר וְהִיא יְשֵׁנָה, הוּא יָשֵׁן וְהִיא עֵרָה – אֵין חוֹשְׁשִׁין שֶׁמָּא נִתְעַסְּקוּ בְּדָבָר אַחֵר, וְחוֹשְׁשִׁין מִשּׁוּם זְנוּת, וְאֵין חוֹשְׁשִׁין מִשּׁוּם קִדּוּשִׁין. רַבִּי יִשְׁמָעֵאל בֶּן רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: אַף חוֹשְׁשִׁין מִשּׁוּם קִדּוּשִׁין. רָאוּ שְׁנַיִם שֶׁנִּתְיַחֲדָה עִמּוֹ – צָרִיכָה הֶימֶנּוּ גֵּט שֵׁנִי. אֶחָד – אֵינָהּ צְרִיכָה הֶימֶנּוּ גֵּט שֵׁנִי. אֶחָד בְּשַׁחֲרִית וְאֶחָד בֵּין הָעַרְבַּיִם, זֶה הָיָה מַעֲשֶׂה, וּבָא וְשָׁאַל רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן תַּדַּאי לַחֲכָמִים, וְאָמְרוּ: אֶחָד הֵן, וְאֵין צְרִיכָה מִמֶּנּוּ גֵּט שֵׁנִי.

ה. ׳הֲרֵי זֶה גִּטֵּךְ עַל מְנָת שֶׁתִּתְּנִי לִי מָאתַיִם זוּז׳, וְמֵת, אִם נָתְנָה – אֵין זְקוּקָה לְיָבָם. וְאִם לָאו – זְקוּקָה. רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: תִּתֵּן לְאָבִיו וּלְאֶחָיו אוֹ לְאֶחָד מִן הַיּוֹרְשִׁים. ׳הֲרֵי זֶה גִּטֵּךְ עַל מְנָת שֶׁתִּתְּנִי לִי מָאתַיִם זוּז׳, וְנִתְקָרַע הַגֵּט אוֹ שֶׁנֶּאֱבַד – מְגֹרָשֶׁת, וּלְאַחַר לֹא תִּנָּשֵׂא עַד שֶׁתִּתֵּן. לְכְשֶׁתִּתְּנִי לִי מָאתַיִם זוּז׳, וְנִתְקָרַע גֵּט אוֹ אָבַד, אִם נָתְנָה – הֲרֵי זֶה גֵּט. אִם לָאו – אֵינוֹ גֵּט. ׳הֲרֵי זֶה גִּטֵּךְ עַל מְנָת שֶׁתִּתְּנִי לִי מָאתַיִם זוּז׳, וְחָזַר וְאָמַר לָהּ: ׳הֲרֵי זֶה גִּטֵּךְ מֵעַכְשָׁיו׳ – לֹא אָמַר כְּלוּם. כֵּיצַד יַעֲשֶׂה? יִטְּלֶנּוּ מִיָּדָהּ וַיַּחְזֹר וְיִתְּנֶנּוּ לָהּ.

ו. ׳הֲרֵי זֶה גִּטֵּךְ עַל מְנָת שֶׁתְּשַׁמְּשִׁי אֶת אַבָּא, וְעַל מְנָת שֶׁתְּנִיקִי אֶת בְּנִי׳, שִׁמְּשָׁתּוּ שָׁעָה אַחַת וְהֵנִיקָתּוּ שָׁעָה אַחַת – הֲרֵי זֶה גֵּט. ׳עַל מְנָת שֶׁתְּנִיקִי אֶת בְּנִי׳ – עֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה חֹדֶשׁ; דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: שְׁמוֹנָה עָשָׂר חֹדֶשׁ. רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: מוֹנִין לַתִּינוֹק מִשָּׁעַת לֵידָתוֹ. ׳עַל מְנָת שֶׁתְּשַׁמְּשִׁי אֶת אַבָּא וְעַל מְנָת שֶׁתְּנִיקִי אֶת בְּנִי׳ – הֲרֵי זוֹ מְגֹרֶשֶׁת מִיָּד, עַד שֶׁיֹּאמַר: ׳לֹא תְּשַׁמְּשִׁי וְלֹא תְּנִיקִי׳; דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: אִם נִתְקַיְּמוּ הַתְּנַאי – מְגֹרֶשֶׁת, וְאִם לָאו – אֵינָהּ מְגֹרֶשֶׁת. רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: אֵין תְּנַאי בִּכְתוּבִין שֶׁאֵינוֹ כָּפוּל.

הַשָּׁלֵם

ז. ׳עַל מְנָת שֶׁתְּשַׁמְּשִׁי אֶת אַבָּא, וְעַל מְנָת שֶׁתְּנִיקִי אֶת בְּנִי׳, וּמֵת הָאָב אוֹ הַבֵּן, הוֹאִיל וְלֹא נִתְקַיְּמוּ הַתְּנַאי – אֵינוֹ גֵּט; דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא נִתְקַיְּמוּ הַתְּנַאי, יְכוֹלָה הִיא שֶׁתֹּאמַר לוֹ: ׳תֵּן לִי אֶבְיךָ וַאֲשַׁמְּשֶׁנּוּ, תֵּן לִי אֶת בִּנְךָ וַאֲנִיקֶנּוּ׳. ׳עַל מְנָת שֶׁתְּשַׁמְּשִׁי אֶת אַבָּא׳, וְאָמַר הָאָב: ׳אִי אֶפְשִׁי שֶׁתְּשַׁמְּשֶׁנּוּ׳, הוֹאִיל וְלֹא נִתְקַיְּמוּ הַתְּנַאי – אֵינוֹ גֵּט. רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: אִם בְּהַקְפָּדָה אָמַר – אֵינוֹ גֵּט, אִם בְּרָצוֹן אָמַר – הֲרֵי זֶה גֵּט.

ח. ׳הֲרֵי זֶה גִּטֵּךְ עַל מְנָת שֶׁתְּשַׁמְּשִׁי אֶת אַבָּא שְׁתֵּי שָׁנִים, וְעַל מְנָת שֶׁתְּנִיקִי אֶת בְּנִי שְׁתֵּי שָׁנִים׳, וְנִתְקָרַע הַגֵּט אוֹ אָבַד, אֲפִלּוּ בְּתוֹךְ שְׁתֵּי שָׁנִים – הֲרֵי זֶה גֵּט, שֶׁהָאוֹמֵר ׳עַל מְנָת׳ כְּאוֹמֵר ׳מֵעַכְשָׁו׳ דָּמִי, לְכְשֶׁתְּשַׁמְּשִׁי אֶת אַבָּא שְׁתֵּי שָׁנִים, לְכְשֶׁתְּנִיקִי אֶת בְּנִי שְׁתֵּי שָׁנִים׳, וְנִתְקָרַע הַגֵּט אוֹ שֶׁאָבַד בְּתוֹךְ שְׁתֵּי שָׁנִים – אֵינוֹ גֵּט. לְאַחַר שְׁתֵּי שָׁנִים – הֲרֵי זֶה גֵּט. ׳עַל מְנָת שֶׁתְּשַׁמְּשִׁי אֶת אַבָּא שְׁתֵּי שָׁנִים׳, וְ׳עַל מְנָת שֶׁתְּנִיקִי אֶת בְּנִי שְׁתֵּי שָׁנִים׳, וָמֵת – יִתְקַיְּמוּ הַתְּנַאי, אֲפִלּוּ לְאַחַר מִיתָה.

ט. אַנְטִיפָּרָס בִּיהוּדָה, כְּפַר עוֹתְנַאי בַּגָּלִיל, בֵּינָתַיִם – מַטִּילִין אוֹתוֹ לְחוּמְרָא, מְגֹרֶשֶׁת וְאֵינוֹ מְגֹרֶשֶׁת. ׳שֶׁאֲנִי הוֹלֵךְ מִיהוּדָה לַגָּלִיל׳, וְהִגִּיעַ לְאַנְטִיפָּרָס, וְחָזַר – בָּטֵל הַתְּנַאי. ׳שֶׁאֲנִי הוֹלֵךְ מִגָּלִיל׳, וְהִגִּיעַ לְכְפַר עוֹתְנַאי וְחָזַר – בָּטֵל הַתְּנַאי. ׳שֶׁאֲנִי הוֹלֵךְ לְמִדְינַת הַיָּם׳, וְהִגִּיעַ לְעַכּוֹ וְחָזַר – בָּטֵל הַתְּנַאי. ׳שֶׁאֲנִי מְפָרֵשׁ לַיָּם הַגָּדוֹל׳, וְהִגִּיעַ לְמָקוֹם שֶׁהַסְּפִינוֹת מְפָרְשׁוֹת, וְחָזַר – בָּטֵל הַתְּנַאי.

י. ׳הֲרֵי זֶה גִּטֵּךְ כָּל זְמַן שֶׁאֶעֱבֹר מִכְּנֶגֶד פָּנַיִךְ שְׁלֹשִׁים יוֹם׳, הָיָה הוֹלֵךְ וּבָא הוֹלֵךְ וּבָא, הוֹאִיל וְלֹא נִתְיַחֵד עִמָּהּ – הֲרֵי זֶה גֵּט. וְלֹא תִּנָּשֵׂא, עַד שֶׁיַּעֲבֹר מִכְּנֶגֶד פָּנֶיהָ שְׁלֹשִׁים יוֹם.

יא. ׳הֲרֵי זֶה גִּטֵּךְ אִם לֹא בָּאתִי מִכָּאן וְעַד שְׁנַיִם עָשָׂר חֹדֶשׁ׳, וּמֵת בְּתוֹךְ שְׁנַיִם עָשָׂר חֹדֶשׁ – לֹא תִּנָּשֵׂא. וְרַבּוֹתֵינוּ הִתִּירוּ לָהּ לִנָּשֵׂא. וְאִם נִתְקָרַע גֵּט אוֹ אָבַד בְּתוֹךְ שְׁנַיִם

תוֹסֶפְתָּא

עָשָׂר חֹדֶשׁ – אֵינוֹ גֵּט. ׳לְאַחַר שְׁנַיִם עָשָׂר חֹדֶשׁ׳ – הֲרֵי זֶה גֵּט. ׳הֲרֵי זֶה גִּטֵּךְ עַל מְנָת שֶׁתִּתְנִי לִי מָאתַיִם זוּז׳, וְחָזַר וְאָמַר לָהּ: ׳הֲרֵי הֵן מְחוּלִין לָךְ׳ – לֹא אָמַר כְּלוּם. כֵּיצַד יַעֲשֶׂה? יִטֹּל מִמֶּנָּה, וְיַחֲזֹר וְיִתְּנֵם לָהּ, וְיֹאמַר: ׳הֲרֵי הֵן מְחוּלִין לָךְ׳.

יב. ׳הֲרֵי זֶה גִּטֵּךְ עַל מְנָת שֶׁלֹּא תֵלְכִי לְבֵית אָבִיךְ לְעוֹלָם׳, ׳עַל מְנָת שֶׁלֹּא תִּשְׁתִּי יַיִן לְעוֹלָם׳ – אֵינוֹ גֵּט, שֶׁמָּא תֵּלֵךְ, וְשֶׁמָּא תִּשְׁתֶּה. ׳עַל מְנָת שֶׁלֹּא תֵּלְכִי לְבֵית אָבִיךְ, מִכָּאן וְעַד שְׁלֹשִׁים יוֹם׳, ׳עַל מְנָת שֶׁלֹּא תִּשְׁתִּי יַיִן מִכָּאן וְעַד שְׁלֹשִׁים יוֹם׳ – הֲרֵי זֶה גֵּט, וְאֵינוֹ חוֹשֵׁשׁ שֶׁמָּא תֵּלֵךְ וְשֶׁמָּא תִּשְׁתֶּה.

יג. ׳הֲרֵי זֶה גִּטֵּךְ עַל מְנָת שֶׁלֹּא תַעֲלִי בְּאֵילָן זֶה׳, ר׳עַל מְנָת שֶׁלֹּא תַעֲלִי בְּכֹתֶל זֶה׳, נִקַּצֵּץ הָאִילָן נִסְתַּר הַכֹּתֶל – הֲרֵי זֶה גֵּט. ׳עַל מְנָת שֶׁתַּעֲלִי בְּאִילָן זֶה׳, ר׳שֶׁתַּעֲלִי בְּכֹתֶל זֶה׳, וְנִקַּצֵּץ הָאִילָן וְנָפַל הַכֹּתֶל – אֵינוֹ גֵּט. ׳עַל מְנָת שֶׁלֹּא תַּפְרִיחִי בָּאֲוִיר׳, ר׳עַל מְנָת שֶׁלֹּא תַּעַבְרִי אֶת הַיָּם הַגָּדוֹל בְּרַגְלַיִךְ׳ – הֲרֵי זֶה גֵּט. ׳עַל מְנָת שֶׁתַּפְרִיחִי בָּאֲוִיר׳, ר׳עַל מְנָת שֶׁתַּעַבְרִי אֶת הַיָּם הַגָּדוֹל בְּרַגְלַיִךְ׳ – הֲרֵי זֶה אֵינוֹ גֵּט. רַבִּי יְהוּדָה בֶּן תֵּימָא אוֹמֵר: כָּזֶה גֵּט! כְּלָל אָמַר רַבִּי יְהוּדָה בֶּן תֵּימָא: כָּל תְּנַאי שֶׁאֵי אֶפְשָׁר לָהּ לְעַשּׂוֹת, וְהִתְנָה עִמָּהּ, לֹא נִתְכַּוֵּן זֶה, אֶלָּא לְהַפְלִיגָהּ, בֵּין שֶׁאָמַר בְּפֶה, וּבֵין שֶׁאָמַר בִּשְׁטָר. כְּלָלוֹ שֶׁל דָּבָר: כָּל תְּנַאי הַמִּתְקַיֵּם בַּפֶּה – נִתְקַיֵּם בִּשְׁטָר, כָּל תְּנַאי שֶׁאֵין מִתְקַיֵּם בַּפֶּה – אֵין מִתְקַיֵּם בִּשְׁטָר.

מַסֶּכֶת גִּיטִּין פֶּרֶק שִׁישִׁי

א. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: אֲפִלּוּ קָרוֹב לָהּ מִיל וּבָא כֶּלֶב וּנְטָלוֹ – אֵינָהּ מְגֹרֶשֶׁת. וְאִם לָאו – מְגֹרֶשֶׁת. הָיָה הוּא מְבַפְּנִים וְהִיא מִבַּחוּץ, זָרְקוֹ לָהּ, כֵּיוָן שֶׁיָּצְאָה מֵאִסְקוּפָּה וְלַחוּץ – הֲרֵי זוֹ מְגֹרֶשֶׁת. הָיָה הוּא מִבַּחוּץ וְהִיא מְבַפְּנִים וּזְרָקוֹ לָהּ, כֵּיוָן שֶׁנִּכְנַס מֵאִסְקוּפָּה וּלְפָנִים – הֲרֵי זוֹ מְגֹרֶשֶׁת.

הַשָּׁלֵם

ב. אָמַר לָהּ: ׳כִּנְסִי שְׁטָר חוֹב זֶה׳, אוֹ שֶׁמְּצָאתוּ מְאֻחוֹרֶיהָ, קוֹרְאָהּ וַהֲרֵי הוּא גִּטָּהּ, וְאַחַר כָּךְ אָמַר לָהּ: ׳הֵא גִּטֵּךְ׳. רַבִּי אוֹמֵר: גֵּט. רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר: אֵינוֹ גֵּט, עַד שֶׁיֹּאמַר לָהּ בִּשְׁעַת מַתָּנָה – ׳הֵא גִּטֵּךְ׳. נִתְנוֹ בְּיָדָהּ וְהִיא יְשֵׁנָה, נִנְעֶרָה קוֹרְאָהּ, וְאַחַר כָּךְ אָמַר לָהּ: ׳הֵא גִּטֵּךְ׳. רַבִּי אוֹמֵר: גֵּט. רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר: אֵינוֹ גֵּט, עַד שֶׁיֹּאמַר לָהּ בִּשְׁעַת מַתָּנָה: ׳הֵא גִּטֵּךְ׳.

ג. הָיְתָה עוֹמֶדֶת עַל רֹאשׁ הַגָּג וּזְרָקוֹ לָהּ, כֵּיוָן שֶׁהִגִּיעַ לַאֲוִיר הַגַּג – הֲרֵי זוֹ מְגֹרֶשֶׁת. הוּא מִלְמַעְלָה וְהִיא מִלְמַטָּה, וּזְרָקוֹ לָהּ, כֵּיוָן שֶׁיָּצָא מֵרְשׁוּת הַגַּג, נִמְחַק אוֹ נִשְׂרַף – הֲרֵי זוֹ מְגֹרֶשֶׁת.

ד. הֲרֵי זֶה גִּטֵּךְ, וְנָטְלָתוּ מִיָּדוֹ, וְהֵטִילָתוּ לַיָּם אוֹ לַנָּהָר, חָזַר וְאָמַר לָהּ: ׳שִׁטָּר פָּסוּל הוּא׳! ׳נִיר חָלָק הוּא׳! לֹא כָּל הֵימֶנּוּ לְאָסְרָהּ.

ה. בֵּית הִלֵּל אוֹמְרִים: אֵין אָדָם פּוֹטֵר אֶת אִשְׁתּוֹ בְּגֵט יָשָׁן, שֶׁלֹּא יְהֵא גִּטָּהּ גָּדוֹל מִבְּנָהּ.

ו. כָּתַב לְשֵׁם הַפַּרְכִין, לְשֵׁם הוּרְכִינוּס, אוֹ שֶׁהָיָה שָׁם שְׁנֵי מְלָכִים עוֹמְדִים, וְכָתַב לְשֵׁם אֶחָד מֵהֶם – כָּשֵׁר, לְשֵׁם אֲבִי אֲבִיו – כָּשֵׁר. לְשֵׁם אֲבִי מִשְׁפָּחָה – פָּסוּל. אִם הָיוּ נִקְרָאִין עַל שְׁמוֹ – כָּשֵׁר. גֵּר שֶׁשִּׁנָּה שְׁמוֹ כְּשֵׁם הָעוֹבֵד כּוֹכָבִים – כָּשֵׁר. וְכֵן אַתָּה אוֹמֵר בְּגִיּוֹרֶת. גִּטֵּין הַבָּאִין מִמְּדִינַת הַיָּם, אַף עַל פִּי שֶׁשְּׁמוֹתֵיהֶן כִּשְׁמוֹת הַכּוּתִים – כְּשֵׁרִין, מִפְּנֵי שֶׁיִּשְׂרָאֵל שֶׁבִּמְדִינַת הַיָּם – שְׁמוֹתֵיהֶן כִּשְׁמוֹת הַכּוּתִים.

ז. הָיָה לוֹ שְׁתֵּי נָשִׁים, אַחַת בַּגָּלִיל וְאַחַת בִּיהוּדָה, וְלוֹ שְׁנֵי שֵׁמוֹת, אֶחָד בִּיהוּדָה וְאֶחָד בַּגָּלִיל, גֵּרֵשׁ אִשְׁתּוֹ שֶׁבִּיהוּדָה בְּשֵׁם שֶׁבַּגָּלִיל, וְאִשְׁתּוֹ שֶׁבַּגָּלִיל בְּשֵׁם שֶׁבִּיהוּדָה – פָּסוּל. וְאִם אָמַר: אֲנִי פִּלּוֹנִי שֶׁבִּיהוּדָה עִם הַשֵּׁם שֶׁיֵּשׁ לִי בַּגָּלִיל. וְנָשׂוּי אֲנִי אִשָּׁה מִגָּלִיל, אוֹ שֶׁהָיָה בְּמָקוֹם אַחֵר. נִכְתַּב לַמָּקוֹם לְשֵׁם אֶחָד מֵהֶם – כָּשֵׁר. רַבִּי שִׁמְעוֹן

תּוֹסֶפְתָּא

בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: אֲפִלּוּ כָּתַב שָׁם דִּיהוּדָה בַּגְּלִיל וְשָׁם דְּגָלִיל בִּיהוּדָה – כָּשֵׁר.

ח. כָּל עֲרָיוֹת שֶׁאָמְרוּ צָרוֹתֵיהֶן מְתָרוֹת, הָלְכוּ צָרוֹת אֵלּוּ וְנִשְּׂאוּ וְנִמְצְאוּ אֵלּוּ אֵילוֹנִית – תֵּצֵא מִזֶּה וּמִזֶּה, וּשְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה דְּבָרִים בָּהּ; דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר שֶׁאָמַר מִשּׁוּם רַבִּי עֲקִיבָא. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: אֵין מְמַזְּרִים בִּיבָמָה.

ט. הַנּוֹתֵן גֵּט לְאִשְׁתּוֹ, וְלֹא סִיְּמוּ; בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים: פְּסָלָהּ מִן הַכְּתוּבָּה. הוֹלִיךְ אִשְׁתּוֹ אֵצֶל לַבְלָר, וְנָטַל גִּטָּהּ וּנְתָנוֹ לָהּ, וְלֹא אָמַר לָהּ: ״הֵא גִּטֵּךְ״. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: אִם עָסוּקִין בְּאוֹתוֹ עִנְיָן – מְגֹרָשֶׁת. וְאִם לָאו – אֵין מְגֹרָשֶׁת. אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר: לֹא נֶחְלְקוּ בֵּית שַׁמַּאי וּבֵית הִלֵּל עַל הַמְגָרֵשׁ אֶת אִשְׁתּוֹ, וְלָנָה עִמּוֹ בַּפּוּנְדָּקִי, מִשּׁוּם שֶׁאֵין צְרִיכָה הֵימֶנּוּ גֵּט שֵׁנִי, עַל מָה נֶחְלְקוּ? עַל שֶׁרְאוּהָ שֶׁנִּבְעֲלָה.

י. גֵּט פָּשׁוּט שֶׁכָּתוּב בּוֹ עַד אֶחָד, מְקֻשָּׁר שֶׁכָּתוּב בּוֹ שְׁנֵי עֵדִים, עֵדָיו מְתוּכּוֹ – תֵּצֵא הִיא וּשְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה דְּבָרִים בָּהּ; דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר שֶׁאָמַר מִשּׁוּם רַבִּי עֲקִיבָא. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: אֵין הָעֵדִים חוֹתְמִין עַל הַגֵּט אֶלָּא מִפְּנֵי תִּקּוּן הָעוֹלָם.

יא. אֵיזֶהוּ גֵּט קָרֵחַ? כָּל שֶׁיֵּשׁ בּוֹ שִׁבְעָה קְשָׁרִים וְשִׁשָּׁה עֵדִים, שִׁשָּׁה קְשָׁרִים וַחֲמִשָּׁה עֵדִים, חֲמִשָּׁה קְשָׁרִים וְאַרְבָּעָה עֵדִים, אַרְבָּעָה קְשָׁרִים וּשְׁלֹשָׁה עֵדִים, שְׁלֹשָׁה קְשָׁרִים וּשְׁנֵי עֵדִים, פָּחוֹת מִכָּאן – אֵין מַשְׁלִימִין עָלָיו אֶלָּא קְרוֹבִין הָרְאוּיִן לְהָעִיד בְּמָקוֹם אַחֵר.

מַסֶּכֶת גִּיטִּין פֶּרֶק שְׁבִיעִי

א. הַמְגָרֵשׁ אֶת אִשְׁתּוֹ וְאָמַר לָהּ: ״הֲרֵי אַתְּ מְתֻרֶּת לְכָל אָדָם אֶלָּא לְפְלוֹנִי״; רַבִּי אֱלִיעֶזֶר מַתִּירָהּ לְנַשֵּׂא לְכָל אָדָם חוּץ מֵאוֹתוֹ הָאִישׁ.

הַשָּׁלֵם

וּמוֹדָה רַבִּי אֱלִיעֶזֶר שֶׁאִם נִשֵּׂאת לְאַחֵר וְנִתְאַרְמְלָה אוֹ נִתְגָּרְשָׁה, שֶׁמֻּתֶּרֶת לְנַשֵּׂא לְזֶה שֶׁנֶּאֱסָרָה עָלָיו. לְאַחַר פִּטִּירָתוֹ שֶׁל רַבִּי אֱלִיעֶזֶר, נִכְנְסוּ אַרְבָּעָה זְקֵנִים לְהָשִׁיב עַל דְּבָרָיו, אֵלּוּ הֵן: רַבִּי יוֹסֵי הַגְּלִילִי, וְרַבִּי טַרְפוֹן, וְרַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה, וְרַבִּי עֲקִיבָא.

ב. נָעֲנָה רַבִּי טַרְפוֹן וְאָמַר: הֲרֵי שֶׁהָלְכָה זוֹ וְנִשֵּׂאת לְאָחִיו שֶׁל זֶה שֶׁנֶּאֱסֶרֶת עָלָיו וּמֵת בְּלֹא בָנִים, הֵיאַךְ זוֹ מִתְיַבֶּמֶת? לֹא נִמְצָא זֶה מַתָּנָה עַל מָה שֶׁכָּתוּב בַּתּוֹרָה? וְכָל הַמַּתָּנָה עַל מָה שֶׁכָּתוּב בַּתּוֹרָה – תְּנָאוֹ בָּטֵל! הָא לְמַדְנוּ: דְּאֵין זֶה כְּרִיתוּת. נָעֲנָה רַבִּי יוֹסֵי הַגְּלִילִי וְאָמַר: הֵיכָן מָצִינוּ הָאָסוּר לָזֶה וּמֻתָּר לָזֶה? הָאָסוּר – אָסוּר לַכֹּל! וְהַמֻּתָּר – מֻתָּר לַכֹּל! הָא לְמַדְנוּ שֶׁאֵין זוֹ כְּרִיתוּת.

ג. רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה אוֹמֵר: כְּרִיתוּת – דָּבָר הַכּוֹרֵת בֵּינוֹ לְבֵינָהּ, הָא לְמַדְנוּ, שֶׁאֵין זוֹ כְּרִיתוּת. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי: רוֹאֶה אֲנִי אֶת דִּבְרֵי רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה מִדִּבְרֵי כֻלָּן. נָעֲנָה רַבִּי עֲקִיבָא וְאָמַר: הֲרֵי שֶׁהָלְכָה זוֹ וְנִשֵּׂאת לְאָחִד מִן הַשּׁוּק, וְהָיָה לָהּ בָּנִים וְנִתְאַרְמְלָה אוֹ נִתְגָּרְשָׁה, וְעָמְדָה וְנִשֵּׂאת לָזֶה שֶׁנֶּאֱסָרָה עָלָיו, לֹא נִמְצָא גֵּט בָּטֵל וּבָנֶיהָ מַמְזֵרִים? הָא לְמַדְתָּ, שֶׁאֵין זֶה כְּרִיתוּת. דָּבָר אַחֵר, הֲרֵי שֶׁהָיָה זֶה שֶׁנֶּאֱסָרָה לוֹ כֹּהֵן וָמֵת, הַמְגָרֵשׁ אַלְמָנָה אֲצִלּוֹ, וּגְרוּשָׁה לְכָל אָדָם לֹא נִמְצֵאת? וְקַל וָחוֹמֶר מָה גְּרוּשָׁה שֶׁהִיא קַלָּה, אֲסוּרָה בִּשְׁבִיל צַד גְּרוּשִׁין שֶׁבָּהּ, אֵשֶׁת אִישׁ שֶׁהִיא חֲמוּרָה לֹא כָל שֶׁכֵּן? הָא לָמַדְתָּ, שֶׁאֵין זֶה כְּרִיתוּת. אָמַר לוֹ רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ: אֵין מְשִׁיבִין אֶת הָאֲרִי לְאַחַר מִיתָה.

ד. דָּבָר אַחֵר, אֶת מִי הֵחֱמִירָה תּוֹרָה, כְּלָל גְּרוּשָׁה אוֹ כְּלָל אַלְמָנָה? חֲמוּרָה גְּרוּשָׁה מֵאַלְמָנָה, מַה אַלְמָנָה קַלָּה נֶאֱסָרָה מִן הַמֻּתָּר לָהּ, גְּרוּשָׁה חֲמוּרָה אֵינוֹ דִּין שֶׁתֵּאָסֵר מִן הַמֻּתָּר לָהּ? הָא לְמַדְנוּ שֶׁאֵין זוֹ כְּרִיתוּת.

ה. דָּבָר אַחֵר, הָלְכָה וְנִשֵּׂאת לְאַחֵר, וְהָיוּ לוֹ בָּנִים הֵימֶנָּה וָמֵת, כְּשֶׁהִיא חוֹזֶרֶת לָזֶה שֶׁנֶּאֱסָרָה עָלָיו, לֹא נִמְצְאוּ בָנָיו שֶׁל רִאשׁוֹן מַמְזֵרִים? הָא לְמַדְנוּ שֶׁאֵין זוֹ כְּרִיתוּת. רַבִּי

תּוֹסֶפְתָּא

שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר: הָלְכָה וְנִשֵּׂאת לְאַחֵר וְגֵרְשָׁהּ, וְאָמַר לָהּ: הֲרֵי אַתְּ מֻתֶּרֶת לְכָל אָדָם, הֵיאַךְ זֶה מַתִּיר מַה שֶּׁאָסַר הָרִאשׁוֹן? הָא לְמַדְנוּ שֶׁאֵין זוֹ כְּרִיתוּת.

ו. גֵּט שֶׁאֵין בּוֹ זְמַן, אַבָּא שָׁאוּל אוֹמֵר: אֲפִלּוּ כָתוּב בּוֹ: ׳אֲנִי הַיּוֹם גֵּרַשְׁתִּיךְ׳ – כָּשֵׁר. ׳כְּתֻבוּ בְּיוֹם שֶׁקָּרַע פְּלוֹנִי שְׁטָרוֹתָיו׳ – כָּשֵׁר. גֵּט שֶׁאֵין עָלָיו עֵדִים אֶלָּא שֶׁנְּתָנוֹ לָהּ בִּפְנֵי עֵדִים – כָּשֵׁר, מִשּׁוּם רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אָמְרוּ: מֵבִיא עֵדִים לְבֵית דִּין, וְאֵין צָרִיךְ לְהָבִיא אֶת הַגֵּט, וְגוֹבֶה מִנְּכָסִים מְשֻׁעְבָּדִים.

ז. גֵּט שֶׁיֵּשׁ בּוֹ מַחַק, אוֹ תָּלוּי מִגּוֹפוֹ – פָּסוּל, שֶׁלֹּא מִגּוֹפוֹ – כָּשֵׁר. אִם הֶחֱזִירוֹ מִלְמַטָּה, אֲפִלּוּ מִגּוֹפוֹ – כָּשֵׁר. גֵּט שֶׁחָתְמוּ עָלָיו עֵדָיו, אַחַר שְׁאֵלַת שָׁלוֹם – פָּסוּל, שֶׁלֹּא חָתְמוּ אֶלָּא עַל שְׁאֵלַת שָׁלוֹם. הֶחֱזִיר בּוֹ דָּבָר אֶחָד אוֹ שְׁנֵי דְּבָרִים מֵעִנְיָנוֹ שֶׁל גֵּט – כָּשֵׁר.

ח. כְּתָבוֹ בְּדֶרֶךְ זֶה, וְחָתְמוּ עֵדָיו בְּדֶרֶךְ שֵׁנִי – פָּסוּל. הֶחֱזִיר בּוֹ דָּבָר אֶחָד אוֹ שְׁנֵי דְּבָרִים מֵעִנְיָנוֹ שֶׁל גֵּט – כָּשֵׁר.

ט. הִרְחִיק אֶת הָעֵדִים מִן הַכְּתָב מִלֹּא שְׁתֵּי שִׁיטִין – פָּסוּל. פָּחוֹת מִכֵּן – כָּשֵׁר. כַּמָּה יַרְחִיק אֶת הָעֵדִים מִן הַכְּתָב וִיהֵא כָּשֵׁר? כְּדֵי שֶׁיְּהוּ נִקָּרִין עִמּוֹ; דִּבְרֵי רַבִּי. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: מִלֹּא שִׁיטָה אַחַת. רַבִּי דּוֹסְתַּאי בֶּן רַבִּי יַנַּאי אוֹמֵר: מִלֹּא חֲתִימַת שְׁנֵי עֵדִים.

י. גֵּט שֶׁחָתְמוּ עָלָיו חֲמִשָּׁה עֵדִים, וְנִמְצְאוּ שִׁלְשָׁה הָרִאשׁוֹנִים קְרוֹבִין אוֹ פְּסוּלִין – תִּתְקַיֵּם עֵדוּת בִּשְׁאָר עֵדִים. גֵּט שֶׁכָּתְבוּ בַּחֲמִשָּׁה לְשׁוֹנוֹת, וְחָתְמוּ עָלָיו חֲמִשָּׁה עֵדִים בַּחֲמִשָּׁה לְשׁוֹנוֹת – פָּסוּל. נִקְרָע – כָּשֵׁר. נִתְקָרַע – פָּסוּל. נִקְרָע בּוֹ קֶרַע שֶׁל בֵּית דִּין – פָּסוּל. נִמּוֹק אוֹ שֶׁהִרְקִיב, אוֹ שֶׁנַּעֲשָׂה כִּכְבָרָה – כָּשֵׁר. נִמְחַק אוֹ שֶׁנִּטְשְׁטֵשׁ וּבִבּוּאָה שֶׁלּוֹ קַיֶּמֶת, אִם יָכוֹל לִקְרוֹת – כָּשֵׁר, אִם לָאו – פָּסוּל.

הַשָּׁלֵם

יא. ׳אֲנִי עֵד, חָתַמְתִּי עֵד׳, אִם הָיָה כְּתָב יָדוֹ יוֹצֵא מִמְּקוֹם אַחֵר – כָּשֵׁר. וְאִם לָאו – פָּסוּל. רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: תַּקָּנָה גְּדוֹלָה הִתְקִינוּ שֶׁיְּהוּ הָעֵדִים מְשִׁימִין אֶת שְׁמָן בְּגִטִּין.

מַסֶּכֶת קִדּוּשִׁין פֶּרֶק רִאשׁוֹן

א. הָאִשָּׁה נִקְנֵית בְּשָׁלֹשׁ דְּרָכִים, וְקוֹנָה אֶת עַצְמָהּ בִּשְׁתֵּי דְּרָכִים. נִקְנֵית בְּכֶסֶף בִּשְׁטָר וּבִבְיאָה. בְּכֶסֶף כֵּיצַד? נָתַן לָהּ כֶּסֶף אוֹ שָׁוֶה כֶּסֶף, אָמַר לָהּ: ׳הֲרֵי אַתְּ מְקֻדֶּשֶׁת לִי׳, ׳הֲרֵי אַתְּ מְאֹרָסֶת לִי׳, ׳הֲרֵי אַתְּ לְאִינְתּוּ׳ – הֲרֵי זוֹ מְקֻדֶּשֶׁת. אֲבָל נָתְנָה הִיא לוֹ כֶּסֶף, אוֹ שָׁוֶה כֶּסֶף, וְאָמְרָה לוֹ: ׳הֲרֵינִי מְאֹרָסֶת לְךָ׳, ׳הֲרֵינִי מְקֻדֶּשֶׁת לְךָ׳, ׳הֲרֵינִי לְךָ לְאִינְתּוּ׳ – אֵינָהּ מְקֻדֶּשֶׁת. וּבִשְׁטָר כֵּיצַד? אֵין צָרִיךְ לוֹמַר בִּשְׁטָר שֶׁיֵּשׁ בּוֹ שָׁוֶה פְּרוּטָה, וַהֲלֹא הִיא מְקֻדֶּשֶׁת בְּדָבָר שֶׁיֵּשׁ בּוֹ שָׁוֶה פְּרוּטָה, אֶלָּא אֲפִלּוּ כָתַב עַל חֶרֶס וְנָתַן לָהּ עַל נֵיר, וְנָתַן לָהּ – הֲרֵי זוֹ מְקֻדֶּשֶׁת. וּבִבְיאָה, כָּל בִּיאָה שֶׁהִיא לְשֵׁם קִדּוּשִׁין – מְקֻדֶּשֶׁת, שֶׁאֵינָהּ לְשֵׁם קִדּוּשִׁין – אֵינָהּ מְקֻדֶּשֶׁת.

ב. לֹא יִשָּׂא אָדָם אִשָּׁה עַד שֶׁתִּגְדַּל בַּת אֲחוֹתוֹ אוֹ עַד שֶׁיִּמְצָא אֶת הַהָגוּן לוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (וַיִּקְרָא יט, כט): "וּמָלְאָה הָאָרֶץ זִמָּה" – זִמָּה הִיא". רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: זֶה פָּנוּי שֶׁבָּא עַל הַפְּנוּיָה שֶׁלֹּא לְשֵׁם אישׁוּת. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: מִנַּיִן שֶׁעָנוּשׁ לִפְנֵי הַמָּקוֹם כְּאִלּוּ בָּא עַל אִשָּׁה וְאִמָּהּ? נֶאֱמַר כָּאן "זִמָּה", וְנֶאֱמַר לְהַלָּן זִמָּה, שֶׁנֶּאֱמַר (וַיִּקְרָא כ, יד): "וְאִישׁ אֲשֶׁר יִקַּח אֶת אִשָּׁה וְאֶת אִמָּהּ זִמָּה הוּא" וגו׳. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב אוֹמֵר: מִתּוֹךְ שֶׁבָּא עַל נָשִׁים הַרְבֵּה, וְאֵין יָדוּעַ עַל אֵיזֶה מֵהֶן בָּא, וְכֵן הִיא, שֶׁבָּאוּ עָלֶיהָ אֲנָשִׁים הַרְבֵּה, וְאֵינָהּ יוֹדַעַת הַרְבֵּה, וְאֵין יָדוּעַ מֵאֵיזוֹ מֵהֶן קִבְּלָה, נִמְצָא זֶה נוֹשֵׂא אֶת בְּתּוֹ וְזֶה נוֹשֵׂא אֶת אֲחוֹתוֹ, נִמְצָא כָּל הָעוֹלָם מִתְמַלֵּא מַמְזֵרִין. יֶתֶר עַל כֵּן אָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב: לֹא יִשָּׂא אָדָם אִשָּׁה בְּמְדִינָה זוֹ וְיֵלֵךְ וְיִשָּׂא בְּמְדִינָה אַחֶרֶת, שֶׁמָּא יִזְדַּוְּגוּ זֶה לָזֶה, וְנִמְצָא אָח נוֹשֵׂא אֲחוֹתוֹ,

תּוֹסֶפְתָּא

לְכָךְ נֶאֱמַר: "וּמְלֵאָה הָאָרֶץ זִמָּה". רַבִּי יְהוּדָה בֶּן בְּתֵירָא אוֹמֵר: הֲרֵי הוּא אוֹמֵר (וַיִּקְרָא יט, כט): "וְלֹא תִזְנֶה הָאָרֶץ", מִזְּנִין הֵן הַפֵּרוֹת זֶה מִזֶּה, שֶׁהוּא לֹא כֹהֵן וְלֹא לֵוִי, וְלֹא יִשְׂרְאֵל, הִכְרִיעוּ חֲכָמִים לְסַיֵּעַ; דִּבְרֵי רַבִּי יְהוּדָה בֶּן בְּתֵירָא, שֶׁנֶּאֱמַר (יִרְמְיָה ג, ב-ג): "שְׂאִי עֵינַיִךְ עַל שְׁפָיִם וּרְאִי אֵיפֹה לֹא שֻׁגַּלְתְּ; וַיְמַנְעוּ רְבִבִים" וְגוֹ'.

ג. אֵיזֶהוּ גֵּרָעוֹן כֶּסֶף? רָצָה לְפַדּוֹת אֶת עַצְמוֹ בְּתוֹךְ הַשָּׁנִים הָאֵלּוּ - מְחַשֵּׁב אֶת הַמָּעוֹת וְאֶת הַשָּׁנִים, וְנוֹתֵן לְרַבּוֹ, מִפְּנֵי שֶׁיֵּד הָעֶבֶד עַל הָעֶלְיוֹנָה. אֵיזוֹ הִיא חֻזְקַת קַרְקָעוֹת? נָעַל וְגָדַר וּפָרַץ כָּל שֶׁהוּא - הֲרֵי זוֹ חֻזָּקָה. אֵיזוֹ הִיא חֻזְקַת עֲבָדִים? נָעַל לוֹ סַנְדָּלוֹ, הִתִּיר לוֹ סַנְדָּלוֹ, וְהוֹלִיךְ כֵּלָיו אַחֲרָיו לְבֵית הַמֶּרְחָץ, הִפְשִׁיטוֹ, הִרְחִיצוֹ, סָכוֹ, גִּרְדוֹ, הִלְבִּישׁוֹ הִנְעִילוֹ, הִגְבִּיהוֹ - קָנָאוֹ. אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן: אֵין לְךָ חֻזָּקָה גְּדוֹלָה מִזּוֹ.

ד. וְקוֹנֶה אֶת עַצְמוֹ בְּרֹאשֵׁי אֲבָרִים, וְקוֹנֶה אֶת עַצְמוֹ בְּכֶסֶף עַל יְדֵי אֲחֵרִים, וּבִשְׁטָר עַל יְדֵי עַצְמוֹ, מִפְּנֵי שֶׁהוּא כְּנוֹתֵן מִשְּׁמֹאלוֹ לִימִינוֹ; דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: בְּכֶסֶף עַל יְדֵי עַצְמוֹ, בִּשְׁטָר עַל יְדֵי אֲחֵרִים, וּבִלְבַד שֶׁיְּהֵא הַכֶּסֶף שֶׁל אֲחֵרִים, וְאוֹמֵר לוֹ: 'עַל מְנָת שֶׁאֵין לְךָ רְשׁוּת אֶלָּא לִפְדּוֹת בּוֹ'. רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר מִשּׁוּם רַבִּי מֵאִיר: אַף בִּשְׁטָר עַל יְדֵי אֲחֵרִים, אֲבָל לֹא עַל יְדֵי עַצְמוֹ.

ה. סְפִינָה נִקְנֵית בְּמְשִׁיכָה. רַבִּי נָתָן אוֹמֵר: סְפִינָה וְאוֹתִיּוֹת נִקְנוֹת בִּמְשִׁיכָה וּבִשְׁטָר. כְּתַב לֹא מָשַׁךְ, מָשַׁךְ לֹא כָּתַב - לֹא קָנָה עַד שֶׁיִּכְתֹּב וְיִמְשֹׁךְ. אֵיזוֹ הִיא מְשִׁיכָה? בֵּין שֶׁמָּשַׁךְ בֵּין שֶׁהִנְהִיג, בֵּין שֶׁקָּרָא לָהּ וּבָאת אַחֲרָיו - הֲרֵי זוֹ מְשִׁיכָה. אֵיזוֹ הִיא מְסִירָה? כָּל שֶׁמָּסַר לוֹ פְּרוּמְבָּיָא וּמוֹסָרָה - הֲרֵי זוֹ מְסִירָה. אֵימָתַי אָמְרוּ מְטַלְטְלִין נִקְנִין בִּמְשִׁיכָה, בִּרְשׁוּת הָרַבִּים אוֹ בְּחָצֵר שֶׁאֵינָהּ שֶׁל שְׁנֵיהֶם בִּרְשׁוּת הַלּוֹקֵחַ, כְּיָן שֶׁקִּבֵּל עָלָיו קָנָה. בִּרְשׁוּת הַמּוֹכֵר, עַד שֶׁיַּגְבִּיהַ אוֹ עַד שֶׁיּוֹצִיא מֵרְשׁוּת הַבְּעָלִים, בִּרְשׁוּת זֶה, הַמְפַקֵּדִים אֶצְלוֹ עַד שֶׁיְּקַבֵּל עָלָיו אוֹ עַד שֶׁיְּשַׁכִּיר לוֹ אֶת מְקוֹמָן.

ו. הַחֲלִיף עִמּוֹ קַרְקָעוֹת בְּקַרְקָעוֹת, מְטַלְטְלִין בְּמְטַלְטְלִין, קַרְקָעוֹת בְּמְטַלְטְלִין, מְטַלְטְלִין בְּקַרְקָעוֹת, כֵּיוָן שֶׁזָּכָה זֶה - נִתְחַיֵּב זֶה בַּחֲלִיפָיו.

ז. רְשׁוּת הַגָּבוֹהַּ בְּכֶסֶף כֵּיצַד? גִּזְבָּר שֶׁנָּתַן מָעוֹת הֶקְדֵּשׁ בְּמְטַלְטְלִין - קָנָה הֶקְדֵּשׁ בְּכָל מָקוֹם שֶׁהוּא. וּבְהֶדְיוֹט לֹא קָנָה עַד שָׁעָה שֶׁיִּמְשֹׁךְ. אֲמִירָתוֹ לַגָּבוֹהַּ כִּמְסִירָתוֹ לַהֶדְיוֹט, כֵּיצַד? הָאוֹמֵר: 'שׁוֹר זֶה עוֹשֶׂה וּבַיִת זֶה הֶקְדֵּשׁ', אֲפִלּוּ מִכָּאן וְעַד סוֹף הָעוֹלָם - קָנָה. וּבְהֶדְיוֹט - לֹא קָנָה עַד שֶׁיַּחֲזִיק וְיִמְשֹׁךְ.

ח. אֵיזוֹ הִיא מִצְוַת עֲשֵׂה שֶׁהַזְּמַן גְּרָמָהּ? כְּגוֹן סֻכָּה וְלוּלָב וּתְפִלִּין. אֵיזוֹ הִיא מִצְוַת עֲשֵׂה שֶׁלֹּא הַזְּמַן גְּרָמָהּ? כְּגוֹן אֲבֵדָה וְשִׁלּוּחַ הַקֵּן וּמַעֲקֶה וְצִיצִית. רַבִּי שִׁמְעוֹן פּוֹטֵר אֶת הַנָּשִׁים מִן הַצִּיצִית, מִפְּנֵי שֶׁהוּא מִצְוַת עֲשֵׂה שֶׁהַזְּמַן גְּרָמָהּ. אֵיזוֹ הִיא מִצְוַת הַבֵּן עַל הָאָב? מַאֲכִיל וּמַשְׁקֶה, מַלְבִּישׁ וּמְכַסֶּה, מוֹצִיא וּמַכְנִיס וּמַרְחִיץ אֶת פָּנָיו יָדָיו וְרַגְלָיו, אֶחָד הָאִישׁ וְאֶחָד הָאִשָּׁה, אֶלָּא שֶׁהָאִישׁ סִפֵּק בְּיָדוֹ לַעֲשׂוֹת, וְאִשָּׁה אֵין סִפֵּק בְּיָדָהּ לַעֲשׂוֹת, מִפְּנֵי שֶׁיֵּשׁ רְשׁוּת אֲחֵרִים עָלֶיהָ. אֵיזוֹ הִיא מִצְוַת אָב עַל הַבֵּן? לְמוּלוֹ, וְלִפְדּוֹתוֹ, וּלְלַמְּדוֹ תּוֹרָה, וּלְלַמְּדוֹ אֻמָּנוּת, וּלְהַשִּׂיאוֹ אִשָּׁה. וְיֵשׁ אוֹמְרִים: אַף לְהַשִּׁיטוֹ בַּנָּהָר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: כָּל שֶׁאֵין מְלַמֵּד אֶת בְּנוֹ אֻמָּנוּת כְּאִלּוּ מְלַמְּדוֹ לִסְטוּת.

ט. רַבָּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: כָּל שֶׁיֵּשׁ בְּיָדוֹ אֻמָּנוּת לְמָה הוּא דּוֹמֶה? לְכֶרֶם שְׁמֻקָּף גָּדֵר, וְלֶחָרִישׁ שֶׁהוּא מְקֻף סִיָּג, וְכָל שֶׁאֵין בְּיָדוֹ אֻמָּנוּת לְמָה הוּא דּוֹמֶה? לְכֶרֶם שֶׁאֵין מְקֻף גָּדֵר, וְלֶחָרִישׁ שֶׁאֵין מָקֻף סִיָּג. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר מִשּׁוּם רַבָּן גַּמְלִיאֵל: כָּל שֶׁבְּיָדוֹ אֻמָּנוּת, לְמָה הוּא דּוֹמֶה? לְאִשָּׁה שֶׁיֵּשׁ לָהּ בַּעַל, בֵּין שֶׁהִיא מִתְקַשֶּׁטֶת וּבֵין שֶׁאֵינָהּ מִתְקַשֶּׁטֶת, אֵין הַכֹּל מִסְתַּכְּלִין בָּהּ. וְאִם אֵין מִתְקַשֶּׁטֶת אֵינָהּ יְרֵאָה. וְכָל שֶׁאֵין בְּיָדוֹ

הַשָּׁלֵם

תּוֹסֶפְתָּא

אֲמָנוּת, לְמָה הוּא דּוֹמֶה? לְאִשָּׁה שֶׁאֵין לָהּ בַּעַל, בֵּין מִתְקַשֶּׁטֶת בֵּין שֶׁאֵינָהּ מִתְקַשֶּׁטֶת – הַכֹּל מִסְתַּכְּלִין בָּהּ. וְאִם אֵין מִתְקַשֶּׁטֶת לְתוֹכָהּ הִיא לֹא תָּהֵא לָהּ מוֹרָא. רַבִּי יוֹסֵי בְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר מִשּׁוּם רַבָּן גַּמְלִיאֵל: כָּל שֶׁבִּידוֹ אֲמָנוּת, לְמָה הוּא דּוֹמֶה? לְכֶרֶם גָּדוֹר שֶׁאֵין בְּהֵמָה וְחַיָּה נִכְנָסִין לְתוֹכָהּ, וְאֵין עוֹבְרִין וְשָׁבִין נִכְנָסִין לְתוֹכָהּ, וְאֵין רוֹאִין אֶת מַה שֶּׁבְּתוֹכוֹ, וְכָל שֶׁאֵין בְּיָדוֹ אֲמָנוּת, לְמָה הוּא דּוֹמֶה? לְכֶרֶם פָּרוּץ שֶׁבְּהֵמָה וְחַיָּה נִכְנָסִין לְתוֹכָהּ, וְעוֹבְרִים וְשָׁבִים נִכְנָסִין לְתוֹכָהּ וְרוֹאִין מַה שֶּׁבְּתוֹכוֹ.

י. רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: כָּל מִצְוָה שֶׁנִּתְחַיְּבוּ בָהּ יִשְׂרָאֵל קֹדֶם כְּנִיסָתָן לָאָרֶץ, נוֹהֶגֶת בָּאָרֶץ וּבְחוּץ לָאָרֶץ, וְשֶׁלֹּא נִתְחַיְּבוּ בָהּ אֶלָּא מִשֶּׁבָּאוּ לָאָרֶץ – אֵין נוֹהֶגֶת אֶלָּא בָּאָרֶץ, חוּץ מֵהַשְׁמָטַת מִלְוֶה וּגְאֻלַּת מִמְכָּר, וְשֶׁלּוּחַ עֶבֶד עִבְרִי, שֶׁאַף עַל פִּי שֶׁלֹּא נִתְחַיְּבוּ בָהֶן אֶלָּא מִשֶּׁבָּאוּ לָאָרֶץ – נוֹהֶגֶת בָּאָרֶץ וּבְחוּץ לָאָרֶץ.

יא. הָעוֹשֶׂה מִצְוָה אַחַת, מֵטִיבִין לוֹ וּמַאֲרִיכִין לוֹ אֶת יָמָיו, וְנוֹחֵל אֶת הָאָרֶץ. וְכָל הָעוֹבֵר עֲבֵרָה אַחַת, מְרִיעִין לוֹ וּמְקַצְּרִין אֶת יָמָיו, וְאֵינוֹ נוֹחֵל אֶת הָאָרֶץ, עַל זֶה נֶאֱמַר (קֹהֶלֶת ט, יח): ״וְחוֹטֵא אֶחָד יְאַבֵּד טוֹבָה הַרְבֵּה״, בְּחֵטְא יְחִידִי שֶׁחָטָא זֶה אִבֵּד מִמֶּנּוּ טוֹבוֹת הַרְבֵּה. לְעוֹלָם יְהֵא אָדָם רוֹאֶה אֶת עַצְמוֹ כְּאִלּוּ חֲצְיוֹ וְחֲצְיוֹ חַיָּב, עָשָׂה מִצְוָה אַחַת – אַשְׁרָיו שֶׁהִכְרִיעַ אֶת עַצְמוֹ לְכַף זְכוּת, עָבַר עֲבֵרָה אַחַת – אוֹי לוֹ שֶׁהִכְרִיעַ עַצְמוֹ לְכַף חוֹבָה, עַל זֶה נֶאֱמַר: ״וְחוֹטֵא אֶחָד יְאַבֵּד טוֹבָה הַרְבֵּה״, בְּשֶׁבִיל חֵטְא יְחִידִי שֶׁעָשָׂה זֶה – אִבֵּד מִמֶּנּוּ טוֹבוֹת הַרְבֵּה. רַבִּי שִׁמְעוֹן בְּרַבִּי אֶלְעָזָר אוֹמֵר מִשּׁוּם רַבִּי מֵאִיר: לְפִי שֶׁהַיָּחִיד נִדּוֹן אַחַר רַבּוֹ, וְהָעוֹלָם נִדּוֹן אַחַר רֻבּוֹ, לְעוֹלָם יְהֵא אָדָם רוֹאֶה אֶת עַצְמוֹ חֲצְיוֹ זַכַּאי וְחֲצְיוֹ חַיָּב, וְאֶת הָעוֹלָם חֲצְיוֹ זַכַּאי וְחֲצְיוֹ חַיָּב, עָשָׂה מִצְוָה אַחַת, אַשְׁרָיו שֶׁהִכְרִיעַ אֶת עַצְמוֹ וְאֶת הָעוֹלָם לְכַף זְכוּת, עָבַר עֲבֵרָה אַחַת, אוֹי לוֹ שֶׁהִכְרִיעַ אֶת עַצְמוֹ וְאֶת הָעוֹלָם לְכַף חוֹבָה,

הַשָּׁלֵם

וְעַל זֹאת נֶאֱמַר: ״וְחוֹטֵא אֶחָד יְאַבֵּד טוֹבָה הַרְבֵּה״, בְּחֵטְא יְחִידִי שֶׁחָטָא זֶה אִבֵּד מִמֶּנּוּ וּמִן הָעוֹלָם טוֹבוֹת הַרְבֵּה. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: הָיָה אָדָם צַדִּיק כָּל יָמָיו, וּבָאַחֲרוֹנָה מָרַד – אִבֵּד אֶת הַכֹּל, שֶׁנֶּאֱמַר (יְחֶזְקֵאל לג, יב): ״צִדְקַת הַצַּדִּיק לֹא תַצִּילֶנּוּ בְּיוֹם פִּשְׁעוֹ״. הָיָה אָדָם רָשָׁע כָּל יָמָיו וְעָשָׂה תְּשׁוּבָה בָּאַחֲרוֹנָה – הַמָּקוֹם מְקַבְּלוֹ, וְאֵין מַזְכִּירִין לוֹ שׁוּב רִשְׁעוֹ, שֶׁנֶּאֱמַר (שָׁם): ״וְרִשְׁעַת הָרָשָׁע לֹא יִכָּשֵׁל בָּהּ בְּיוֹם שׁוּבוֹ מֵרִשְׁעוֹ״ וְגוֹ׳. כָּל הָעוֹסֵק בִּשְׁלָשְׁתָּן, בְּמִקְרָא בְּמִשְׁנָה וּבְדֶרֶךְ אֶרֶץ, עַל זֶה נֶאֱמַר (קֹהֶלֶת ד, יב): ״וְהַחוּט הַמְשֻׁלָּשׁ לֹא בִמְהֵרָה יִנָּתֵק״.

מַסֶּכֶת קִדּוּשִׁין פֶּרֶק שֵׁנִי

א. כֵּיצַד שֶׁאֵין הָאִישׁ מְקַדֵּשׁ לִבְנוֹ בּוֹ וּבִשְׁלוּחוֹ – כָּךְ אֵין הָאִשָּׁה מְקַדֶּשֶׁת אֶת בִּתָּהּ בָּהּ וּבִשְׁלוּחָהּ.

ב. הָאוֹמֵר לָאִשָּׁה: ׳הֲרֵי אַתְּ מְקֻדֶּשֶׁת לִי עַל מְנָת שֶׁאֲנִי יוֹסֵף׳, וְנִמְצָא יוֹסֵף וְשִׁמְעוֹן. ׳עַל מְנָת שֶׁאֲנִי בַּסָּם׳, וְנִמְצָא בַּסָּם וּבוֹרְסִי. עַל מְנָת שֶׁאֲנִי בֶּן עִיר וְנִמְצָא בֶּן עִיר וּבֶן כְּרַךְ – הֲרֵי זוֹ מְקֻדֶּשֶׁת. ׳שֶׁאֵינִי אֶלָּא יוֹסֵף׳, וְנִמְצָא יוֹסֵף וְשִׁמְעוֹן; ׳שֶׁאֵינִי אֶלָּא בַּסָּם׳, וְנִמְצָא בַּסָּם וּבוֹרְסִי; ׳שֶׁאֵינִי אֶלָּא בֶּן עִיר׳, וְנִמְצָא בֶּן עִיר וּבֶן כְּרַךְ – אֵינָהּ מְקֻדֶּשֶׁת.

ג. ׳הִתְקַדְּשִׁי לִי בָּזוֹ וּבָזוֹ׳, הֵיתָה אוֹכֶלֶת רִאשׁוֹנָה, אִם נִשְׁתַּיֵּר בְּיָדוֹ שָׁוֶה פְּרוּטָה – מְקֻדֶּשֶׁת. וְאִם לָאו – אֵינָהּ מְקֻדֶּשֶׁת. ׳הִתְקַדְּשִׁי בְּכוֹס זֶה וּבְמֶה שֶׁבְּתוֹכוֹ׳, אִם יֵשׁ בּוֹ שָׁוֶה פְּרוּטָה – מְקֻדֶּשֶׁת. וְאִם לָאו – אֵינָהּ מְקֻדֶּשֶׁת. וְלֹא זָכְתָה אֶלָּא בּוֹ בְּמַה שֶּׁבְּתוֹכוֹ בִּלְבַד.

ד. ׳עַל מְנָת שֶׁאֲנִי עָנִי׳ וְהָיָה עָנִי וְהֶעֱשִׁיר. ׳עַל מְנָת שֶׁאֲנִי עָשִׁיר׳, וְהָיָה עָשִׁיר וְהֶעֱנִי, ׳עַל מְנָת שֶׁאֲנִי בַּסָּם׳, וְהָיָה בַּסָּם וְנַעֲשָׂה בּוֹרְסִי. ׳עַל מְנָת שֶׁאֲנִי בּוֹרְסִי׳, וְהָיָה בּוֹרְסִי וְנַעֲשָׂה בַּסָּם. ׳עַל מְנָת שֶׁאֲנִי בֶּן עִיר׳, וְהָיָה בֶּן עִיר וְנַעֲשָׂה בֶּן כְּרַךְ. ׳עַל מְנָת שֶׁאֲנִי בֶּן כְּרַךְ׳, וְהָיָה בֶּן כְּרַךְ וְנַעֲשָׂה בֶּן עִיר. ׳עַל מְנָת

תּוֹסֶפְתָּא

שֶׁיֵּשׁ לִי בָּנִים׳, וְהָיוּ לוֹ בָּנִים וָמֵתוּ. ׳עַל מְנָת שֶׁאֵין לִי בָּנִים׳ וְלֹא הָיָה לוֹ בָּנִים, וְאַחַר כָּךְ נוֹלְדוּ לוֹ – הֲרֵי זֶה מְקֻדֶּשֶׁת.

ה. ׳שֶׁאֵינִי אֶלָּא עָנִי׳, וְהָיָה עָשִׁיר וְהֶעָנִי. ׳שֶׁאֵינִי אֶלָּא עָשִׁיר׳, וְהָיָה עָנִי וְהֶעֱשִׁיר, ׳שֶׁאֵינִי אֶלָּא בַּסָּם׳, וְהָיָה בּוֹרְסִי וְנַעֲשָׂה בַּסָּם. ׳שֶׁאֵינִי אֶלָּא בּוֹרְסִי׳, וְהָיָה בַּסָּם וְנַעֲשָׂה בּוֹרְסִי. ׳שֶׁאֵינִי אֶלָּא בֶּן עִיר׳, וְהָיָה בֶּן כְּרַךְ וְנַעֲשָׂה בֶּן עִיר. ׳שֶׁאֵינִי אֶלָּא בֶּן כְּרַךְ׳, וְהָיָה בֶּן עִיר וְנַעֲשָׂה בֶּן כְּרַךְ. ׳שֶׁאֵין לִי בָּנִים׳, וְהָיוּ לוֹ בָּנִים וְאַחַר כָּךְ מֵתוּ. ׳שֶׁיֵּשׁ לִי בָּנִים׳, וְלֹא הָיוּ לוֹ בָּנִים וְאַחַר כָּךְ נוֹלְדוּ – אֵינָהּ מְקֻדֶּשֶׁת. זֶה הַכְּלָל: כָּל שֶׁמִּתְקַיֵּם בְּשָׁעַת קִדּוּשִׁין, אַף עַל פִּי שֶׁבָּטֵל לְאַחַר מִכָּן – הֲרֵי זוֹ מְקֻדֶּשֶׁת, וְכָל שֶׁאֵין מִתְקַיֵּם בְּשָׁעַת קִדּוּשִׁין, אַף עַל פִּי שֶׁמִּתְקַיֵּם לְאַחַר מִכָּן – אֵינָהּ מְקֻדֶּשֶׁת.

ו. ׳הִתְקַדְּשִׁי לִי בְּסֶלַע זוֹ׳, וּמְשָׁנָטַלְתּוֹ מִיָּדוֹ, אָמְרָה: ׳סָבוּר הָיִיתִי שֶׁאַתָּה כֹּהֵן, וְאֵין אַתָּה אֶלָּא לֵוִי׳. ׳שֶׁאַתָּה עָשִׁיר וְאֵין אַתָּה אֶלָּא עָנִי׳ – הֲרֵי זוֹ מְקֻדֶּשֶׁת. זֶה הַכְּלָל: כֵּיוָן שֶׁנִּפְלוּ קִדּוּשִׁין לְתוֹךְ יָדָהּ, בֵּין שֶׁהִטְעָה הוּא אוֹתָהּ, בֵּין שֶׁהִטְעָתוּ הִיא – הֲרֵי זוֹ מְקֻדֶּשֶׁת. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: אִם הִטְעָה לְשַׁבַּח מְמוֹן – הֲרֵי זוֹ מְקֻדֶּשֶׁת. כֵּיצַד? ׳בִּדְינַר זֶה שֶׁל כֶּסֶף׳ וְנִמְצָא שֶׁל זָהָב, רוֹצָה הִיא בְּשֶׁל זָהָב יוֹתֵר מִשֶּׁל כֶּסֶף. ׳עָנִי וְנִמְצָא עָשִׁיר׳, רוֹצָה הִיא בַּעֲשִׁירוּתּוֹ יוֹתֵר מִבְּעָנְיוֹ. מוֹדֶה רַבִּי שִׁמְעוֹן, שֶׁאִם הִטְעָה לְשַׁבַּח יוֹתֵר – שֶׁאֵינָהּ מְקֻדֶּשֶׁת.

ז. ׳הִתְקַדְּשִׁי לִי בְּסֶלַע זוֹ׳, ׳בְּפָרָה זוֹ׳, ׳בְּטַלִּית זוֹ׳, כֵּיוָן שֶׁלָּקְחָה אֶת הַסֶּלַע, וּמָשְׁכָה אֶת הַפָּרָה, וְהֶחֱזִיקָה אֶת הַטַּלִּית – הֲרֵי זוֹ מְקֻדֶּשֶׁת.

ח. ׳כְּנֹס לִי סֶלַע זוֹ שֶׁאֲנִי חַיָּב לָךְ׳, חָזַר וְאָמַר: ׳הִתְקַדְּשִׁי לִי בָּזוֹ׳, וּבִשְׁעַת מַתָּנָה אָמַר: ׳הֲרֵי אַתְּ מְקֻדֶּשֶׁת׳, רָצָתָה – מְקֻדֶּשֶׁת. לֹא רָצָתָה – אֵינָהּ מְקֻדֶּשֶׁת. ׳הֵילֵךְ סֶלַע זוֹ שֶׁאֲנִי חַיָּב לָךְ׳ בִּשְׁעַת מַתָּנָה אָמַר: ׳הֲרֵי אַתְּ מְקֻדֶּשֶׁת לִי׳, רוֹצָה – מְקֻדֶּשֶׁת, רוֹצָה – אֵין

הַשָּׁלֵם

מְקֻדֶּשֶׁת, אִם מִשֶּׁנְּטָלְתּוֹ מִיָּדוֹ, אַף עַל פִּי שֶׁשְּׁנֵיהֶם רוֹצִין – אֵינָהּ מְקֻדֶּשֶׁת.

ט. ׳הִתְקַדְּשִׁי לִי בְּסֶלַע שֶׁיֵּשׁ לִי בְּיָדֵךְ׳ – אֵינָהּ מְקֻדֶּשֶׁת, כֵּיצַד יַעֲשֶׂה? יִטְּלֶנּוּ מִמֶּנָּהּ וְיַחֲזֹר וְיִתֵּן לָהּ, וְיֹאמַר לָהּ: ׳הֲרֵי אַתְּ מְקֻדֶּשֶׁת לִי׳! ׳הִתְקַדְּשִׁי לִי בְּסֶלַע זוֹ׳, מִשֶּׁנְּטָלְתּוֹ מִיָּדוֹ הִטִּילָתּוּ לַיָּם אוֹ לַנָּהָר – אֵינָהּ מְקֻדֶּשֶׁת. ׳הִתְקַדְּשִׁי לִי בְּמָנֶה׳ – ׳תֵּנֵם לְאַבָּא וּלְאָבִיךְ׳ – אֵינָהּ מְקֻדֶּשֶׁת. ׳עַל מְנָת שֶׁיְּקַבְּלֵם לִי׳ – מְקֻדֶּשֶׁת. ׳הִתְקַדְּשִׁי לִי׳, וְאָמְרָה לוֹ: ׳תְּנוּהוּ לְפְלוֹנִי׳ – אֵינָהּ מְקֻדֶּשֶׁת. ׳עַל מְנָת שֶׁיְּקַבְּלֵם לִי׳ – מְקֻדֶּשֶׁת. נָתַן לָהּ קִדּוּשֶׁיהָ, וְלֹא אָמַר לָהּ: ׳הֲרֵי אַתְּ מְקֻדֶּשֶׁת לִי׳; רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אֵינָהּ מְקֻדֶּשֶׁת. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: מְקֻדֶּשֶׁת. רַבִּי אוֹמֵר: אִם עָסוּקִין בְּאוֹתוֹ עִנְיָן – מְקֻדֶּשֶׁת. רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: אַף עַל פִּי שֶׁאֵין עָסוּקִין בְּאוֹתוֹ עִנְיָן.

י. ׳הִתְקַדְּשִׁי לִי בְּמָנֶה זֶה׳, וְנִמְצָא מָנֶה חָסֵר דִּינָר – אֵינָהּ מְקֻדֶּשֶׁת. הָיָה בּוֹ דִּינָר רַע – יַחְלִיף. הָיָה מוֹנֶה וּמַשְׁלִיךְ לְתוֹךְ יָדָהּ רִאשׁוֹן רִאשׁוֹן – יְכוֹלָה הִיא שֶׁתַּחְזֹר בּוֹ עַד שָׁעָה שֶׁיִּגְמֹר.

יא. זֶה אוֹמֵר בְּמָנֶה וְזֶה אוֹמֵר בְּמָאתַיִם, וְהָלַךְ זֶה לְבֵיתוֹ וְזֶה לְבֵיתוֹ, וְאַחַר כָּךְ תָּבְעוּ זֶה אֶת זֶה וְקִדְּשׁוּ, אִם הָאִישׁ תָּבַע אֶת הָאִשָּׁה – יַעֲשׂוּ דִּבְרֵי הָאִשָּׁה, וְאִם הָאִשָּׁה תָּבְעָה אֶת הָאִישׁ – יַעֲשׂוּ דִּבְרֵי הָאִישׁ. וְכֵן הַמּוֹכֵר חֵפֶץ לַחֲבֵרוֹ וְהָיָה מוֹנֶה לְתוֹךְ יָדוֹ – יָכוֹל לַחֲזֹר בּוֹ עַד שָׁעָה שֶׁיִּגְמֹר. זֶה אוֹמֵר בְּמָנֶה וְזֶה אוֹמֵר בְּמָאתַיִם, וְהָלַךְ זֶה לְבֵיתוֹ וְזֶה לְבֵיתוֹ, וְאַחַר כָּךְ תָּבְעוּ זֶה אֶת זֶה, אִם הַלּוֹקֵחַ תָּבַע אֶת הַמּוֹכֵר – יַעֲשׂוּ דִּבְרֵי מוֹכֵר. וְאִם הַמּוֹכֵר תָּבַע אֶת הַלּוֹקֵחַ – יַעֲשׂוּ דִּבְרֵי הַלּוֹקֵחַ.

עמוס פרק ט

א רָאִיתִי אֶת־אֲדֹנָי נִצָּב עַל־הַמִּזְבֵּחַ וַיֹּאמֶר הַךְ
הַכַּפְתּוֹר וְיִרְעֲשׁוּ הַסִּפִּים וּבְצַעֵם בְּרֹאשׁ כֻּלָּם
וְאַחֲרִיתָם בַּחֶרֶב אֶהֱרֹג לֹא־יָנוּס לָהֶם נָס וְלֹא־
יִמָּלֵט לָהֶם פָּלִיט: **ב** אִם־יַחְתְּרוּ בִשְׁאוֹל מִשָּׁם יָדִי
תִקָּחֵם וְאִם־יַעֲלוּ הַשָּׁמַיִם מִשָּׁם אוֹרִידֵם: **ג** וְאִם־
יֶחְבְּאוּ בְּרֹאשׁ הַכַּרְמֶל מִשָּׁם אֲחַפֵּשׂ וּלְקַחְתִּים
וְאִם־יִסָּתְרוּ מִנֶּגֶד עֵינַי בְּקַרְקַע הַיָּם מִשָּׁם אֲצַוֶּה
אֶת־הַנָּחָשׁ וּנְשָׁכֵם: **ד** וְאִם־יֵלְכוּ בַשִּׁבְי לִפְנֵי
אֹיְבֵיהֶם מִשָּׁם אֲצַוֶּה אֶת־הַחֶרֶב וַהֲרָגָתַם וְשַׂמְתִּי
עֵינַי עֲלֵיהֶם לְרָעָה וְלֹא לְטוֹבָה: **ה** וַאדֹנָי יְהוִה
הַצְּבָאוֹת הַנּוֹגֵעַ בָּאָרֶץ וַתָּמוֹג וְאָבְלוּ כָּל־יוֹשְׁבֵי
בָהּ וְעָלְתָה כַיְאֹר כֻּלָּהּ וְשָׁקְעָה כִּיאֹר
מִצְרָיִם: **ו** הַבּוֹנֶה בַשָּׁמַיִם מַעֲלוֹתָו וַאֲגֻדָּתוֹ עַל־
אֶרֶץ יְסָדָהּ הַקֹּרֵא לְמֵי־הַיָּם וַיִּשְׁפְּכֵם עַל־פְּנֵי
הָאָרֶץ יְהוָה שְׁמוֹ: **ז** הֲלוֹא כִבְנֵי כֻשִׁיִּים אַתֶּם לִי
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל נְאֻם־יְהוָה הֲלוֹא אֶת־יִשְׂרָאֵל הֶעֱלֵיתִי
מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם וּפְלִשְׁתִּיִּים מִכַּפְתּוֹר וַאֲרָם
מִקִּיר: **ח** הִנֵּה עֵינֵי | אֲדֹנָי יְהוִה בַּמַּמְלָכָה
הַחַטָּאָה וְהִשְׁמַדְתִּי אֹתָהּ מֵעַל פְּנֵי הָאֲדָמָה אֶפֶס
כִּי לֹא הַשְׁמֵיד אַשְׁמִיד אֶת־בֵּית יַעֲקֹב נְאֻם־
יְהוָה: **ט** כִּי־הִנֵּה אָנֹכִי מְצַוֶּה וַהֲנִעוֹתִי בְכָל־הַגּוֹיִם
אֶת־בֵּית יִשְׂרָאֵל כַּאֲשֶׁר יִנּוֹעַ בַּכְּבָרָה וְלֹא־יִפּוֹל
צְרוֹר אָרֶץ: **י** בַּחֶרֶב יָמוּתוּ כֹּל חַטָּאֵי עַמִּי
הָאֹמְרִים לֹא־תַגִּישׁ וְתַקְדֵּם בַּעֲדֵינוּ
הָרָעָה: **יא** בַּיּוֹם הַהוּא אָקִים אֶת־סֻכַּת דָּוִיד
הַנֹּפֶלֶת וְגָדַרְתִּי אֶת־פִּרְצֵיהֶן וַהֲרִסֹתָיו אָקִים
וּבְנִיתִיהָ כִּימֵי עוֹלָם: **יב** לְמַעַן יִירְשׁוּ אֶת־שְׁאֵרִית
אֱדוֹם וְכָל־הַגּוֹיִם אֲשֶׁר־נִקְרָא שְׁמִי עֲלֵיהֶם נְאֻם־
יְהוָה עֹשֶׂה זֹּאת: {פ}
יג הִנֵּה יָמִים בָּאִים נְאֻם־יְהוָה וְנִגַּשׁ חוֹרֵשׁ בַּקֹּצֵר
וְדֹרֵךְ עֲנָבִים בְּמֹשֵׁךְ הַזָּרַע וְהִטִּיפוּ הֶהָרִים עָסִיס
וְכָל־הַגְּבָעוֹת תִּתְמוֹגַגְנָה: **יד** וְשַׁבְתִּי אֶת־שְׁבוּת
עַמִּי יִשְׂרָאֵל וּבָנוּ עָרִים נְשַׁמּוֹת וְיָשָׁבוּ וְנָטְעוּ
כְרָמִים וְשָׁתוּ אֶת־יֵינָם וְעָשׂוּ גַּנּוֹת וְאָכְלוּ אֶת־
פְּרִיהֶם: **טו** וּנְטַעְתִּים עַל־אַדְמָתָם וְלֹא יִנָּתְשׁוּ
עוֹד מֵעַל אַדְמָתָם אֲשֶׁר נָתַתִּי לָהֶם אָמַר יְהוָה
אֱלֹהֶיךָ: {ס}

עובדיה פרק א

א חֲזוֹן עֹבַדְיָה כֹּה־אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה לֶאֱדוֹם
שְׁמוּעָה שָׁמַעְנוּ מֵאֵת יְהוָה וְצִיר בַּגּוֹיִם שֻׁלָּח
קוּמוּ וְנָקוּמָה עָלֶיהָ לַמִּלְחָמָה: **ב** הִנֵּה קָטֹן
נְתַתִּיךָ בַּגּוֹיִם בָּזוּי אַתָּה מְאֹד: **ג** זְדוֹן לִבְּךָ
הִשִּׁיאֶךָ שֹׁכְנִי בְחַגְוֵי־סֶלַע מְרוֹם שִׁבְתּוֹ אֹמֵר
בְּלִבּוֹ מִי יוֹרִדֵנִי אָרֶץ: **ד** אִם־תַּגְבִּיהַ כַּנֶּשֶׁר וְאִם־
בֵּין כּוֹכָבִים שִׂים קִנֶּךָ מִשָּׁם אוֹרִידְךָ נְאֻם־
יְהוָה: **ה** אִם־גַּנָּבִים בָּאוּ־לְךָ אִם־שׁוֹדְדֵי לַיְלָה
אֵיךְ נִדְמֵיתָה הֲלוֹא יִגְנְבוּ דַּיָּם אִם־בֹּצְרִים בָּאוּ לָךְ
הֲלוֹא יַשְׁאִירוּ עֹלֲלוֹת: **ו** אֵיךְ נֶחְפְּשׂוּ עֵשָׂו נִבְעוּ
מַצְפֻּנָיו: **ז** עַד־הַגְּבוּל שִׁלְּחוּךָ כָּל אַנְשֵׁי בְרִיתֶךָ
הִשִּׁיאוּךָ יָכְלוּ לְךָ אַנְשֵׁי שְׁלֹמֶךָ לַחְמְךָ יָשִׂימוּ מָזוֹר
תַּחְתֶּיךָ אֵין תְּבוּנָה בּוֹ: **ח** הֲלוֹא בַיּוֹם הַהוּא נְאֻם־
יְהוָה וְהַאֲבַדְתִּי חֲכָמִים מֵאֱדוֹם וּתְבוּנָה מֵהַר
עֵשָׂו: **ט** וְחַתּוּ גִבּוֹרֶיךָ תֵּימָן לְמַעַן יִכָּרֵת־אִישׁ
מֵהַר עֵשָׂו מִקָּטֶל: **י** מֵחֲמַס אָחִיךָ יַעֲקֹב תְּכַסְּךָ
בוּשָׁה וְנִכְרַתָּ לְעוֹלָם: **יא** בְּיוֹם עָמְדְךָ מִנֶּגֶד בְּיוֹם
שְׁבוֹת זָרִים חֵילוֹ וְנָכְרִים בָּאוּ שְׁעָרוֹ וְעַל־יְרוּשָׁלַם
יַדּוּ גוֹרָל גַּם־אַתָּה כְּאַחַד מֵהֶם: **יב** וְאַל־תֵּרֶא

בְּיוֹם־אָחִיךָ בְּיוֹם נָכְרוֹ וְאַל־תִּשְׂמַח לִבְנֵי־יְהוּדָה
בְּיוֹם אָבְדָם וְאַל־תַּגְדֵּל פִּיךָ בְּיוֹם צָרָה: **יג** אַל־
תָּבוֹא בְשַׁעַר־עַמִּי בְּיוֹם אֵידָם אַל־תֵּרֶא גַם־אַתָּה
בְּרָעָתוֹ בְּיוֹם אֵידוֹ וְאַל־תִּשְׁלַחְנָה בְחֵילוֹ בְּיוֹם
אֵידוֹ: **יד** וְאַל־תַּעֲמֹד עַל־הַפֶּרֶק לְהַכְרִית אֶת־
פְּלִיטָיו וְאַל־תַּסְגֵּר שְׂרִידָיו בְּיוֹם צָרָה: **טו** כִּי־
קָרוֹב יוֹם־יְהוָה עַל־כָּל־הַגּוֹיִם כַּאֲשֶׁר עָשִׂיתָ
יֵעָשֶׂה לָךְ גְּמֻלְךָ יָשׁוּב בְּרֹאשֶׁךָ: **טז** כִּי כַּאֲשֶׁר
שְׁתִיתֶם עַל־הַר קָדְשִׁי יִשְׁתּוּ כָל־הַגּוֹיִם תָּמִיד
וְשָׁתוּ וְלָעוּ וְהָיוּ כְּלוֹא הָיוּ: **יז** וּבְהַר צִיּוֹן תִּהְיֶה
פְלֵיטָה וְהָיָה קֹדֶשׁ וְיָרְשׁוּ בֵּית יַעֲקֹב אֶת
מוֹרָשֵׁיהֶם: **יח** וְהָיָה בֵּית־יַעֲקֹב אֵשׁ וּבֵית יוֹסֵף
לֶהָבָה וּבֵית עֵשָׂו לְקַשׁ וְדָלְקוּ בָהֶם וַאֲכָלוּם וְלֹא־
יִהְיֶה שָׂרִיד לְבֵית עֵשָׂו כִּי יְהוָה דִּבֵּר: **יט** וְיָרְשׁוּ
הַנֶּגֶב אֶת־הַר עֵשָׂו וְהַשְּׁפֵלָה אֶת־פְּלִשְׁתִּים וְיָרְשׁוּ
אֶת־שְׂדֵה אֶפְרַיִם וְאֶת שְׂדֵה שֹׁמְרוֹן וּבִנְיָמִן אֶת־
הַגִּלְעָד: **כ** וְגָלַת הַחֵל־הַזֶּה לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר־
כְּנַעֲנִים עַד־צָרְפַּת וְגָלַת יְרוּשָׁלַם אֲשֶׁר בִּסְפָרַד
יִרְשׁוּ אֶת עָרֵי הַנֶּגֶב: **כא** וְעָלוּ מוֹשִׁעִים בְּהַר צִיּוֹן
לִשְׁפֹּט אֶת־הַר עֵשָׂו וְהָיְתָה לַיהוָה הַמְּלוּכָה: {ש}

יונה פרק א

א וַיְהִי דְּבַר־יְהוָה אֶל־יוֹנָה בֶּן־אֲמִתַּי
לֵאמֹר: **ב** קוּם לֵךְ אֶל־נִינְוֵה הָעִיר הַגְּדוֹלָה וּקְרָא
עָלֶיהָ כִּי־עָלְתָה רָעָתָם לְפָנָי: **ג** וַיָּקָם יוֹנָה לִבְרֹחַ
תַּרְשִׁישָׁה מִלִּפְנֵי יְהוָה וַיֵּרֶד יָפוֹ וַיִּמְצָא אֳנִיָּה |
בָּאָה תַרְשִׁישׁ וַיִּתֵּן שְׂכָרָהּ וַיֵּרֶד בָּהּ לָבוֹא עִמָּהֶם
תַּרְשִׁישָׁה מִלִּפְנֵי יְהוָה: **ד** וַיהוָה הֵטִיל רוּחַ־
גְּדוֹלָה אֶל־הַיָּם וַיְהִי סַעַר־גָּדוֹל בַּיָּם וְהָאֳנִיָּה
חִשְּׁבָה לְהִשָּׁבֵר: **ה** וַיִּירְאוּ הַמַּלָּחִים וַיִּזְעֲקוּ אִישׁ
אֶל־אֱלֹהָיו וַיָּטִלוּ אֶת־הַכֵּלִים אֲשֶׁר בָּאֳנִיָּה אֶל־
הַיָּם לְהָקֵל מֵעֲלֵיהֶם וְיוֹנָה יָרַד אֶל־יַרְכְּתֵי
הַסְּפִינָה וַיִּשְׁכַּב וַיֵּרָדַם: **ו** וַיִּקְרַב אֵלָיו רַב הַחֹבֵל
וַיֹּאמֶר לוֹ מַה־לְּךָ נִרְדָּם קוּם קְרָא אֶל־אֱלֹהֶיךָ
אוּלַי יִתְעַשֶּׁת הָאֱלֹהִים לָנוּ וְלֹא נאבֵד: **ז** וַיֹּאמְרוּ
אִישׁ אֶל־רֵעֵהוּ לְכוּ וְנַפִּילָה גּוֹרָלוֹת וְנֵדְעָה
בְּשֶׁלְמִי הָרָעָה הַזֹּאת לָנוּ וַיַּפִּלוּ גּוֹרָלוֹת וַיִּפֹּל
הַגּוֹרָל עַל־יוֹנָה: **ח** וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו הַגִּידָה־נָּא לָנוּ
בַּאֲשֶׁר לְמִי־הָרָעָה הַזֹּאת לָנוּ מַה־מְּלַאכְתְּךָ
וּמֵאַיִן תָּבוֹא מָה אַרְצֶךָ וְאֵי־מִזֶּה עַם
אָתָּה: **ט** וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם עִבְרִי אָנֹכִי וְאֶת־יְהוָה
אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם אֲנִי יָרֵא אֲשֶׁר־עָשָׂה אֶת־הַיָּם
וְאֶת־הַיַּבָּשָׁה: **י** וַיִּירְאוּ הָאֲנָשִׁים יִרְאָה גְדוֹלָה
וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו מַה־זֹּאת עָשִׂיתָ כִּי־יָדְעוּ הָאֲנָשִׁים
כִּי־מִלִּפְנֵי יְהוָה הוּא בֹרֵחַ כִּי הִגִּיד
לָהֶם: **יא** וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו מַה־נַּעֲשֶׂה לָּךְ וְיִשְׁתֹּק הַיָּם
מֵעָלֵינוּ כִּי הַיָּם הוֹלֵךְ וְסֹעֵר: **יב** וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם
שָׂאוּנִי וְהַטִּילֻנִי אֶל־הַיָּם וְיִשְׁתֹּק הַיָּם מֵעֲלֵיכֶם כִּי
יוֹדֵעַ אָנִי כִּי בְשֶׁלִּי הַסַּעַר הַגָּדוֹל הַזֶּה
עֲלֵיכֶם: **יג** וַיַּחְתְּרוּ הָאֲנָשִׁים לְהָשִׁיב אֶל־הַיַּבָּשָׁה
וְלֹא יָכֹלוּ כִּי הַיָּם הוֹלֵךְ וְסֹעֵר עֲלֵיהֶם: **יד** וַיִּקְרְאוּ
אֶל־יְהוָה וַיֹּאמְרוּ אָנָּה יְהוָה אַל־נָא נאבְדָה
בְּנֶפֶשׁ הָאִישׁ הַזֶּה וְאַל־תִּתֵּן עָלֵינוּ דָּם נָקִי כִּי־
אַתָּה יְהוָה כַּאֲשֶׁר חָפַצְתָּ עָשִׂיתָ: **טו** וַיִּשְׂאוּ אֶת־
יוֹנָה וַיְטִלֻהוּ אֶל־הַיָּם וַיַּעֲמֹד הַיָּם
מִזַּעְפּוֹ: **טז** וַיִּירְאוּ הָאֲנָשִׁים יִרְאָה גְדוֹלָה אֶת־
יְהוָה וַיִּזְבְּחוּ־זֶבַח לַיהוָה וַיִּדְּרוּ נְדָרִים:

יונה פרק ב

א וַיְמַן יְהוָה דָּג גָּדוֹל לִבְלֹעַ אֶת־יוֹנָה וַיְהִי יוֹנָה
בִּמְעֵי הַדָּג שְׁלֹשָׁה יָמִים וּשְׁלֹשָׁה
לֵילוֹת: ב וַיִּתְפַּלֵּל יוֹנָה אֶל־יְהוָה אֱלֹהָיו מִמְּעֵי
הַדָּגָה: ג וַיֹּאמֶר קָרָאתִי מִצָּרָה לִי אֶל־יְהוָה
וַיַּעֲנֵנִי מִבֶּטֶן שְׁאוֹל שִׁוַּעְתִּי שָׁמַעְתָּ
קוֹלִי: ד וַתַּשְׁלִיכֵנִי מְצוּלָה בִּלְבַב יַמִּים וְנָהָר
יְסֹבְבֵנִי כָּל־מִשְׁבָּרֶיךָ וְגַלֶּיךָ עָלַי עָבָרוּ: ה וַאֲנִי
אָמַרְתִּי נִגְרַשְׁתִּי מִנֶּגֶד עֵינֶיךָ אַךְ אוֹסִיף לְהַבִּיט
אֶל־הֵיכַל קָדְשֶׁךָ: ו אֲפָפוּנִי מַיִם עַד־נֶפֶשׁ תְּהוֹם
יְסֹבְבֵנִי סוּף חָבוּשׁ לְרֹאשִׁי: ז לְקִצְבֵי הָרִים יָרַדְתִּי
הָאָרֶץ בְּרִחֶיהָ בַּעֲדִי לְעוֹלָם וַתַּעַל מִשָּׁחַת חַיַּי
יְהוָה אֱלֹהָי: ח בְּהִתְעַטֵּף עָלַי נַפְשִׁי אֶת־יְהוָה
זָכָרְתִּי וַתָּבוֹא אֵלֶיךָ תְּפִלָּתִי אֶל־הֵיכַל
קָדְשֶׁךָ: ט מְשַׁמְּרִים הַבְלֵי־שָׁוְא חַסְדָּם
יַעֲזֹבוּ: י וַאֲנִי בְּקוֹל תּוֹדָה אֶזְבְּחָה־לָּךְ אֲשֶׁר
נָדַרְתִּי אֲשַׁלֵּמָה יְשׁוּעָתָה לַיהוָה: {ס} יא וַיֹּאמֶר
יְהוָה לַדָּג וַיָּקֵא אֶת־יוֹנָה אֶל־הַיַּבָּשָׁה: {פ}

יונה פרק ג

א וַיְהִי דְבַר־יְהוָה אֶל־יוֹנָה שֵׁנִית לֵאמֹר: ב קוּם
לֵךְ אֶל־נִינְוֵה הָעִיר הַגְּדוֹלָה וּקְרָא אֵלֶיהָ אֶת־
הַקְּרִיאָה אֲשֶׁר אָנֹכִי דֹּבֵר אֵלֶיךָ: ג וַיָּקָם יוֹנָה
וַיֵּלֶךְ אֶל־נִינְוֵה כִּדְבַר יְהוָה וְנִינְוֵה הָיְתָה עִיר־
גְּדוֹלָה לֵאלֹהִים מַהֲלַךְ שְׁלֹשֶׁת יָמִים: ד וַיָּחֶל יוֹנָה
לָבוֹא בָּעִיר מַהֲלַךְ יוֹם אֶחָד וַיִּקְרָא וַיֹּאמַר עוֹד
אַרְבָּעִים יוֹם וְנִינְוֵה נֶהְפָּכֶת: ה וַיַּאֲמִינוּ אַנְשֵׁי
נִינְוֵה בֵּאלֹהִים וַיִּקְרְאוּ־צוֹם וַיִּלְבְּשׁוּ שַׂקִּים
מִגְּדוֹלָם וְעַד־קְטַנָּם: ו וַיִּגַּע הַדָּבָר אֶל־מֶלֶךְ נִינְוֵה
וַיָּקָם מִכִּסְאוֹ וַיַּעֲבֵר אַדַּרְתּוֹ מֵעָלָיו וַיְכַס שַׂק וַיֵּשֶׁב
עַל־הָאֵפֶר: ז וַיַּזְעֵק וַיֹּאמֶר בְּנִינְוֵה מִטַּעַם הַמֶּלֶךְ
וּגְדֹלָיו לֵאמֹר הָאָדָם וְהַבְּהֵמָה הַבָּקָר וְהַצֹּאן אַל־
יִטְעֲמוּ מְאוּמָה אַל־יִרְעוּ וּמַיִם אַל־
יִשְׁתּוּ: ח וְיִתְכַּסּוּ שַׂקִּים הָאָדָם וְהַבְּהֵמָה וְיִקְרְאוּ
אֶל־אֱלֹהִים בְּחָזְקָה וְיָשֻׁבוּ אִישׁ מִדַּרְכּוֹ הָרָעָה
וּמִן־הֶחָמָס אֲשֶׁר בְּכַפֵּיהֶם: ט מִי־יוֹדֵעַ יָשׁוּב
וְנִחַם הָאֱלֹהִים וְשָׁב מֵחֲרוֹן אַפּוֹ וְלֹא
נֹאבֵד: י וַיַּרְא הָאֱלֹהִים אֶת־מַעֲשֵׂיהֶם כִּי־שָׁבוּ
מִדַּרְכָּם הָרָעָה וַיִּנָּחֶם הָאֱלֹהִים עַל־הָרָעָה אֲשֶׁר־
דִּבֶּר לַעֲשׂוֹת־לָהֶם וְלֹא עָשָׂה:

יונה פרק ד

א וַיֵּרַע אֶל־יוֹנָה רָעָה גְדוֹלָה וַיִּחַר לוֹ: ב וַיִּתְפַּלֵּל
אֶל־יְהוָה וַיֹּאמַר אָנָּה יְהוָה הֲלוֹא־זֶה דְבָרִי עַד־
הֱיוֹתִי עַל־אַדְמָתִי עַל־כֵּן קִדַּמְתִּי לִבְרֹחַ תַּרְשִׁישָׁה
כִּי יָדַעְתִּי כִּי אַתָּה אֵל־חַנּוּן וְרַחוּם אֶרֶךְ אַפַּיִם
וְרַב־חֶסֶד וְנִחָם עַל־הָרָעָה: ג וְעַתָּה יְהוָה קַח־נָא
אֶת־נַפְשִׁי מִמֶּנִּי כִּי טוֹב מוֹתִי מֵחַיָּי: {ס} ד וַיֹּאמֶר
יְהוָה הַהֵיטֵב חָרָה לָךְ: ה וַיֵּצֵא יוֹנָה מִן־הָעִיר
וַיֵּשֶׁב מִקֶּדֶם לָעִיר וַיַּעַשׂ לוֹ שָׁם סֻכָּה וַיֵּשֶׁב
תַּחְתֶּיהָ בַּצֵּל עַד אֲשֶׁר יִרְאֶה מַה־יִּהְיֶה
בָּעִיר: ו וַיְמַן יְהוָה־אֱלֹהִים קִיקָיוֹן וַיַּעַל | מֵעַל
לְיוֹנָה לִהְיוֹת צֵל עַל־רֹאשׁוֹ לְהַצִּיל לוֹ מֵרָעָתוֹ
וַיִּשְׂמַח יוֹנָה עַל־הַקִּיקָיוֹן שִׂמְחָה גְדוֹלָה: ז וַיְמַן
הָאֱלֹהִים תּוֹלַעַת בַּעֲלוֹת הַשַּׁחַר לַמָּחֳרָת וַתַּךְ
אֶת־הַקִּיקָיוֹן וַיִּיבָשׁ: ח וַיְהִי | כִּזְרֹחַ הַשֶּׁמֶשׁ וַיְמַן
אֱלֹהִים רוּחַ קָדִים חֲרִישִׁית וַתַּךְ הַשֶּׁמֶשׁ עַל־רֹאשׁ
יוֹנָה וַיִּתְעַלָּף וַיִּשְׁאַל אֶת־נַפְשׁוֹ לָמוּת וַיֹּאמֶר טוֹב
מוֹתִי מֵחַיָּי: ט וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל־יוֹנָה הַהֵיטֵב
חָרָה־לְךָ עַל־הַקִּיקָיוֹן וַיֹּאמֶר הֵיטֵב חָרָה־לִי עַד־
מָוֶת: י וַיֹּאמֶר יְהוָה אַתָּה חַסְתָּ עַל־הַקִּיקָיוֹן אֲשֶׁר

לֹא־עָמַלְתָּ בּוֹ וְלֹא גִדַּלְתּוֹ שֶׁבִּן־לַיְלָה הָיָה וּבִן־
לַיְלָה אָבָד: **יא** וַאֲנִי לֹא אָחוּס עַל־נִינְוֵה הָעִיר
הַגְּדוֹלָה אֲשֶׁר יֶשׁ־בָּהּ הַרְבֵּה מִשְּׁתֵּים־עֶשְׂרֵה רִבּוֹ
אָדָם אֲשֶׁר לֹא־יָדַע בֵּין־יְמִינוֹ לִשְׂמֹאלוֹ וּבְהֵמָה
רַבָּה: {ש}

מיכה פרק א

א דְּבַר־יְהוָה | אֲשֶׁר הָיָה אֶל־מִיכָהּ הַמֹּרַשְׁתִּי
בִּימֵי יוֹתָם אָחָז יְחִזְקִיָּה מַלְכֵי יְהוּדָה אֲשֶׁר־חָזָה
עַל־שֹׁמְרוֹן וִירוּשָׁלִָם: **ב** שִׁמְעוּ עַמִּים כֻּלָּם
הַקְשִׁיבִי אֶרֶץ וּמְלֹאָהּ וִיהִי אֲדֹנָי יְהוִה בָּכֶם לְעֵד
אֲדֹנָי מֵהֵיכַל קָדְשׁוֹ: **ג** כִּי־הִנֵּה יְהוָה יֹצֵא מִמְּקוֹמוֹ
וְיָרַד וְדָרַךְ עַל־בָּמֳתֵי אָרֶץ: **ד** וְנָמַסּוּ
הֶהָרִים תַּחְתָּיו וְהָעֲמָקִים יִתְבַּקָּעוּ כַּדּוֹנַג מִפְּנֵי
הָאֵשׁ כְּמַיִם מֻגָּרִים בְּמוֹרָד: **ה** בְּפֶשַׁע יַעֲקֹב כָּל־
זֹאת וּבְחַטֹּאות בֵּית יִשְׂרָאֵל מִי־פֶשַׁע יַעֲקֹב הֲלוֹא
שֹׁמְרוֹן וּמִי בָּמוֹת יְהוּדָה הֲלוֹא יְרוּשָׁלִָם: **ו** וְשַׂמְתִּי
שֹׁמְרוֹן לְעִי הַשָּׂדֶה לְמַטָּעֵי כָרֶם וְהִגַּרְתִּי לַגַּי
אֲבָנֶיהָ וִיסֹדֶיהָ אֲגַלֶּה: **ז** וְכָל־פְּסִילֶיהָ יֻכַּתּוּ וְכָל־
אֶתְנַנֶּיהָ יִשָּׂרְפוּ בָאֵשׁ וְכָל־עֲצַבֶּיהָ אָשִׂים שְׁמָמָה
כִּי מֵאֶתְנַן זוֹנָה קִבָּצָה וְעַד־אֶתְנַן זוֹנָה
יָשׁוּבוּ: **ח** עַל־זֹאת אֶסְפְּדָה וְאֵילִילָה אֵילְכָה
שׁוֹלָל וְעָרֹום אֶעֱשֶׂה מִסְפֵּד כַּתַּנִּים וְאֵבֶל
כִּבְנוֹת יַעֲנָה: **ט** כִּי אֲנוּשָׁה מַכּוֹתֶיהָ כִּי־בָאָה עַד־
יְהוּדָה נָגַע עַד־שַׁעַר עַמִּי עַד־יְרוּשָׁלִָם: **י** בְּגַת
אַל־תַּגִּידוּ בָכוֹ אַל־תִּבְכּוּ בְּבֵית לְעַפְרָה עָפָר
הִתְפַּלָּשְׁתִי: **יא** עִבְרִי לָכֶם יוֹשֶׁבֶת
שָׁפִיר עֶרְיָה־בֹּשֶׁת לֹא יָצְאָה יוֹשֶׁבֶת צַאֲנָן מִסְפַּד
בֵּית הָאֵצֶל יִקַּח מִכֶּם עָמְדָתוֹ: **יב** כִּי־חָלָה לְטוֹב
יוֹשֶׁבֶת מָרוֹת כִּי־יָרַד רָעָה מֵאֵת יְהוָה לְשַׁעַר
יְרוּשָׁלִָם: **יג** רְתֹם הַמֶּרְכָּבָה לָרֶכֶשׁ יוֹשֶׁבֶת לָכִישׁ
רֵאשִׁית חַטָּאת הִיא לְבַת־צִיּוֹן כִּי־בָךְ נִמְצְאוּ
פִּשְׁעֵי יִשְׂרָאֵל: **יד** לָכֵן תִּתְּנִי שִׁלּוּחִים עַל מוֹרֶשֶׁת
גַּת בָּתֵּי אַכְזִיב לְאַכְזָב לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל: **טו** עֹד
הַיֹּרֵשׁ אָבִי לָךְ יוֹשֶׁבֶת מָרֵשָׁה עַד־עֲדֻלָּם יָבוֹא
כְּבוֹד יִשְׂרָאֵל: **טז** קָרְחִי וָגֹזִּי עַל־בְּנֵי תַּעֲנוּגָיִךְ
הַרְחִבִי קָרְחָתֵךְ כַּנֶּשֶׁר כִּי גָלוּ מִמֵּךְ: {ס}

לוח ברסלב

לפי אופק יבנאל עיר ברסלב - עיר השמחה

פרשת כי תשא

יום **ראשון**	**טז** 25	**לימוד יומי:** **בבלי:** בבא קמא קטו **ירושלמי:** שבת עד **תוספתא:** גטין ג **נ"ך:** עמוס ט	עלות השחר (72 דק') ... 4:59 | חצות היום ..... 11:51 נץ החמה ..... 6:11 | שקיעה ..... 5:31 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:27 | צאת הכוכבים ..... 5:44 סו"ז קר"ש - גר"א .... 9:01 | צה"כ לשיטת ר"ת .. 6:43
יום **שני**	**יז** 26	**לימוד יומי:** **בבלי:** בבא קמא קטז **ירושלמי:** שבת עה **תוספתא:** גטין ד **נ"ך:** עובדיה א	עלות השחר (72 דק') ... 4:58 | חצות היום ..... 11:51 נץ החמה ..... 6:10 | שקיעה ..... 5:32 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:27 | צאת הכוכבים ..... 5:45 סו"ז קר"ש - גר"א .... 9:01 | צה"כ לשיטת ר"ת .. 6:44
יום **שלישי**	**יח** 27	**לימוד יומי:** **בבלי:** בבא קמא קיז **ירושלמי:** שבת עו **תוספתא:** גטין ה **נ"ך:** יונה א	עלות השחר (72 דק') ... 4:57 | חצות היום ..... 11:51 נץ החמה ..... 6:09 | שקיעה ..... 5:32 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:26 | צאת הכוכבים ..... 5:46 סו"ז קר"ש - גר"א .... 9:00 | צה"כ לשיטת ר"ת .. 6:44
יום **רביעי**	**יט** 28	**לימוד יומי:** **בבלי:** בבא קמא קיח **ירושלמי:** שבת עז **תוספתא:** גטין ו **נ"ך:** יונה ב	עלות השחר (72 דק') ... 4:56 | חצות היום ..... 11:51 נץ החמה ..... 6:08 | שקיעה ..... 5:33 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:25 | צאת הכוכבים ..... 5:47 סו"ז קר"ש - גר"א .... 8:59 | צה"כ לשיטת ר"ת .. 6:45
יום **חמישי**	**כ** 29	**לימוד יומי:** **בבלי:** בבא קמא קיט **ירושלמי:** שבת עח **תוספתא:** גטין ז **נ"ך:** יונה ג	עלות השחר (72 דק') ... 4:55 | חצות היום ..... 11:50 נץ החמה ..... 6:07 | שקיעה ..... 5:34 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:24 | צאת הכוכבים ..... 5:48 סו"ז קר"ש - גר"א .... 8:59 | צה"כ לשיטת ר"ת .. 6:46
יום **שישי**	**כא** 1	**לימוד יומי:** **בבלי:** בבא מציעא ב **ירושלמי:** שבת עט **תוספתא:** קידושין א **נ"ך:** יונה ד	**ערב שבת קודש** עלות השחר (72 דק') ... 4:53 | חצות היום ..... 11:50 נץ החמה ..... 6:05 | שקיעה ..... 5:35 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:23 | צאת הכוכבים ..... 5:48 סו"ז קר"ש - גר"א .... 8:58 | צה"כ לשיטת ר"ת .. 6:47 **הדלקת נרות** (40 דק'): 4:55 (20 דק'): 5:15
שב"ק	**כב** 2	**לימוד יומי:** **בבלי:** בבא מציעא ג **ירושלמי:** שבת פ **תוספתא:** קידושין ב **נ"ך:** מיכה א	**שבת קודש פרשת כי תשא** עלות השחר (72 דק') ... 4:52 | חצות היום ..... 11:50 נץ החמה ..... 6:04 | שקיעה ..... 5:36 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:23 | צאת הכוכבים ..... 5:49 סו"ז קר"ש - גר"א .... 8:57 | צה"כ לשיטת ר"ת .. 6:48 **מוצש"ק לשיטת ר"ת:** 6:48

הַסְּגֻלָּה הֲכִי גְּדוֹלָה לִשְׁלוֹם־בַּיִת - כְּשֶׁאָדָם נוֹתֵן תּוֹדָה לה' יִתְבָּרַךְ עַל הָאִשָּׁה שֶׁנָּתַן לוֹ, כִּי כְּשֶׁמַּתְחִיל לְהוֹדוֹת עַל כָּךְ - מִתְבַּהֵר אֶצְלוֹ עַד כַּמָּה זוֹ מַתָּנָה נִפְלָאָה שֶׁזָּכָה לָהּ, וְעָלָיו לְיַקֵּר וּלְהַעֲרִיךְ אֶת זֶה מְאֹד, וְלֹא לְזַלְזֵל בָּזֶה חַס וְשָׁלוֹם! וְאַשְׁרֵי הַזּוֹכֶה לִהְיוֹת חָזָק בָּזֶה יוֹם־יוֹם! (משיחותיו של מו"ר הרה"צ שליט"א)